

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NEDL TRANSFER

HN 63BW 6

XXVI 334

9.

~~6032.14~~ KC 16472

-9- ex auct. Erford. Senae 27/3. 1819
Andreas.

CENSORINUS
DE
DIE NATALI.

HENRIC. LINDENBROGIUS
recensuit;

Et

NOTIS, iterata hac Editione passim
adauctis, illustravit.

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex Officina IOANNIS MAIRE.
MDCCLXII.

LC 32.17

KC 16472

Harvard College

Books

Class of

1900

Nobilissimo, amplissimo, re-
verendo, & clarissimo viro,

D^N. CONSTANTINO

L'EMPEREUR, ab Oppyck;

S. S. *Theologiæ Doctori, & Ebraï-
carum Literarum, Controversiarum-
que Iudaicarum, in Athenæo Lu-
gduno-Batavo, Professori; Illu-
strissimo MAURITIO, Comiti NAS-
SOVIO, Indiarum Occidentalium
Gubernatori, à consiliis;*

S. P. D.

EA est rerum vicissitudo, in-
clutissime vir, ut nova fre-
quenter inveterascant, ve-
tera vicissim subinde nova
fiant. Quod esse ita, cum alias, tum in
hoc, quem manu fero, CENSORINI
Commentario *De die natali*, depre-
hendi. Qui, iuxta alios aucto-
res, iam singularis antiquitatis, pa-
rum abfuit quin in tenebras abiret, nisi
ante hoc nostrum ævum Carrio fa-
(?) 2 ne,

DEDICATIO.

ne , atque pauci alii , cum denuo in lucem produci curassent . Quantum autem istius ævi Editionibus imperfectissimis defuerit, vel unus noster **LINDENBROGIUS**, admirandæ literaturæ vir, brevissimis simul , & per omnis generis auctores diffusissimis **Commentariis** suis, solidissime docet & ostendit . Qua occasione factum est, ut ab aliquot literatis hominibus incitarer ad hunc **CENSORINI** **Commentarium** impressione mea recudendum . Commodum obtigit dicti laudatissimi **LINDENBROGII** exemplar, ab auctore ipso noviter revisum , & summa cura , quod titulus fatetur, & res testatur, emendatum & auctum . Id per auctoris liberalem animum, quo in communia studia ducitur, donum obvænit mihi : ita quidem, ut recuso eo , ceu re mea , uterer fruerer . Prælo meo subieci illud igitur; & interea, quo-nam heic mature facto esset opus , tempestive perpendi . Usus me docuit, iuxta tam literati **Commentatoris**, alius viri , nil de-

DEDICATIO.

deterioris, huic Editioni meæ nomen inscribendum esse, qui & in omni Eruditione potens, & in Antiquitate exercitatus, publice-que summo cum honore utilis esset: & ita tam egregium par, cum alterum alterius dignitate honorarem, tum autem utrumque sua propria laude pro mea virili afficerem.

Te ergo peto, doctorum decus **CONSTANTINE**: nobilissimo nomine tuo novā hanc exornare meam Editionem constitui: quoniam persuasus sum, neutiquam Librum hunc tam longe late-que divulgari posse, quin **CONSTANTINI** nomen, verbo & facto in omni eruditione profecto Imperatoris, longius differri mereatur. Vera esse quæ dico, illi probe norunt, qui doctissimos tuos & utilissimos Commentarios rabbinicos legunt & intelligunt.

Porro, non est huius Libri tanta indignitas, qui non cum honore tuo nomen circumferre se-cum possit. Nam, licet ethnicus sit, & quædam conti-

DEDICATIO.

neat, quæ non nisi à bene munitis ingeniis legenda sunt : eam ipsam ob causam magni nominis indiget conductu, ne legentes aliud discant, quam CONSTANTINI vita & professio admittunt. Antiquitati semper, etiam propter ipsummet Paganismum, locus est relinquendus suus. Tribuit hic Liber alicubi Platoni, Pythagoræ, aliis, hoc impium dogma ; *Homines semper fuisse ; neque rerum humanarum, vel naturæ huius, initium dari posse.* Quod ipsum calcar esse debet, quo Antiquitatem quisque eo magis & operosius excutiat & perlustret : non quo à profanis discamus sapere ; sed ut in iis ob oculos habeamus semper à quo serio est cavendum.

Verum enim, non indiget heic me anagnosce Humanitas tua. Id nunc agitur, ut patrocínio tuo gaudere Laborem hunc meum faventer permittas ; & eo referas hanc tui honoris usuram, quo à me est destinata ; nempe, ut comperias, me velle me totum debere amplissimæ Humanitati tuæ ; me, inquam,

DEDICATIO.

inquam, qui viros vere doctos & humanos colere didici, & amare; & quod non est humanum, id ab hominibus cordatis alienum esse, comperitissimum habeo. Vale, vir amplissime, & reverende, literarum & pietatis eximium decus; quem optimus-maximus rei publicæ, literariæ-que, ut & propriæ familiæ bono, diu superstitem clementer faxit. Kalend. novembr. M DC XLII Greg.

*Nobilissimo
nomini tuo*

*æternum
devotus*

IOANNES MAIRE.

(?) 4

HEN-

HENRICUS LINDENBROGIUS

LECTORI

S.

T, quid in hac nova Censorini editione, à nobis præstitum sit, candidè Lector, scias, sic habet. Sequuti sumus Ludovici Carrionis, viri doctissimi, & acerrimi iudicii, exemplar Lutetianum. Nam id nobis concinnius visum fuit. Multa tamen loca depravata atque mendosa, partim ratione ipsa duce, partim beneficio Germanicæ & Manutianæ editionis, quarum hæc Venetiis, illa Rostochii prodit, restituiamus atque correximus. Notas insuper nostras adiecimus, maiore quidem labore, quam ingenii acumine constantes: quæ tamen indicis vice fungi, & pæne Commentarii instaresse poterunt, si loca auctorum passim à nobis indicata, ipse inspicere operæ pretium esse duxeris. Quod si nostro
labo-

*labore tuum levatum esse senseris , bo-
ne se res habet ; sin minus , cona-
tui saltem nostro fave.*

Vale.

(P) 5

SCRI-

SCRIPTORUM VETERUM

De

CENSORINO

TESTIMONIA:

Eiusq; Fragmenta.

Sidonius Apollinaris Epistol. ad Polemium.

Uod si aliquis secus atque assero, rem se habere censuerit, do quidem absens obrectatoribus manus. sed noverint discrepantia sentientes, sententiam meam sine M. Varrone, sine Sereno, non Septimio, sed Sammonico, sine Censorino, qui de die natali illustre volumen confecit, non posse damnari.

Magnus Cassiodorus, in principio de arte Grammatica.

Sed quamvis auctores temporum superiorum de arte grammatica, ordine diverso tractaverint, suisque sæculis habuerint, ut Pallamon, Phocas, Probus, & Censorinus, nobis tamen placet in medium Donatum deducere.

Idem Cassiodorus in lib. de Musica.

Invenimus etiam Censorinum, qui ad Q. Cærellium scripsit de natali die: ubi quoniam

TESTIMONIA SCRIPTORUM.

niam de musica disciplina , vel de alia parte mathesis, non negligenda differuit, non inutiliter legitur, ut res ipsæ penetrabilius animo frequenti moderatione condantur.

Idem ibidem.

Censorinus quoque de accentibus vocis nostræ adnecessariis subtiliter * disputavit, pertinere dicens ad musicam: quem vobis inter cæteros transcriptum reliqui.

** non in lib. de die natali, sed in libro de accentibus.*

Priscianus lib. primo.

Auctoritas quoque tam Varronis, quam Macri, teste Censorino, nec necq neque h in numero adhibet literarum.

Idem ibidem.

Quamvis & Censorino doctissimo artis grammaticæ idem placuit.

Idem lib. quarto decimo.

Censorinus vero de his docet planissime in libro quem de accentibus scripsit.

Idem ibidem.

Quod Censorinus quoque de accentibus approbat, sic dicens: Super, præpositio est, apud Virgilium primo Æneidos:

Multa

TESTIMONIA SCRIPTORUM.

Multa super Priamo rogicans, super Hectore multa.

Sallustius vero historiarum libro primo adverbium hoc protulit, *Vbi multa nefanda casus super ausi, atque passi.* Sed mihi videtur Sallustius quoque loco præpositionis hoc præpostere protulisse. sed Virgilius in quinto Æneidos dixit,

--- satis una superque

Vidimus excidia.

Adverbium sine dubio hoc in loco accipitur. Idem Cenforinus hæc eadem subiungit. Post, est præpositio apud Virgilium in tertio Georgic.

Post montem oppositum.

Idem primo Æneidos adverbium,

Post mihi non simili pœna commissa luetis.

Ante, præpositio est. Virgilius in primo Georgic.

Ante Iovem nulli subigebant arva coloni.

at in tertio Æneidos adverbium,

Ante & Trinacria lentandus remus in unda.

Supra, præpositio. Virgilius in quinto Æneidos,

Olli caruleus supra caput adstitit imber.

Adverbium, Terentius in Andria,

Prope abest cum alieno more vivendum est mihi.

Ultra, præpositio apud Sallustium * in Iugurthino, *Maurique vanum genus, ut alia Africa,*

TESTIMONIA SCRIPTORUM.

ca, contendebant, Antipodas ultra Æthiopiam cultu Persarum iustos & egregios agere. Adverbium, Lego assidue, nihil ultra faciens. Hæc Censorinus, ut supra dixi, de accentibus tractans.

Cassiodorus Libro de Geometria.

Censorinus in libro, quem scripsit ad Q. Cærellium, spatia ipsa cœli, terræque ambitum, per numerum stadiorum distincta, curiositate descripsit. quem si quis recensere voluerit, multa philosophorum mysteria, ubi legerit, agnoscet.

SUMMA

SUMMA CAPITUM

In

CENSORINO.

CAP. I. **P**refatio ad Q. Carellium.
pag. 1.

II. Cur Genio mero, & quomodo, sacrificetur? 9

III. Genius quid sit? & unde-dicatur? 16

IV. Varia opiniones veterum philosophorum de generatione. 25

V. De semine hominis; & quibus è partibus exeat? 35

VI. Quid primum in infante formetur? & quomodo alatur in utero? Cur mas aut femella nascatur? cur gemini? De conformatione partus. 39

VII. De temporibus, quibus partus solent esse ad nascendum maturi; deque numero septenario. 44

VIII. Rationes Chaldaeorum de tempore partus. item de Zodiaco & de conspectibus. 51.

IX. Opinio Pythagora de conformatione partus. 60.

X. De Musica, eiusque regulis. 62

XI. Ratio Pythagora de conformatione partus confirmata. 68

XII. De laudibus Musica, eiusque virtute, item de de

SUMMA CAPITUM.

de spatio cœli, terraque ambitu, siderumque
distantia. 75

XIII. Distinctiones ætatum hominis, secundum o-
piniones multorum; deque annis climacteri-
cis. 81

XIV. De diversorum hominum clarorum tem-
pore mortis: deque laudibus Q. Cærellii. 90

XV. De tempore, & de ævo. 103

XVI. Saculum, quid sit? ex diversorum definitio-
ne. itemque ex libris Ritualibus. 108

XVII. Romanorum saculum, quale sit? de ludo-
rum secularium institutione, eorumque cele-
bratione usque ad Impp. Septimium & M.
Aurelium Antonium. item de die natali Q.
Cærellii. 111

XVIII. De anno magno, secundum diversorum
opinionēs. item de diversis aliis annis. de O-
lympiadibus, & lustris, & agonibus Capito-
linis. & quo anno hic liber scriptus sit? 127

XIX. De annis vertentibus diversarum nationum.
140.

XX. De anno vertente Romanorum, deque illius
varia correctione, de mensibus & diebus in-
terkalariis. de diebus singulorum mensum.
de annis Iulianis. 146

XXI. De historico temporis intervallo, deque ade-
lo & mythico. deque annis Augustorum, &
Ægyptiacis. & temporis, quo hæc scripsit
Censorinus, designatio. 154

XXII. De mensibus naturalibus & civilibus di-
ver-

SUMMA CAPITUM.

*versarum nationum; deque eorum nominibus
& nominum rationibus.* 162

XXIII. *De diebus, & varia dierum apud diver-
sas nationes observatione. item de solariis &
horariis.* 169

XXIV. *De dierum Romanorum diversis parti-
bus, deque eorum propriis nominibus.* 174.

CENSO-

CENSORINI

LIBER

De

DIE NATALI.

AD Q. CERELLIUM.

CAPIT I.

MUnera ex auro vel quæ ex argento nitent, cælato opere, quam materia, cariora, ceteraque hoc genus blandimenta Fortunæ inhiat is, qui vulgo dives vocatur. Te autem, Q. Cerelli, virtutis non minus, quàm pecuniarum divitem, id est, vere divitem, ista non capiunt. Non quod earum possessionem, vel etiam usum à te omnino abieceris, sed quod sapientiũ disciplina formatus, satis liquido comperisti, huiusmodi sita in lubrico, bona malave per se non esse, sed τ μέσων, hoc est, bonorum malorumque media censerì. Hæc, ut comicus ait,

--- perinde sunt, ut illius est animus, qui ea possidet:

Qui uti scit, ei bona; illi, qui non utitur recte, mala.

A

Igitur

Igitur quoniam quisque, non quanto plura possidet, sed quanto pauciora optat, tanto est locupletior: opes tibi in animo maximæ, & cæ, quæ non modo bona generis humani præcedant, sed quæ ad deorum immortalium æternitatem penitus accedant. quod enim Xenophon Socraticus dicit: *Nihil egere, est deorum: quam minime autem, proximum à dis.* Quare, cum dona pretiosa neque tibi per animi virtutem desint, neque mihi per rei tenuitatem supersint, quodcumque hoc libri est, meis opibus comparatum, *Natalitii* titulo tibi misi. In quo non, ut plerisque mos est, aut ex ethica parte philosophiæ, præcepta ad beate vivendum, quæ tibi scriberem, mutuatus sum: aut ex artibus rhetorum locos laudibus tuis celebrandis persecutus: (ad id enim virtutum omnium fastigium ascendisti, ut cuncta, quæ vel sapienter monentur, vel facunde prædicantur, vita moribusque superaveris) sed ex philologis commentariis quasdam quæstiunculas delegi, quæ congestæ possint aliquantum volumen efficere. Idque à me vel docendi studio, vel ostentandi voto non fieri, prædico: ne in me, ut vetus adagium est, iure dicatur, *Sus Minervam*. Cum vero tuo collatu scirem, me plura didicisse, ne beneficiis tuis viderer ingratus, nostrorum veterum sanctissimorum hominum exempla sum secutus. Illi enim, quod alimenta, patriam,

triam, lucem, se denique ipsos deorum dono habebant, ex omnibus aliquid diis sacrabant; magis adeo ut se gratos approbarent, quam quod deos iis arbitrarentur indigere. Itaque, cum perceperant fruges, antequam vescerentur, diis libare instituerunt: & cum agros atque urbes deorum munere possiderent, partem quandam templis, sacellisque, ubi eos colerent, dicaverunt: quidam etiam pro cetera bona corporis valetudine crinem deo sacrum pascebant. Ita ego, à quo plura in litteris percepi, tibi hæc exigua reddo libamina.

NOTÆ IN CAPUT I.

AD Q. Cærellium] Scribe *Cerellium*, & simplici. Ita enim est in Inscriptione veteri. Ian. Gruter. volum. inscript. pag. 241. In Pandectis Florent. L. sicut. 8. §. *Aristo. tit. Si servit. vindic.* Plin. lib. 2. Epist. 19. & lib. 4. Epist. 21. Spartian. in Severo.

Munera ex auro vel quæ ex arg.] Vitiose hæc in prioribus editionibus erant distincta: *non calato* enim non cum *opere* coniungendum est, sed cum *auro & argento*.

Opere quam materia cariora] Id est, in quibus plus est in manus pretio, quàm in re, ut Ulpianus inquit, L. *mulieris appellatione.* 13. §. *res abesse.* D. de Verbor. signif. vel, ut Paulus, *quorum pretium non in substantia, sed in arte est*

positum. L. Labeo. 14. D. *eod. tit.* Nam cælatura argento pretium addit. L. *Ex argento.* 13. D. *de condict. furt.* Cicer. lib. 1. ad Herenn. & in Paradox. Plin. lib. 33. in procem. Argentum porro quod signis eminentibus refulget, *cælatum* dicimus. Ambros. lib. 2. hexaëm. c. 4. eique opponitur *argentum purum.* L. *Si in rem.* 6. D. *de rei vindicat.* Ambros. l. 3. epist. 12. *Calatas inhabitant domos, & cælato argento delectantur. Sordet enim illis purum argentum.* Vide Martial. l. 4. epig. 39. cuius epigrammatis aculeus latet in ultimi versus voce *Purum.*

Blandimenta Fortunæ] Solin. c. 4. *Quibus gemini (κνωόδοις) procedunt ab dextera parte, Fortuna blandimenta promittunt.* Cicero in paradoxo 1. *Ludibria Fortuna vocat.*

Earum possessionem] Ut nonnulli Philosophorum, Democritus nimirum, teste Seneca, lib. Cur bonis-viris mala fiant. cap. vi. Crates, Diogen. Laërt. lib. vi. in Cratete. Origen. lib. 2. contra Cels. pag. 86. & alii. Reprehensi ob id à Philone Iudæo lib. *πρὸς Ἰεωρητ.* pag. 611. V. Suid. in *Ἀναξαγόρας.*

Sed τῶν μέσων] Quæ Græci μέσων, Latini media vocant. Seneca epist. lxxxii. Dicuntur & ἀδιάφορα. Gell. lib. 11. cap. vii. & lib. 9. c. 5. Suid. in *Ὀρίων.* Zeno apud Athen. lib. vi. Dipnosoph. pag. 233. Arrian. l. 2. dissert. c. 9. & c. 19. *Indifferentia.* Cicer. lib. 3. fin. Ambros. lib. de Noë & arca. c. 32.

in

in fine. Senec. diſt. epist. 82.

Ut Comicus ait] Terent. Heautont. Act. 1. Scen. II. Cui consentit Apul. lib. 2. de philosophia, de iisdem bonis, cum inquit: *Sapientibus, & cum ratione ac modo viventibus, sunt sane bona; stolidis, & eorū usum ignorantibus, oportet esse mala.*

Non quanto plura] Dionysius Halicarnasseus lib. v. antiquit. Roman. pag. 315. eandem sententiam his verbis expressit: ὁ πλεῖστοις ἔχ' ὁ πολλὰ πεκτημένους ἐστίν, ἀλλὰ ὁ μικρῶν δεησέμενους. Et Valer. Maxim. lib. IV. cap. 111. Fabricium Luscinium laudans, *Locupletem* (inquit) *illum faciebat, non multa possidere, sed modica desiderare.* Cui geminum illud Apuleii Apolog. pag. 347. *Is plurimum habebit, qui minimum desiderabit; habebit enim quantum volet, qui volet minimum.* Quod effectum ex illo versu apud Senec. epist. 108. *Quod vult habet, qui velle, quod satis est, potest.* Vide quoque Augustin. lib. 7. de civit. Dei. c. 12.

Xenophon] Xenophontis verba sunt lib. 1. ὁπομνημ. pag. 577. ἐγὼ δ' νομίζω, τὸ μὲν μηδενὸς δεέσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δ' αἰς ἐλαχίστων, ἐγὼ ταῖς θεαῖς. Xenophonti congruit Apuleius in Apologia, cum inquit: *Equidem didici, ea re precedere maxime Deos hominibus, quod nulla re ad usum sui indigeant.* Igitur ex nobis, cui quam minimis opus sit, eum esse Deo similiorem. Vide quoque quid Socrates hac de re dicat,

referente Diogene Laërtio lib. 2. in ipsius vita. Et Suidas in κωισμός.

Natalitii titulo] Eodem titulo Lucianus suum *ὡς μακροβίων* libellum Quintillo, & Dionys. Halicarn. itidem suum *ὡς σωθῆσέως ὀνομαίων* filio suo dedit. Mos vero antiquissimus, ut amici invicem & clientes patronis die natali munera mitterent. Exempla passim obvia. Plaut. Pseudolo, Act. 1. Scen. Exite. Terent. Phorm. Act. 1. Sc. 1. Symmach. lib. 1. epist. xi. & lib vi. epist. xlviii. lxxx. & lxxxix. Petron. Arbiter : *Vestimenta mea cubitoria perdidit, quae mihi natali meo donaverat cliens quidam.* Plin. lib. iv. epist. ix. Martial. lib. viii. Epig. 64. in Clytum. Juvenal. Sat. ix. l. *sed si vir.* 31. §. *si vir uxori munus.* D. de donat. inter vir. & uxor. l. inter donum. 194. D. de verb. signif.

Sus Minervam] *Sus Minervam, in proverbio est, ubi quis id docet alterum, cuius ipse inscius est.* Festus lib. xvi. Utitur eodem Cicero lib. ix. Epist. famil. xvi. *Veni igitur, si vir es, & disce iam *περ λεγομένης*, quas quæris, etsi sus Minervam.* Idem lib. 1. Acad. quæst.

Itaque cum perceperant fruges] Plin. lib. xvi. cap. 11. *Ac ne degustabant quidem (prisci Romani) novas fruges, antequam sacerdotes primitias libassent.* Idem lib. 4. c. 12. circa fin. Tibull. l. 1. Eleg. *Et quodcumque mihi pomum novus educat annus, Libatum agricola ponitur ante Deo.*

Deo. Adi Fest. in *Calpar* & *Sacrima*. Suid. in *θαρχήλια*. Porphy. Lib. 11. *πρὸς ἀποχ.* ἐμψ. pag. 30. Et Iudæis quidem mandatum fuit, primitias frugum offerre. Exod. 23. 19. & 34. 26. Christiani vero usu id retinuisse videntur. Canon. Apost. 4. ubi Ioh. Quintinus *ὁπώρεος* male interpretatur *Decimas*: rectius & meliore fide *Poma*, vetus versio in Corp. Canonum & Isidori collectione.

Partem quandam templis] Aggen. Urbic. de limitibus agror. pag. 73. & sequent. Apuleius itaque Aemiliani impietatem & ingratitudinem merito accusat Apolog. pag. 377, his verbis: *Iste vero nec diis rurationis, qui cum pascunt ac vestiunt, segetis* (sic enim legendum, non *segetes*) *ullas, aut vitis aut gregis primitias impartit, nullum in villa eius delubrum situm, nullus locus aut lucus consecratus.* Horatius religiosior Lib. 111. Ode XXI1. Dianæ in villa sua pinum consecrat.

*Imminens villæ tua pinus esto,
Quam per exactos ego latus annos
Verris, obliquum meditantis ictum,
Sanguine donem.*

Græci locum in agris diis sacrum *ἐργάδα* appellant. Poslux lib. 1.

Crinem Deo sacrum pascebant] Videtur huius moris origo fluxisse à Naziræis Iudæorum, de quibus agitur Numer. vi. Pascebatur autem crinis, vel præfectus consecraba-

tur, aut Diis, aut fluminibus. Vid. Pollucem lib. 11. c. 5. DIIS, ut Apollini, qui inde Κε-
 ερσεύς dictus. Eustath. in 6. Iliad. pag. 124.
 & Iliad. ψ. pag. 1403. Plutarch. in Theseo
 pag. 5. Varro apud Nonium Marcell. in
 Cirros. Itaque (inquit) *Ambracia primum capil-
 lum puerilem demptum, item cirros ad Apollinem
 ponere solent.* Theophr. in Charact. eth. tit.
 περὶ μικροφιλομίας. Huc pertinet locus
 Theodoreti Quæst. 28. in Levitic. εἰώθασιν
 Ἑβραῖοι μὴ ὑποκείρειν τὰ παῖδων τὰς κερυφάς, ἀλ-
 λὰ μαῖλλον ἔσθαι τὰς μαλλὰς, καὶ τὰς κεφαλὰς μὴ χροῖον
 ἀναπθέναι τοῖς δαίμοσιν. Adde Tertull. de
 anima cap. 39.

BACCHO. unde Virgil. lib. vii. Aeneid.

Te lustrare choros, sacrum tibi pascere crinē.

Et Arrian. in Indicis pag. 173. narrat, Libe-
 rum patrem Indos docuisse κεμεῖν τῷ θεῷ.

ÆSCULAPIO. Martial. lib. ix. Epig. 17. &
 18. HYGIÆ. Pausan. in Corinth. pag. 54.
 DIANÆ. Suid. in πλόκον.

MINERVÆ. Stat. lib. 11. Thebaid.

--- *hic more parentum*

Iasides, thalamis ubi casta adolesceret ætas,

Virgineas libare comas, primosque solebant

Excusare choros.

Vid. Lactant. ibid.

Aut alii cuiquam Deorum denique. Lu-
 cian. de Dea Syria in fin. Dion Chrysost.
 Orat. in Celæn. Phryg. πολλοὶ γὰρ ἤδη δὲ θεῶν

πινει

παραμῶσιν ἀνθρώποι. Diphilus Comicus apud Athen. lib. vi. pag. 225.

Εἰς αὐτὰ γὰρ ἐστὶν τις ὑπερηφανία
κόμην τέφραν μὲν πρῶτον ἐρεῖν ἔδει,
ὧς φησιν, ἔπειτα τὸ γ' αἰὶν' ἐσγυμνῶ
πρὸς ἃ μετὰ πᾶσι παρὰ πέτασμι' αὐτῶν ἔχει.

FLUMINIBUS, ut Achilles Sperchio apud Homer. Iliad. 23. & Philostr. lib. iv. de vita Apollonii cap. v. Ajax Ilisso. apud eund. in Heroicis in Aiace. Vide omnino de hoc ritu Pausaniam in Attic. & Eustath. in Homerum, locis supra citatis. Hadrian. Iunium in lib. de Coma c. 4. Ioh. Guliel. Stuck. lib. i. antiquit. convival. c. 17. Pet. Gregor. Tholosan. lib. 2. partition. Iur. Canon. tit. 9. c. 7.

CAPUT II.

Nunc, quoniam de die Natali liber inscribitur, à votis auspicia sumantur. Itaque hunc diem, quod ait Persius,

--- *numera meliore lapillo.*

idque quam sæpissime facias exopto: & quod idem subiungit,

Funde merum Genio.

Hic forsitan quis quærat, quid causæ sit, ut merum fundendum Genio, non hostiam faciendam, putaverit? quod scilicet, ut Varro testatur in eo libro, cui titulus est Atticus, & est de numeris, id moris institutique maiores nostri tenuerunt, ut, cum die natali munus

annale Genio solverent, manum à cæde ac sanguine abstinere, ne die, qua ipsi lucem accepissent, aliis demerent. Denique Deli, ad Apollinis genitoris aram, ut Timæus auctor est, nemo hostiam cædit. Illud etiam in hoc die observandum, quod Genio factum neminem oportet ante gustare, quam cum, qui fecerit. Sed & hoc à quibusdam sæpe quæsitum, solvendum videtur, quid sit Genius, curve eum potissimum suo quisque natali veneremur.

IN CAPUT II.

DE die natali liber inscribitur] *Natalis* interdum absolute ponitur, interdum adicitur vocula *dies*, ut notat Servius ad Virg. Eclog. 3. Dicitur & *genitalis*. Tacit. lib. 16. annal. *Furatus etiam libellos, quibus dies genitalis eius, & eventura, secretis Pammenis occultabantur.* Item Lux annua. Gell. lib. 19 c. 9. Est autem dies natalis, quo quisque natus est. Tribuitur non hominibus solum, sed Diis quoque. Ut apud Arnob. lib. vii. *Telluris natalis est; Di enim ex uteris prodeunt, & habent dies latos, quibus eis ascriptum est, auram usurpare vitalem.* Idem eod. lib. *Dies nobis natalitii sunt, & potentias cœlites, dies autumant habere natales.* Et URBIBUS. L. omnes dies. 2. C. Th. de fer. & L. 7. C. Iust. eod. tit. Plin. lib. xvi. cap. 26. Plutarch. Romul. pag. 42. Sozomen. lib. v. hist. ecclesiast.

fast. cap. xvii. Augustin. in psal. 39. *Noli ergo numerare turbas hominum, incedentes latas vias, implentes crastinum Circum, civitatis natalem clamando celebrantes; civitatem ipsam male vivendo turbantes.* Et COLONIIS. Cic. lib. iv. ad Attic. Epist. i. Imo quo die vel dignitas aliqua collata, vel quid læti faustique evenerat, eum Natalem antiqui vocabant. Sic *Natalis imperii*, d. l. 2. C. Th. de fer. *Adoptionis*. Spartian. in Adriano. *Reditus*. Cic. lib. iii. ad Attic. Epist. xx. & in ea pro P. Sext. *Navigationis*. Veget. lib. iv. de re milit. cap. 39. quo mare *πρωίμον* est, ut Theophrastus inquit in Charact. eth. tit. *ἡ ἀδολεχίας*. *Vindemia*. B. Maximus in homil. i. in natali D. Cypriani. in pr. *Sancti*, inquit, *Cypriani festivitatem*, sicut omnibus notum est, hodie celebramus, & natali, sicut dicunt, imminente vindemia (lege vindemia,) natalem eius martyrii procuramus. *Calicis*. id est, dies cœnæ Domini. Paschasius Abbas Corbeiens. in lib. de sacrament. corpor. & sanguin. Domini. c. ii. *Sacrorum*. Apul. lib. ii. pag. 292. *Exhinc* (inquit) *festivissimum celebravi natalem sacrorum, & suaves epula, & faceta convivium*. Qui locus merito notandus, quod ritus Christiani Episcopi idem sint imitati, quotannis diem Ordinationis suæ celebrantes. Testis Hilarius Papa in Epistola ad Tarraconenses Episcopos, quæ extat in Isidori Collect. concil. part. i. D. Augustin. serm. xxxii.

de

de verbis Domini in fin. Sidon. Apollin. carm. xvi 1. Nam de die natali Ordinationis illud carmen accipiendum, non de die natiuitatis, de quo est carmen xx. *Martyrum* vero *natales* cum legimus, intelligendi sunt, non qui lucis auspicia, sed qui martyrii coronas protulerunt, ut Pet. Chrysolog. loquitur serm. 129. Vid. Glossar. in Cod. LL. Antiquar. Ioh. Guliel. Stuck. lib. 1. antiquit. conuival. c. 16.

Quod Persius ait] Pers. Satyr. 2.

Meliore lapillo] Id est, candido, more Thraciæ gentis. Non quod illa diem natalem celebret, (deplorat enim Herodot. lib. v. pag. 330. Mela l. 2. c. 2. Solin. cap. xvi. Valer. Maxim. lib. 11. cap. vi. Archias poëta inter Epig. Græc. lib. 1. cap. xi 11.) sed quod calculorum colore, dies felices ab infelicibus distinguat. Plin. lib. vii. cap. xl. Zenob. in adagio, τὰς ἐν τῇ φαρέτῃ ψηφίδας. Suid. in ἀλκή ἡμέρα.

Idque quam sæpissime facias exopto] Solenne votum. Dionys. Halicar. πέχη. tit. μεθοδ. γινεθλ. ἐν τέτῳ ᾧ γινόμενοι, οὐκ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ποιοῦμεν, καὶ δὲ γινόμενοι τοῖς τε ἀλλοῖς, καὶ τοῖς γινεθλίοις, πρὶν ἢ μέλονται βίῃ, καὶ ἢ αἰμῖναι ἢ παρεληλυθότῃ γινέσθαι τῶτον, καὶ πολλὰς ἐπιόδους χρόνων τελέσαντα εἰς λιπαρὸν καὶ εὐδαιμον γῆρας παρελθεῖν. Plin. lib. 10. Epist. 93. Tibull. lib. 1. Eleg. 7.

At

At tu natalis multos celebrande per annos

Candidior semper, candidiorque veni.

Adde Symmach. lib. vi. epist. 80. 81. 82. Ovid. lib. iii. Trist. Eleg. 13. & lib. v. Trist. Eleg. v. Propert. lib. iii. Eleg. x.

Funde] *Proprie loquutus est. Fundere* enim est supina manu libare: quod fit in sacris supernis. *Vergere* autem est conversa in sinistram partem manu ita fundere, ut patera convertatur: quod in infernis sacris fit. Serv. lib. vi. Aeneid. Fundebatur autem merum non in aram solum, sed & in ipsum caput Genii. Tibull. lib. i. Eleg. vii. & lib. ii. Eleg. ii.

Hostiam faciundam] *Facere* pro mactare, ut etiam Græci *δρᾶν* & *ῥέζειν*. Athen. lib. i4. p. 660. οἱ παλαιοὶ τὸ θύειν δρᾶν ὠνόμαζον. V. Ioh. Stephan. Durant. lib. 2. de ritib. Ecclesiæ Cathol. c. 3. nu. 2.

Merum] Mero addebatur thus socium; itemque corollæ. Ovid. lib. iii. Trist. Eleg. 13. & lib. v. Trist. Eleg. v. Genio sacrificans, inquit:

Da mihi thura puer pingues facientia flammæ,

Quodque pio fufum stridas in igne merum.

Tibull. lib. i. Eleg. vii:

— *Geniumque choreis*

Concelebra, & multo tempora funde mero.

Illius è nitido stillent unguenta capillo,

Et capite & collo mollia ferta gerat.

Idem

Idem lib. 11. Elegia 11. Horatius lib. 11. Epist. 1. Laetant. lib. 11. Instit. div. cap. xv. Pertinet huc quoque L. Nullus. 12. C. Th. de pag. sacrif. quam corruptam ita interpungo legoque: *Nullus omnino ex quolibet genere, ordine, hominum, dignitatum, vel in potestate positus, vel honore persunctus, sive potens sorte nascendi, seu humilis genere, conditione, fortuna, in nullo penitus loco, in nulla urbe, sensu carentibus simulacris, vel in fontem victimam cadat, vel secretiore piaculo Larem igne, mero Genium, Penates odore veneratus, accendat lumina, imponat thura,serta suspendat.*

Genio solverent] Mares quidem Genio, fœminæ vero Iunoni. Tibul. lib. 1v. Eleg. 6.

*Natalis Iuno sanctos cape thuris honores,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.*

Vid. Senec. Epist. 110.

Ne die qua ipsi lucem accepissent, aliis dederent] Atque ideo Parilibus, quibus Roma condita, hostia non cædebatur. Plutarch. in Romulo pag. 42. Solin. cap. 11. Et prima dies Quinquatruum, quod ea die nata Minerva erat, sanguine vacabat. Ovid. lib. 111. Fast.

*Vna dies media est, & fiunt sacra Minerva:
Nominaque à iunctis quinque diebus habent.
Sanguine prima vacat, nec fas concurrere ferro;
Causa, quod est illa nata Minerva die.*

Vesce-

Vescebantur autem in natalitiis pulte fitilla. Plin. lib. xviii. cap. viii. *Et hodie* (inquit) *sacra prisca atque natalium pulte fitilla conficiuntur.* Et libis; de quibus amicis absentibus mittebant. Ovid. lib. i. Amor. Eleg. vii i i.

Cum tibi deficient poscendi munera cause,

Natalem libo testificare tuum.

Idem lib. i. de arte amandi :

Quid quasi natali cum poscit munera libo?

Et quoties opus est, nascitur illa sibi?

Tibull. lib. i. Eleg. vii i. & lib. 2. Eleg. 2. Sed ut Varroni, cuius testimonium auctor noster profert, facile concedo, priscos illos die natali suo à cæde & sanguine temperasse: ita posterioribus temporibus haut usquequaque id observatum fuisse, multis exemplis docere possum. Nam Horatius lib. iv. Ode xi. Phyliden ad natalem Mæcenatis celebrandum invitans, ait;

Ridet argento domus: ara, castis

Vincta verbenis, aet immolato

Spargier agno.

Et Lamprid. in Alexand. Severo inquit: *Cum natalem diem commendaret, hostia cruenta effugit: & ut se civiliter gerebat, ac permixtus populo erat, albam eius vestem, cum qua constiterat, cruentavit.* Spartian. in Ant. Geta. Nam (inquit) *cum infantis Geta natalem Severus commendare vellet, hostiam popa nomine Antoninus percussit.* Sic Pharaon die natali pistorum præfectum suspen-

suspendi, Gen. 40, & Herodes Iohannem Baptistam Christi metatorem decollari iussit. Marc. 6. 27.

Deli ad Apollinis] Cloatius Verus apud Macrobi. lib. I I Saturnal. cap. VI: *Deli ara est Apollinis ἱερότερος, in qua nullum animal sacrificatur: quam Pythagoram velut inviolatam adoravisse produnt.* Vid. Diogen. Laërt. lib. VII I. in vita Pythag. Iamblich. de vita Pythag. lib. I. cap. V. & VII I. Clem. Alexand. Stromat. VII I. pag. 304. Porphyry. lib. II. περὶ ἀποχ. ἐμφύχ. pag. 28. θεωρίῃ δέ ἐστιν ἐκ τῆς περὶ Δῆλον ἐπὶ νῦν σωζομένης βωμῆς πρὸς ὃν ἕθενος προσεγομένης παρ' αὐτοῖς, ἣ δὲ θυομένη ἐπ' αὐτῆς ζώει, εὐσεβῶν κέκληται βωμός. Hadrian. Iunium lib. I. animadvers. c. 21.

C A P U T III.

Genius est Deus, cuius in tutela, ut quisque natus est, vivit. Hic, sive quod, ut genamur, curat, sive quod una genitur nobiscum; sive etiam, quod nos genitos suscipit ac tuetur: certe à genendo Genius appellatur. Eundem esse Genium & Larem, multi veteres memoriæ prodiderunt: in quibus etiam Granius Flaccus in libro, quem ad Cæsarem de Indigitamentis scriptum reliquit. Hunc in nos maximam, quin immo omnem habere potestatem, creditum est. Nonnulli binos Genios in iis duntaxat domibus, quæ essent maritæ,

maritæ, colendos putaverunt. Euclides autem Socraticus duplicem omnibus omnino nobis Genium dicit appositum: quam rem apud Lucilium in libro Satyrarum nono licet cognoscere. Genio igitur potissimum, per omnem ætatem quotannis sacrificamus. Quanquam non solum hic, sed & alii sunt præterea dii complures, hominum vitam, pro sua quisque portione, adminiculantes: quos volentem cognoscere, Indigitamentorum libri satis edocebunt. Sed omnes hi semel in unoquoque homine numinum suorum effectum repræsentant; quocirca non per omne vitæ spatium novis religionibus arcessuntur. Genius autem ita nobis assiduus observator appositus est, ut ne puncto quidem temporis longius abscedat; sed ab utero matris exceptos, ad extremum vitæ diem comitetur. Sed cum singuli homines suos tantummodo proprios colant natales; ego tamen duplici quotannis officio huiusce religionis adstringor. Nam, cum ex te tuaque amicitia honorem, dignitatem, decus, atque præsidium, cuncta denique vitæ præmia recipiam; nefas arbitror, si diem tuum, qui te mihi in hanc lucem edidit, meo illo proprio negligentius celebravero: ille enim mihi vitam, hic fructum vitæ atque ornamentum peperit.

IN CAPUT III.

Genius] De Geniis non una fuit veterum opinio. Plerique enim Philosophorum & Theologorum eos inter Deos sive dæmonas recensuerunt. Plutarch. lib. 1. de placit. phil. cap. viii. & lib. de Iside & Osirid. p. 643. Tertull. Apolog. cap. xxxii. & lib. de anima cap. xxxix. Lactant. lib. 11. cap. xv. Et Varro quidem (teste D. Augustino lib. vii. de civit. Dei. cap. 11.) inter Deos selectos eos numerat; Seneca autem Epist. cx. & Martian. Capell. lib. 11. Philol. inter Medioximōs, sive de plebe Deos. Alii animum cuiusque suum, sive τὸ κρατὺν ἐκάστου, Genium dixerunt. Pappus Alexandrin. ex Trismegisti Panareto. οἱ δαίμων ψυχῆς, καὶ τέρας, καὶ φρονήσεως, καὶ δυναστείας πάσης κύριος τυγχάνει. ἔστι δὲ καὶ τὸν περὶ πράξεως λόγον συνεργεῖ. Vid. Dion. Chrysost. orat. iv. περὶ βασιλ. & orat. περὶ τοῦ δαίμον. Apul. de Deo Socrat. Prudent. contra Symmach. D. August. lib. vii. de civit. Dei cap. xi. Suid. in Εὐδαιμονία. Alii τὴν ἐκάστην ψυχὴν. ut Flavius Sosipater Charisius lib. 1. Institut. Grammat. pag. 26. & Glossar. Henr. Stephani. p. 641. Τύχη ἐκάστου ἀνθρώπου. *Genius*. Unde quod Latini *iurare per Genium Caesaris* (per illum namque iurare solebant. L. *si duo*. 13. §. *si quis iuraverit*. D. *de iur. iur.* Tertull. apolog. c. 32. & lib. ad Scapul.

pul. c. 2.) id Græci ὁμνύειν τῷ ᾧ Καίσαρι πύχλω dicunt. Dion. Cass. lib. 44. p. 275. Assignabatur autem Genius cum Diis, (unde in veteri quadam inscriptione, *Genius Plutonis*, & apud Petron. Arbitr. *Genius Priapi* legitur. *Genius Salutis*, in nummo Severi Imp.) tum hominibus; iisque non singulis tantum, sed etiam regionibus & populis integris. Symmach. lib. x. Epist. 61. *Vt anima nascentibus, ita populis natales Genii dividuntur.* Quod firmare videntur sacræ literæ Exod. xiv. 19. Daniel. x. 13. B. Hieronym. ibid. Actor. xii. 16. D. Hilarius in Psalm. 129. Clem. Alexand. lib. 6. Strom. p. 294. ibi. κατὰ τὰ γὰρ τὰ ἔθνη καὶ πόλεις νετέμνωται τῷ ἀγγέλων αἰσθησιμαί. Isidor. Pelusiot. lib. 2. Epist. 85. Ioh. Cassian. collat. 8. c. 13. V. Pet. Fabrum lib. 1. Semest. c. 9. Ioh. Bodin. lib. 4. theat. nat. p. 530. Genebrad. in psal. 84. Inde in veteribus nummis & inscriptionibus. GEN. P. R. id est, Genio populi Romani. Servius in fragmentis. GENIUS POP. ROM. SIVE MAS SIVE FÆMINA. Et Urbibus. Arnob. lib. 1. *Et illi cati, sapientes, prudentissimi vobis videntur; nec reprehensionis ullius, qui Faunos, qui Fatuas, civitatumque Genios, qui Pausos reverentur atque Bellonas.* Item Coloniais, Municipiis, Pagis, Decuriis, Exercitibus, Cohortibus, Fontibus, Horreis, imò quibusvis locis, ut inscriptiones antiquæ

passim indicant, & Tertullian. lib. de Idolat. cap. xxi. docet. Item Prudent. contra Symmach. his verbis:

*Quanquam cur Genium Roma mihi fingitis
unum,*

*Cum portis, domibus, thermis, stabulis, soleatis
Assignare suos Genios? perque omnia membra
Vrbis, perque locos, Geniorum millia multa
Fingere, ne propria vacet angulus ullus ab um-
bra?*

Quin etiam parasiti reges suos Genios vocitabant. Plaur. Captiv. Sic. *Quanto in pectore.* Summa, Genius cuique rei tribuitur, estque id, quo illa maxime valet, polletque. Sic *Genius libri.* Martial. lib. vi. Epig. 60.

Victurus Genium debet habere liber.

Et *Genius fama.* Idem lib. vi. Epig. xi.

Ludimus innocuis verbis, hoc iuro potentis

Per Genium fama, Castalidumque gregem.

Genius segetis. Iul. Firm. lib. i. cap. i. in fin.

Genius Mathematici. Iuvenal. Sat. vi.

*Nemo mathematicus Genium indemnatus ha-
bebit.*

Sic Genius corporis. Ennod. Panegyri. Theodorico dicto. Et *Genius vigoris ecclesiastici.* Gregor. Magn. lib. vii. Epist. lxxx. Item *Genius ligni.* Rufin. lib. ii. ecclesiast. hist. c. 22. *Genius sacri fulcri.* Iuvenal. Sat. 6. *Genius sexus.* Flav. Vopisc. in Carino.

Ut genamur curet] Notanda etymii triplex
ratio.

ratio. Prima. Genius dicitur, quod, ut gignamur, curet. Hinc Laberius apud Nonium Marcell. *Genius generis nostri parens*. Et Aufustius citante Festo, *Genius est (inquit) deorum filius, & parens hominum, ex quo homines gignuntur, & propterea Genius meus nominatur, quia me genuit*. Augustin. quoque lib. vii. de civit. Dei cap. xiiii. *Quid est Genius? Deus est, qui prepositus est, ac vim habet, omnium rerum gignendum*. Atque inde *Genialis lectus*, qui sternebatur in nuptiis, in honorem Genii. Fest. & Virgil. lib. vi. *Æneid*.

--- *lucent genialibus altis*

Aurea fulcra toris.

Quo loco Servius: *Geniales propriè sunt, qui sternuntur puellis nubentibus, dicti à generandis liberis*.

Una genitur nobiscum] Altera etymi ratio, de qua vide Apul. de Deo Socrat.

Genitos suscipit] Tertium etymon, de quo paulò inferius.

Eundem esse Genium & Larem] Idem affirmat Apul. de Deo Socratis. his verbis: *Dæmonas verò, quos Genios & Lares possumus nuncupare, ministros Deorum arbitratur, custodesque hominum, & interpretes si quid à Diis velint*.

De Indigitamentis] *Indigitamenta*, ἱεραγνώματα. Gloss.

Quæ essent maritæ] Sic Livius quoque lib. xxv i i. *maritas domos dixit. Vagabatur enim*

(Philippus Macedonum rex) *cum uno aut altero comite per maritas domos dies noctesque.*

Euclides autem Socraticus duplicē] Idem sensit Empedocles apud Plutarch. *πρὸς Ἀβυμίας* pag. 842. & Menander, cuius versus extant apud Clement. Alexand. Strom. v. pag. 253. & 260 Stob. in Eclog. phys. lib. 1. cap. ix. Ammian. Marcellin. lib. xxi. Scholiast. Theocrit. Eidyl. 2.

Ἄπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρεῖσα]

Εὐθὺς γενομένη, μυσταγωγὸς ἔβριχ,

Ἀγασθὸς· κακὸν γὰρ ἐνομισέον

εἶναι, εἶον βλάβητοντα χερσὶν.

Vide in hanc rem Act. Apost. cap. xi 1. 15. Tertull. de anima c. 37. & ibid. Pamel. & cap. xxxix. Iustin. Mart. *ἀποκρίσις*. πρὸς ὀρθοδ. quæst. 30 Origen. sup. Numer. homil. xx, & lib. 3. *πρὸς ἀρχ.* c. 2. Hieronym. in Matth. cap. xvi 11. & in Isaiam c. 66. Augustin. Soliloq. cap. 27. Lactant. lib. 11. cap. xv. Iohan. Cassian. collat. 13. c. 12. Burchard. Wormat. episcop. lib. 20. decret. c. 46. & 47. Pet. Lombard. l. 2. Sentent. dist. 11. Archangel. Burgonens. interpret. in Cabalistar. dogmata p. 779. Servium in illud Virgilii lib. vi. *Quisque suos patimur Manes.* Quem autem Menander *μυσταγωγὸν*, hunc Plato, teste Clemente Alex. Strom. v. pag. 253. *φύλακα*, uti & Hesiodus Oper. & die.

Τοῖ

Τοὶ μὲν δ' αἰμόνες εἰσι Διὸς μεγάλα δῖα βυλαὶς
 Ἐδλοὶ, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

Et Apul. lib. de Deo Socrat. Arian. lib. 1. differt. cap. xiv. ἐπίτροπον. Seneca Epist. cx. *Padagogum*. Cenforinus paulò inferius, *Assiduum observatorem*. Martianus denique Capella lib. 11. philol. *Præstitem, & Tutelatorem, fidissimumque germanum* appellat. Si quis plura de Geniis scire cupit, videat Lil. Gregor. Girald. Syntag. 15 hist. deor. Constantini Landi explication. veter. numismat. Guliel. du Choul discours de la religion des anciens Romains. Antoine le Pois discours sur les medalles. Vincent. Cartarium de imagin. Deor. Georgii Pictorii theolog. mytholog. c. 31. Henr. Cornel. Agripp. lib. 3. de occulta philosopp. c. 20. 21. & 22. Blas. Vigner. annot. in Livium p. 665. Inst. Lips. lib. 1. Physiol. Stoicæ. c. 19. Philip. Camerar. cent. 2. succis. c. 14.

Sed & alii sunt præterea Dii] De quibus videndus D. Augustin. lib. vii. de civit. Dei cap. 11. & 111.

Duplici quotannis officio] Sic Horatius quoque lib. 1v. Ode xi. Mæcenatis natalem celebrat. Et Augustus Imp. sibi persuasum habebat, natalem suum à Caio nepote suo celebratum fuisse. Gell. lib. xv. cap. vii. Nec vivis tantummodo hoc officii genus ab amicis exhibebatur, sed etiam defunctis: idque

interdum sponte, ut de Silio Italico poeta summo, Virgilii natalem religiosius quam suum celebrante, apud Plin. lib. 111. Epist. 111. legimus. Interdum ex voluntate defuncti, constitutis in eam rem annuis redditibus; ut ex testamento Epicuri liquet, apud Diog. Laert. lib. x. in vita Epicuri. Cicer. lib. 11. de finib. Marciano I C. L. *cum quidam*. 23. D. de ann. leg. & antiquis inscriptionibus; quarum vel unam ex multis retulisse suffecerit, ex libro Inscript. à Iano Grutero collectarum p. 414. Vide quoque Hieronym. Magium lib. 2. miscell. c. 2. & Ioh. Guliel. Stuck. lib. 1. antiq. convival.

P. 33.

T. FVNDILIO GEMINO VI. VIR. AVG.
MAG. IUV. AVGVSTALES PATRONO ET
QVINQ. PERPETVO OPTIME MERI-
TO. HIC ARCE AVGVSTALIVM SE
VIVO H-S. XX. DEDIT. VT EX RED-
DITV EIVS SVMMÆ DIE NATALI
SVO IIII. K. FEBR. PRÆSENTES
VESCERENTVR. ET OB DEDICA-
TIONEM STATVÆ DECVRIONIBVS
ET SEVIRIS, ET IUVENIBVS SPOR-
TVLAS, ET POPVLO EPVLVM ET
OLEVM EADEM DIE DEDIT.

CAPUT

CAPUT IV.

AT, quoniam ætas à die natali initium sumit, suntque ante hunc diem multa, quæ ad hominum pertinent originem: non alienum videtur de his dicere prius, quæ sunt natura priora. Igitur, quæ veteribus de origine humana fuerint opiniones, ex his quædam breviter exponam. Prima & generalis quæstio, inter antiquos sapientiæ studiosos versata est; quod, cum constat, homines singulos ex parentum seminibus procreatos, successionē prolis multa sæcula propagare; alii, semper homines fuisse, nec unquam nisi ex hominibus natos, atque eorum generi caput exordiumque nullum exstitisse arbitrati sunt: alii vero fuisse tempus, cum homines non essent, & his ortum aliquando principiumque natura tributum. Sed prior illa sententia, qua semper humanum genus fuisse creditur, auctores habet, Pythagoram Samium, & Ocellum Lucanum, & Archytam Tarentinum, omnesque adeo Pythagoricos. Sed & Plato Atheniensis, & Xenocrates, & Dicæarchus Messenius, itemque antiquæ academici philosophi non aliud videntur opinati. Aristoteles quoque Stagiritæ, & Theophrastus, multiq; præterea non ignobiles Peripatetici, idem scripserunt eiusque rei exempla dicunt, quod negent omnino posse

B 5

repe-

reperiri, avelne ante, an ova generata sint; cum & ovum sine ave, & avis sine ovo gigni non possit. Itaque & omnium, quæ in sempiterno isto mundo semper fuerunt, futuraeque sunt, aiunt principium fuisse nullum; sed orbem esse quemdam generantium, nascentiumque, in quo uniuscuiusque geniti initium simul & finis esse videatur. Qui autem homines aliquos primigenios divinitus naturave factos crederent, multi fuerunt, sed aliter atque aliter in hac æstimatione versati. Nam ut omittam, quod fabulares poetarum historiae ferunt, homines primos aut Promethei molli luto esse formatos, aut Deucalionis Pyrrhaeque duris lapidibus esse natos; quidam ex ipsis sapientiae professoribus, nescio an magis monstrosas, certe non minus incredibiles rationum suarum proferunt opiniones. Anaximander Milesius, videri sibi, ex aqua terraque calefactis exortos esse, sive pisces, sive piscibus simillima animalia: in his homines concrevisse, ferusque ad pubertatem intus retentos: tum demum, ruptis illis, viros, mulieresque, qui se iam alere possent, processisse. Empedocles autem egregio suo carmine, quod eiusmodi esse prædicat Lucretius,

Vt vix humana videatur stirpe creatus,
 tale quiddam confirmat. Primò membra singula ex terra quasi prægnante passim edita, dein-

deinde coisse, & effecisse solidi hominis materiam, igni simul & humori permixtam. Cætera quid necesse est persequi? quæ non capiant similitudinem veritatis? Hæc eadem opinio etiam in Parmenide vel in Ste * fuit, pauculis exceptis ab Empedocle dissensis. Democrito vero Abderitæ ex aqua limoque primum visum est homines procreatos. nec longe secus Epicurus. is enim credidit, limo calefacto uteros nescio quos radicibus terræ cohærentes primum increvisse, & infantibus ex se editis ingenitum lactis humorem natura ministrante præbuisse, quos ita educatos & adultos, genus hominum propagasse. Zenon Citrieus, Stoicæ sectæ conditor, principium humano generi ex novo mundo constitutum putavit, primosque homines ex solo adminiculo divini ignis, id est, Dei providentia, genitos. Denique etiam vulgo creditum est, ut plerique genealogiæ auctores sunt, quarundam gentium, quæ ex adventicia stirpe non sint, principes terrigenas esse, ut in Attica, & Arcadia, Thessaliaque, eosque *αὐτόχθονας* vocitari: ut in Italia poëta cecinit, Nymphas indigenasque Faunos nemora quædam tenuisse, non difficile rudis antiquorum credulitas recepit. Nunc vero eo licentiæ poëticæ processit lubido, ut vix auditu ferenda confingant. Post hominum memoriam, pro generatis iam gentibus, & urbibus

bus conditis, homines è terra diversis modis editos, ut in Attica fertur regione Erichthonius ex Volcani semine humo exortus : & in Colchide, vel in Bœotia consitis anguis dentibus armati partus: è quibus, mutua cæde inter se necatis, pauci superasse traduntur, qui in conditu Thebarum Cadmo fuerint adiumento. Nec non in agro Tarquinienſi puer dicitur divinitus exaratus, nomine Tages, qui disciplinam cecinerit extispicii : quam Lucumones, tum Etruriæ potentes, exscripserunt.

IN CAPUT IV.

DE origine humana] Videndus Diodor. Sicul. lib. 1. pag. 6. & seq. Theodoret. Græcar. affect. serm. 5. pag. 71. Pausan. in Arcad. pag. 261. Origen. lib. 1. cont. Cels. pag. 29. Cic. lib. 1. de legib. Cæſ. Rhodog. l. 2. antiquar. lect. c. xi. Pet. Mess. lib. 2. Var. lect. c. 13. Alii semper homines] Vid. Augustin. lib. 12. de civit. cap. x.

Pythagoram Samium] Testatur Varro lib. 11. de re rustic. cap. 1. his verbis : *Igitur, inquam, & homines, & pecua, cum semper fuisse sit necesse, natura. Sive enim aliquod fuit principium generandi animalium, ut putavit Thales Milesius & Zeno Citticus, sive contra principium horum existit nullum, ut credidit Pythagoras Samius, & Aristoteles Stagiritæ, necesse est humana vita à summa memoria gradatim descendisse ad hanc ætatem, ut scribit Dicaarchus.* Ocel-

Ocellum Lucanum] Fortasse respexit ad locum, qui est cap. 111. Εἰπεὶ ἔν καθ' ἐκάστην ὁποπομῶν ὑπερέχον τὴ γένεσιν ἐν πέτακτι τῶν ἁλ-
λων, ἐν μὲν ἐρευνῶ τὸ τῶν θεῶν, ἐν δὲ γῇ ἀνθρω-
πῶν, ἐν δὲ μετὰρσίῳ τέτρω δαίμονες· ἀνάγκη τὸ
γένεσιν τῶν ἀνθρώπων αἰδῖον εἶναι, εἴπερ αἰδηθῶς
ὁ λογισμὸς συμβιβάζει, μὴ μόνον τὰ μέρη σπυπαί-
ρειν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ χρόνον τοῖς μέ-
ρεσι.

Plato] Plato lib. vi. 1. de legib. εὖ γὰρ δὴ τότε
ποσῆτον χρηρὴ πάντ' ἀνδρα ξυνοεῖν, ὡς ἡ δὲ ἀνθρώ-
πων γένεσις, ἡ τὸ πᾶσι πάντων δόχῳ ἐδεμίαν εἰλη-
χεν, ἐδ' ἔξει ποτέ γε τελευτῶν, αἰδ' ἡ δὲ πᾶσι
ἔσαι πάντως, ἡ μὲν καὶ πᾶσι τῆς δόξης αἰφ' ἧ γέγονεν,
ἀμύχανον ἀν χρόνον ὅσον γενοῦς ἀν εἴη.

Antiquæ academix philosophi] Anti-
quam academiam instituit Plato, teste Dio-
gene Laertio in proœm. Augustin. lib. 19. de
civit. Dei. c. 1. Novam sive tertiam Carne-
des. Censorin. inf. cap. xv. Lucian. πρὸς μα-
κροβ. Euseb. lib. 14. de præpar. Euang. cap.
11. Diog. Laert. dict. loco. Mediæ auctor fuit
Arcefilaus. Diogen. ibidem.

Aristoteles quoque] Lactant. lib. 11. In-
stit. cap. xi. Nam Stoici animantium fabricam
divina solertia tribuunt. Aristoteles autem labore
se ac molestia liberavit, dicens, semper mundum fuisse:
itaque & humanum genus, & cetera quæ in eo
sunt, initium non habere, sed fuisse semper ac fore.
Quod congruit cum Varronis loco paulo an-
te adducto.

Eius-

Eiusque rei exempla] Eadem quaestio agitur apud Plutarch. Sympoſ. problem. lib. 11. quaest. 111. Macrobian. lib. vii. Saturnal. cap. xvi. Vide Franc. Valesium in lib. de sacra philosoph. in Genes. c. 1. pag. 50.

Fabulares poetarum hist.] Fabularis historiae mentionem quoque facit Suetonius, in Tiberio. c. 70. eiusque Tiberium Imp. perquam studiosum fuisse narrat. Et Flavius Vopiscus in Firmo in pr. Mythistoricorum voluminum meminit.

Promethei molli luro] Fabula vulgata. Vid. Lactant. lib. 11. Instit. cap. xi. Apollod. Biblioth. lib. 1. pag. 18. Pausan. in Phocic. pag. 319. Steph. in Ἰόνιον. Ioh. Tzetz. Chil. vii. cap. 134. August. lib. 18. de civit. Dei. c. 8.

Deucalionis Pyrrhaeque] Ovid. lib. 1. Metamorph. Servius ad Eclog. vi. Virgil. Arnob. lib. v. Tzetzes chil. vii. cap. 137. Hygin. Fabul. 153. Ab hac lapidum iactatione Apollod. lib. 1. de orig. Deor. pag. 20. existimat, λαῖς, id est, populos, dictos ἀπὸ τῆς λάας, quod lapidem significat. Pertinet huc illud Homeri Odyss. vii.

ὃ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐστὶ παλαιφάτης, ἐδ' ἀπὸ πέτρης.

Vid. Eustath. Iliad. α. pag. 18. Alii ex fraxino primos homines ortos fuisse fabulati sunt. V. Palæphat. & Stat. lib. 4. Thebaid.

Anaxi-

Anaximander Milesius] Vid. Plutarch. lib. v. de placit. philos. cap. xix. & Symp. lib. vii. quæst. vii. circ. fin. Sunt etiam ex recentioribus philosophis, qui hominem ex putredine, ut alia minuta animalia, nasci posse opinantur: Picus nimirum Mirandulanus in 900. conclus. , Conclusionem secundum Avicennam v. Cardan. lib. ix. de subtilit. quem reprehendit Iulius Cæs. Scalig. de subtil. exercit. 193. Vid. Averroem in lib. vii. phys. Arist. & Ioh. Philopon. in Comment. in lib. i. Arist. de gener. animal. 79. b. Andream Cæs. lib. v. quæst. Peripat. cap. i.

Empedocles] Plutarch. lib. v. de placit. phil. cap. 9. Varro apud Non. in *Blitum*. *Empedocles natos homines ex terra ait, ut blitum.*

Lucretius] Lucret. lib. i.

In Parmenide] At Parmenides, ut refert Diogenes Laërt. lib. ix, putabat, *γένεσιν ἀνθρώπων ἐξ ἡλίου πρώτων γενέσθαι.*

Vel in Ste. . . * . . fuit] Locus inutilis, nec facilis emendatu absque ope MS. Cod. In aliis exemplaribus est *inserta fuit*. Iust. Lips. lib. i. Physiol. Stoic. cap. xv. legendum putat: *in Zenone, vel in Parmenide, & Veliate Zenone.*

Democrito vero Abderitæ] Lactant. lib. vii. Instit. divin. cap. vii. Erravit Democritus, qui vermiculorum modo putavit effusos
(ho-

(homines) esse de terra nullo auctore, nullaque ratione.

Nec longe secus Epicurus] Epicuri sententiam refert Lucretius his elegantissimis versibus:

Tum tibi terra dedit primum mortalia secla.

Multus enim calor, atque humor superabat in arvis:

*Hinc ubi quaque loci regio opportuna dabatur,
Crescebant uteri terra radicibus apti:*

*Quos ubi tempore maturo patefecerat atas
Infantum; fugiens humorem, aurasque pe-
tissens,*

*Convertebat ibi natura foramina terra,
Et succum venis cogebat fundere apertis
Consimilem lactis &c.*

Adi Philon. Iudæum *ᾠδὴ ἀφθαρτοῦ κόσμου*. pag. 647. Lactant. lib. 11. cap. xii.

Zenon Cittieus Stoicæ sectæ cond.]

Strabo lib. xiv. *Κίτιον, ἔχει λιμὴν κλειστόν. ἐν λευθέρῳ ἐστὶ Ζήνων ὁ τῷ Στωικῆς αἰρέσεως ἀρχηγέτης.*
Seneca epist. 83. *Zeno vir maximus, huius sectæ fortissima ac sanctissima conditor.* Lucian. *ᾠδὴ μακροῦ.* Theodoret. Græcar. affect. ferm. v. Suid. Gell. l. 19. c. 1.

Novo mundo] An cœlum intelligit? quod Stoici *κόσμον* solent appellare. Macrobius cœlum vocari mundum indicat, cum inquit lib. 1. in somn. Scip. c. 20. *Cur vero (Sol) temperatio mundi dictus sit, ratio in aperto est. ita enim*

non

non solum terram, sed ipsum quoque cælum, quod vere mundus vocatur, temperari à sole certissimum est. Etiam vide Ioseph. Scaligeri notas in sphæram Barbar. Manilii p. 434. & Robert. Balfor. in lib. 2. Cleomed. pag. 274.

Ad miniculo divini ignis, id est, Dei provid.] Lactant. lib. 11. cap. xi. *Stoici animantium fabricam divinæ solertia tribuunt.* Ovid. lib. 1. Metamorph. fab. 2. ἀμφοτερίζει.

*Natus homo est, sive hunc divino semine fecit
Ille opifex rerum, mundi melioris origo,
Sive recens tellus.*

Genealogiæ auctores] Genealogias scripserunt Pherecides Atheniensis, teste Dionys. Halicarn. lib. 1. antiquit. Rom. pag. 10. Hecataeus; Athen. lib. 1 v. pag. 148. Andron; citatus à Scholiaste Apollonii Rhodii lib. 1. Argon. pag. 3. & alii.

Ut in Attica] De Atheniensibus tradit Herodot. lib. vii. pag. 497. ἀρχαῖότατον μὲν ἔθνη παρεχόμενοι, μᾶλλον ᾗ ἑόντες, ἔμελλαν εἶναι Ἑλλήνων. Plato in Menexeno pag. 404. Pausan. in Corinth. pag. 57. Euripid. apud Plutarch. περὶ φυγῆς. pag. 1073. Strabo lib. vii. 1. Lucian. in Philopseud. Aristides in Panathen. Aen. Gazæus pag. 40. Justin. lib. 11. Harpocration in ἀντοχθόνες. Suid. in περὶ γένεσιν. Georg. Gemist. Orat. 1. de reb. Pelopon.

Arcadia] Theodoret. ferm. v. Græc. affect.

φεῖ. οἱ ᾧ ἐν τῇ Ἀττικῇ πρῶτον Φυῖαι ἀνθρώπων.
 ἄλλοι ᾧ, ἐν Ἀρκαδίᾳ τῷτο γενέσθαι πρῶτον. ἕτεροι
 δ' αὖ πάλιν ἐν Αἰγυπτῷ. Vid. Suid. in αὐτόχθον-
 νες. Marc. Heracleot. περιηγ. pag. 22.

Αὐτόχθονας] Dicuntur & ἰθαγενεῖς. Fest. in
 Natio. Latine *Aborigenes*. Sic enim vetus
 glossar. p. 2. *Aborigenes αὐτόχθονες*. Solino c.
 15. sunt *Genuini terra*.

Poëta cecinit] Virgil. lib. vii. Aeneid. &
 ibid. Serv.

Erichthonius] Pausan. Attic. pag. 3. πα-
 πρεῖ ᾧ Ἐριχθονίῳ λέγουσιν ἀνθρώπων μὲν ἔδε-
 να εἶναι· γονέας ᾧ Ἥφαιστον καὶ Γῆν. Homer. in
 Catalog. Apollod. lib. 111. de deor. orig.
 Lucian. in Philopseud. Origenes cont. Cels.
 lib. vii. pag. 434. Augustin. lib. xvi. de
 civit. Dei, cap. xi. D. Hieron. contra Iovi-
 nian. cap. iv. Lactant. lib. i. cap. xvi. Tertull.
 de spectac. c. 9.

Exortus] Sic legendum potius ex Ger-
 manica & Manutii editione, itemque sche-
 dis Fr. Modii, quam *exaratus*, ut Carrio e-
 didit.

Armati partus] Carrionis editio habet
Spartoe. Theodoret. ferm. v. Græc. affect.
 ἐκείνοι γὰρ (poëtas intellige) ἔμῳνον γεγενῆς,
 ἀλλὰ καὶ παρτερὰς ἀνθρώπων γεγενῆσθαι φασίν, καὶ
 ἐκ δολοκοντείων ἀναφυῆναι ὀδόντων. Gell. lib. 17.
 c. 3. Palæphat. περὶ μύθ. pag. 86. Hygin. fab.
 178. Lucian. loco supra citato. Scholiast.

Apol-

Apollon. Rhod. lib. iv. Argonaut. pag. 166.
 Eunap. in Eclog. legat. pag. 12. οἱ μὲν ἔν πα-
 λαοὶ μῦθοι λέγουσι, περὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν
 Κολχίδα δρεκοντίων ὀδόντων καὶ ἀπαρέντων ἐν
 ὁπλοῖς, αἶμα γὰρ πόρῳ στυῖ ἀνδρας ἀναπάλλεσθαι.
 Senec. Hercule furente Act. 2. Sc. O magne.
 Lucan. lib. 4. D. Ambros. lib. de fide resur-
 rect. cap. xv. Ammian. Marcell. lib. 19. p.
 157. Ovid lib. 3. metamorph. Fab. 1. Agath.
 lib. 3. hist. p. 72.

Tages] Videndus Cicero lib. 11. de divi-
 nat. Fest. in Tages. Ovid. lib. xv. Metamorph.
 fab. 2. Ammian. Marcellin. lib. xxi. pag. 139.
 Arnob. lib. 11. pag. 108. Martian. Capell. lib.
 2. p. 39. & lib. 6. p. 204. Isidor. lib. 8. orig. c. 9.
 Serv. lib. 11. Aeneid. *Thusci autem à frequen-
 tia sacrificii dicti sunt, hoc est, ὅτι ἔθυσιν. Constat
 namque, illic à Tage aruspicinam repertam, ut Lu-
 canus meminit.*

--- Sed conditor artis

Finxerit ista Tages.

C A P U T V.

HActenus de prima hominum origine.
 Cæterum, quæ ad præsentis nostros
 pertinent natales, eorumque initia, quam
 potero compendio dicam. Igitur, semen un-
 de exeat, inter sapientiæ professores non
 constat. Parmenides enim tum ex dextris,
 tum è lævis partibus dirivari putavit. Hip-
 poni

poni vero Metapontino, sive, ut Aristoxenus auctor est, Samio, ex medullis profluere semen videtur: idque eo probari, quod post admissionem pecudum, si quis, qui mares sunt, perimat, medullas utpote exhaustas non reperiat. Sed hanc opinionem nonnulli refellunt, ut Anaxagoras, Democritus, & Alcmaeon Crotoniatae. Hi enim post gregum contentionem non medullis modo, verum & adipe, multaque carne mares exhausti respondent. Illud quoque ambiguum facit inter auctores opinionem, utrumne ex patris tantummodo semine partus nascatur, ut Diogenes, & Hippon, Stoicique scripserunt, an etiam ex matris, quod Anaxagoræ, & Alcmaëoni, nec non Parmenidi, Empedoclique, & Epicuro visum est. Quæ differens, non definite se scire, Alcmaeon confessus est, ratus, neminem posse perspicere.

IN CAPUT V.

Igitur semen] Semen quid sit, & unde fluat, inter Philosophos medicosque cum veteres, tum recentiores controvertitur. Pythagoras quidem dixit, τὸ σπέρμα εἶναι παρὸν ἐγκεφάλῳ, περιέχουσιν ἐν αὐτῇ θερμὸν αἷμόν. Diogen. Laert. lib. vii. in vita Pythag. A quo non multum discedit Timæus Locrus lib. de anima mundi, pag. 18. qui fluxum id dicit esse medullæ per dorsi vertebrae, cuius origo

origo & radix sit cerebrum. Verba eius hæc sunt: τῷ ᾧ σῶματι δόξαν μὴ καὶ ρίζαν μυελῷ εἴμεν ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ αἱ ἀγμονίαι, ἀπὸ τοῦ τῆς δόξης ῥέει δὲ τῶν νοτίων ἀπονδύλων τὸ λοιπὸν, ἐξ ὧ εἰς ἀπέρμα καὶ λόγον μερίζεσθαι. Adde Hippocratem lib. de genitura, non longe à pr. & Nemesium lib. 1. de natur. homin. c. 25. Zeno & reliqui Stoici, semen animæ particulam esse volunt, exq; omnibus corporis partibus defluere. Diogen. Laert. lib. vii. in vita Zenonis Cittiei, & Theodoret. serm. v. Græc. affect. pag. 73. Alii spumam sanguinis esse censent: atque inde τὰ ἀφροδίσια dicta, Apolloniates Diogenes existimat, teste Clem. Alexand. lib. 1. Pædag. cap. vi. Tertullianus quoque lib. de carne Christi c. 19. materiam feminis sanguinis esse calorem statuit. Aristoteles autem libro 1. de generat. animal. cap. xix. opinatur, τῆς αἱματικῆς περιττώματος τὸ ἀπέρμα. Alias aliorum opiniones si scire aves, vide sis Plutarch. lib. v. de placit. Phil. cap. 111. Lactant. de Opif. Dei cap. xii. Iohan. Argenter. Comment. secundo in Galen. art. med. pag. 175. & seqq. Franc. Vales. lib. 11. controvers. med. & Philos. cap. viii. Ludov. Septalium Comment. v. in lib. Hippocrat. de aëre, aq. & loc. pag. 407. And. Laurent. in hist. anatom. lib. xiii. quæst. 3. & 4. Hieronym. Mercurial. lib. 4. Variar. lect. c. 16. Franc. Bonamic. lib. 4. de

alimento. c. 10. & seq. Balduin. Ronfseum
lib. de hum. vitæ primord. c. 1.

Post admissionem] *Post admissionem*, id est,
μετ' ὀχέαν.

Illud quoque ambiguum] Vid. Plutarch.
lib. v. de placit. philosoph. cap. v.

Stoicique scripserunt] Zeno Cittieus &
Sphærus : quorum opinionem Diogenes
Laërt. lib. vi. in vita Zenonis, his verbis re-
citat: τὸ ἡ τῆς θηλείας (σπέρμα) ἄγονον ἄποφαί-
κοντι, ἄγονον εἶναι καὶ ὀλίγον, καὶ ὑδατώδες. In
eadem opinione fuit Aristoteles lib. 1. de
gener. animal. cap. xi. & xx. quamvis sibi
non satis constet. Nam lib. 1v. de generat.
animal. cap. 1. etiam fœminis semen tribuit,
his verbis: Ἀποφέρει ἡ τὸ ἄρρεν σπέρμα, ὅτι
ἔχει δρχίω ἐν αὐτῷ ποιάπτω, οἷαν κινεῖν καὶ ἐν τῷ
ζώῳ, καὶ ἀπαπέπειν τὴν ἐχάπτω τροφίω. τὸ ἡ ἡ
θηλεῖ, ὑλίω μόνον. Quo fortasse respexit La-
ctant. de Opif. Dei cap. xi. *Conceptum igitur
Varro & Aristoteles sic fieri arbitrantur : Aiunt
enim, non tantum maribus inesse semen, verum
etiam fœminis, & inde plerumque matribus similes
procreari.*

An etiam ex matris] Mulierem semen
quoque emittere, tradit Hippocrat. in lib. de
genitura. Nemes. lib. 1. de natur. hom. c. 25.
Inde etiam gentiles olim feminae Liberam
coluerunt, ut Augustinus docet lib. 6. de ci-
vit. Dei cap. 9. *Liberam*, inquit, à liberamento
appel-

appellare volunt, quod mares in coeundo per eius beneficium emissis feminibus liberentur. Hoc idem dicunt in feminis agere Liberam, quam etiam Venerem putant, quod & ipsas perhibeant semina emit-tere, & ob hoc Libero eandem virilem corporis par-tem in templo poni, femineam Libera. Vide eund. lib. 7. de civit. Dei. c. 3. & Iul. Cæsar. Scali-ger. de subtilit. exercit. 268. Vid. And. Lau-rent. lib. viii. hist. anat. quæst. v. Francisc. Bonamic. lib. 4. de alimento. c. 20. & seq. Bal-duin. Ronss. lib. iam dict. c. 2.

CAPUT VI.

EMpedocles, quem in hoc Aristoteles se-
cutus est, ante omnia cor iudicavit in-
crescere, quod hominis vitam maxime con-
tineat. Hippon vero, caput, in quo est ani-
mi principale. Democritus alvum cum ca-
pite, quæ plurimum habent ex inani. Anaxa-
goras cerebrum, unde omnes sunt sensus.
Diogenes Apolloniates ex humore primum
carnem fieri existimavit, tum ex carne ossa,
nervosque, & cæteras partes enasci. At Stoi-
ci una totum infantem figurari dixerunt, ut
una nascitur, aliturque. sunt, qui id opinen-
tur fieri ipsa natura, ut Aristoteles, atque E-
picurus. sunt, qui potentia spiritus semen
comitantis, ut Stoici ferme universi. sunt,
qui ætherium calorem inesse arbitrentur,
qui membra disponat, Anaxagoran secuti.

Utcunque tamen formatus infans, quemadmodum in matris utero alatur, duplex opinio est. Anaxagoræ enim, cæterisque compluribus, per umbilicum cibus administrari videtur. at Diogenes & Hippon existimaverunt, esse in alvo prominens quiddam, quod infans ore apprehendat; ex eoque alimentum ita trahat, ut, cum editus est, ex matris uberibus. Cæterum, ut mares, feminæve nascantur, quid causæ esset, varie ab iisdem philosophis proditum est. Nam, ex quo parente seminis amplius fuit, eius sexum repræsentari dixit Alcmaeon; ex seminibus autem tenuioribus feminas, ex densioribus mares fieri, Hippon affirmat. Utrius vero parentis principium sedem prius occupaverit, eius reddi naturam Democritus retulit. At, inter se certare feminas, & mares, & penes utrum victoria sit, eius habitum referri, auctor est Parmenides. Et è dextris partibus profuso semine mares gigni, at è lævis feminas, Anaxagoras, Empedoclesque consentiunt. quorum opiniones ut de hac specie congruæ, ita de similitudine liberorum sunt dispariles. Super qua re Empedoclis disputata ratio talis profertur. Si par calor in parentum seminibus fuerit, patri similem marem procreari; si frigus, feminam matri similem. Quod si patris calidum erit, & frigidum matris, puerum fore, qui matris vultum repræ-

præsentet; at si calidum matris, patris autem fuerit frigidum, puellam futuram, quæ patris reddat similitudinem. Anaxagoras autem eius parentis faciem referre liberos iudicavit, qui seminis amplius contulisset. Cæterum, Parmenidis sententia est, cum dextræ partes semina dederint, tunc filios esse patri consimiles; cum lævæ, tunc matri. Sequitur vero de geminis, qui ut aliquando nascantur, modo seminis fieri Hippon rarus est. Id enim, cum amplius est, quam uni satis fuerit, bifariam diduci. Id ipsum ferme Empedocles videtur sensisse. nam, causas quidem cur divideretur, non posuit: tantummodo ait, si utrumque sedes æque calidas occupaverit, utrumque marem nasci: si frigidas æque, utramque feminam. si vero alterum calidiorem, alterum frigidiorum, dispari sexu partum futurum.

IN CAPUT VI.

Aristoteles secutus] Aristotel. lib. 111. de partibus anim. cap. 1v. Cæterum cor primum nascentibus formari, præter Aristotelem asserunt Plin. lib. x. cap. L111. & lib. xi. cap. xxxvi11. Solin. cap. 1v. Simplic. in lib. v. Aristot. τῆς φύσεως ἀρχαίος. pag. 205. Basil. Magn. in Psalm. 1. in pr. Lactant. de Opif. Dei cap. x11. Quæ opinio tamen à Galeno reiicitur, de fœt. form. cap. 1v. statuente, ie-

cur primum fœtus fundamentum esse.

Hippon vero caput] Et Alcmaëon; teste Plutarcho lib. v. de placit. Philos. cap. xvi i. Varro autem, citante Gellio lib. i i i. cap. x. caput & spinam, quæ est in dorso. Hippocrates lib. i. *ὅτι δαίτης*, omnia membra simul existere putavit: in qua opinione fuerunt etiam Stoici, ut Censorinus hoc capite tradit.

Sunt qui id opinentur] De causa fœtuum formatrice inter philosophos dissensio est. Galenus ingenue fateretur se illam ignorare, lib. de fœt. form. cap. vi. V. Iacob. Fontan. part. i. univers. art. med. c. io.

Quemadmodum in matris utero alatur] Videndus Plutarchus lib. v. de placit. philos. cap. xvi.

Per umbilicum] Aristot. lib. vi i. de hist. anim. cap. vi i i. & lib. i i. de gener. animal. cap. v. Hippocrat. de nat. pueri, pag. 16. *ἡ μέσον τῆς σαρκὸς ὁ ὀμφαλὸς ἀπέχει, δι' ἧς πνέει καὶ τὴν αὐξήσιν ἔχει*. Suid. *ὀμφαλὸς οἷόν τις ῥίζα τῆς βρέφους ἐστὶ. δι' ἐκείνης γὰρ αὐξέται καὶ τρέφεται*. Lactant. de Opificio Dei. c. io. in fin. Cæcl. Rhodog. lib. i s. lect. antiq. c. 21.

Prominens quiddam] Idem sensit Hippocrates de carnib. *τὸ ὅτι παρόν, inquit, ἐν τῇ καρδίᾳ σπώχον τὰ χεῖλεα μύζει ἐκ τῶν μητρῶν τῆς μητρὸς, καὶ ἔλκει τὴν τε τροφὴν, ἢ τὸ πνεῦμα τῇ καρδίᾳ εἶσω*. Qui locus adversatur illi, quem

quem modo adduximus ex libro de nat. pueri. Sed viri docti hunc locum in libro de carnib. Hippocrati falso affectum esse opinantur. Vid. And. Laurent. lib. viii. hist. anatom. cap. vi. quæst. 23.

Cæterum ut mares] De diversitate sexus, quinque profert Philosophorum dispariles rationes. Quibus adde quæ à Plutarcho lib. v. de placit. philos. cap. vii. Lactant. de Opif. Dei cap. xii. & Anaxagora apud Diogenem Laërtium pag. 94. varie disputantur. Cæl. Rhodog. lib. 4. Variar. lect. c. 23.

Similitudine liberorum] Quid de prolis similitudine philosophi senserint, sigillatim referre, longum foret; indicabimus saltem aliquot auctorum loca. Videndus itaque Aristoteles lib. i v. de gener. animal. cap. i i i. & lib. v i i. de hist. anim. cap. vi. Plutarch. de placit. philos. lib. v. cap. xi. & x i i. Stob. in Eclog. p. hys. pag. 87. Galen. lib. i i. de semine. Plin. lib. v i i. cap. x i i. Solin. cap. v. Dionys. Halicarn. *ἡ δὲ τῆς τῶν λόγ. ἐξέρ.* pag. 68. Strabo lib. xv. pag. 479. D. Augustin. lib. v. cont. Julian. cap. 9. Lactant. de Opif. cap. xii. Isidor. lib. ii. orig. c. i. Pet. Messias lib. i. Variar. lect. c. 42. Levin. Lemn. lib. i. de occult. nat. mirac. c. 4. Cornel. Gemma lib. i. cosmocrit. c. 5. Ioh. Riolan. lib. de homin. procreat. c. 12. Iacob. Fontan. part. 1. univers. art. med. c. 17. Franc. Bonamic. lib. 5. de

44. CENSORINUS
de aliment. c. 34. Balduin. Ronf. lib. de hum.
vitæ primord. c. 10.

Sequitur vero de geminis] Hæc verba, ut
sequentium commodus sensus esset, ex edi-
tione Germanica & Aldina inseruimus; in
editione enim Carrionis omiſſa erant.

Hippon ratur est] Et Aristotel. lib. 1v. de
gener. animal. cap. 1v. Vid. Plutarch. lib. v. de
placit. phil. cap. x.

C A P U T VII.

Superest dicere de temporibus, quibus
partus soleant esse ad nascendum maturi.
qui locus eo mihi cura maiore tractandus
est, quod quædam necesse est de astrologia,
musica, & arithmetica attingere. Iam pri-
mum, quoto post conceptionem mense in-
fantes edi soleant, frequenter inter veteres a-
gitatum, nondum convenit. Hippon Meta-
pontinus à septimo ad decimum mensem
nasci posse existimavit. nam septimo par-
- tum iam esse maturum, eo quod in omnibus
numerus septenarius plurimum possit. si-
quidem septem formemur mensibus, additis-
que alteris recti consistere incipiamus, &
post septem menses dentes nobis innascan-
tur, iidemque post septimum cadant annum.
quartodecimo autem pubescere soleamus.
Sed hanc à septem mensibus incipientem
maturitatem, usque ad decimum perductam:
ideo,

ideo, quod in aliis omnibus hæc eadem natura est, ut septem mensibus, annisve, tres aut menses, aut anni ad confirmationem accedant. Nam dentes septem mensium infanti nasci, & maxime decimo perfici mense: septimo anno primos eorum excidere, decimo ultimos. post decimum quartum annum non nullos, sed omnes intra septimum decimum annum pubescere. Huic opinioni in parte aliqua repugnant alii, alii in parte consentiunt. Nam septimo mense parere mulierem posse, plurimi affirmant, ut Theano Pythagorica, Aristoteles Peripateticus, Diocles, Euenor, Straton, Empedocles, Epigenes, multique præterea. quorum omnium consensus Euthyphronem Cnidium non deterret, id ipsum intrepide pernegantē. Contra eum ferme omnes, Epicharmum secuti, octavo mense nasci negaverunt. Diocles tamen Carystius, & Aristoteles Stagiritis aliter senserunt. Nono autem, & decimo mense, tum Chaldæi plurimi, & idem mihi supra nominatus Aristoteles, edi posse partum putaverunt. neque Epigenes Byzantius nono posse fieri contendit. nec Hippocrates Cous decimo. Cæterum undecimum mensem Aristoteles solus recipit, cæteri universi improbarunt.

Numerus septenarius] De huius numeri mysteriis multa Varro apud Gell. lib. 111. cap. x. Macrobi. lib. 1. in Somn. Scipion. cap. v. Alexand. Aphrod. lib. 11. probl. 47. Philo Iudæus de opific. mundi. & lib. 1. allegor. leg. p. 29. Clem. Alexand. Strom. vi. pag. 291. Iustin. Martyr. Respons. ad orthod. 69. Basil. Magn. in Psalm. cxiv. Chalcid. in Timæum Platon. pag. 41. & sequent. Cyprian. serm. de Spiritu S. Ambros. lib. 6. Epist. 39. Augustin. lib. 11. de civit. Dei. c. 31. Cæli. Rhodog. lib. 22. lect. antiq. c. 12. Ioh. Bodin. lib. 3. theat. nat. p. 418. & omnium plenissime. Pet. Bongus.

Recti consistere] Macrobi. lib. 1. in Somn. Scip. cap. v. *Post bis septem sedet sine casus timore. Et. Post quater septem non solum stat firmiter, sed & incedit.*

Post septem menses dentes nobis] Hippocrat. de septimest. partu. τοῖσι ᾧ παιδίῳ ἐπὶ αμῆνοισιν ἔσσι, καὶ ἄλλα ἀναφέροντα γίνεται ἐν τοῖς σώμασι, καὶ οἱ ὀδόντες φαίνεσθαι ἄρχονται ἐν τετάρτῳ τῷ χρόνῳ. Vid. eund. περὶ σαρκ. in fin. Aristot. lib. vii. de hist. anim. cap. x. τὰ ᾧ παιδίῳ ἐξ ὀδῶν μὲν ἄρχονται ὀδοντοφυεῖν. Alexand. Aphrod. lib. 11. problem. 47. Moschion περὶ γυναικ. παθ. c. 117. Plin. lib. vii. cap. xvi. *Caterum editis, primores septimo mense gigni dentes,*

tes, priusquam in supera fere parte, haud dubium est: septimo eosdem decidere anno, aliosque suffici. Adde Macroblib. 1. in somn. Scip. cap. v. Auson. in Monosyllab. Indicat in pueris septennia prima novus dens.

Pubescere soleamus] Aur. Macrobl. loco dicto. *Post annos autem bis septem ipsa aetatis necessitate pubescit. Tunc enim moveri incipit vis generationis in masculis, & purgatio foeminarum. Ideo & tutela puerili quasi virile iam robur absolvitur, de qua tamen foeminae propter votorum festinationem, maturius biennio legibus liberantur.* Et lib. 7. Saturnal. c. 7. Vid. Tertullian. de anima cap. xxxvi. & lib. de veland. virg. cap. 11. Instit. tit. *Quib. mod. tutel. fin.* Ulpian. in frag. tit. *de Tutel. §. ult.* Alex. Aphrod. lib. 11. probl. 47. *οἷς ἐπὶ τῷ ἡβῶναι, τοῖς ἐπὶ τῷ ἀνδρῶν.* Phil. Iud. lib. 1. allegor. leg. Augustin. lib. 15. de civit. Dei. c. 12.

Intra septimum decimum] Iurisconsulti annum unum adiiciunt, plenamque pubertatem annis decem & octo definiunt. §. *minorem.* Instit. *de adopt. L. adrogato. 40. §. non tantum.* D. eod. tit. *L. Mela. 14. §. certe.* D. *de alim. legat. Iul. Paul. lib. 3. sent. tit. 4. §. Spadones.*

Septimo mense parere] Videndus Hippocrates *πεὶ σελῶν*, non procul à fine, & toto libro de septimestri partu, citatus à Paulo IC. *L. septimo mense. 12. D. de stat. hom. & Ulpiano*

Ulpiano L. *Intestato*. 3. §. fin. D. *de suis & legitimis*. Alibi tamen Paulus in hanc rem numeros Pythagoreos allegat lib. 4. sent. tit. 9. Ad Galen. de foet. format. cap. 1. Alexand. Aphrod lib. 11. problem. 47. Cicer. lib. x. ad Attic. Epist. ult. D. Ambros. lib. 6. epist. 39. Schol. Græcum in Homer. *Il. τ.* pag. 327.

Aristoteles Peripateticus] Aristotel. lib. vii. hist. animal. cap. 1v. οὐσα μὲν ἐν τοῖς πρώτοις περὶ τῶν ἐπὶ ἀμνῶν, ἔδ' ἐν ἑδ' ἀμὴ διώσται ζῶν. τὰ δ' ἐπὶ ἀμνῶν γόνιμα τοῖς πρώτοις, ἀδενῇ δ' τὰ πολλὰ. διὸ καὶ ἀπαρτάνουσιν ἐρίοις αὐτά. Vid. Plutarch. lib. v. de placit. philos. cap. xvi 11.

Diocles] Huius & Empedoclis de hac re sententiam refert Plutarch. modo dicto loco.

Octavo mense] Hippocrat. lib. de octim. part. negat, octimestrem partum esse vitalem, & libro περὶ σκελῶν diserte inquit, ὀκτάμηνον δ' ἡρόμενον, ἔδ' ἐν βιοῖ πώποτε. Citatur in eandem rem à Gellio lib. 111. cap. xvi. eiusdem ex lib. περὶ τροφῆς locus: ἔστι δ' καὶ ὅτι ἔστι ὀκτάμηνον & ἡρέσις. quæ verba ibidem sic explicat Sabinus medic. ἔστι μὲν φαινόμενα ὡς ζῶα μὲν πῶς ἐκτεωσιν. ἔκ' ἔστι δ' ὡς θνήσκοντα μὲν ταῦτα. ἔ' ἔστι ἐν φαντασίᾳ μὲν παραυτίκα ὄντα. Δυσάμνη δ' ἔκ' ἔστι. Sed Hippocratis locus hodie aliter in impressis libris habetur. Quid vero de Octimestri partu sentiendum sit, vide quæ doctissime accuratissimeque commentatus est

est Federicus Bonaventura Urbinas. Ludov.
Cæl. Rhodog lib. 20. lect. antiq. c. 1. & lib.
22. c. 13.

Diocles tamen Carystius] Vid. Plutarch.
lib. v. de placit. philos. cap. xvi 11.

Et Aristoteles] Aristoteles lib. vii. hist.
animal. cap. iv. & lib. iv. de generat. ani-
mal. cap. iv. Item Problem. 40. sect. 10.
octimestrem partum recipit. Item Cæcilius
Comicus apud Gell. lib. 111. cap. xvi. Varro
apud eundem ibid. Et Plin. lib. vii. cap. v. ex
Aristotelis lib. vii. Hist. animal. cap. iv. re-
fert, *Translatitum in Ægypto esse, octavo gigni, &
in Italia iam tales partus esse vitales, contra prisco-
rum opiniones.* De Naxiis mulieribus benefi-
cio Iunonis οὐράμνηα parientibus, testantur
Stephan. de Urbib. & Suidas. Nicol. Leonici.
lib. i. var. hist. c. 99.

Nono autem & decimo mense] Hinc illa
Parcarum nomina *Nona & Decima.* Gellius
lib. 111. cap. xvi. Sept. Tertullian. de anima
cap. xxxvi 1. *Hæc æstimando etiam superstitio Ro-
mana finxit Alemonam, alendi in utero fœtus. Et
Nonam & Decimam, à sollicitatoribus mensibus.*
Decimum mensem agnoscit Varro apud No-
nium in Spissum. *Nascimur enim, inquit, spissius
quam emorimur. Vix duo homines decem mensi-
bus edolatum unum reddunt puerum: contra una
pestilentia, hostica acies, puncto temporis immane is
acervos facit.* Et Salomon, sive quis alius au-

ctor, Sapiientiæ cap. vii. ver. 2. ἐν κοιλίᾳ μη-
 τρὸς ἐγλύφω σὰρξ δεκαμηνιαίῳ χρόνῳ. Vid.
 Formulam Galli Aquilii IC. in L. Gallus 29.
 in pr. D. de lib. & post. hered. inst. & L. quidam.
 4. D. de post. hered. instit. Iul. Paul. lib. 4. sent.
 tit. 9. §. septimo mense. Terent. Adelph. Act.
 3. Scen. 4. *Virgo ex eo compressu gravida facta est.*
mensis hic decimus est.

Hippocrates Cous] Hippocrates de natu-
 ra pueri. ἐκ ἑξὶ χρονιώτερον δεκαμηνῶν ἐν γαστρὶ
 ἔχειν ἐγὼ φερίσω.

Undecimum mensem Aristoteles] Aristo-
 teles lib. vii. de Histor. animal. cap. iv. τὰ μὲν
 ἐν ἄλλᾳ ζωᾷ, μοναχῶς ποιεῖται πλὴν ὅτι τὸς τελείω-
 σιν, (ἐς ᾧ ὥρᾳται ὁ τὸς χρόνος πᾶσιν) ἀνθρώ-
 πῳ ὃ πολλοὶ μόνῳ τῶν ζώων. ἢ ᾧ ἐπιάρμια, καὶ
 ὀκτάμια, καὶ ἐννεάμια γίνονται, ἢ δεκάμια
 πρὸς πλείον. ἔνιαι δ' ἐπιλαμβάινεσι ἢ ὅτι ἐνδεκάτε-
 μιος. Undecimum mensem etiam admisit
 D. Hadrianus apud Gell. lib. i. cap. xvi.
 Vid. Feder. Bonavent. lib. ix. de Octimestri
 partu cap. xi. & seq. De duodecimestri par-
 tu est apud Charisium Grammaticum lib. i.
 pag. 78. qui Gracchi nomen derivat à geren-
 do, eo quod mater eius duodecim mensibus
 eum gestaverit. Decimi tertii mensis exem-
 plum refertur à Plinio lib. vi. cap. v. & de-
 inde Gellio lib. i. cap. xvi. Iacobus Fonta-
 nus medicus ex relatione medicorum Monf-
 pellenfium narrat part. i. universæ art med.
 l. 5.

l. 5. physiol. c. 16. nonnullas fœminas legitimos peperisse natos duodecimестres, sexdecimестres, vigesimестres, & vigesiquatrimестres.

Cæteri universi improbarunt] Uti etiam Ulpianus L. *intestato*. 3. §. *post decem*. D. de suis & legit. & Iustinianus Imp. Novell. 39. c. 2.

CAPUT VIII.

SEd nunc Chaldæorum ratio breviter tractanda est, explicandumque, cur septimo mense, & nono, & decimo, tantummodo posse nasci homines arbitrentur. Ante omnia igitur dicunt, actum, vitamque nostram, stellis tam vagis, quam statis esse subiectam, earumque vario multiplicique cursu genus humanum gubernari, sed ipsarum motus, schemataque, & effectus, à Sole crebro immutari. nam ut aliæ occasum, nonnullæ stationem faciant, nosque omnes disparili sua temperatura afficiant, Solis fieri potentia. Itaque cum qui stellas ipsas, quibus movemur, permover, animam nobis dare, qua regamur, potentissimumque in nos esse, moderarique, quando post conceptionem veniamus in lucem. sed hoc per tres facere conspectus. Quid autem sit conspectus, & quot eius genera, ut liquido perspici possit, pauca prædicam. Circulus est, ut ferunt, signifer, quem

quem Græci vocant ζωδιακόν; in quo Sol, & Luna, cæteræque stellæ vagæ feruntur. hic in duodecim partes, totidem signis redditas, æquabiliter divisus est. eum sol annuo spatio meritur: ita in unoquoque signo ferme unum mensem moratur: sed signum quodlibet cum cæteris singulis habet mutuum conspectum, non tamen uniformem cum omnibus. nam validiores alii, infirmiores alii habentur. Igitur, quo tempore partus concipitur, Sol in aliquo signo sit necesse; & in aliqua eius particula, quem locum conceptionis proprie appellant. Sunt autem hæ particulæ in unoquoque signo tricenæ, totius vero zodiaci numero cccxlx. has Græci *μοίρας* cognominarunt: eo videlicet, quod deas Fatales nuncupant *μοίρας*. Et ex particulæ nobis veluti fata sunt. nam, qua potissimum oriente nascantur, plurimum refert. Sol ergo, cum in proximum signum transcendit, locum illum conceptionis aut imbecillo videt conspectu, aut etiam nec conspicit. nam plures, proxima sibimet zodia, invicem se videre, omnino negaverunt. at, cum in tertio est signo, hoc est, uno medio interposito, tunc primum illum locum, unde profectus est, videre dicitur, sed valde obliquo & invalido lumine; qui conspectus vocatur *κατ' ἐξάγωνον*, qui sextam partem circuli subtendit. nam si, ut à primo zodio ad tertium, sic à tertio ad

quin-

quintum, inde porro ad septimum, ac deinde alternæ lineæ emittantur, hexagoni æquilateralis forma in eodem circulo scriberetur. Hunc quidam conspectum non usquequaque receperunt, quod minimum ad maturitatem partus videatur conferre. Cum vero in quartum signum pervenit, & media duo sunt, videt $\propto \pi\epsilon\tau\epsilon\acute{\gamma}\omega\nu\omicron\nu$. quoniam illa linea, qua visus pertendit, quartam partem orbis abscidit. Cum autem in quinto est, tribus interiacentibus mediis, $\propto \tau\epsilon\acute{\iota}\gamma\omega\nu\omicron\nu$ adspicit. Nam terriam signiferi partē visus ille meretur. Quæ duæ visiones $\pi\epsilon\tau\epsilon\acute{\gamma}\omega\nu\omicron\nu$ & $\tau\epsilon\acute{\iota}\gamma\omega\nu\omicron\nu$ perquam efficaces, incrementum partus multum adminiculant. Cæterum à loco sexto conspectus omni caret efficientia. eius enim linea nullius polygoni afficit latus. At à septimo zodio, quod est contrarium, plenissimus potentissimusque conspectus, quosdam iam maturos infantes educit, qui septem menses appellantur, quia septimo mense nascuntur. At, si intra hoc spatium maturescere uterus non potuerit; octavo mense non editur. (ab octavo enim signo, ut à sexto, inefficax visus) sed vel nono mense, vel decimo. Sol enim à nono zodio particulam conceptionis rursus conspicit $\propto \tau\epsilon\acute{\iota}\gamma\omega\nu\omicron\nu$, & à decimo $\propto \pi\epsilon\tau\epsilon\acute{\gamma}\omega\nu\omicron\nu$. qui conspectus, ut supra iam dictum est, perquam efficaces sunt. Cæterum undecimo non putant nasci, quia languido

iam radio infirmum lumen καὶ ἐξάγωνον mī-
tatur. multo minus duodecimo, unde con-
spectus pro nullo habetur. itaque secundum
rationem hanc ἐπτάμυλοι nascuntur καὶ Διέ-
μετρον, ἐννεάμυλοι autem καὶ τετράγωνον, δεκάμυ-
λοι vero καὶ τετρεγώνον.

IN CAPUT VIII.

C Haldæorum] *Chaldae*, inquit Cicero lib.
1. de divin. non ex artis, sed ex gentis voca-
bulo nominati, -diuturna observatione siderum,
scientiam putantur effecisse, ut pradiçi posset, quid
cuique eventurum, & quo quisque fato natus esset.
Vide Diodor. Sicul. lib. xvi. Vitruvium lib.
ix. cap. vii. Gell. lib. xiv. cap. i. Hi *Babylonii*
quoque dicuntur. Iul. Firm. lib. ii. cap. iii.
unde *numeri Babylonii* apud Horat. lib. i. O-
de ii. --- *nec Babylonios Tentaris numeros.* Et
Genethliaci. Gell. lib. xiv. cap. i. Censorin.
cap. xiv. *Planetarii.* Augustin. lib. iv. Con-
fession. *Mathematici.* Tit. C. Theod. & Iustin.
De malef. & mathemat. Augustin. lib. ii. de
doctrin. Christ. cap. xxi. Isidor. lib. viii. O-
rig. cap. ix. D. Hieronym. in cap. ii. Daniel.
Gell. lib. i. cap. ix. *Horoscopi.* Pers. sat. 6.
--- *Geminos horoscope varo Producis genio.*

Dicunt actum vitamque nostram] Vid.
infr. cap. xiii. Clem. Alexand. Strom. vi.
pag. 291. ἐπὶ τῇ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων τοῦ
πλανήτης εἶναι φασὶν ἀστέρας, τὴν πείραν διοί-
κησιν

κησιν ἐπιτελῶντες, ὅφ' ὧν καὶ συμπάθειαν οἱ Καλ-
δαῖοι πάντες γίνεσθαι νομίζουσιν, τὰ ὡς τὸν Θνητὸν
βίον. Vid. Cic. lib. 11. de divin. Sext. Empir.
advers. Mathemat. cap. XXI. Pertinet huc
Ausonii Eclogarium de ratione puerperii.
Vide quæ infra notavi ad. c. 13.

Stationem faciant] Chalcid. in Timæum
Platon. pag. 61. *Statio* (inquit, est) *visum &*
imaginatio stelle, diu manentis in eodem loco, iux-
ta aliam fixam stellam, nec errantem. Græci ση-
εγμὸν vocant. Pappus Alexand. εἰσγωγ. εἰς
τὴν ἀποτελέσµ. Et αἰσιν. Gemin. pag. 10. Iu-
lius Pollux lib. 1v. cap. xx. Isidorus lib. III.
Orig. cap. LXIX.

Quid autem sit conspectus] *Adspiciendi*
verbo in hac re usus est Horatius lib. II. Od.
XVII.

Seu Libra, seu me Scorpius adspicit

Farmidolosus.

Vid. Sext. Empir. advers. Mathem. cap. XXI.

Quot eius genera] Dividuntur signa Zodiacy vel in Hexagona, vel in Tetragona, vel in Trigona, vel in Opposita.

Hexagona

♈	♊	♏	♍	♋	♎
♉	♌	♍	♎	♏	♊

Tetragona

♈	♌	♍	♏
♉	♏	♎	♊
♊	♍	♋	♎

Trigona

♈	♏	♋
♉	♎	♏
♊	♍	♊
♌	♎	♏

Opposita.

♈	♌
♉	♏
♊	♋
♌	♏
♏	♊
♎	♏

Cha-

Characteres aspectuum Planetarum.

Trigonus

Quadratus.

Hexagonus

Diametralis

Coniunctionis nota.

De aspectibus planetarum vide Ioh. Stollerinum in lib. de usu astrolabii. part. 2. proposit. 55. ubi & alios enumerat, qui de aspectibus scripserunt.

Signifer, quem Græci vocant ζωδιακὸν] Ἀπὸ τῶν ζωδίων, quod duodecim animalium effigies descriptas contineat. Plinius lib. II. cap. IV. Aur. Macrobius in Somn. Scipion. cap. XXI. Huius inventum alii Pythagoræ, alii Oenopidæ Chio, Plutarch. lib. II. d. Placit. philos. cap. XII. alii Anaximandro Milesio tribuunt. Plin. lib. II. cap. VIII.

Hic in duodecim partes] Videndus Geminius de apparent. cœlest. in pr. Auson. Eidyll. XII.

*Signifer inde subest, bis sex & sidera complent.
Hic Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, (nā
Libraq;, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, & Vr-
Qui tenet, & Pisces.*

D 5

Locum

Locum conceptionis] Quem in gene-
thliologiæ ratione sequutus dicitur Achina-
polus, teste Vitruvio lib. ix. cap. vii. & alii
veteres Astrologi. Tertull. lib. de anima. c.
25. in fine. V. Augustin. lib. 5. de civit. Dei.
c. 5.

Sunt autem hæ particulæ in unoquoque
signo tricenæ] Geminus de apparent. cœlest.
pag. 3. πάλιν ὃ ἕκαστον τῶν δωδεκατημορίων δια-
εῖται εἰς μέρη λ. ἢ καλεῖται τὸ ἐν τμήμα μοῖραι,
ὥστε τὸ κύκλον τῶν ζωδίων περιέχειν ζωδία μὲν 12,
μοῖραι δὲ 72. Idem testatur Sext. Empir. ad-
vers. Mathem. cap. xxi. Iul. Firm. lib. ii. cap.
iv. Suid. in ἐποχή. B. Ambros. lib. 4. He-
xaëm. c. 4.

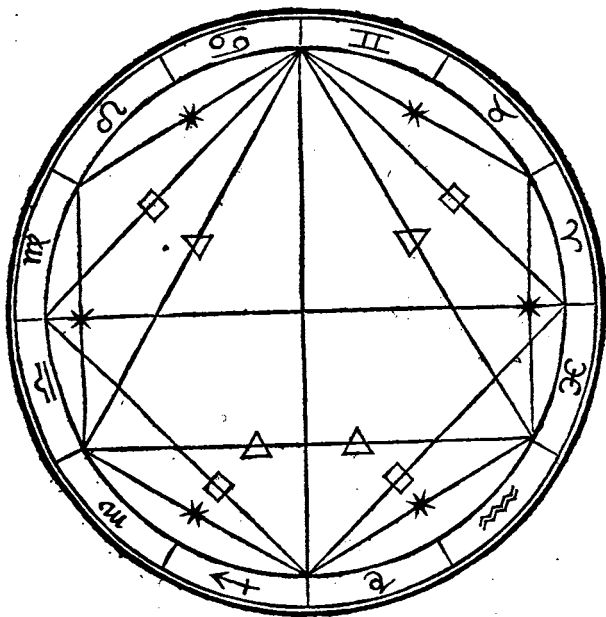
Deas Fatales nuncupant μοῖραι] Hinc
Glossario veteri μοῖραι *Fatum* est, & μοῖραι
Parca: uti etiam Suidæ & auctori Etymologi-
ci μοῖραι est εἰμαρμένη. Vid. Gell. lib. iii. cap.
xvi. Euripides in Elect. vers. 1247.

----- πάντες θεν ὃ 28ῃ

Πράσσειν, ἃ μοῖραι Ζῶς τ' ἐκρηνέει πέρι.
Hæc μοῖραι Iul. Firmic. lib. ii. cap. iv. ait esse
infinita potestatis, & licentia, & quæ fata homi-
num potestatis suæ auctoritate designent. Vid.
Ioh. Tzetz. ad vers. Hesiod. lib. i. Ζῶς ὑψι-
βρεμέτης. &c.

Sol

Sol ergo] Vid. subiectum schema.

Ponit istud schema Georgius Purbachius in Theoricis planetarum ab Erasmo Reinholdo figuris auctis. Valentinus Nabod in enarratione elementorum astrologiæ. Franciscus Barocius lib. 4. Cosmographiæ. c. 4. Elias Vinerus in comment. ad Eidyll. 12. Ausonii. Guliel. Philander in annotat. in Vitruv.

truv. lib. 9. c. 4. Gaudent. Merula lib. 2. memorab. c. 3. & 13.

Vel decimo]. Sic Aldus & editio Germanica, quod & ratio ipsa suadet. Carrio male *Vndecimo*.

CAPUT IX.

HAc Chaldæorum sententia explicata, transeo ad opinionem Pythagoricam, Varroni tractatam in libro, qui vocatur Tuberio, & intus inscribitur, De origine humana. quæ quidem ratio præcipue recipienda ad veritatem proxime videtur accedere. alii enim plerique, cum omnes partus non uno tempore fiant maturi, una tamen eademque tempora omnibus conformandis dederunt. ut Diogenes Apolloniates, qui masculis ait corpus quatuor mensibus formari, & feminis quinque. vel Hippon, qui diebus sexaginta infantem scribit formari; & quarto mense carnem fieri concretam, quinto ungues capillumque nasci; septimo iam hominem esse perfectum. Pythagoras autem (quod erat credibilius) dixit, partus esse genera duo, alterum septem mensium, alterum decem: sed priorem aliis dierum numeris conformari, aliis posteriorem. eos vero numeros, qui in unoquoque partu aliquid afferunt mutationis, dum aut semen in sanguinem, aut sanguis in carnem, aut caro in hominis figuram convertitur,

vertitur, inter se collatos rationem habere eam, quam voces habent, quæ in musica σύμφωνοι vocantur.

IN CAPUT IX.

UNa tamen eademque] Imo diversa. Nam Diogenes Apolloniates aliter sentit, aliter Hippon; Pythagoras item aliter, & Empedocles, Asclepiadesque, quorum opiniones extant apud Plutarch. lib. v. de Placit. Philosoph. cap. xx i. Hippocrates sane masculini conformationem diebus triginta, foeminae quadraginta duobus fieri existimavit. Verba eius in libro de natura pueri hæc sunt: Ἐ γέγονεν ἤδη παιδίον, καὶ εἰς τῷτο ἀφικνέεσθαι, τὸ μὲν θήλυ τῶν πρώτων πηξιν, ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρησι καὶ δύο τὸ μακρότατον. τὸ δ' ἄρσεν ἐν τελέκοντα ἡμέρησι τὸ μακρότατον. ὡς γὰρ ἐπιπολὺ ξυμβαίνει ἐν τῷτῳ τῷ χρόνῳ, καὶ ὀλίγῳ μείονι, καὶ ὀλίγῳ πλείονι ταῦτα διαφθρῆσθαι. Hippocratem sequutus est Lactant. de Opif. Dei cap. xi i. Vid. Censorin. inf. cap. xi. At Aristoteles lib. vi i. de hist. animal. cap. i i i. longius tempus statuit, nimirum in masculis quadraginta dies, in foeminis tres menses.

Partus esse genera duo] Diogenes Laërtius ex Pythagoræ sententia tria genera memorat. καὶ τὸ πρὸς τῆς ἀρμονίας λόγους, ἐν ἐπτά, καὶ ἐννέα, καὶ δέκα τὸ πλείον μῆσι τελεωθὲν, ἀποκύσκεισθαι τὸ βρέφος.

Quam

Quam voces habent] Vide Guliel. Philandri annotat. in Vitruv. lib. I. c. I.

CAPUT X.

Sed hæc quo sint intellectu apertiora, prius aliqua de musicæ regulis huic loco necessaria dicentur; eo quidem magis, quod ea dicam, quæ ipsis musicis ignota sunt. nam sonos scienter tractavere, & congruenti ordine reddidere illos : ipsis autem sonis motuum modum mensuramque invenere geometræ magis, quam musici. Igitur musica est scientia bene modulandi. hæc autem est in voce. sed vox alias gravior mittitur, alias acutior. singulæ tamen voces simplices, & utcunque missæ, *φθόγγοι* vocantur. discrimen vero, quo alter *φθόγγος* acutior est, alter gravior, appellatur *στόσημα*. Inter infimam, summamque vocem, multa esse possunt in ordine posita diastemata: quæ alia aliis maiora, minorave. ut est illud, quod *τόνον* appellant, vel hoc minus *ἡμιτόνιον*, vel duorum, triumve, ac deinceps aliquot tonorum intervallum. Sed non promiscue voces omnes cū aliis ut liber iungantur, concordabiles in cantu reddunt effectus. Ut litteræ nostræ, si inter se passim iungantur, & non congruenter, sæpe nec verbis, nec syllabis copulandis concordabunt: sic in musica certa quædam sunt intervalla, quæ symphonias possint efficere. Est autem sympho-
nia

nia duarum vocum disparium inter se iunctarum dulcis concentus. Symphonix simplices ac primæ, sunt tres, quibus reliquæ constant: una duorum tonorum & hemitonii habens *Διέσημα*, quæ vocatur *δι᾽ τεσσάρων*: altera trium & hemitonii, quam vocant *δι᾽ πέντε*: tertia est *δι᾽ πασῶν*: cuius *Διέσημα* continet duas priores. Est enim vel sex tonorum, ut Aristoxenus musicique asseverant; vel quinque, & duorum hemitoniorum, ut Pythagoras, Geometrxque: qui demonstrant, duo hemitoniam tonum complere non posse. quare etiam huiusmodi interval- lum Platoni abusive *ἡμιτόνιον*, proprie autem *διέσις* vel *λῆμμα* appellatur. Nunc vero, ut aliquid appareat, quemadmodum voces, nec sub oculos, nec sub tactum cadentes, habere possint mensuras: admirabile Pythagoræ referam commentum: qui, secreta naturæ scrutando, reperit, phthongos musicorum convenire ad rationem numerorum. nam chordas æque crassas, parique longitudine diversis ponderibus retendit: quibus sæpe pulsas, nec phthongis ad ullam symphoniam concordantibus, pondera mutabat, & id identidem frequenter expertus, postremo deprehendit, tunc duas chordas concinere id, quod est *δι᾽ τεσσάρων*, cum earum pondera inter se collata rationem haberent, quam tria ad quatuor. quem phthongum arithmetici Græci

ἑπτα-

ἐπίτερον vocant, Latini Supertertium. At eam symphoniam, quæ διὰ πέντε dicitur, ibi invenit, ubi ponderum discrimen in fescquiteria est proportione, quam duo faciunt ad tria collata, quod ἡμιόλιον appellant. cum autem altera chorda, duplo maiore pondere, quam altera, tenderetur, & esset διπλασίῳ locus, διὰ πασῶν sonabat. Hoc & in tibiis, si conveniret, tentavit: nec aliud invenit. nam quatuor tibiae pari cavo paravit, impares longitudine. Primam (verbi causa) longam digitos sex: secundam, tertia parte addita, id est, digitorum octo: tertiam, digitorum novem, fescuplo longiorem, quam primam: quartam vero duodecim digitorum, quæ primam longitudine duplicaret. His itaque inflatis, & binarum facta collatione, omnium musicorum auribus approbavit, primam & secundam reddere eam convenientiā, quam reddit διὰ τεσσάρων symphonia, ibique esse proportionem supertertiam. Inter primam vero, ac tertiam tibiā, ubi fescupla proportio est, resonare διὰ πέντε. Primæ autem, quartæque intervallum, quod habet duplam proportionem, διασημα facere διὰ πασῶν. Sed inter tibiarum, chordarumque naturam, hoc interest, quod tibiæ incremento longitudinis fiunt graviores, chordæ autem, augmento additi ponderis, acutiores. utrobique tamen est eadem proportio.

IN

IN CAPUT X.

NAm sonos scienter tractavere, & congruenti ordine reddidere illos] Hæc est lectio Aldinæ & German. editionis quæ sanè tolerari potest: aut si illa displicet, ex editione Carrionis expungendum τὸ *illorum*, aut pro *tractavere*, & *reddidere*, legendum *tractare* & *reddere*.

Musica est scientia] Eadem est Cassiodori definitio. Bacchius autem ita definit: μουσική ἐστὶ εἰδησις μέλους, καὶ τὸ πρὸς μὲν μέλος συμβαινόντων. Ptolemæus initio lib. πρὸς μουσικῆς. Μουσική ἐστὶ ρυθμὸς, καὶ μέλος, καὶ πάσης ὀργανικῆς θεωρίας ὁπισθήμη. Alius vetus Musicus anonymus MS. Μουσική ἐστὶν ὁπισθήμη πρὸς μέλος τέλειον, θεωρητικὴ τε τῶν ἐν αὐτῇ καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῆς. Vel, ἕξις θεωρητικὴ τε, & πρακτικὴ, καὶ ποιητικὴ τὸ πρὸς τὸ τέλειον μέλος.

Φθόγγοι vocantur] Φθόγγος Vitruvius lib. v. cap. iv. *Sonitus* interpretatur. Boëtius autem lib. i. *Musice*. cap. viii. & Chalcid. in *Comment. in Timæum* Platonis pag. 47. *Sonos*. Est autem φθόγγος Bacchio, φωνῆς ἐμμελὲς πᾶσις ὅτι μίαν τάσιν. quam definitionem sequutus est Boëtius dicto loco his verbis: *Sonus est vocis casus emmeles, id est, aptus melo, in unam intensiorem*. Ptolemæus lib. i. *Harmonicor.* cap. iv. sic definit: φθόγγος sonus est, unum eundemque sustinens tonum. Psellus

E

autem

autem sic: φθόγῳ ἐστὶ φωνῆς ἀδιαστάτης ἐναρμό-
νιστος.

Appellatur διάστημα] διάστημα, id est, inter-
vallum. Vitruv. lib. v. cap. iv. Bacchio est
διαφορὰ δύο φθόγων ἀνομοίων ὀξύτητι καὶ βαρύ-
τητι. Boët. lib. i. Music. cap. viii. *Soni acuti
gravisque distantia*. Martiano Capellæ lib. ix.
vocis spatium, quo acuta & gravior includitur.
Psello φθόγων ἢ πρὸς ἀλλήλους ποιά χέσις. Vid.
Isidor. lib. i. Orig. cap. xix.

Τόνον appellant] *Tonus* est, definitore Mar-
tiano Capella lib. iv. spatium cum legitima
quantitate, quod ex duobus sonis diversis in-
ter se invicem continetur. Vid. Isidor. di-
cto loco.

Ut litteræ nostræ] Hæc ab Aristoxeno
mutuatus est lib. ii. Harmonicor. pag. xxv.
cuius verba, ut ea latine reddidit Antonius
Gogavinus, hæc sunt: *Est autem huiusmodi
quædam in canoro & cantui inidoneo series, qualis
est litterarum quoque inter differendum compositio:
non enim temere ex iisdem elementis composita syl-
laba emergit, sed certo modo.*

Symphonia duarum vocum] Symphonia
Vitruvio est *concentus*, lib. v. cap. iv. Bacchius
autem sic definit: συμφωνία ἐστὶ κρᾶσις δύο
φθόγων ἀνομοίων ὀξύτητι καὶ βαρύτητι λαμβανο-
μένων· ἐν ᾗ ἔδεν πᾶλλον τὸ μέλῳ φαίνεται τῇ
βαρυτέρῃ φθόγῳ ἢ πρὸς ὀξύτερῃ, ἔδὲ ὁ ὀξύτερος
ἢ πρὸς βαρυτέρῃ. Brevius Boëtius lib. i. Mu-
sic.

fic. cap. viii. *Consonantia est acuti soni gravisque mixtura, suaviter uniformiterque auribus accidens.* Cassiodorus autem lib. de Musica. *Symphonia est temperamentum sonitus gravis ad acutum, vel acuti ad gravem, modulamen efficiens: sive in voce, sive in percussione, sive in flatu.* Vid. Isidor. lib. iii. cap. xix.

[Simplices ac primæ sunt tres] Vid. Martian. Capell. lib. ix. His autem totidem adduntur compositæ, διαπασῶν ἔσται διατεοσάρων, διαπαζῶν ἢ διαπέντε, δις διαπασῶν. Vid. Bacchium lib. de Musica. Vitruvium lib. v. cap. iv. Macrobi. lib. ii. in Somn. Scip. cap. i. Plutarchi. in libello de εἰ apud Delphos pag. 693. Cassiodor.

[Vel quinque & duorum hemitoniorum] Videndus Cl. Ptolemæus lib. i. Harmonic. cap. xi. Boët. lib. i. Music. cap. xix.

[Duo hemitonía] Sic Germanica editio; idque rectum esse, constat ex præcedentibus huius auctoris verbis, *vel quinque & duorum hemitoniorum.* Macrobi. l. 2. somn. Scip. c. i.

[Δίεσις vel λεῖμμα] Quid δίεσις, quid λεῖμμα, docet Vitruvius lib. v. cap. iv. Macrobi. lib. ii. in somn. Scip. cap. i. Boët. lib. ii. Music. cap. xxvii. Chalcid. in Tim Plat. pag. 47. & seq. Bacchius, Psellus, Martianus Capella, Hesych. & Suid.

[Admirabile Pythagoræ referam commentum] Qua ratione Pythagoras sonituum intervalla

tervalla invenerit, tradunt Iamblich. lib. 1. de vita Pythag. cap. xxvi. Boëth. lib. 1. Music. cap. x & xi. Macrobi. lib. 11. in Somn. Scipion. cap. 1. Cassiodor. de Musica. in pr.

Et id identidem frequenter] *Tò frequenter*, utpote glossema præcedentis vocis *identidem*, tollendum censeo.

Διπλάσιος locus] An hoc rectum? an potius legendum διπλάσιος λόγος?

CAPUT XI.

His expositis, forsitan obscure, sed quam potui lucidissime, redeo ad propositum: ut doceam, quid Pythagoras de numero dierum ad partus pertinentium senserit. Primum, ut supra memoravi, generaliter duos esse partus dixit: alterum minorem, quem vocant septemimestrem, qui decimo & ducentesimo die post conceptionem exeat ab utero; alterum maiorem, decemimestrem, qui edatur die cclxxiv. quorum prior ac minor senario maxime continetur numero. Nam quod ex semine conceptum est, sex, ut ait, primis diebus humor est lacteus: deinde proximis octo, sanguineus: qui octo, cum ad primos sex accesserunt, faciunt primam symphoniam *Ἀφ' τεσσάρων*; tertio gradu novem dies accedunt, iam carnem facientes: hi cum sex illis primis collati, fescuplam faciunt rationem, & secundam symphoniam *διὰ πέντε*.
tum

tum deinceps sequentibus duodecim diebus, fit corpus iam formatum. horum quoque ad eisdem sex collatio, tertiam $\alpha\lambda\phi$ πασῶν reddit symphoniam, duplici ratione subiectam. Hi quatuor numeri, VI. VII. IX. XII, coniuncti, faciunt dies xxxv. Nec immerito senarius fundamentum gignendi est. nam cum πέλειον Græci, nos autem perfectum vocamus: quod eius partes tres, sexta, & tertia, & dimidia, id est, unus, & duo, & tres, eundem ipsum perficiunt. Sed, ut initia seminis, & lacteum illud conceptionis fundamentum, primitus hoc numero absolvitur: sic hoc initium formati hominis, & velut alterum maturescendi fundamentum, quod est quinque & triginta dierum, sexies ductum, cum ad diem ccx. pervenit, maturum procreatur. Alter autem ille partus, qui maior est, maiori numero continetur, septenario scilicet, quo tota vita humana finitur; ut & Solon scribit, & Iudæi in dierum omnium numeris sequuntur, & Etruscorum libri Rituales videntur indicare. Hippocrates quoque, aliique medici, in corporum valetudinibus non aliud ostendunt. namque septimum quemque diem $\kappa\rho\iota\sigma\iota\mu\omicron\nu$ observant. Itaque, ut alterius partus origo in sex est diebus, post quos semen in sanguinem vertitur: ita huius in septem; & ut ibi quinque & triginta diebus infans membratur, ita hîc pro portione, diebus

fere quadraginta. Quare in Græcia dies habent quadagesimos insignes. Namque prægnans, ante diem quadagesimum non prodit in fanum. & post partum quadraginta diebus pleræque fetæ graviores sunt, nec sanguinem interdum continent. & parvuli ferme per hos dies morbidi, sine risu, nec sine periculo sunt. ob quam causam, cum is dies præterit, diem festum solent agitare. quod tempus appellant τεσσαρεσςκαιεξήκοντα. Hi igitur dies XL per septem illos initiales multiplicati, fiunt dies ccxxc. id est, hebdomades quadraginta. Sed, quoniam ultimæ illius hebdomadis primo die editur partus, sex dies decedunt: & cclxxiiii. observatur. Qui numerus dierum ad terragonum illum Chaldæorum conspectum subtiliter congruit. Nam cum signiferum orbem diebus ccclxv. & aliquot horis Sol circumeat, quarta necesse est parte demta, id est, diebus xc. & uno, aliquotque horis, tres quadras, reliquis diebus ducentis septuaginta quinque non plenis, percurrat, usque dum perveniat ad id loci, unde conceptionis initium quadratus adspiciat. Unde autem mens humana dies istos commutationis speculari, & arcana naturæ rimari potuerit, nemo miretur. hæc enim frequens medicorum experientia pervidit: qui, cum multas animadverterent semen non retinere conceptum, compertum habuerunt,

id,

id, quod intra sex dies, septemve eliciebatur, esse lacteum, & vocaverunt ἔκρυσιν; quod postea autem, sanguineum, idque ἐκτρωσμός appellatur. Quod vero ambo partus videntur paribus dierum numeris contineri, Pythagoras imparem laudet, tamen à secta non discrepat. duos enim impares ccix. & cclxxix. dicit expleri; ad quorum consummationem aliquid ex sequentibus accedere, quod tamen diem solidum non afferat. Cuius exemplum videmus tam in anni, quam mensis spatio servasse naturam. cum & anni imparem dierum cccxv. numerum aliquanto cumulaverit; & mensi lunari ad dies undetriginta aliquid addiderit.

IN CAPUT XI.

UT supra memoravi] Cap. ix.

Sex, ut ait, primis diebus] Vide Macrobius lib. i. Somn. Scip. cap. v. D. Augustin. in octoginta tribus quæstionibus, quæstion. 56.

Hi quatuor numeri.] v. Clement. Alexand. Stromat. 6. p. 279.

τέλειον Græci] Euclides lib. 7. element. defin. 22. numerum perfectum sive. τέλειον ita definit. τέλειον ἀριθμός ἐστιν, ὁ ποῖς μέρεσιν ἴσος ὢν. Adde Vitruv. lib. i i i. cap. i. Nicomachum Gerasens. lib. i i. Theolog. arithm. pag. 22. Augustin. lib. xi. de civit. Dei cap. xxx.

& lib. 4. de trinit. c. 4. Cassiodor. lib. 1. Variar. Epist. x. Item in lib. de Arithmetica, & lib. de amicit. Martian. Capell. lib. vii. Boët. lib. 1. Arith. c. 15. Philon Iud. *ἐν τοῖς ἀριθμοῖς*. p. 2. Ioh. Damascen. de transfigur. Domini. p. 29. Aufon. epist. 18. Cœl. Rhodigin. lib. 22. lect. antiq. c. 11.

Vnus, & duo, & tres]	Colloca figuras hac serie.	1. Sexta	} pars.
		2. Tertia	
		3. Dimidia	
		6.	

Ad diem ducentessimum decimum] Hippocrates lib. de Septimest. part. in prin. & Polybius apud Clement. Alexand. Strom. vi. pag. 290. Ulpianus in L. *Intestato*. 3. §. fin. D. *De suis & legit.* brevius tempus recipiunt, videlicet dies centum octoginta duos.

Septenario scilicet] Vid. Gell. lib. 111. cap. x. & Macrobi. lib. 1. in Somn. Scipion. cap. v. Hanc vero numerorum virtutem ridet & explodit Galen. lib. 111. de dieb. decret. cap. vii.

Vita humana finitur] Verbum *finitur*, quod in editione Carrionis omissum erat, ex Germana & Aldina adiecimus.

Solon scribit] Vid. inf. cap. xiv.

Iudæi] Vid. Basil. Magn. in hexame. homil. 11. Gregor. Nazianzen. *εἰς τὴν ἀγίαν πνεύματος*.

Libri Rituales] Citantur iidem inf. cap. xvii. & à Festo in *Rituales*, & Ammiano Mar-

Marcell. lib. xvii. pag. 106. lib. xxi. p. 264.

Hippocrates quoque] Hippocrates lib. de Septimest. partu. αἱ μὲν ἐν ἡμέραις ὀπτισημό-
ταται εἰσιν ἐν τοῖς πλείστοις αἴτε πρώται καὶ ἐβδόμι-
αῖαι. πολλὰ καὶ μὲν πρὸ νύκτων, πολλὰ καὶ ἡ καὶ τοῖς ἐμ-
βρύοις &c. Vid. Alexand. Aphrod. lib. 11.
problem. 47. Gell. lib. 111. cap. x. Gaudent.
Merul. lib. 2. memor. c. 3. Fabric. Paduan. in
catena temp. annulo 30.

Membratur] Μεμβρεῖται. quo verbo usus
est Hippocrates lib. de natura pueri.

Post partum quadraginta diebus] Lege
Moyſis, si mulier masculum peperisset, tri-
ginta tribus diebus manebat in sanguine; sin
vero fœminam, sexaginta sex. Levit. xii. Hip-
pocrates brevius tempus statuit. Censet
enim, mulieribus à partu, si fœminam sus-
ceperint, purgationem fieri duobus & qua-
draginta diebus; sin marem, triginta. lib. 1.
de morb. mulier. item, de natura pueri. Ari-
stotel. lib. vi. histor. animal. cap. 111. con-
tra sentire videtur. modo locus ille non sit
corruptus: αἱ δὲ καθάρσεις. φοιτῶσι ταῖς πλείστοις
ὅτι πνα χρόνον συνειληφύαις, ὅτι μὲν τῶν θηλειῶν,
τελειῶν δὲ ἡμέρας μάλιστα. πρὸς πετταρχικόν τῶν δὲ
ὅτι τῶν ἀρρένων. καὶ μὲν σὺν τοῖς καὶ αἱ καθάρσεις
βύλονται τὸ αὐτὸν ὅριθμον ἀποδιδόναι τέτων. No-
vell. Leonis 17.

Per hos dies morbidi] Hippocrat. de

E 5

Septi-

Septimest. part. & Aphor. xxviii. Plin. lib. vii. cap. v. Celsus lib. i. cap. i. *Maxime, omnibus pueritia primum circa quadragesimum diem periclitatur.*

Sine risu] Aristotet. lib. vii. de hist. animal. cap. x. τὰ ἡ παιδία ὅταν γένωνται πρὸ τετραράκοντα ἡμερῶν, ἐξηγορότα μὲν, ἔτε γελᾷ ἔτε δακρύει, νύκτωρ δὲ ἐνίοτε ἄμφω. Idem narrat Antigon. pag. 140. τὰ ἡ παιδία ἄχρη γένῃ τετραράκοντα ἡμερῶν, ἐξηγορότα μὲν ἔτε γελᾷ, ἔδὲ δακρύειν. Ὦν ἔντα ἡ ἀμφοτέρω. Solin. cap. iv. *Nascentium vox prima vagitus est. latitiae enim sensus differtur in quadragesimum diem.* Plinius in procemio lib. vii. *At hercule risus praeceps ille & celerrimus, ante quadragesimum diem nulli datur.* Quod tamen negat Hippocrates de Septimestri partu. ἐν τε γὰρ, inquit, τοῖς ὕπνοις ἐῴσιν αἰθέως ἐπὴν γένωνται, γελῶντα φαίνεται τὰ παιδία ἢ κλαίοντα. ἐξηγορότα τε αὐτόματα, αἰθέως γελᾷ τε ἢ κλαίει, πρὸθεν ἡ τεσσαράκοντα ἡμέραι ἡρώατο. Zoroaster certe eodem die, quo genitus est, risisse fertur. Plinius lib. vii. cap. xvi. Solin. cap. iv. De parvulorum risu quid sentiendum, vide Hieronym. Garimbert. lib. i. problem. 8 & Laurent. Ioubert. lib. 3. de risu c. 9.

Diebus nonaginta] Sic legendum esse, uti & paulo post, *septuaginta quinque*, ratio & calculus ipse indicat. Nam si $365\frac{1}{2}$ dies, quibus annus constare putatur, quadripartito divides,

das, resultant inde dies 91. & $7\frac{1}{4}$ horæ. quibus demtis, remanent dies 275. minus sesqui-hora.

Unde autem mens humana] Vide historiam de fidicina genituram sex dierum efficiente, relatam ab Hippocrate lib. de nat. pueri. Lege eiusdem librum de carnib.

Et vocarunt ἐκρυσιν] Ita legendum, non ἐκκρίσιν, vel ἤκρυσιν, ut vulgo, & statim, ἐκτρωσμός, non ἀτρωμοῦ aut ἐκτρωμός, docet Aristoteles lib. vii. de hist. animal. cap. 111. καλῶνται ἡ ἐκρύνσεις μὲν αἱ μέχρη τῆ ἐπὶ αἱμερῶν Δυστροφεί. ἐκτρωσμοὶ ἡ αἱ μέχρη τῆ τετραράκοντα. Hippocrat. lib. de Septim. part. αἱ μὲν ἡμέραι ὀπισθημοτάται εἰσὶν ἐν τοῖς πλείστοις, αἵ τε πεντάται καὶ ἑβδομαῖαι. πολλαὶ μὲν πρὸ νύκτων, πολλαὶ ἡ τοῖς ἑμβρύοις. τρωσμοὶ τε γὰρ γίνονται καὶ οἱ πλείστοι πάντως ταῖς ἡμέραις. ὀνομάζεται ἡ τὰ τηλικαύτα ἐκρύνσεις, αἱ δὲ ἑ τρωσμοί.

Anni imp. dier. trec. sexaginta quinque] Perperam legebatur in editione Carrionis, *trecentorum quadraginta quinque.*

C A P U T XII.

NEC vero incredibile est, ad nostros natales musicam pertinere. hæc enim, sive in voce tantummodo est, ut Socrates ait; sive, ut Aristoxenus, in voce & corporis motu; sive in his, & præterea in animi motu, ut putat Theophrastus: certe multum obtinet divini-

divinitatis, & animis permovendis plurimum valet. Nam, nisi grata esset immortalibus diis, qui constant ex anima divina: profecto ludi scenici, placandorum deorum causa instituti non essent: nec tibicen omnibus supplicationibus, in sacris ædibus adhiberetur: non cum tibicine triumphus ageretur: non Apollini cithara, non Musis tibiæ, cæteraque id genus essent adtributa; non tibicinibus, per quos numina placantur, esset permis- sum, aut ludos publice facere, ac vesci in Ca- pitolio, aut Quinquatribus minusculis, id est, Idibus Iuniis urbem vestitu quo vellent, per- sonatis remulentisque pervagari. Hominum quoque mentes, & ipsæ (quamvis Epicuro reclamante) divinæ, suam naturam per can- tus agnoscunt. denique, quo facilius suffe- rant laborem, vel in navis metu à vectore symphonia adhibetur. legionibus quoque in acie dimicantibus, etiam metus mortis classico depellitur. Quamobrem Pythago- ras, ut animum sua semper divinitate imbue- ret, prius quam se somno daret, & cum esset expergitus, cithara, ut ferunt, cantare con- sueverat. & Asclepiades medicus phreneri- corum mentes, morbo turbatas, sæpe per symphoniam suæ naturæ reddidit. Erophil- us autem, artis eiusdem professor, venarum pulsus rhythmis musicis ait moveri. Itaque, si & in corporis, & animi motu est harmo-
nia;

nia: proculdubio à natalibus nostris musica non est aliena.

IN CAPUT XII.

ET animis permovendis] Vid. Cicer. lib. 11. de Legibus. Macrobi. lib. 11. in Somn. Scip. cap. 111. Dionys. Longin. *ἡ ὕψις* pag. 59. Isidor. lib. 111. Orig. cap. xvi. Alexand. Aphrod. lib. 1. problem. 78. & 119. Hieron. Magium. lib. 4. miscell. c. 13. Ioh. Langium lib. 3. epist. medicin. 6.

Ludi scenici] Vid. Valer. Maxim. lib. 11. cap. 1 v.

Tibicen omnibus supplicationibus] Tibicines sacrificiis adhibitos fuisse, omnibus constat ex Livio, Horat. Virgil. Isidor. lib. 111. Orig. cap. xx. Ovid. vi. Fast.

Cantabat fanis, cantabat tibia ludis.

Cicer. Tuscul. qu. 4. Inscript. vet. apud Gruter. p. 269. TIBICINES ROMANI QUI SACRIS PUBLIC. PRÆST. SUNT. Macrobi. lib. 11. Somn. Scip. cap. 111. *Ideo canere cœlum etiam Theologi comprobantes, sonos musicos sacrificiis adhibuerunt, qui apud alios lyra vel cithara, apud nonnullos tibiis aliisque musicis instrumentis, fieri solebant.* Dion. Chrysost. Orat. ad Alexandrinos: *θεοὶς μὲν μέλεις θύομεν.* Hinc *Præcentoria tibia*, quarum locus est ad pulvinaria præcinendi, teste Solino cap. xi. Et *templorum tibicines*, apud Iul. Firmic. lib. 1 v. cap.

VII.

VII. Et *sacrorum*, apud Gell. lib. 1. cap. xii. Ioh. Guliel. Stuck. de sacris sacrificiisq; gentil. p. 112.

Cum tibicine triumphus] Flor. lib. 11. cap. 11. *Duilius Imperator non contentus unius diei triumpho, per vitam omnem, ubi à cæna rediret, prælucere funalia, præcinere sibi tibias iussit, quasi quotidie triumpharet.* Plutarchus tamen triumpho tubam assignat, ovationi tibiam: cuius verba in Marcello sunt hæc: *εὕαν Ἑλληνες, ὅταν ᾖ Ῥωμαῖοι καλῶσιν. πέμπει ᾗ αὐτὸν ὅτε ᾖ ἐπὶ τῷ τεθρίππῳ βεβηκώς, ἔδὲ δαίφνης ἔχων σέφανον, ἔδὲ ὤλεσπλιζόμενον, αἰδὰ πεζὸς ἐν βλαύτῃς, ἔπ' αὐλητῶν μάλα πολλῶν καὶ μυρρίνης σέφανον ᾤπκειμενον.*

Non Apollini cithara] Apollinem cum cithara veteres nummi passim repræsentant. Suid. *Ἀπόλλωνος ἁγάλμα κισάραν ἐπὶ χειρῶν ἔχων πλάτυσσι.* Observandum tamen, non Apollini tantum & Musis, instrumenta musica attributa fuisse ab antiquis, sed etiam reliquis Diis. Causam eius rei exponit Plutarch. *ὡς ἐκ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχῆς.* circa fin. *οἵτε παλαιοὶ θεόλογοι πρεσβύτατοι φιλοσόφων ὄντες, ὄργανα μουσικὰ θεῶν ἐνεχέμενον ἀγάλμασιν· ἔχ' ὡς λύραν πᾶς καὶ αὐλὸν, ἀλλὰ ἔδὲν ἔργον οἰόμενοι θεῶν οἷαν ἀρμονίαν εἶναι ἢ συμφωνίαν.* Vid. eundem *ὡς ἐκ μουσικῆς.* pag. 2081.

Ludos publice facere, ac vesci in Capitolio] Vid. Liv. lib. 19. Valer. Max. lib. 11. cap.

cap. v. Plin. Secund. de vir. illust. in Appio Claudio.

Quinquatribus minusculis] Varro lib. iv. de ling. Lat. *Quinquatrus minuscula dicta Iunie Eidus, ab similitudine maiorum, quod tibicines tum feriat per urbem vagantur, & conveniunt ad eadem Minervæ.* Vid. Fest. in *Minuscula quinquatrus.* Ovid. lib. vi. Fast. Plutarch. Quæst. Rom. 55. sed ibi perperam legitur *Idibus Ianuariis*, pro *Iuniis*.

Epicuro reclamante] Vide Ciceron. lib. 1. Tuscul. quæst.

In navis metu] An *motu* legendum? an ut alii volunt *meatu*, vel *metatu*? dispicias. Cæterum de symphonia nautica Ascon. Pædian. in Orat. Cicer. in Verrem. *Canis remigibus celeuma per symphoniacos solebat, & per assam vocem, id est, ore prolatam, & ut in Argo navi, per citharam.* Quintil. lib. 1. cap. xiv. *Siquidem remiges cantus hortatur.* Isidor. Orig. lib. 1. 1. cap. xvi. Pet. Chrysolog. serm. 10. in pr.

Legionibus quoque] In præliis alii tuba, alii tibia, alii cithara, alii aliis denique instrumentis utebantur. Testantur Polyb. lib. iv. pag. 289. & seq. Plutarch. lib. de Musica pag. 2088. Val. Max. lib. 2. c. 6. nu. 2. Athen. lib. xiv pag. 626. & seq. Dion Chrysost. Orat. ad Alexandrinos. Polyæn. lib. 1. in *Procles*. Ælian. lib. 2. Var. hist. c. 44. Lucian. *Ἐξ' ὀρχήσ.* Seneca lib. 1. 1. de ira, cap. 9. Gell. lib. 1. cap.

x1. Martian. Capell. lib. 9. Boët. lib. de Musica cap. 1. Pollux lib. 1v. cap. x1. Isidor. lib. 111. Orig. cap. xvi.

Quamobrem Pythagoras] Quintilian. lib. 1x. Instit. Orat. cap. 1v. *Pythagoreis certe moris fuit, & cum evigilassent, animos ad lyram excitare, quo essent ad agendum erectiores: & cum somnum peterent, ad eandem prius lenire mentes, ut si quid fuisset turbidiorum cogitationum, componerent.* Cicer. Tuscul. quæst. 4. Senec. lib. 3. de ira c. 9. Malch. de vita Pythagoræ. Iamblich. lib. 1. de vita Pythagoræ. Iamblich. lib. 1. de vita Pythagoræ cap. xxv. circa fin. Plutarch. de Iside & Osir. non longe à fin. Aelian. lib. x1v. var. hist. cap. xx111. Athen. lib. x1v. pag. 624. D. Ambros. lib. 111. de Virginib. Boët. de Musica, lib. 1. cap. 1. Indi, à quibus Pythagoras illud fortasse accepit, idem fecerunt. Nam illi regem suum dormitum euntem, cum symphonia accedebant, ut Philostratus narrat lib. 2. de vita Apollonii c. 14. hisce verbis. *Τοιαῦτα διὰ λεγόμεναι αὐτῶν, ἐπεισῆλθεν ὁ ὕμνου αὐλῶν αἶμα. ἐρομένης ἧ αὐτῆς ἑ Α' ποικωνίης τ' βασιλείας, ὅ, π' ἐθέλει ὁ κῶμος. Ἰνδοί, ἔφη, παλαιότητες τῷ βασιλεῖ ἄδουσιν, ἐπειδὴν πρὸς τῷ καθεύδειν γίνηται, ὄνειρασι γὰρ ἀγαθοῖς χρῆσθαι, χρῆσθαι τε αἰσιν αὐτῶν, καὶ ξύμβουλον τοῖς ἐπιπράτοις.*

Expergitus] Al. *experrectus*. sed *expergitus* antique. Lucret. lib. 3. pag. 102.

--- nec

--- *nec quisquam expergitus exstat,*

Frigida quem semel est vitæ pausa secuta.

Et Asclepiades medicus] Martian. Capella lib. 1x. *Perturbationibus animorum corporeisque morbis medicabile crebrius carmen insonui. Nam phreneticos symphonia resanavi. Quod Asclepiades quoque medicus imitatus: cum, consulentibus urbium patribus, plebis inconditæ vulgus infremeret, seditiones accensas crebrior cantus inhibuit.* Vid. Apollon. de mirabilib. histor. sect. 48. v. Per. Messiam lib. 3. Var. lect. c. 12. Iohan. Brod. lib. 4. miscell. c. 31.

Erophilus] Martian. dicto loco. Plin. lib. xxix. cap. 1. Vitruv. lib. 1. cap. 1. Gell. lib. 111. cap. x. Achil. Stat. in prolegom. in Arat. pag. 89.

C A P U T XIII.

AD hæc accedit, quod Pythagoras prodidit, hunc totum mundum musica factum ratione: septemque stellas inter cælum & terram vagas, quæ mortalium geneses moderantur, motum habere *ὄργανον*, & intervalla musicis diastematis congrua, sonitusque varios reddere, pro sua quamque altitudine, ita concordēs, ut dulcissimam quidem concinant melodiam, sed nobis inaudibilem, propter vocis magnitudinem, quam capere aurium nostrarum angustia non possunt. Nam, ut Eratosthenes geometrica ratione

F

colle-

collegit, maximum terræ circuitum esse stadiorum cclii. millium : ita Pythagoras, quot stadia inter terram & singulas stellas essent, indicavit. Stadium autem in hac mundi mensura id potissimum intelligendum est, quod Italicum vocant, pedum dcxxv. nam sunt præterea & alia, longitudine discrepantia. ut Olympicum, quod est pedum dc. item Pythicum, pedum cico. Igitur ab terra ad Lunam Pythagoras putavit esse stadiorum circiter cxxvi. millia, idque esse toni intervallum: à Luna autem usque ad Mercurii stellam, quæ *ἑλίων* vocatur, dimidium eius, velut *ἡμιτόνιον* : hinc ad *φώσφορον*, quæ est Veneris stella, fere tantundem, hoc est, aliud *ἡμιτόνιον*. inde porro ad Solem ter tantum, quasi tonum & dimidium. Itaque Solis astrum abesse à terra tonos tres, & dimidium, quod vocatur *Ἀλφ' πέντε*; à Luna autem duos & dimidium, quod est *Ἀλφ' τεσσάρων* : à Sole vero ad stellam Martis, cui nomen est *πυρρῆς*, tantundem intervalli esse, quantum à terra ad Lunam, idque facere *τόνον*: hinc ad Iovis stellam, quæ *φαιέων* appellatur, dimidium eius, quod faciat *ἡμιτόνιον* : tantundem à Iove ad Saturni stellam, cui *φαινών* nomen est, id est, aliud *ἡμιτόνιον*: inde ad summum cælum, ubi signa sunt, perinde *ἡμιτόνιον*. Itaque à cælo summo ad Solem diastema esse *Ἀλφ' τεσσάρων*, id est, duorum tonorum & dimidii: ad
terræ

terræ autem summitatem ab eodem cœlo tonos esse sex, in quibus sit *δὲ πασῶν* symphonia. Præterea multa, quæ musici tractant, ad alias retulit stellas, & hunc omnem mundum *ἐναρμονιον* esse ostendit. Quare Dorylaus scripsit, esse hunc mundum organum Dei. alii addiderunt esse idem *τὸ χορείον*, quia septem sunt vagæ stellæ, quæ plurimum moveantur. Sed his omnibus subtiliter tractandis hic locus non est: quæ si vellem in unum librum separatim congerere, tamen in angustiis versarer. quin potius (quoniam me longius dulcedo musica abduxit) ad propositum revertor.

IN CAPUT XIII.

PYthagoras prodidit] Athen. lib. xiv. Dipnosoph. pag. 632. καὶ γὰρ ὁ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος τηλικαύτην δόξαν ἔχων, ὅτι φιλοσοφία κατὰ φανῆς ἐστὶν ἐκ πολλῶν, ὃ παρέργως αἰψάμηναι μυσικῆς. ὅς γε καὶ πᾶσι πάντος εἰδὴν δὲ μετρικῆς ἀποφαίνει συγκριμένῃ. Vid. Boët. lib. de Music. cap. 11. Chalcid. in Timæum Plat. pag. 61. & 72. Sidon. Apollinar. carm. 15.

Vagas] Vagæ hæc stellæ dicuntur, quod inordinatum (ut Apuleius libro de mundo inquit) ordinem servant. Errones Nigidio apud Gell. lib. 14. c. 1. Vid. Cicer. lib. 11. de nat. deor. Macrobi. lib. 1. in Somn. Scip. cap. xiv. Isidor. lib. 111. Orig. cap. lxvi. Plato

lib. vii. de legib. pag. 582. Plin. lib. 2.
c. 6.

Mortalium geneses] *Æt* Vitruvius dixit
nascentiam lib. ix. cap. vii. Spartianus in An-
ton. Geta. *genituram*. Tertull. de Idolol. c. 9.
nativitatem.

Geneses moderantur] Id est, quod supra
cap. vii. ex opinione Chaldæorum dixit, æ-
ctum vitamque nostram stellis tam vagis,
quam statis esse subiectam. Iul. Firmic lib. 1.
Astron. c. 3. Auson.

*Omnia quæ vario rerum metimur in actu,
Astrorum dominatus agit. terrenaque tantum
Membra homini; è superis fortuna & spiritus
auris.*

Seneca Consol. ad Marc. cap. xvi. Videbis
quinque sidera diversas agentia vias, & in contra-
rium precipiti mundo nitentia: ex horum levissimis
motibus fortuna populorum dependent, & maxima
ac minima proinde formantur, prout æquū iniquū ve-
sidus incescit. Sed hanc Genethliacorum vani-
tatem damnat ridetque Cic. lib. 1. de divin.
Sext. Empir. advers. Mathem. cap. xxi. Gell.
lib. xiv. cap. 1. Simplic. in Epiætet. cap. 1. Bar-
desanes Syrus apud Euseb. lib. vi. de præpar.
Evang. Origenes homil. iii. in Jerem. Ter-
tull. de Idolol. cap. ix. Basil. Magn. hom. vi.
in hexaëmer. Theodoret. quæst. in Genes. 15.
D. Ioh. Chrysost. Orat. 3. de fato. Augustin.
lib. 5. de civit. Dei. c. 1. Leo pp. serm. 6. de
pass.

pass. Domini. in fi. Nemes. de nat. homin. c. 36. Concil. Bracarenf. l. ca. ix. Isidor. lib. 3. Orig. circa fin. Ioh. Saresber. lib. 11. Policr. cap. 19. & 24. Vid. Iul. Siren. lib. ix. de fato. Caspar Peucer. de divinat. gen.

Intervalla musicis diastem.] De hac cœlesti harmonia vid. Heraclid. Pontic. in allegoriis Homer. pag. 104. Chalcid. in Timæum Platon. pag. 72. Macrobian. lib. 11. in Somn. Scip. cap. iv. Nicet. Choniast. lib. 1. Thesaur. orthod. cap. vii. Malch. in vita Pythag. Isidor. lib. 111. Orig. cap. xvi. D. Anselm. lib. 1. de imag. mundi, cap. xxi. Exploditur autem ab Aristotel. lib. 11. de cœlo. cap. 1x. Basil. Magno homil. 111. in hexaëmer. & D. Ambros. lib. 11. hexaëm. cap. 11. Adducitur quidem in hanc rem illud Iobi cap. xxxv. v. 37. *Quis enarrabit cœlorum rationem, & concentum cœli quis dormire faciet?* Sed à doctissimis Theologis locus ille aliter exponitur.

Nam ut Eratosthenes] Citatur hic locus à Cassiodoro lib. de Geomet. Eratosthenem autem laudat Strabo lib. 11. pag. 90. ὑποθεμήσοις, ὥστερ ἐκεῖν, εἶναι τὸ μέγεθος τῆς γῆς σαδείων εἴκοσι πέντε μυριάδων καὶ διαχιλίων. ὡς καὶ Ἐρατοδένης διαδίδωσιν. Et Vitruvius lib. 1. cap. vi. Plin. lib. 11. cap. 108. Eratostheni astipulatur Dionysiodorus apud Plin. lib. 11. cap. ult. & Macrobian. lib. 11. in Somn. Scip. cap. xx. Cleomedes autem lib. 1. Meteor.

cap. 1, Eratosthenis sententiam referens, de summa aliquantum detrahit. Ait enim, ambitum terræ continere ducenta quinquaginta millia stadiorum. Martianus autem Capella lib. vii. 1. aliquid addit, cum cccvi. millia stadiorum, & decem stadia circulo terræ ascribit. A quo nō longe discedit Aristoteles lib. i. 1. de cœl. cap. ult. in fin. his verbis: *ἢ τῇ μαθηματικῶν ὅσοι πὸ μέγεθος αναλογίζεσθαι πειρῶν*) τῇ περὶ φερείας (terre scilicet, εἰς πετρεῖαν λέγουσιν εἶναι μυριάδας σάδιων. Vide sis Gulielm. Philandri annotationes ad sup. citatum locum Vitruvii, & Robert. Huesf. in tractatu de globis, part. i. 1. 1. cap. 1. 1.

Stadium autem] Tria facit stadiorum genera; Italicum, Olympicum, & Pythicum, unumquodque dispari mensura. Nam Italico tribuit pedes sexcentos viginti quinque, uti etiam Plin. lib. ii. cap. xxi. 1. 1. Columell. lib. v. de re rust. cap. 1. Isidor. lib. xv. Orig. cap. xvi. Olympico pedes sexcentos. quot etiam Herodot. lib. i. 1. pag. 167. Gell. lib. i. cap. 1. Suid. in σάδιον, item μίλιον, & πλέθρον, Pythico pedes mille. Sed inter Italicum & Olympicum stadium nullam esse differentiam, acutissime animadvertit Lucas Pætus lib. i. de mensur. & ponderib. pag. 3. & Robert. Huesf. tractat. de glob. part. i. 1. 1. cap. 1. 1. Nam pes Græcus excedit pedem Romanum semuncia. Sexcentæ autem semuncie

ciæ constituunt pedes illos viginti quinque, quibus pes Græcus Romano pede longior est. Porro notandum, octo stadia facere miliare Italicum. Polyb. lib. 111. pag. 193. ταῦτα γὰρ νῦν βεβημάπται ἢ σεσημείωται καὶ παλαιοὶ ἔκτ' ἂν ῥωμαίων ὀπμιελῶς. Strabo lib. vii. pag. 223. λογαζομένην ὥς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκταστάδιον. A quo non discrepat Plutarch. in Gracchis, pag. 1535. τὸ ὃ μίλιον ὀκτὼ σταδίων ὀλίγον ὑπερβαίνει. Respexit enim ad pedem Græcum. Quod autem Suidas tradit, ἐπὶ τὰ παλαιοὶ ἡμῶν ποιεῖν μίλιον, pertinet ad morem sui temporis; ut evidentissime patet ex Iuliano Ascalonita, citato ab Harmenopulo lib. 11. Prompt. tit. 4. §. 21.

Pythagoras putavit esse stad. cir. cxxvi. mil.] Eandem distantiam secundum Pythagoræ opinionem, refert Plinius lib. 11. cap. xxi. Eratosthenes autem putavit Lunam à terra abesse septingenta & octoginta stadiorum millia. Plutarch. lib. 11. de placit. philosoph. cap. xxxi.

Mercurii] Alii *Apollinis*. Plin. lib. 11. cap. viii. Achil. Stat. in prolegom. Arat, pag. 89.

Quæ Veneris] Alii Iunonis esse voluerunt. Timæus Locrus de anima mundi, pag. xii. Hygin. lib. 11. Astron. non procul à fine. Alii Isidis, alii Matris Deum. Plin. lib. 11. cap. viii. Eadem stella & Lucifer & Vesper

dicitur. Plato in Epinom. Nam ὁπόταν θη-
καταδύηται τῷ ἡλίῳ, Εὔπερ ὁπόταν ᾗ περι-
αί-
αυτῆς, Εὔφορος est, teste Cleomede lib. 1.
Meteor. cap. 111. Et hanc eius naturam Py-
thagoram primum deprehendisse, Plinius
auctor est. lib. 11. cap. 111. Diogenes vero
Laërt. hoc Parmenidi ascribit lib. 1x. in vi-
ta Parmenid.

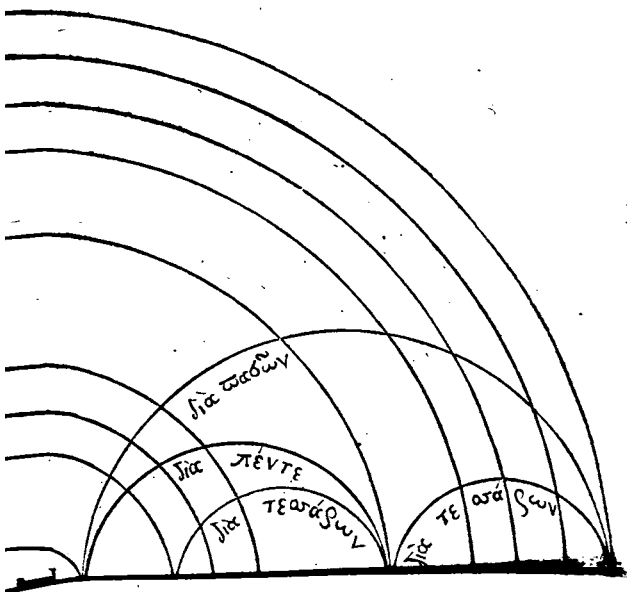
Stellam Martis] Quam alii Herculis di-
xerunt. Hygin. & Plin. modo dictis locis. Ma-
crob. lib. 3. Saturn. c. 12. Achil. Statius in
proleg. Arat. pag. 89. Πυρόεις dicitur, quod
πάντων ἔτ' ἐρυθρότατον ἔχει χρῶμα, ut Plato
testatur in Epinomide.

Iovis stellam, quæ Phaëton] Aegyptiis
Osiridis stella dicitur. Achil. Stat. loco dicto.

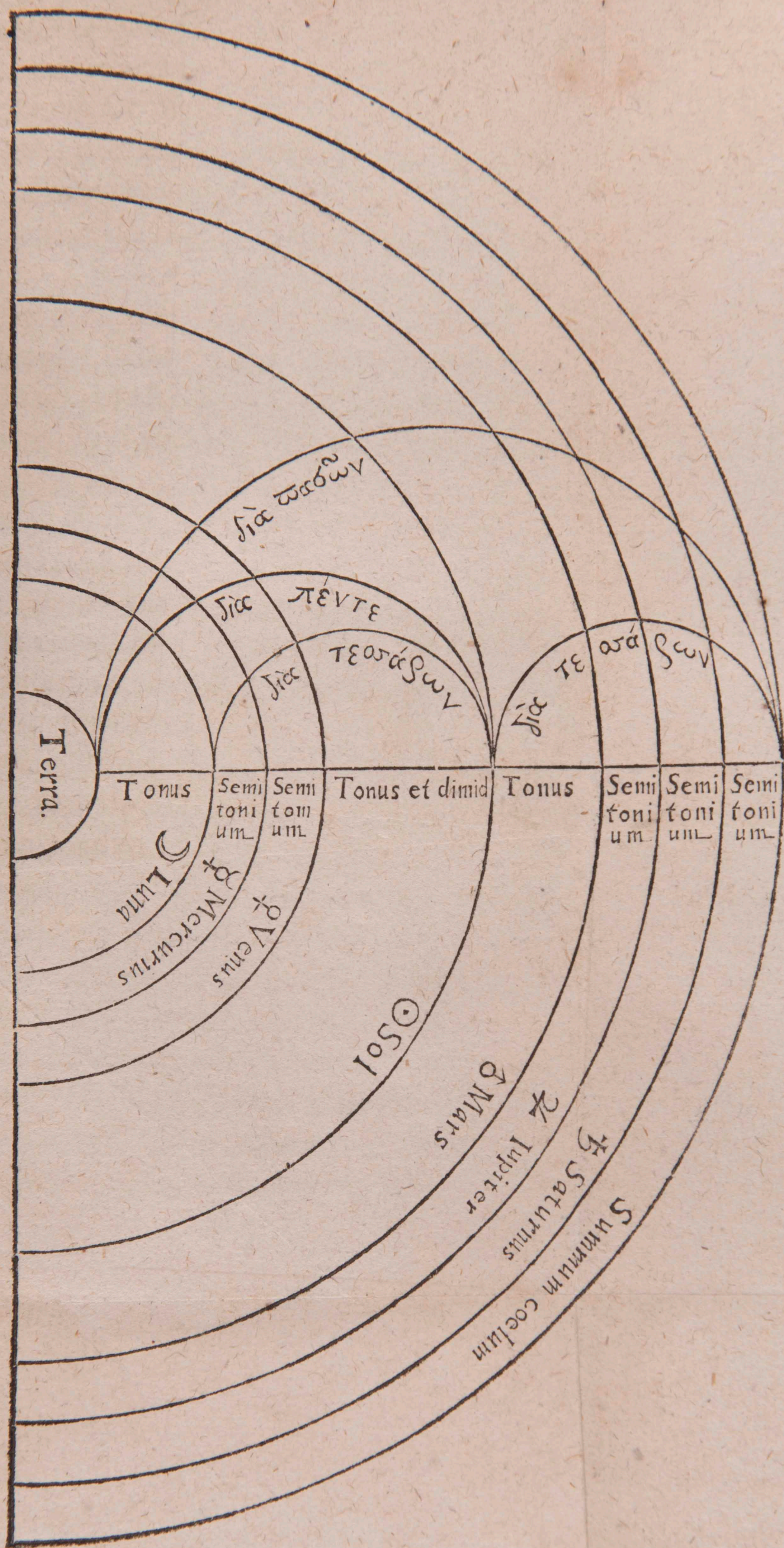
Saturni stell. c. Phē.] Κατὰ τὸ ἄφημον ita di-
citur, quum sit obscurissima. Aegyptiis est
stella Nemesis. Achil. Stat. loco sup. notato.
Illud hoc loco obiter observandum, magnam
esse dissensionem inter doctos, de ordine er-
raticarum stellarum. Nam Pythagoræ or-
dinem, quem auctor noster approbavit, se-
quuti sunt Cic. lib. 1. de divinat. & in fragm.
lib. vi. de republ. in Somn. Scipionis; Plin.
lib. 11, cap. 2211; Manil. lib. 1. Astron. pag.
25; Gemin. de apparentiis cœlest. pag. 11;
Cleomed. lib. 1. Meteor. cap. 111; Hygin. de
limit. agror. pag. 111; Chalcid. in Timæum
Plat. pag. 60; Suid. in ἐποχή; D. Anshelm.
lib.

ζ
 Φθόγῃς, ὅ τ' ἡρωατικῆς διεξάγῃς. τ' ὅ τ'
 F 5 Κρόνῃς

Inferenda ad pag. 89.

• inf. pag. 60; Suid. in ἐπιχρή; D. Anshelm.
lib.

lib. 1. de imag. mundi, cap. XXI11; Nicet. Choniat. lib. 1. thes. orth. cap. VI111. Timæus Locrus autem, pag. 12, & Eratosthenes apud Chalcid. pag. 61, Macrobi. lib. 1. Somn. Scip. cap. XIX & XXI, ex sententia Platonis, quæ refertur etiam à Plutarcho, lib. 11. de placit. philosoph. cap. xv, & de procreatione anim. pag. 1891, Stob. in Stob. in Eclog. phys. pag. 54, Iul. Firmic. lib. 11, cap. 11, hoc ordine illos disponunt: Luna, Sol, Mercurius, Venus, Mars, Iupiter, Saturnus. At Aristoteles lib. de Mund. pag. 376. Cic. lib. 11. de nat. deor. Apul. lib. 1. de Mund. Achil. Stat. in Prolegom. in Arat. ita: Luna, Sol, Venus, Mercurius, Mars, Iupiter, Saturnus. Anaximander apud Stobæum, in Eclog. phys. pag. 53, Solem omnium supremum esse voluit, deinde Lunam, tum denique fixas errantesque stellas sequi.

Tonos esse sex] Ex figura, quæ sequitur, manifestius hæc cognosces. Plinius autem lib. 11, cap. XXI11, & D. Anselm. lib. 1. de imag. mund cap XXI11, à terra ad summum cælum tonos septem esse aiunt. Nam à Saturni stella ad signiferum auctor noster semitonium, illi sesquiplum, esse volunt. Pertinet huc etiam locus Achil. Statii in Prolegom. Arati, pag. 89. οἱ ἡμιστοι ἐποπτεύοντες, τὸν ζωδιακὸν κύκλον, ὡς ἐν ἀρμονίᾳ, τάξιν ἔχειν φθόγῃς, ἃ τὴ χρωματικῆς διεζδγμῶν. τὴ δὲ

Κρόνος ἐπέχειν λόγον τῷ ἑναρμονίᾳ τῷ διεζυγμένῳ.
 ὁ δὲ δὲ Διὸς τάξιν ἔχει ἐν μουσικῇ φθόγῃ, ἡ καλυ-
 μνὴς Διὰ τὸν διεζυγμένον. ὁ δὲ δὲ Ἀρεως τάξιν ἔχει
 φθόγῃ ἡ καλυμνὴς παρὰ μέσας. ὁ δὲ δὲ Ἑρμῆς τάξιν
 ἐπέψῃ φθόγῃ, παρὰ μουσικῆς τῷ μέσῃ. ὁ δὲ δὲ Ἀφρο-
 δίτης τάξιν ἔχει φθόγῃ λεγομένης μέγας διατόνης.
 ὁ δὲ ἡλιος, εἰ μὴ τὸ τέταρτον, ἀλλὰ ἐκ τῷ διότῃ, ἔσται
 τάξιν ἐπέχων μέγας λιχανῶν. ἡ δὲ σελιῶν, ἐβδόμη
 ἔσται, τάξιν ἐπέχει φθόγῃ ἡ λεγομένης ὑπάτης μέ-
 σης. τὸ δὲ δὲ γῆς διάστημα μέγας τῷ σελιῶν, θέ-
 λουσιν εἶναι πνευ δὲ φθόγῃ ἡ παρὰ τοῖς μουσικοῖς
 ὑπάτων Διὰ τὸν. Sed hæc iucunda magis,
 quam necessaria subtilitate, ut Plinius ait,
 differuntur.

Τὸ χορεῖον] Atque inde Planetarum ἑναρ-
 μόνιον motum, χορεῖαν dixit Chalcidius in
 Tim. Plat. pag. 91. Stellarum vero errantium
 opera, quæ propter modulatam & consonam cele-
 brantur agitationem, quam iidem appellant χο-
 ρεῖαν, in progressibus & amfractibus earundem
 stellarum perspicue videntur. Lucian. πρὸς ὁρ-
 χησ. ἡ γὰρ χορεῖα τῶν ἀστέρων, καὶ ἡ πρὸς σὺν
 ἀπλανεῖς τῶν πλανήτων σύμπλοκή καὶ εὐ-
 ρυθμὸς αὐτῶν κοινωνία, καὶ εὐτακτὸς ἀρμο-
 νία, τῆς πρῶτον ὁρχήσεως δειγματοποιεῖται.

CAPUT XIV.

Igitur, expositis iis, quæ ante diem natalem
 sunt: nunc, ut climacterici anni noscantur,
 quid de gradibus ætatis humanæ sensum sit,
 dicam.

dicam. Varro quinque gradus ætatis æqualiter putat esse divisos; unumquemque scilicet, præter extremum, in annos xv. Itaque primo gradu usque ad annum xv. pueros dictos, quod sint puri, id est, impubes. Secundo ad xxx. annum adolescentes, ab adolescendo sic nominatos. In tertio gradu qui erant, usque xlv. annos, iuvenes appellatos, eo quod rempublic. in re militari possunt iuvare. In quarto autem ad usque lx. annum, seniores esse vocitatos, quod tunc primum senescere corpus incipiat. Inde usque finem vitæ uniuscuiusque, quintum gradum factum, in quo qui essent, senes appellatos, quod ea ætate corpus senio iam laboraret. Hippocrates Medicus in septem gradus ætates distribuit. finem primæ putavit vii. annum: secundæ xiv: tertiæ xxiix: quartæ xxxv: quintæ xlii: sextæ lvi: septimæ novissimum annum vitæ humanæ. Solon autem partes fecit decem: & Hippocratis gradum tertium, & sextum, & septimum, singulos bifariam divisit, ut unaquæque ætas annos haberet septenos. Staseas Peripateticus ad has Solonis decem hebdomadas addidit duas, & spacium plenæ vitæ quatuor & octoginta annorum esse dixit. quem terminum si quis præterit, facere idem quod *ἄδορμους* ac quadrigæ faciunt, cum extra finem procurrunt. Etruscis quoque libris Fatalibus

talibus ætatem hominis duodecim hebdomadibus describi Varro commemorat. quæ duo ad decies septenos annos posset fatalia deprecando rebus divinis proferri: ab anno autem octuagesimo nec postulari debere, nec posse ab diis impetrari. Cæterum, post annos octogintaquatuor à mente sua homines abire, neque his fieri prodigia. Sed ex iis omnibus proxime videntur accessisse naturam, qui hebdomadibus humanam vitam emensi sunt. fere enim post septimum quemque annum articulos quosdam, & in his aliquid novi natura ostendit. ut & in elegia Solonis cognoscere datur. ait enim, in prima hebdomade dentes homini cadere; in secunda, pubem apparere; in tertia, barbam nasci; in quarta, vires; in quinta, maturitatem ad stirpem relinquendam; in sexta, cupiditatibus temperari; in septima, prudentiam linguamque consummari; in octava, eadem manere; in qua alii dixerunt oculos albescere; in nona, omnia fieri languidiora; in decima, hominem fieri morti maturum * tamen in secunda hebdomade, vel incipiente tertia, vocem crassiolem, & inæquabilem fieri. quod Aristoteles appellat *καρχίν*, antiqui nostri hircuitallire, & inde ipsos putant hircuitallos appellari, quod tum corpus hircum olere incipiat. De tertia autem ætate adolecentulorum tres gradus esse factos in Græcia,

prius

norein

norem nocturnis genesibus, maiorem diurnis adscriberent. Plerique aliter moti, duos istos numeros subtiliter discreverunt, dicentes, septenarium ad corpus, novenarium ad animum pertinere. hunc medicinæ corporis, & Appollini attributum; illum Musis; quia morbos animi, quos appellant *παῖσι*, musica lenire ac sanare consueverit. Itaque primum *κλιμακτῆρος* annum quadragesimum & nonum esse prodiderunt; ultimum autem octogesimum & unum; medium vero, ex utroque permixtum, anno tertio & sexagesimo, quem vel hebdomades novem, vel septem enneades conficiunt. Hunc licet quidam periculosissimum dicant, quod & ad corpus, & ad animum pertineat; ego tamen cæteris duco infirmiolem. Nam utrumque quidem supradictum continet numerum, sed neutrum quadratum: & ut est ab utroque non alienus, ita in neutro potens: nec multos sane, quos vetustas claros nomine celebrat, hic annus absumpsit. Aristotelem Stagiritem reperio: sed hunc ferunt naturalem stomachi infirmitatem, crebrasque morborum corporis offensiones adeo virtute animi diu sustentasse, ut magis mirum sit, ad annos sexaginta tres eum vitam pertulisse, quam ultra non protulisse.

IN

IN CAPUT XIV.

Climaſterici anni] De his infra.

Varro quinque grad. æt.] Varronis testimonio utitur quoque Servius lib.v. Aeneid. vers. 295. *Ætates Varro sic dividit: Infantiam, Pueritiam, Adolescentiam, Iuventam, Senectam.*

Pueros dictos, quod sint puri] Isidor. lib. xi. Orig. cap. 11. *Puer à puritate vocatus, quia purus est, & nec dum lanuginem floremque genarum habens.* In Decreto Felicis PP. *Pueris, quod adhuc investes sunt, à puritate vocabulum est.* Qui locus etiam in Capitulari Karoli Mag. extat lib.v. cap. LXIX. De *Investibus* vid. Fest. & Non. Marcell.

Ab adoleſcendo] Vid. Fest. in *Adoleſcit*, & *Suboles*. Nonium in *Adolere*. Isidor. lib. xi. Orig. cap. 11.

In re milit. poſſ. iuvare] Macrob. lib. 1. in Somn. Scip. cap. vi. *Nonnullarum rerum-publicarum mos est, ut poſt ſextam* (hebdomadem, id est, poſt annum xlii.) *ad militiam nemo cogatur.*

Seniores eſſe vocitatos] *Senior & Iunior*, ſecundum Varronem, citatum à Servio in Comment. ad Virgilii lib.v. Aeneid. comparativi ſunt per imminutionem: vel, ut Donatus inquit, ad Terent. Phorm. Act. 2. Scen. 3, qui non habent ſignificationem à positivo. ut,

Iam

Iam senior; sed cruda Deo, viridisque senectus. Vid. Isidor. lib. xi. cap. 11. Callistratus IC. seniorum ætatem anno quinquagesimo & quinto definit. L. *Non tantum.* 11. D. *de decurionib.*

Inde usque finem vitæ] Gradum quintum ætatis à sexagesimo anno incipere Varro tradit, cum hic, tum lib. 11. de vita populi Rom. citante Nonio in *Sexagenarios*. At Dionysius Halicarnas. *Δεκαετηρ.* pag. 114. à septuagesimo demum anno senes appellari tradit. Ultimus certe hic ætatis gradus, certum terminum, præter mortem, non habet. Unde Cicero in Catone Maiore inquit: *Omnium ætatum certus est terminus: senectutis autem nullus certus est terminus.*

Senio iam laborant] *Quem enim* (inquit D. Hieronymus ad Psalm. LXXXIX) *invenies octogenarium esse & sanum? Dicit & Græca sententia: Senectus ipsa morbus est.* Respexit vir sanctus ad illud Apollodori, citatum à Donato in Phormionem Terentii Act. 4. Scen. 1. τὸ γῆρας ἐστὶν αὐτὸ νόσημα. Et senectus insanibilis morbus, teste Seneca lib. 1. Epist. 108. Vid. Nonium in *Senium*.

Hippocrates medicus] Hippocratis verba de ætatum gradibus, extant apud Philonem Iud. *Περὶ τοῦ γήρατος*, pag. 16. & Moschop. *Περὶ γῆρας*. pag. 134. Pollucem lib. 11. Onomast. in prin. Sed hic in numero annorum

rum à nostro auctore dissentit. Vid. D. Ambros. lib. vi. Epist. 39. Hieronym. in Amos. c. 6. Macrobi. lib. i. in Somn. Scip. c. 6. Ioh. Gorraëum in definit. med. in ἡλικία.

Solon autem partes fec. dec.] Atque ita terminum vitæ, septuagesimum annum statuit: uti etiam in illo colloquio cum Cræso apud Herodot. lib. i. pag. 14. ἐς ᾧ ἐβδομήκοντα ἔτια ἔχον τῆς ζωῆς ἀνθρώπου περιττῆς. Sed divinus ille Moyses multis sæculis ante dixerat: *Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis, septuaginta anni. Si autem in potentatibus, octoginta anni; & amplius eorum, labor & dolor.* Psalm. LXXXIX. vers. 10.

Spatium plenæ vitæ] Idem spatium Persæ quoque ζωῆς πλήρωμα esse voluerunt, teste Herodoto lib. iii. pag. 192. Et in sacris literis Octogenarius valde senex dicitur. 2. Reg. xix. vers. 32. Quo respexisse etiam Varro videtur, Fundaniæ uxori scribens lib. i. de re rust. in princip. *Cogitans esse properandum, quod (ut dicitur) si est homo bulla, eo magis senex. Annus enim octogesimus admonet me ut sarcinas colligam, antequam proficiſcar è vita.* Et anus illa apud Plautum in Mercatore, Act. iv. Sc. Quoniam.

--- Quin is ocuus?

Sy. Nequeo mecastor, tantum hoc oneris est, quod fero.

Do. *Quid oneris?* Sy. *annos octoginta & quatuor.*

Auson. in Grypho ternarii numeri.

Quiq; novem novies fati tenet ultima finis.

Extra finem] *Extra lineas*, ut Cicero inquit 3. Parad.

Etruscis quoque libris Fatalibus] *Librorum Fatalium* fit mentio apud Liv. lib. v. & lib. xxiv. quos eisdem cum *Acheronticis* esse puto, apud Arnob. lib. i i. advers. gentes.

Quæ duo ad decies] *Locus corruptus.* Fortasse an legendum, *quæ ad duodecies septenos annos possit fatalia deprecando rebus divinis proferri.* Fata enim differri posse, indicat Servius lib. vi i i. Aeneid. ad vers.

--- *nec fata vetabant*

Stare. Sciendum, inquit, secundum aruspicina libros & sacra Acherontia, quæ Tages composuisse dicitur, fata decem annis quadam ratione differre. V. Nemes. lib. i. de nat. homin. c. 36.

A mente sua homines abire] Inde natum proverbium, *δὲς παῖδες οἱ γέροντες.* Plato in Axiocho. Suid. in λῆρ &.

Neque his fieri prodigia] Hæc verba quid sibi velint, nescio.

In Elegia Solonis] Hæc Elegia extat apud Philonem Iudeum *πρὸς ἡγεμονίαν*, pag. 16. & Clementem Alexand. Strom. vi. pag. 291. sed mira differentia. Meminit eiusdem Elegiæ etiam D. Ambros. lib. vi. Epist. 39.

In prima hebdom.] Vid. quæ sup. cap. vii. notavi.

In quinta matur.] Aristotel. lib. vii. Polit. cap. xvi. διὸ τοῖς μὲν ἀρμόττει πρὸς τὴν ὀκτώ-
καιδεκα ἐτῶν ἡλικίαν συζυγνῶναι· ὅττι δὲ ἐπὶ τῇ
τριάκοντα, ἢ μικρόν· ἐν πέντε γὰρ, ἀκμαΐζουσιν τε τοῖς
σώμασι, οὐδὲν ἔστι· καὶ πρὸς τὴν παῦλαν τῆς
τεκνοποιίας συγκαταβήσεται τοῖς χρόνοις διχαί-
ρως.

In septima prudentiam] Circa hanc æta-
tem Aristoteles lib. vii. Polit. cap. xvi. ἡ
ἀφροΐας ἀκμὴν εἶναι putavit. Et lib. ii. Rhe-
tor. cap. xiv. inquit: ἀκμαΐζει δὲ τὸ μὲν σῶμα,
ὅττι τῇ τριάκοντα ἐτῶν, μέγιστα δὲ πέντε καὶ τριά-
κοντα. ἢ δὲ ψυχῇ, πρὸς τὴν ἑνὸς δεῖν πεντήκοντα.
Quod confirmat Dionys. Halicarn. lib. iv.
Antiq. Rom. pag. 233. ὃς δὲ πολὺ ὀκτώδην πεν-
τηκονταέτης εἶναι. κατὰ τὴν δὲ ἀνθρώποι φρονεῖν πε-
φύκαζιν, οἱ πρὸς ταύτῃ μάλιστα χρόνιοι τὴν ἡ-
λικίαν.

Oculos albescere] Hæc verba neque in
editione Aldina, neque Germanica habentur;
monet tamen Aldus in veteri libro fuisse.
Quid vero albescere hoc loco sibi velit,
ignoro: forte an *hebecere* legendum est. Mor-
tis tempore pupillas albescere Servius notat.
ad Virgil. lib. io. Aen. vers. *Vt senior letho ca-*
mentia lumina solvit. Quod an huc pertineas
dubito.

Aristoteles appellat *τεργίζειν*] Aristotel.
lib.

lib. vii. histor. anim. cap. i. *ὦν τὸν χρόνον τῶν, ἵτε φωνὴ μεταβάλλειν ἄρχεται ὑπὲρ τὸ τραχύτερον καὶ ἀνωμαλέστερον, ἕτε πὶ ὀξεῖα ἔσται, ἕτε πῶ βαρεῖα, ἕτε πᾶσα ὁμαλὴ, ἀλλ' ὁμοία φαινομένη ταῖς ᾠδῇσι γενόμεναις καὶ τραχείαις χορδαῖς. ὁ καλῶσιν τραγίζειν.* Idem lib. v. Auson. in monosyll. *Pubentes annos robustior anticipat vox.* V. Non. Marcell. in Gallulare. de gener. animal. cap. vii. Alexand. Aphrod. lib. i. problem. 125.

Hircum olere incipiat] *Hircus* est fœtor alarum. Catull. Epig. 70 & 72. Horat. Epod. 12. Inde *Hircosus* Ulpiano, L. *Qui clavum.* 12. §. Is cui. D. De adilit. edict. Is, cui os oleat, an sanus sit, quaesitum est. Trebatius ait, non esse morbosum, os alicui olere, veluti hircosum, strabonem. Mallem legere, grasonem. Nam *χεῖλος* & *χεῖλον* teste Suida, est ἡ δυσωμία τῶν τραγίων καὶ χεῖλων ἀνθρώπων, ὁ δὲ δύσσωμος. Et Glossis veteribus *χεῖλον* hircosus est. Vid. Tzetz. Chil. 13. pag. 476. Polluc. lib. 11. tit. *ὦν ῥινός*, pag. 100. *Hirquit allos* autem Festus non à graveolentia, sed à libidine hircorum dictos autumat. V. Ioh. Brodeum lib. 5. miscell. c. 22.

Ac κρείσμοι dicuntur] Vid. quæ sup. cap. xi. notavi.

Septimum quemque annum periculosum] Vid. lib. iii. cap. x.

Κλιμακτηρικόν vocari] Ἀπὸ τῆς κλίματος, quod

quod certis numeris, velut per scalarum gradus ascendat atque colligatur. *Scanfitem* vocat Plin. lib. vii. cap. xlix. Sunt autem climactericorum duo genera: aut enim *ἑβδοματῆροι* sunt, aut *ἐννεατῆροι*. Iul. Firm. lib. iv. cap. xiv. *ἑβδοματῆροι* qui numero septenario constant. veluti, 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56. 63. 70. 77. 84. *ἐννεατῆροι* qui novenario. ut 9. 18. 27. 36. 45. 44. 63. 72. 81. In *ἑβδοματῆροις* periculosiores à nonnullis putantur, qui ternis hebdomadibus constant, ut 21. 42. 63. 84. Sed omnium difficillimos auctor noster opinatur esse, quos complet numerus quadratus, cuiusmodi sunt 49. & 81. quorum alter confit ex septies septem, alter ex novies novem. Plura de annis Climactericis lege, si lubet, apud Feder. Bonavent. lib. vi. de Octimest. partu cap. l. cum quatuor sequentib. Marsil. Ficin. lib. 2. de triplici vita c. 20. Pet. Mess. lib. i. var. lect. c. 46. Fabric. Paduan. in catena tempor. annul. 31. Læi. Bisciol. lib. 15. hor. subsec. c. 7. Levin. Lemn. lib. 2. de occult. nat. mirac. c. 2.

Quadrati numeri] *Quadratus numerus* est, defintore Boëtio lib. ii. de Music. cap. vi. qui gemina dimensione in æqua concrefcit, ut bis duo, ter tres, quater quatuor, quinquies quinque, sexies sex. Vid. Gell. lib. i. cap. xx. Euclid. in Element. 7. def. 16.

Plato ille (ven. cæt.) philosoph. sanctissimus] Platonem *ἱερὸς τῶν* etiam Lucianus appellat *τῷ Μακρῷ*. pag 605.

παῖν] Gell. lib. 1. cap. xxvi.

Hunc licet quidam periculosissimum] Annum sexagesimum tertium periculosissimum esse, frequens opinio est. & idcirco ab Aegyptiis *Androclan* dictum esse (quod omnem vitæ substantiam frangat atque debilitet) auctor est Iul. Firm. lib. 1 v. cap. xiv. Cœl. Rhodig. lib. 22. antiq. lect. c. 12. D Augustus Imp, perquam lætus est, quod illum veluti communem seniorum omnium *κλημακτῆ-
ρα* evaserit. Vid. epistolam eius ad Caium nepotem suum, apud Gell. lib xv. cap. vii.

Hic annus absumpsit] Absumpsit tamen Orphea, teste Suida in *Ὀρφῶς*: & Ciceronē. Seneca Suasor. vi 1. Gell. lib. xv. cap. xxviii. Item alios, quos enumerat Bodin. lib. 1 v. de republic. cap. ii.

Aristotelem Stagiriten] Diogenes Laërtius lib. v. in vita Aristot. Ammonius in vita eiusdem, præfixa Commentario de Prædicationis, itemque Suidas narrant, Aristotelem anno sexagesimo tertio ætatis mortem obiisse. Eumelus autem teste Diogene Laërt. & Cedren. pag. 132. septuagesimo. De genere mortis etiam controversatur. Nam Diogenes & Censorinus imbecillitate stomachi, Eumelus & Hesychius veneno, Iustinus Mar-

tyr autem in Parænet. pag. 30. Gregor. Nazianzen. Stelit. 1. in Julian. pag. 288. Procop. lib. 1v. de bello Gothico pag. 326. Auctor Etymolog. mag. in *ἐνυπνίου*, tædio & pudore, cum naturam Enripi explicare nequireret, Chalcide vitam finivisse scribunt.

CAPUT XV.

QUare, sanctissime Cerelli, cum istum annum, qui maxime fuerat corpori formidolosus, sine ullo incommodo transieris: cæteros, qui leviores sunt, *κλιμακτῆρες*, minus tibi extimesco, præsertim cum in te animi potius, quam corporis naturam sciam dominari: eosque viros, qui tales fuerunt, non prius vita excessisse, quam ad annum illum octogesimum & unum pervenerint, in quo Plato finem vitæ & legitimum esse existimavit, & habuit. Hoc anno & Dionysius Heracleotes, ut vita abiret, cibo abstinuit: & contra Diogenes Cynicus cibi cruditate in choleram solutus est. Eratosthenes quoque, ille orbis terrarum mensor, & Xenocrates Platonicus, veteris Academiæ princeps, ad eundem annum vixerunt. Non pauci etiam, per animi spiritum, molestiis corporis superatis, limitem istum transgressi sunt: ut Carneades, à quo tertia Academia est, quæ dicitur nova; vel Cleanthes, qui uno minus centum explevit. at Xenophanes Colophonius

maior annorum, centum fuit. Democritum quoque Abderiten, & Isocratem rhetorem, ferunt prope ad id ætatis pervenisse, quo Gorgian Leontinum, quem omnium veterum maxime senem fuisse, & octo supra centum annos habuisse constat. Quod si cultoribus sapientiæ, sive per animi virtutem, seu lege fati, diutina obrigit vita: non despero, quin te quoque, diu corpore atque animo valentem, longior maneat senectus. Quem enim veterum nunc memoria suspicimus, quem prudentia vel temperantia, vel iustitia, vel fortitudine, tibi antistare dicemus? quis eorum, si adesset, non in te omnium virtutum prædicationem conferret? quis tuis laudibus se postponi erubesceret? Illud certe, ut arbitrator, dignum est prædicatione, quod, cum illis ferme omnibus, quamvis prudentissimis, & procul à republica motis, non contigerit sine offensione, & odio plerumque capitali, vitam degere: tu tamen, officiis municipalibus functus, honore sacerdotii in principibus tuæ civitatis conspicuus, ordinis etiam equestris dignitate gradum provincialium supergressus, non modo sine reprehensione, & invidia semper fuisti; verum etiam omnium omnino amorem, cum maxima gloria consecutus es. Quis à te nosci, aut ex amplissimo Senatus ordine non expetivit, aut ex humiliore plebis non optavit? Quis mortalium vel te vidit,

vidit, vel de tuo nomine accepit, quin & loco fratris germani diligat, & vice parentis veneretur? Quis ignorat, probitatem primam, fidem summam, benignitatem incredibilem, modestiam, verecundiamque singularem, cæteraque humanitatis officia penes te unum esse? & quidem maiora, quam possint digne à quoquam referri. Quare & ego his nunc commemorandis supersedebo. De eloquentia quoque sileo: quam omnia nostrarum provinciarum tribunalia, omnes præfides noverunt: quam denique urbs Roma, & auditoria sacra mirata sunt. hæc se & ad præsens & in futura sæcula satis ipsa nobilitat.

IN CAPUT XV.

SAnctissime] Epitheton, ut plurimum parentibus & patronis datum, uti etiam iis, qui pari sunt honore. Documento sunt veteres inscriptiones quam plurimæ. L. Liberto. 9. D. de obseq. parent. & pat. præst.

Plato finem] Vid. sup. cap. præcedent. Allusit autem huc Ausonius in Grypho Ternarii numeri.

*Quique novem novies fati tenet ultima
finis.*

Et habuit] Testatur Cicero in Cat. Maior. his verbis: *Est enim quiete, & pure, & eleganter acta ætatis placida ac senis senectus: qualem accepimus*

*mus Platonis, qui uno & octogesimo anno scribens mortuus est. Seneca Epist. 58. Nam hoc sciu, puto, Platoni diligentia sua beneficio contigisse, quod natali suo decessit, & annum unum atque octogesium implevit, sine ulla deductione. Item Diogen. Laërt. lib. 111. in vita Platonis. Lucian. *ὡς ἔμαρποβ*. pag. 605. Augustin. lib. 8. de Civit. Dei. c. 11. Athenæus tamen annos octoginta duos vixisse tradit lib. v. pag. 217. cui adstipulatur Suidas. Neanthes autem teste Diogene Laërtio annos octoginta quatuor.*

Diogenes Cynicus] Diogenes Laërt. lib. vi. pag. 413. narrat, Diogenem Cynicum nonaginta ferme annorum obiisse mortem, devorato bovis pede crudo, unde in choleram solutus est. Vid. Tatian. contra Græcos, non longe à princip. /

Eratoſthenes] Huic Suidas annos LXXX. Lucianus vero *ὡς ἔμαρποβ*. LXXXI. tribuit.

Xenocrates] Hunc annos 84. vixisse scribit Lucian. ibid.

Carneades] Lucian. ibid. ann. 84.

Cleanthes] Idem testatur Lucianus ibid, Diogenes vero Zenonis annos hunc æquasse memorat. Fuit igitur annorum nonaginta octo. Tot enim Zenonem vixisse scribit Diogenes.

Xenophanes] Hunc annos 102. vixisse narrat

narrat Diogen. Laërt. lib. ix.

Democritum] De hoc Lucian. loco iam sæpius citato. Δημόκριτος μὲν ὁ Ἀῤῥαβίτης, ἐτῶν γεγονώς πεσάρων καὶ ἑκατὸν, ἀποχόμην τρωφῆς, ἐπέλαττε. Idem testatur Phlegon Trallian. pag. 90. Diogenes Laërtius autem lib. ix. annos 109. ei tribuit.

Isocratem] Philostratus de vitis Sophistarum in Isocrate. ἀπέθανε μὲν ἐν Ἀθήνησιν ἀμφὶ πεῖκατὸν ἔτη. Suidas narrat annos centum & sex vixisse. Lucian. vero περὶ μακροβ. annos, uno minus, centum.

Gorgiam Leontinum] De hoc videndus Cicero de Senect. Valer. Maxim. lib. viii. cap. xii. Quintil. lib. i. cap. i. Lucian. περὶ μακροβ. Athen. lib. xii. pag. 548. Plin. lib. vii. cap. 48. Suid.

Honore sacerdotii] *Sacerdotiorum provincialium* fit mentio in L. i. §. *Quod si. D. de Leg. Jul. ambit. L. Sponte. 17. in princip. D. de munerib. & honor. L. In honoribus. 3. D. de vacat. Iul. Paul. lib. v. Sentent. tit. 30. .*

Auditoria sacra] *Auditorium sacrum*, id est, Principis. L. *Minor. 18. §. Sin autem. D. de minorib. L. Nonnulli. 13. C. Th. de appell. Dicitur & Consistorium sacrum. L. Cum anteriorib. 5. §. In his. C. de tempor. appellat.*

CAPUT

CAPUT XVI.

Nunc vero, quatenus de die natali scribo, meum munus implere conabor; tempusque hodiernum, quo maxime flores, quam potero lucidissimis notis signabo. ex quo etiam primus ille tuus natalis liquido noscetur. Tempus autem non diem tantummodo, vel mensem, vel annum vertentem appello; sed & quod quidam lustrum, aut annum magnum vocant, & quod sæculum nominant. Cæterum de ævo, quod est tempus unum & maximum, non multum est, quod in præsentia dicatur: est enim immensum, sine origine, sine fine, quod eodem modo semper fuit, & semper futurum est, neque ad quemquam hominum magis, quam ad alterum pertinet. Hoc in tria dividitur tempora, præteritum, præsens, futurum. ex quibus præteritum initio caret, exitu futurum: præsens autem, quod medium est, adeo exiguum, & incomprehensibile est, ut nullam recipiat longitudinem, neque aliud esse videatur, quam transacti futuriq; coniunctio; adeo porro instabile, ut ibidem sit nunquam; & quidquid transcurrit, à futuro decerpit, & apponit præterito. Hæc inter se tempora, anteaetum dico, & futurum, neque paria sunt, neque ita, ut alterum altero longius, breviusve videatur. quidquid enim non
habet

habet finem, collationem mensuræ non recipit. Quapropter ævum neque annorum, neque sæculorum numero, nec denique ullo finiti temporis modulo metiri conabor. hæc enim ad ætatem infinitam non sunt brumalis unius instar horæ. Itaque, ut sæcula possim percurrere, & hoc nostrum præsens designare, omiſſis aureis, argenteisque, & hoc genus poëticis, à conditu urbis Romæ, patriæ nostræ communis, exordiar.

IN CAPUT XVI.

CÆterum de ævo] *Ævum* Varro lib. v. de Ling. Lat. pag. 46. ab ætate omnium annorum dictum putat. Græcis est αἰὼν, ἀπὸ τῆς αἰεὶ ὄντος. Plotin. lib. vii. Ennead. cap. iiii. de ætern. & temp. Sect. 3. Gregor. Nazianz. in nativit. Christi. αἰὼν ἔτε χρόνον, ἔτε χρόνον τι μερ. Vid. Timæum Locrum de mundi anima pag. 12. Chalcid. in Tim. Plat. pag. 31. 73. & 77. Mar. Victorin. in Rhetor. Cicer. pag. 151. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxviii.

Hoc in tria] Vel in duo; præteritum & futurum. Nam nonnulli philosophi, ut Marius Victorinus dicto loco indicat, præsens esse negaverunt, quod in eo quod præsens dicimus, si quid iam ex parte aliqua confectum est, præteritum sit: si quid mox perfici habeat, futurum est. Vide Mercurium Trimeg.

meg. ad Tatiam apud Stobæum in eclōg.
physc. 11. p. 20.

Præsens autem] Eleganter Seneca de
brevit. vitæ, cap. x. *Præsens tempus brevissimum
est, adeo ut quibusdam nullum videatur. In cursu
enim semper est, fluit & præcipitatur: ante definit
esse, quam venit.* V. Basilium M homil. 1. in
hexaëm. p. 3. ἡ ἐχὶ τοῦτ' ὁ χρόνος; ἡ τὸ μὲν
παρελθὸν ἠφανίσθη, τὸ δὲ μέλλον ἔπω πάρεσι, τὸ δὲ
παρὸν πρὶν γινώσκειν ἀφιδιδράσκει τὴν αἰ-
δήσιν.

Brumalis un. inst. horæ] *Bruma dicta,
quod brevissimus dies est.* Varro lib. v. de
ling. Lat. pag. 45. Vitruv. lib. 1x. cap. v. In-
de *brumalis hora*, id est, brevissima, quæ &
hiberna dicitur Plautus Pseud. scen. ult. Cui
opponitur *æstiva*, id est, longa. Martial. lib.
xi. 1. Epig. 1.

Omissis aureis argent.] De quibus He-
siod. lib. 1. ἔργ. Arat. Phænom. pag. 118. &
seq. Ovid. lib. 1. Metamorph. Lactant. lib. v.
cap. v.

Romæ, patriæ nostræ com.] *Roma com-
munis patria.* L. Roma. 33. D. ad municip. L.
Si duas. G. §. Roma. D. de excusat. tut. L. Tem-
pore. 21. C. Theod. de pratorib. Liv. lib. 111.
*Dissolvi licentia militandi morem, nec pro commu-
ni iam patria Romam esse.* Athen. lib. 1. di-
pnosoph. p. 3. Aur. Symmach. lib. 1. Epist.
61. & lib. v. Epist. 94. Seneca consol. ad
Helv.

Helv. cap. vi. Sidon. Apollin. lib. 1. epist. 6.
*In qua unica totius orbis civitate (de Roma lo-
quitur) soli barbari & servi peregrinantur.*

CAPUT XVII.

ET quoniam sæcula aut naturalia sunt aut civilia, prius de naturalibus dicam. Sæculum autem est spatium vitæ humanæ longissimum, partu & morte definitum. quare qui annos triginta sæculum putarunt, multum videntur errasse. hoc enim tempus *ῥωεῖν* vocari Heraclitus auctor est. quia orbis ætatis in eo sit spatium. orbem autem vocant ætatis, dum natura humana à sementi ad sementem revertitur. Hoc quidem *ῥωεῖν* tempus alii aliter definierunt. Herodicus annos quinque & viginti scribit dici *ῥωεῖν*. Zenon triginta. Sæculum autem quid sit, usque adhuc arbitror ad subtile examinatum non esse. Poëtæ quidem multa incredibilia scripserunt, nec minus historici Græci: quamvis eos à vero non par fuit recedere. ut Herodotus; apud quem legimus, Arganthonium Tartessiorum regem, centum & quinquaginta annorum fuisse. ut Ephorus; qui tradit, Arcadas dicere, apud se reges antiquos aliquot ad trecentos vixisse annos. Verum hæc, ut fabulosa, prætereo. Sed inter ipsos Astrologos, qui in stellarum signorumque ratione verum scrutantur, nequaquam etiam con-

convenit. Epigenes in centum duodecim annis longissimam vitam constituit; Berosus autem in centum sedecim; alii ad centum viginti annos produci posse, quidam etiam ultra crediderunt. Fuerunt, qui non idem putarent ubique observandum, sed varie per diversas regiones, prout in singulis sit cœli ad circulum finitorem inclinatio, quod vocatur *κλ/μα*. Sed, licet veritas in obscuro lateat, tamen in unaquaque civitate quæ sint naturalia sæcula, Rituales Etruscorum libri videntur docere: in quibus scriptum esse fertur, initia sic poni sæculorum; quo die urbes, atque civitates constituerentur: de his, qui eo die nati essent, eum, qui diutissime vixisset, die mortis suæ primi sæculi modulum finire. eoque die, qui essent reliqui in civitate, de his rursus eius mortem, qui longissimam ætatem egisset, finem esse sæculi secundi. sic deinceps tempus reliquorum terminari. sed ea, quod ignorarent homines, portenta mitti divinitus, quibus admonerentur, unumquodque sæculum esse finitum. Hæc portenta Etrusci, pro haruspicii disciplinæque suæ peritia, diligenter observata in libros rerulerunt. Quare in Tusculis historiis, quæ octavo eorum sæculo scriptæ sunt, ut Varro testatur, & quot numero sæcula ei genti data sint, & transactorum singula quanta fuerint, quibusve ostentis eorum exitus designati sint,

sint, continetur. Itaque scriptum est, quatuor prima sæcula, annorum fuisse centum & quinque: quintum, centum viginti trium; sextum, undeviginti & centum; septimum totidem; octavum tum demum agi; nonum, & decimum superesse. quibus transactis finem fore nominis Etrusci. Romanorum autem sæcula quidam ludis sæcularibus putant distingui. cui rei fides si certa est, modus Romani sæculi est incertus. temporum enim intervalla, quibus ludi isti debeant referri, non modo quanta fuerint retro, ignoratur: sed ne quanta quidem esse debeant, scitur. Nam ita institutum esse, ut centesimo quoque anno fierent, id, cum Antias aliique historici auctores sunt, tum Varro de scenicis originibus libro primo ita scriptum reliquit: *Cum multa portenta fierent, & murus ac turris, quæ sunt intra portam Collinam, & Esquilinam, de cælo essent tacta, & ideo libros Sibyllinos X-viri adissent; renuntiarent, uti Diti patri, & Proserpinæ, ludi Terentini in campo Martio fierent, & hostiæ furvæ immolarentur; utique ludi centesimo quoque anno fierent.* Item T. Livius libro cxxxvi. *Eodem anno ludos sæculares Cæsar ingenti apparatu fecit; quos centesimo quoque anno (is enim terminus sæculi) fieri mos.* At contra, ut decimo centesimoque anno repetantur, tam Commentarii quindecimvirosum, quam D. Augusti edicta testari videntur. adeo ut Horati-

H

tius

tius Flaccus in carmine, quod sæcularibus ludis cantatum est, id tempus hoc modo designaverit:

Certus undenos decies per annos

Orbis ut cantus referatque ludos

Ter die clara, totiensque grata

Nocte frequentes.

At enim, temporum si veterum revolvantur annales, longe magis in incerto invenietur. Primos enim ludos sæculares exactis regibus post Romam conditam annis CCXLV. à Valerio Publicola institutos esse, Valerius Antias ait : at XV-virorum Commentarii annis CCLXXXV I I I, M. Valerio, SP. Verginio Coss., secundos ludos; ut Antias vult, anno post urbem conditam quinto trecentesimo: ut vero in Commentariis quindecim-virorum scriptum est, anno octavo & quadringentesimo; M. Valerio Corvino iterum, C. Pætilio Coss. Tertiï ludi fuerunt, Antiate Livioque auctoribus, P. Claudio Pulchro, C. Iunio Pullo Coss. aut, ut in libris quindecim-virorum scriptum est, anno quingentesimo duodevicesimo, P. Cornelio Lentulo, C. Licinio Varo Coss. De quattorum ludorum anno triplex opinio est. Antias enim, & Varro, & Livius, relatos esse prodiderunt, L. Marcio Censorino, M. Manilio Coss., post Romam conditam anno DCV. At Piso Censorius, & Cn. Gellius, sed & Cassius Hemina, qui illo tem-

tempore vivebat, post annum factos tertium affirmant, Cn. Cornelio Lentulo, L. Mummiō Achaico Coss. id est, anno DCVII. In quindecim-virorum autem Commentariis notantur sub anno DCXXVII, M. Æmilio Lepido, L. Aurelio Oreste Coss. Quintos ludos C. Furnio, C. Iunio Silano Coss., anno DCCXXXVII, Cæsar Augustus & Agrippa fecerunt. Sextos autem fecit Ti. Claud. Cæsar, se IIII. & L. Vitellio III. Coss., anno DCCC. Septimos Domitianus, se XIV. & L. Minucio Rufo Coss., anno DCCCXLI. Octavos imperatores Septimius & M. Aurelius Antoninus, Cilone & Libone Coss., anno DCCCCLVI. Hinc animadvertere licet, neque post centum annos, ut hi referrentur ludi, statum esse, neque post centum decem. Quorum etiam si alterutrum retro fuisset observatum, non tamen id satis argumenti esset, quo quis his ludis sæcula discerni constanter affirmet præsertim cum ab urbis primordio, ad reges exactos, annos CCXLIV, factos esse, nemo sit auctor. quod tempus proculdubio naturali maius est sæculo. Quod si quis credit, ludis sæcularibus sæcula discerni, sola nominis origine inductus: sciat, sæculares dici potuisse, quod plerumque semel fiant hominis ætate. ut multa alia, quæ raro fiunt, post sæculum evenire, loquentium consuetudo usurpat. Sed nostri maiores, quod natu-

H 2

rale

rale sæculum quantum esset , exploratum non habebant , civile ad certum annorum modulum centum statuerunt. testis est Piso, in cuius annali septimo scriptum est sic : *Roma condita anno 1095CVI sæculum accipit, his consulibus quibus proximi sunt Consules M. Aemilius M. F., Lepidus, C. Popilius II. absens.* Sed , ut hunc numerum constituerent nostri, nonnihil causæ fuit; primum, quod multos suorum civium ad hanc ætatem vitam producere videbant. dein quod Etruscos, quorum prima sæcula centenum fuerant annorum , etiam hic, ut in aliis plerumque, imitari voluerunt. Præterea fieri potest , quod refert Varro, quodque Dioscorides astrologus scripsit , Alexandria inter eos, qui mortuos solent conservare, constare, hominem plus centum annis vivere non posse: id cor humanum declarare eorum , qui integri perierunt sine corporis tabe. eo, quod id multis annis pendendo, omnis ætatis incrementa & diminutiones observent: & anniculi pendere duas drachmas, bimi quatuor , & sic in annos singulos, usque ad quinquaginta , accedere binas; ab iis centum drachmis ab anno quinquagesimo item decedere in unòquoque binas. ex quo perspicuum sit, centesimo anno redire ad anni primi pondus , nec longius vitam posse produci. Quoniam igitur civile Romanorum sæculum centum annis transigitur, scire

scire licet, in decimo sæculo & primum natalem tuum fuisse, & hodiernum esse. Quot autem sæcula urbi Romæ debeantur, dicere meum non est: sed, quid apud Varronem legerim, non tacebo. qui libro Antiquitatum duodevicesimo ait, fuisse Vettium Romæ in augurio non ignobilem, ingenio magno, cuivis docto in disceptando parem; eum se audisse dicentem: Si ita esset, ut traderent historici, de Romuli urbis condendæ auguriis, ac duodecim vulturibus; quoniam cxx. annos incolumis præteriiisset populus Romanus, ad mille & ducentos perventurum.

IN CAPUT XVII.

Heraclitus auctor est] Sic legendum, non *Herodicus*. Plutarch. περὶ τῆ ἐκκλησί-
ας. pag. 739. ἐπὶ τελευτῇ τοῦ πύθιοι τῶν ἡμερῶν
καθ' Ἡρόκλητον. Et statim subiungit: ἐν τῷ
χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν ἐξ αὐτῶ γενημελὲς
ὁ γυνήσας. Quæ verba sunt interpretamen-
tum eorum, quæ auctor noster subnectit:
Quia orbis ætatis in eo sit spatium. Orbem autem
vocant ætatis, dum natura humana à sementi
ad sementem revertitur. Nam Platon lib. v.
de republ. tricesimum annum in masculis
aptum proli procreandæ censuit. Uti etiam
in sacris literis legimus, plerosque anno tri-
cesimo ætatis filios genuisse. Aristoteles
H 3 lib.

lib. VII. Polit. requirit annos triginta & septem.

Alii aliter definierunt] Γενεᾶς vocabulo sæpe utuntur auctores, historici inprimis. Quot vero annos ἡμεᾶ contineat, inter ipsos non convenit. Nam quidam unum annum ἡμεᾶν esse voluerunt, teste Plutarcho lib. *ὧδ' ἔκλειλ. 2ης. pag. 739.* alii annis septem eam definierunt, ut refert Artemidorus lib. 11. *Ὁνειροκρ. cap. LXXV. in pr. Suid. in ἡμεᾶ & Ὁρφεύς.* Alii viginti. Hesych. in ἡμεᾶ. Alii viginti quinque, uti Heraclitus, quem hoc loco auctor noster citat, itemque Hesych. dict. loco. Alii annis viginti septem, ut colligitur ex Dionysio Halicar. lib. 1. Rom. antiq. pag. 8. ubi tradit, ab Ilio capto usque ad conditam Romam, geneas esse sedecim, id est, ut ipse colligit eodem lib. pag. 57, annos 432. Divisis igitur illis 432. annis per 27. exsurgunt, geneæ sedecim. Sed non satis sibimet ipsi constat, ut videre est, cum ex aliis eiusdem scriptoris locis, tum ex illo qui est lib. 11. pag. 120 ubi de Pythagora agit. Alii triginta, ut Zenon & Heraclitus, quos Censorinus noster auctores laudat. Vid. Plutarch. *ὧδ' ἔκλειλ. 2ης. pag. 739.* Artemidor. lib. 11. *Ὁνειροκρ. cap. LXXV. Suid. loco sup. citato, & in τελεγεῶν. Eustath. Iliad. α. pag. 37. Porphyry. quæst. 14 in Homer. Latini hoc tempus *Aevum* quandoque vocant, ut Horat. lib. 11. Od. 1x.*

At

*At non ter ævo functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum senex
Annos.*

Nonnulli largius genæ spatium tribuunt : tres enim geneas, centum annos esse volunt. Herodot. lib. 11. *ἡμεαὶ γὰρ τρεῖς ἑκατὸν ἔπαί ἐ-
στ.* Clem. Alexand. Strom. 1. pag. 145. *εἰς
μὲν τοὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη, τρεῖς ἐγκατέλεγονται ἡμεαί.*
Vid. Herodian. lib. 111. pag. 527. ubi de ludis
sæcularibus agit. Sunt etiam qui centum an-
nis geneam determinant, ut Gen. xv. vers. 13.
& 16. Dionys. Halicar. lib. 1. pag. 2. narrat,
Medorum imperium quatuor geneas duras-
se, id est, annos fere quadringentos. Alii ad-
huc extendunt in centum & octo annos. Vi-
de Plutarch. sup. dicto loco.

Sæculum autem quid sit] *Sæculum* inter-
dum indefinite pro quovis tempore accipi-
tur. Terent. Eunuch. Act. 11. Scen. 11.

*Olim isti fuit generi quondam quæstus apud
sæculum prius.*

Et Virgil. lib. vi 11. *Æneid.*

*Aureaque (ut perhibent) illo sub rege fuere
Sæcula.*

Interdum pro certo & determinato, de quo
auctor noster hic agit. Et quidem in sacris
litteris pro quinquaginta annis interdum ca-
pitur; ut Exod. xx1. vers. 6. & Levit. xxv. vers.
39. 40. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxv 111. Alii
autem *Sæculum* triginta annis, alii centum &

decem, alii mille definiunt. Servius lib. VI. Aeneid. ad vers. *Sed mihi tarda gelu.* &c. *No-
randum, inquit, dicta secula etiam in uno homine,
secundum eos, qui dicunt seculum triginta annos
habere. Nam alii centum & decem, alii mil-
le annis putant seculum contineri. Quo per-
tinet illud Plauti in Milit. Act. IV. Scen.
Iam est.*

Py. *Quin mille annorum perpetuo vivunt,
ab saculo ad saculum.*

Vid. Zosim. lib. 11. hist. in pr. & Etymol. mag-
n. in αἰών.

Herodotus; apud quem legimus, Argan-
thonium] Herodoti locus est lib. 1. his ver-
bis: ἀπὸ κέρμενοι ἢ ἐς τὸν Ταρτησὸν, περὶ φιλέες
ἐχρόντο τῷ βασιλεῖ τῶ Ταρτησίων, τῷ ἔνομα μὲν
ὡς Ἀργανθώνιος, ἐτυράννευσε ἢ Ταρτησὺς ὀγδοή-
κοντα ἔτεα, ἐβίωσε ἢ πάντα, εἴκοσι καὶ ἑκατόν.
Ubi diserte annos centum & viginti Argan-
thonium vixisse scribit. Ut & Cicero in Ca-
tone maiore. *Expectemus* (inquit) *Tartessiorum
regis etatem.* Fuit enim (ut scriptum video) Ar-
ganthonius quidam Gadibus, qui octoginta regnavit
annos, centum & viginti vixit. Quibus assen-
titur Val. Maxim. lib. VI. cap. XIII. & Plin.
lib. VI. cap. XLV. At Censorinus noster,
item Strabo lib. 111. pag. 104. Lucian. περὶ
μακροβ. pag. 60. Phlegon Trallian, περὶ θαυ-
μασ. καὶ μακροβ. pag. 92. Anacreon poeta,
à supra nominatis & Plinio lib. VII. cap.

XLVI I I. citatus, centum & quinquaginta annos Arganthonium vixisse volunt. Asinius Pollio, teste Valerio Maximo lib. VI I I. cap. XI I I. centum triginta. Silius Italicus trecentos. eius hi versus sunt lib. I I I.

Arganthoniacos armat Carteia nepotes.

Rex proavis fuit humani ditissimus avi,

Ter denos decies emensus belliger annos.

Ephorus, qui tradit, Arcadas] Ephorus huius rei testis citatur etiam à Plinio lib. VI I, cap. XLVI I I. Pertinet huc quoque Servius lib. VI I I. Aeneid. *Arcadas his oris. Constat* (inquit) *Arcadas plurimum vixisse, in tantum, ut quidam usque ad trecentos annos vivendo pervenerint.*

Sed inter ipsos astrologos] Servius in Comment. ad Virgil. lib. IV. Aeneid. *Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi. Tribus humana vita continetur; Natura, cui ultra centum & viginti solstitiales annos concessum non est; Fato, cui nonaginta anni, hoc est, tres Saturni cursus, exitium creant, nisi forte aliarum stellarum benignitas etiam tertium eius superet cursum; Fortuna, id est, casu, qui ad omnia pertinet, quæ extrinsecus sunt, ad ruinam, incendia, naufragia, venena. Vid. Iul. Firmic. lib. I I. cap. XXVI I. Plinius lib. VI I I. cap. XLIX.*

Epigenes in centum duodecim] Varia fuit veterum opinio de longissimo termino vitæ humanæ. Alii enim statuerunt annos LXX.

H 5

Hero-

Herodot. lib. 1. pag. 14. Alii nonaginta sex, Hesiod. apud Plutarch. lib. *πρὸς τὴν ἐκκλησίαν*. *χρησ.* & Aufonius, qui Hesiodum latine vertit, Eidyll. xvi 11. Alii centum. Ecclesiast. cap. xvi 11. vers. 8. *Numerus, inquit, dierum hominum, ut multam, centum anni.* Et Artemidor. lib. 11. *Ὁνειροκρ.* cap. lxxv. *καθ' ἡμᾶς ἡ ἐκατὸν ἔτη εἶναι τὸ τέλειον τῆς ζωῆς χρόνον, ἐπειδὴ οὐ πολλοὶ οὐδὲ ὀλίγοι ἀποδέοντες ζῶντας ὁρώμεν, ἢ ὀλίγω ὑπεραίροντας.* Quam sententiam sequuntur ICI quoque. L. *an ususfructus.* 56. D. *de usufr.* L. *Si ususfructus.* 8. D. *de usufr. leg.* L. *Vt inter.* 23. C. *de Sacrosf. eccles.* Eustathius *πρὸς χρονικῶν* *Ἀγαστημ.* tit. *πρὸς τὴν ἐκκλησίαν*. Iustinian. Imp. Novell. 9. Alii annos centum & octo. Videndus Plutarch. *πρὸς τὴν ἐκκλησίαν*. *χρησ.* 739. Sibylla, centum & decem:

*Αἰὲς ὅποταν μήκεις ἢ ἑκατὸν χρόνον ἀνθρώποισι
Ζωῆς, εἰς ἑπτὰ ἑκατὸν διέκα κύκλον ὁδεύων.*

Epigenes centum & duodecim, vel ut à Plinio citatur lib. vi 1. cap. xl ix. centum viginti duobus annis vitam longissimam hominis definivit. Berosus autem centum & sedecim, vel ut est apud eundem Plinium ibid. centum septendecim. Alii terminum vitæ esse putare annum centesimum vicesimum. Genes. vi. vers. 3. Fl. Ioseph. lib. 1. antiquit. Iudaic. cap. 1v. & vi 1. circ. fin. Lactant. lib. 11. Instit. cap. xiii. & seq. Adde his Quintilian. Dialog. de Oratorib. pag. 697. Trebell. Pollion.

in

in D. Claud. non longe à princip. Arnobius lib. 11. adverb. gentes. *Vultis* (inquit) *Faunus, Latinus, & Picus annis vixerint vicenis atque centenis? ultra enim negatur posse hominis vita produci.* Sed locum Genesios modo citatum, multi non de termino vitæ humanæ, sed de tempore ad resipiscendum usque ad diluvium hominibus relicto accipiunt. Vid. D. Hieron. quæst. in Genes. August. lib. xv. de civit. Dei, cap. xxiv. Gratian. cap. *Pradixerat.* De pœnitent. dist. 1.

Quod vocatur κλίμα] Vitruvius lib. 1. cap. 1. *Inclinatione cæli, quæ Græci κλίματα dicunt.* Item Gell. lib. 14. c. 1. Columell. lib. 1. de re rust. Declinatio. Achill. Stat. in prolegom. in Arat. pag. 91. κλίματ' ὃ εἴρηται, ὃ καὶ τὸ πλὴν γῆν μὴ εἶναι ὁμαλῶς, ἀλλ' ἔχειν οἷον ἐγκλίματα πνα, ὑψηλοτέρων ὄντων καὶ ταπεινωτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς, καὶ τὰς οἰκήσεις τῶν ἐθνῶν ἄλλας ἀλλὰ καὶ εἶναι. Vid. Isidor. lib. 111. Orig. cap. xli.

Licet veritas] Democriti sententia est. ἐν βυθῷ κεῖται ἡ ἀλήθεια. Cic. lib. 1. Acad. quæst. prope finem. Seneca lib. vii. de benefic. cap. 1. *Involuta veritas in alto latet.* Et lib. 7. natur. quæst. c. 32. in fi.

Rituales] Ritualium librorum sup. cap. xi. facta est mentio.

Annorum fuisse centum] Addidi ex Aldina & Germanica editione *quinque*: & statim

rim legendum, *quintum centum viginti trium*.
Quod etiam admonuit Carrio lib. 11. emendat. cap. 1.

Ludis sæcularibus] De ludis sæcularibus videndus Festus. Valer. Maxim. lib. 11. cap. 4. Herodian. lib. 3. Zosim. lib. 11. hist. & qui plena manu de illis disseruit Onuphrius Panvin.

Id cum Antias] Sic Aldina & Germanica editio, itemque membranæ Fr. Modii.

Libros Sibyllinos X-viri] Sic Aldus & Germanica editio; idque verius esse puto. Quindecim virorum enim institutio posterior fuit. Vid. Aufon. in Grypho Ternarii numeri in fin.

Hostiæ furvæ[Id est, nigræ. Valer. Maxim. lib. 11. cap. 1 v.

Is enim terminus sæculi] Sic Aldus, quæ lectio melior videtur.

At contra ut decimo centesimoque] Ludos sæculares centesimo decimo quoque anno factos, indicant versus Sibyllini, apud Phlegont. Trallian. *ἡμετέρας*. pag. 94. & Zosim. lib. 11. hist. pag. 670. idque verius esse, erudite docet Iosephus Scaliger lib 11. de emend. temp. pag. 137. & Onuphrius Panvin. de lud. sæcul.

Horatius] Epod. lib.

Annis ducentis quadraginta quinq;] Primo igitur suo consulatu Val. Publicola ludos

dos sæculares fecit, iuxta sententiam Valerii Antiatis, & Zosimi lib. II. hist. pag. 668. Nam regnatum est Romæ An. CCXLIV. teste Livio lib. I. in fin. & Censorino inf. hoc capite.

M. Valer. Corvino] In Fastis Onuphrii est: *M. Valerio. M. F. M. N. Corvo II. C. Pætilio. C. F. C. N. Libone Visolo.* At Zosimus secundos ludos sæculares in quartum consulatum M. Popilii refert, lib. I I. pag. 669.

Cæsar Augustus] Horum ludorum meminit Plin. lib. VII. cap. XLVI I I. Sueton. in Augusto cap. xxx I. Dion. Cass. lib. LIV. pag. 610. Ovid. lib. II. Trist. Eleg. I.

Iusserat & Phæbo dici, quo tempore ludos

Fecit, quos atas aspicit una semel.

Huc pertinet nummus Sebastiani Erizzii, pag. 145. At Zosimus lib. II. hist. pag. 669. hos ludos L. Censorino & C. Sabino Coss. factos esse auctor est.

Tib. Claudius] Sueton in Claud. cap. XXI. Tacit. lib. XI. Annal. Plin. lib. VII. cap. XLVIII. & lib. VI I I. cap. XLII. Zosimus lib. II. hist.

Septimos Domitianus, se XIV. & L. Minutio Rufo Coss.] Sic correximus ex nummis antiquis apud Gulielmum Choul, pag. 284. & seq. Idemque monuit ante Lud. Carrio lib. I I. Emend. cap. I. Videndus Sueton. in Domitiano cap. IV. Zosim. lib. II. hist.

Octa-

Octavos Imperatores Septimius & M. Aurelius Antoninus] Sic legendum, non *Antonius*, ut Carrio edidit. Vid. Ael. Spartian. in Severo. & paulo post, *anno* DCCCCLVII. non DCCCCLVI. ut est in eadem editione. Vid. Onuphr. de ludis sæcul. Mentionem horum ludorum faciunt Herodian. lib. III. pag. 527. Zosim. lib. II. pag. 669. Vid. nummum Sebast. Erizzi pag. 566.

Annos ccxlv.] Sic Dionys. Halicarnass. lib. I pag. 61. Liv. lib. I. in fin. At Festus Rufus in breviario, & Augustin. lib. 3. de civit. Dei. c. 15. à primordio urbis, usque ad reges exactos, numerant annos ccxliii. omisso nimirum anno interregni, inter Romulum & Numam.

Quod naturale sæculum] Sic Aldus, idque rectius. Carrionis Germ. editio, *natura. sæculum.*

Ad certum annorum modulum] Varro lib. v. de ling. Lat. *Sæculum spatium annorum centum vocarunt, dictum à sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt.*

Testis est Piso] Vid. Ioseph. Scalig. lib. v. de emendat. temp. pag. 367.

Quorum prima sæcula centenum] Sup. hoc cap.

Alexandriæ inter eos, qui mortuos solent conservare] *Conservare*, id est, *τηλεχθέρειν*, vel salire,

salire, ut Varro inquit lib. xv. rer. hum. citante Diomede Grammat. lib. i. De condiendorum vero cadaverum ritu apud Ægyptios, vide sis Genes. cap. v. vers. 2. & cap. xxv. Herod. lib. 11. pag. 135. Sextum Empir. lib. 111. Pyrrhon. hypothef. cap. xxiv. Diodor. Sicul. lib. 11. pag.

Lucian. de luctu. Silium Ital. lib. xlii. Pompon. Melam. lib. 1, cap. 1x. Gell. lib. x. cap. x. Diogen. Laërt. lib. 9. in Pyrrhone.

Plus centum annis] Idem narrat Plin. lib. xi. cap. xxxvii.

Duodecim vulturibus] De hoc augurio Liv. lib. 1. Aurel. Vict. de Orig. gent. Rom.

Ad mille & ducentos] Respexerunt ad hoc vaticinium Claudianus lib. de bello Getico. vers. 265. & Sidonius Apollinaris in Panegy. Avito dicto. vers. 357. Vid. Cœl. Rhodog. lib. xxvi. cap. viii.

C A P U T XVIII.

HActenus dictum de sæculo. Nunc de Hannis maioribus dicam. quorum magnitudo adeo diversa, tam gentibus observata, quam auctoribus tradita est, ut alii annum magnum esse in annis vertentibus duobus, alii in multis annorum millibus arbitrati sint. quod quale sit, iam nunc conabor absolvere. Veteres in Græcia civitates cum animad-

nimadvertent, dum Sol annuo cursu orbem suum circuit, Lunam interdum terdecies exoriri, idque sæpe alternis fieri: arbitrati sunt, lunares xii. menses, & dimidiatum, ad annum naturalem convenire. Itaque annos civiles sic statuerunt, ut interkalando facerent alternos xii. mensium, alternos xii. utrumque annum separatim, vertentem; iunctos ambo, annum magnum vocantes. idque tempus *πεντεμεῖδα* appellabant, quod tertio quoque anno interkalabatur, quamvis biennii circuitus, & revera *διετηρὶς* esset. unde mysteria, quæ Libero patri alternis fiunt annis, trieterica à poetis dicuntur. Postea, cognito errore, hoc tempus duplicarunt, & *πενταεμεῖδα* fecerunt. sed eam, quod quinto quoque anno redibat, *πενταετηρὶς* nominabant. Qui annus magnus ex quadriennio commodior visus est. Ut annus Solis constaret ex diebus cccxv. & diei parte circiter quarta, quæ unum in quadriennio diem conficeret. Quare Agon & in Elide Iovi Olympio, & Romæ Capitolino, quinto quoque anno redeunte celebratur. Hoc quoque tempus, quod ad Solis modo cursum, nec ad Lunæ, congruere videbatur, duplicatum est, & *ὀκταετηρὶς* facta, quæ tunc *ἐννεαετηρὶς* vocitata. quia primus eius annus nono quoque anno redibat. Hunc circuitum verum annum magnum esse, pleraque

taque Græcia existimavit: quod ex annis ver-
 tentibus solidis constaret, ut proprie in anno
 magno fieri par est. Nam dies sunt solidi, u-
 no minus centum, annique vertentes solidi
 octo. hanc *ὀκταετηρίδα* vulgo creditum est
 ab Eudoxo Cnidio institutam. sed hanc Cleo-
 stratum Tenedium primum ferunt compo-
 suisse, & postea alios aliter. qui mensibus va-
 rie interkalandis suas *ὀκταετηρίδας* protule-
 runt. ut fecit Harpalus, Nauteles, Mnesistrat-
 us, item alii, in quibus Dositheus. cuius maxi-
 me *ὀκταετηρίς*, Eudoxi inscribitur. Ob hoc
 multæ in Græcia religiones hoc intervallo
 temporis summa cærimonia coluntur. Del-
 phis quoque ludi, qui vocantur Pythia, post
 octavum annum olim conficiebantur. Pro-
 xima est hanc magnitudinem, quæ vocatur
δωδεκαετηρίς, ex annis vertentibus duode-
 cim. Huic anno Chaldaico nomen est, quem
 Genethliaci non ad Solis Lunæque cursus,
 sed ad observationes alias habent accom-
 modatum: quod in eo dicunt tempestates,
 frugumque proventus, sterilitates item,
 morbosque circumire. Præterea sunt anni
 magni complures: ut Metonicus, quem Me-
 ton Atheniensis ex annis undeviginti con-
 stituit, eoque *ἐννεαδωδεκαετηρίς* appellatur, &
 interkalatur septies, in eoque anno sunt die-
 rum sex millia & dccccxl. Est & Philolai
 Pythagorici annus, ex annis lxx. in quo sunt

menses interkalares viginti & unus. item
 Callippi Cyziceni, ex annis LXXVI; ita ut men-
 ses duodetriginta interkalentur. & Demo-
 criti, ex annis LXXXI; cum interkalares sint
 perinde viginti octo. Sed & Hipparchi, ex
 annis CCCIV. in quo interkalatur centies de-
 cies bis. Hæc annorum magnitudo eo discre-
 pat, quod inter astrologos non convenit,
 quanto vel Sol plus quam trecentos sexaginta
 quinque dies in anno conficiat, vel Luna
 minus quam triginta in mense. Ad Ægyptio-
 rum vero annum magnum Luna non perti-
 net, quem Græce *κυνικόν*, Latine canicularem
 vocamus, propterea quod initium illius su-
 mitur, cum primo die eius mensis, quem vo-
 cant Ægyptii Thot, caniculæ sidus exoritur.
 Nam eorum annus civilis solos habet dies
 CCCLXV, sine ullo interkalari. itaque quadri-
 ennium apud eos uno circiter die minus est,
 quam naturale quadriennium: eoque fit, ut
 anno MCCCCLXI. ad idem revolvatur princi-
 pium. Hic annus etiam *ἡλιακὸς* à quibusdam
 dicitur; & ab aliis *ὁ θεῶ ἐνιαυτός*. Est præterea
 annus, quem Aristoteles maximum potius,
 quam magnum, appellat. quem Solis, Lunæ,
 vagarumque quinque stellarum orbes confi-
 ciunt, cum ad idem signum, ubi quondam si-
 mul fuerunt, una referuntur. cuius anni
 hyems summa est *κατὰ κλυσιμὸς*, quam nostri
 diluvionem vocant: æstas autem *ἐκπύρωσις*,
 quod

quod est mundi incendium. nam his alternis temporibus mundus tum exignescere, tum exaquescere videtur. Hunc Aristarchus putavit esse annorum vertentium duum millium CCCCLXXXIV. Aretes Dyrrachinus, quinque millium DLII. Heraclitus & Linus, decem millium CC ∞. Dion, x. m. cc ∞ xxci. Orheus, c. m. xx. Cassandrus, tricies sexies centum millium. alii vero infinitum esse, nec umquam in se reverti existimarunt. Sed horum omnium πενταετηρίδας maxime notandis temporibus Græci observant, id est, quaternum annorum circuitus, quas vocant Olympiadas: & nunc apud eos ducentesima quinquagesimaquarta Olympias numeratur, eiusque annus hic secundus. Idem tempus anni magni Romanis fuit, quod Lustrum appellabant: ita quidem à Servio Tullio institutum, ut, quinto quoque anno censu civium habito, lustrum conderetur; sed non ita à posteris servatum. Nam, cum inter primum à Servio rege conditum lustrum, & id, quod ab Imperatore Vespasiano V. & Cæsare III. Coss. factum est, anni interfuerint paullo minus sexcentis quinquaginta, lustra tamen per ea tempora non plura, quam septuagintaquinque sunt facta. & postea plane fieri desierunt. Rursus tamen annus idem magnus per Capitolinos agonas cœptus est diligentius servari: quorum agorum primus

à Domitiano institutus fuit, duodecimo eius
& Ser. Cornelii Dolabellæ consularu. Itaque
— hoc nunc anno qui celebratus est agon, un-
dequadagesimus numeratur. Quod ad an-
nos pertinet magnos, in præsentia satis di-
ctum. nunc de annis vertentibus dicendi
locus.

IN CAPUT XVIII.

Mysteria] Vid. Diodor. Sicul. lib. 17.
pag. 211. Fuerunt autem trina Libe-
ralia Athenis, ut eleganter id docet Iosephus
Scaliger lib. 1. de emendat. temp. pag. 29.

Trieterica] Virgil. lib. 1 v. Æneid.

— ubi audito stimulant trieterica Baccho
Orgia.

Ovid. lib. 1. Fast.

Festa corymbiferi celebrabat Gracia Bacchi

Tertia qua solito tempore bruma refert.

Pap. Statius lib. 11. Thebaid.

— non hac trieterica vobis

Nox patrio de more venit.

Cognito errore] Ut errorem hunc noscas,
sic habeto. Annus solaris dies habet 365. &
quadrantem. Annus Lunar is autem 354. Duo
anni solares dies habent 730 $\frac{1}{2}$. duo vero Lu-
nares anni, continent dies 708. Excedunt
igitur duo anni Solares coniuncti, annos Lu-
nares duos 22 $\frac{1}{2}$ diebus, ex quibus constitue-
bant

bant mensem embolimum. Sed non habita ratione dimidiati diei, qui supererat, interkalabantur tantum dies 22. Cognito igitur hoc errore, rationem superiorem interkalandi mutaverunt.

In Elide] Vid. Pindar. in Olymp. Ode II. VIII. & IX. Pompon. Mela lib. II. cap. III. Isaac. Tzetz. in Lycophron. pag. 14. Ioseph. Scalig. lib. I. de emend. temp. pag. 27.

Romæ Capitolino] Vid. inf.

Nam dies sunt solidi] Locus est mutilus; qui tamen ex Gemino de apparentiis cœlestib. cap. VI. pag. 129. & Solin. cap. II. reintegrari potest. Legendum iraque censeo; *Nam dies sunt solidi cō cō pccccxxii, menses uno minus centum, annique vertentes solidi octo.* Vid. Suid. in ἐνιαυτός.

Eudoxo Cnidio] Vid. Diogen. Laërt. Lib. VI. in eius vita, & Suid. in εὐδοξός. De reliquis Octaëteridum scriptoribus, quorum hîc fit mentio, vide quæ accuratissimo scripsit summus vir Iosephus Scaliger. lib. II. de emend. temp.

Delphis quoque ludi] Videndus Scaliger lib. I. de emendat. tempor. pag. 50. ubi agit de periodo Delphorum Pythica.

Δωδεκαμήσις] De hac quoque videndus Scaliger lib. I. de emend. tempor. & lib. III. canon. Isagog. pag. 175.

Meron Atheniensis] Æliano lib. X. Variar.

riar. hist. cap. vii. est Lacedæmonius.

Sex millia DCCCXL.] Ita legendum esse Iosephus Scaliger lib. ii. de emend. temp. pag. 47. evidentissime demonstrat.

Philolai Pythagorici annus] De quo consulas eundem Scaligerum lib. ii. dicti operis.

Callippi Cyziceni] Achilles Staius in Prolegom. in Arat. annum magnum Callippicum septuaginta annos vertentes duntaxat continuisse scribit, sed falso. Melius te Scaliger docet lib. ii. de emend. temp. pag. 81.

Et Democriti] Vid. Diogen. Laërt. lib. ix. in vita Democriti.

Cum interkalares sint viginti octo] Sic Germanicum & Aldinum exemplar. Carrio male ediderat: *Cum interkalares dies sint perinde viginti octo.* Non enim viginti octo dies, sed menses, in hoc Democriti anno intercalantur. Vid. Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 160.

Hipparchi ex annis] Vid. Scalig. lib. ii. de emendat. tem. pag. 105.

Quem Græce κυων] A stella nimirum, quam ἀσπόκυα quidam, Ægyptii vero (ᾠδῆν appellant. Horus Apol. cap. iii. & Plutarch. in lib. de Isid. Chalcid. in Timæum Platon. pag. 92. *Quam rationem (inquit) secutus vates etiam Homerus, ortum canicula, canem Orionis appellat.*

pellat. Cum hanc eandem stellam ἀσπράκων quidam, Ægyptii vero σολεχλὴ vocant. Cuius completur annus, qui κινικὸς vocatur; annis mille quadringentis sexaginta. Corrupte; lege ἀσπράκων & ζῶθιν. Porphyr. de antro nymph. pag. 235. Αἰγυπτίοις τὸ ἄρχὴ ἔτας, ἔχ' ὁ ὑδροχόος, ὡς Ρωμαίοις, ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς τὸ τῷ καρκίνῳ ἡ σῶσις, λὼ κινὸς ἀστέρα Ἐλλήνες φασί.

Quem vocant Ægyptii Thot] Cic. lib. iiii. de divināt. Hunc (Mercurium) Ægyptii Thoyth appellant, eodemque nomine anni primus mensis apud eos vocatur. Lactant. lib. i. Instit. cap. vi. Hunc (Mercurium) Ægyptii Thot appellant, à quo apud eos primus anni sui mensis, id est, September, nomen accepit. Meminit huius Euseb. lib. i. de præparat. Euangel. pag. 23. Stob. lib. i. Eclog. phys. cap. i i. in princ. Arnob. lib. i i. advers. gent. Theon. Scholiastes Arati pag. 158. Plin. lib. xxv i i. cap. xi i. Sed ibi corrupte legitur Thiatin.

Caniculæ sidus oritur] De ortu caniculæ vide Plin. lib. i i. cap. xlv i i. & lib. xvi i i. cap. xxv i i. Varron. lib. i. de re rust. cap. xxv i i.

Solos habet dies] Fortean legendum Solidos.

Uno circiter die minus est] Lucem huic loco præbet Geminus, pag. i 23. Vide tamen Scaligerum, qui Censorinum aliquoties circa hunc annum κινικὸν erroris coarguit, lib.

11. de Emendat. tempor. cap. de anno Ægyptiaco.

Millesimo quadringentesimo sexto] Sic Aldus edidit. Et recte quidem. Nam si 1460. quadrantes, quos, ut Censorinus opinatur, Ægyptii negligebant, colligat, fiunt dies 365. quibus constat annus solaris æqualis. Atque ita 1461. anni Ægyptiaci, respondent nostris 1460. annis. Vid. Chalcid. loco paulo ante citato. Germanica & Carriana editio hoc loco vitiosa est.

Θεῶ ἐνιαυτὸς] Θεῶ, id est, Solis. Nam vocabulum *Deus* absolute positum, Solem significare exemplis aliquot docet Carrio lib. 11. Emend. cap. 1. Quibus adde Pollucem lib. 1. cap. vii. ubi inter alia anni synonyma etiam hoc ponit, *ᾠελθέντ' ἐξ ἡρῶν εἰς ἄρας ἔθεῖ*.

Est præterea annus quem Aristoteles maximum] Hæc scio an innuat locum Aristotelis lib. 1. Meteor. cap. xi. *ἀλλὰ πάντων τῶν αἰπὸν ὑποληπτόν, ὅτι γίνεται διὰ χρόνων εἰμαρμύων, οἷον ἐν τῷ κατ' ἐνιαυτὸν ἄραις χειμῶν. ἔτω ᾠελόδω πινὸς μεγάλης μέγας χειμῶν, καὶ ὑπερβολὴ ὁμβρῶν.* De hoc anno magno Plato in Timæo. *ἔστι δὲ ὅμως ἐδὲν ἡττον κατὰ νοῆσιν διωκτὸν αἰς ὅγε τέλετ' ἀριθμὸς χρόνῳ τὸ τέλεον ἐνιαυτὸν πηροῖ τότε, ὅταν ἀπασῶν τῶ ὀκτὼ ᾠελόδων τὰ πρὸς ἀλλήλα συμπερανθέντα τάχῃ χῆ κεφαλῇ, τῷ δὲ ταυτῇ καὶ ὁμοίως ἰόντ' ἀναμετρη-*

ματῆς θέντα κύκλῳ. Quæ verba ita vertit Chalcidius p. 105. *Est tamen intellectu facile, quod perfectus temporis numerus perfectum annum compleat, tunc demum, cum omnium octo circumactionum cursus peracti, velut ad originem & caput circumactionis alterius revertentur, quam semper idem atque uniformis motus dimetietur.* De anno magno vide præterea Apul. de dogm. Platon. pag. 34. Theon. in Arat. pag. 152. Plutarch. lib. 11. de placit. Philos. cap. xxxi. Achil. Stat. Proleg. in Arat. pag. 89. Ioseph. lib. 1. Antiq. Iudaic. cap. iv. Quintilian. Dialog. de clar. Orator. Solin. cap. xxxvi. Photii Biblioth. pag. 714. Stobæum Eclog. Phys. lib. 1. cap. xi. pag. 21. Ciceron. lib. 11. de natura Deor. Servium lib. 111. Æneid. ad versum, *Interea magnum Sol circumvolvitur annum.* Iul. Firm. lib. 1. Mathes. in præfat. Festum lib. xi. Marius Victorin. lib. 1. Rhetor. Ciceronis pag. 151. Nicet. Choniast. lib. 1. Thesaur. orthod. cap. ix. Macrobius hunc annum *Mundanum* appellat, lib. 11. in Somn. Scip. cap. xi.

Diluvionem] Gloss. κατὰ κλυσμούς Dilubies, *dilubium, inundatio.*

Nam his alternis] Plato in Timæo. *πάλαι καὶ καὶ πολλὰ φθόρεαί γεγόνασιν ἀνθρώπων, καὶ ἔσονται πάλιν καὶ ὕδατι μέγιστα, μνηστοῖς ἢ ἄλλοις ἐπεὶ βροχὴ χύεται.* Quæ Platonis locū citat Clemens Alexan. Strom. v. pag. 235. Arnob.

lib. 1. advers. gent. & Minut. Felix in Octavio. Stoicis idem placuit, teste Diogene Laërtio in vita Zenonis. Vid. Senecam lib. 111. nat. quæst. xxv 11. xxvi 11. & xxix. Iul. Firm. lib. 111. Mathes. cap. 1. Macrobi. lib. 11. in Somn. Scipion. cap. x. Ovid. lib. 1. Metamorph.

*Esse quoque in fatis reminiscitur, affore tempus
Quo mare, quo tellus, correptaque regio cæli
Ardeat, & mundi moles operosa laboret.*

Videndus D. Augustinus lib. xii. de civit. Dei cap. x. Nemes. de natura homin. c. 38. Æn. Gazæus. p. 38. Cleomed. lib. 1. Meteor. c. 1. & ibid. Robert. Belfor. Ioh. Stobæus in Eclog. phys. c. 24. Suid. in *ῥοι*. Galeot. Marc. de doctr. promisc. c. 25.

Heraclitus & Linus decem millium octingentorum] Imo duodeviginti millium, si Plutarcho credendum, lib. 11. de placit. Philos. cap. xxxi 1. & Stobæo lib. 1. Eclog. Phys. cap. xi.

Dion] Dion Neapolites, ut opinor, mathematicus nobilis, cuius mentionem facit Augustinus lib. 21. de civit. Dei. c. 8.

Quaternum annorum circuitus] Id esse verum spatium Olympiadis, videre est ex Dionys. Halicarn. lib. 1. Antiq. Roman. pag. 61. Nam centum viginti annos, triginta Olympiadas facere, diserte memorat. Vid. Africanum citatum ab Eusebio lib. x. præparat. Euan-

Euangel. pag. 286. D. Cyrill. Catech. xi i. quique illum locum in sua collectanea retulit, Suidam in voce *Ὀλυμπιάς*. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxvi i. Solin. cap. i. Quia vero hoc temporis spatium etiam *πενταετηρίς* dicitur, ideo Poëtæ pro solido quinquennio acceper. Ovid. lib. iv. de Ponto Eleg. vi.

*In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est,
Iam tempus lustris transit in ulterius.*

Quod lustrum appellabant] *Lustrum* est omnis periodus. Sic *Solis lustrum*, est annus, apud Manil. lib. iii. pag. 76.

Lustra decem tribuet Solis cum mensibus octo.
Et *lustrum* quadriennii tempus, apud Ovid. lib. iii. Fast.

--- *In lustrum accedere debet*

Quæ consumatur partibus una dies.

Sæpius pro quinquennio ponitur. Unde & Gloss. *Lustrum*, *πενταετηρίς*. Apul. Apol. pag. 401. *Annos computet, quos sexaginta mulicri assignabat, probet quinque & quinquaginta. Lustrum mentitus est.* Callistrat. L. *Non intelligitur. 3. §. Cum quinquennium.* D. de Iur. fisci. Dictum autem *Lustrum* putant alii à lustrando. ut Dionys. Halicarn. lib. iv. Antiq. Roman. pag. 225. Liv. lib. i. Ulpian. in fragm. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxvi i. Alii à solvendo, ut Varr. lib. v. de ling. Lat. pag. 46. quod quinto quoque anno vectigalia & ultro tributa per censores persolvebantur.

A Ser-

A Servio Tullio] Liv. lib. 1. Flor. lib. 1. cap. vi. & viii.

Vespasiano V. & Cæs. III. Coss.] Mentionem faciunt huius census Sueton. in Vespas. cap. viii. & Tito cap. vi. Plin. lib. iii, cap. v. & lib. vi. cap. xlix. Iul. Capitol. in M. Antonin. Philosopho in pr. Item numi antiqui.

Anni interfuerint paulo minus sexcenti quinquag. Sic omnes editiones habent, quare nihil mutare ausi sumus: quamvis ex Fastis Onufrii & Goltzii constet, annos interfuisse paulo minus sexcentos quadraginta. Plin. lib. iii. cap. v. Censuram Vespasiani in annum urbis 828. confert. Vid. Scalig. lib. ii. de emend. temp. pag. 174.

Per Capitولينos agonas] Primus agón Capitulinus à Domitiano institutus est, A. V. C. 839. Fast. Capitol. Sueton. in Domit. cap. iv. Clem. Alexand Strom. i. pag. 145. Vid. Scalig. lib. v. de Emend. temp. pag. 451. & lib. i. Aufon. lect. cap. x.

CAPUT XIX.

ANnus vertens est natura, dum Sol percurrens duodecim signa, eodem, unde profectus est, redit. Hoc tempus quot dierum esset, ad certum nondum astrologi reperire potuerunt. Philolaus annum naturalem dies habere prodidit cccclxiiii. & dimidia.

mediatum. Aphrodisius ccclxv. & partem diei octavam. Callippus autem ccclxv. & Aristarchus Samius tantundem, & præterea diei partem mdcxxi i i. Meton vero ccclxv. & dierum quinque undevigesimam partem. Oenopides ccclxv. & dierum duum & viginti undesexagesimam partem. Harpalus autem ccclxv. & horas æquinoctiales tredecim. At noster Ennius ccclxvi. Plerique præterea incomprehensibile quiddam & inenuntiabile esse existimaverunt. sed pro vero, quod proximum putabant, amplexi sunt, dies scilicet ccclxv. Igitur cum tanta inter viros doctissimos fuerit dissensio: quid mirum, si anni civiles, quos diversæ civitates, rudes etiam tum, sibi quæque statuebant, tam inter se discrepent, quam cum illo naturali non congruant? Et in Ægypto quidem antiquissimum ferunt annum bimestrem fuisse; post deinde ab Isone rege quadrimestrem factum: novissime Arminon ad tredecim menses & dies quinque perduxisse. Item in Achaia Arcades trimestrem annum primo habuisse dicuntur, & ob id *τρεῖς μηνες* appellati: non, ut quidam putant, quod ante sint nati, quam Lunæ astrum cælo esset: sed quod prius habuerint annum, quam is in Græcia ad Lunæ cursum constitueretur. Sunt qui tradant, hunc annum trimestrem Horum instituisse. eoque ver, æstatem, autumnum, hyemem *ἄ-*

εἰς,

εἰς, & annum ὦρον dici, & Græcos annales, ὥρες, eorumque scriptores ὥρογράφοι. Itaque quatuor annorum circuitum in modum πενταετηρίδ[Ⓞ] annum magnum dicebant. Cares autem, & Acarnanes, semestres habuerunt annos, & inter se dissimiles, quibus alternis dies augescerent, aut senescerent: eosque coniunctos, veluti τριετηρίδα, annum magnum.

IN CAPUT XIX.

ANnus vertens] *Annus vertens* est, dum sol ad id signum se denuo vertit, ex quo digressus est. Macrobius. lib. 1. Saturnal. cap. xiv. Plato in Timæo: Ἐνιαυτὸς ὃ ὁπότεν ἡλι[Ⓞ] τ' ἑαυτῷ πειλέθῃ κύκλον. Ammon. in Categor. Aristot. pag. 69. b. annum similiter definit, ἢ ὅπῃ ἔξω δὲ ἀκτὴ κύκλου ἔξ ἡλίου πείσθον. Vid. Pol. luc. lib. 1. cap. vii.

Philolaus annum nat.] Philolaum anno solari dies tribuisse trecentos sexaginta quatuor & dimidiatum, constat ex eiusdem anno magno, de quo sup. cap. præcedenti. Vide Scalig. lib. 11. de emend. temp. pag. 159.

Aphrodisius] Sic in MS. fuisse testatur Fr. Modius in Navantiq. lect. Epist. xlviii. Cur autem legendum censeat *Alphrodus* potius quam *Aphrodisius*, ipse viderit; rationem enim non addit. In Germ. & Aldina editione est *Aplyrodus*. Callip-

Callippus autem trecent. sexag. quinq.] Adde & quadrantem. Nam si 27759. dies diviseris per annos 76, quibus constar periodus Callippica, annus solaris vertens habebit dies 365 $\frac{1}{4}$. Vid. Ptolem. lib. 11. magnæ constr. pag. 63. Gemin. pag. 140. & seq. Scalig. lib. 1. de emend. temp. pag. 17.

Aristarchus Samius tantund. & præ. diei part. mill.] In Franc. Modii schedis fuit, *partem* XVI 1. Vid. Epist. XLVI 1. Novantiq. lect.

Meton vero trecent.] Ptolem. lib. 111. magnæ constr. pag. 63. ὁ ἐνιαύσιος καὶ τοῦ πλεῖστον Μέτων καὶ Εὐκλήμονα περιέχει ἡμέρας τξε. δ'. καὶ ος· μίας ἡμέρας.

Oenopides.] Meminit Ælian. lib. x. Varia. histor. cap. vi 1. Vid. Scalig. lib. 11. de emend. temp. pag. 161.

Harpalus autem trec. sexag. qu. & horas æquinoctiales tredecim] Imo duodecim: ut evidentissime demonstrat Ioseph. Scalig. lib. 11. de emend. temp. pag. 66.

Dies scilicet trecentos sexag. quinq.] Notat Heliodor. lib. ix. pag. 444. Ægyptios hanc anni quantitatem voce Νῆλ indicasse. καὶ εἰδέναι ὅτι ἢ τὸν ἐνιαυτὸν ἀντικρὺς εἶναι τὸν Νῆλον, τῷ καὶ τῷ περισηροῖας ἐκβεβαιωμένης. τῶν γὰρ καὶ τῷνομα σοιχείων. εἰς ψήφους μεταλαμβανομένων, πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ τελακόσται μονάδες, ὅσαι

καὶ

καὶ ἔϊτες ἡμέρας ζῶαχθήσονται. Eustath. ad
vers. 224. Dionysii perieg.

N	50.
E	5.
I	10.
Λ	30.
O	70.
Σ	200.

365.

De Persis Curtius lib. 111. *Magos trecenti & sexaginta quinque iuvenes sequebantur puniceis amictulis velati, diebus totius anni pares numero: quippe Persis quoque in totidem dies descriptus est annus.* Græci eundem numerum dierum anni indicare voluerunt suis Daphnephoriis: de quibus vide quæ ex Procli Chrestomathia exscripsit Photius biblioth. pag. 525. Et Numa Pompilius, apud Romanos simulacro Iani manu dextera trecentorum, & sinistra sexaginta & quinque numerum retinente. Macrobian. lib. 1. Saturnal. cap. 1x. Vid. Plin. lib. xxxiv. cap. vii.

Et in Ægypto quidem ant. fer. annum bimestrem fuisse] Imo menstruus fuit, ut scribit Diodor. Siculus lib. 1. pag. 22. Varro citante Lactantio lib. 11. Instit. cap. xii. Plutarch. in Numa pag. 131. Plin. lib. vii. cap. xlviii. Augustin. lib. xii. de civitat. Dei, cap. x. & lib. xv. cap. xii. Suid. in ἡλιό. Proclus

clus lib. 1. in Timæum Plat. pag. 33. εἰ γὰρ
ὁ Φησιν Εὐδοξὸς ἀληθές, ὅτι Αἰγυπῖοι τὸν μῆ-
να ἐνιαυτὸν ἐκάλεον. Macrobi. lib. 1. Saturni
cap. xiv.

Ab Ifone] Varia est huius loci lectio.
Nam & *Pifone*, *Bifone*, *Bihone*, *Pherone*, legi-
tur. Ultimum placet Manutio ex Herodoti
lib. 11.

Quadrimestrem factum] Solin. cap. 111.
Plutarch. in Numa, pag. 31. Αἰγυπῖοις γὰρ μὴν-
αῖς ὁ ἐνιαυτὸς, εἴτα τετραμῆναι, ὡς φασι.
Augustin. lib. 12. de civit. Dei. c. 10. & lib. xv.
de civitat. Dei, cap. xii.

Arminon] Nusquam hunc inter reges Æ-
gypti invenio. An est *Armais*? cuius meminit
Iosephus lib. 1. contra Appion. pag. 1041.
Non liquet.

Arcades trimestrem] Sic Plin. lib. vii.
cap. xlviii. Solin. cap. 111. Macrobi. lib. 1.
Saturn. cap. xii. D. Augustin. lib. xv. de civi-
tat. Dei, cap. xii. At Plutarch. in Numa Ar-
cadas quadrimestrem annum habuisse auctor
est. Vid. Stob. Eclog. Phys. pag. 21.

Προσέληνοι] Vid. Lucian. περὶ ἀστρολ. pag.
829. Scholiast. Apollon. Rhod. lib. iv. Ar-
gonaut. vers. 264. Scholiast. Æschyli in Pro-
metheo. Stephan. de urbib. in Ἀγκας. Suid. in
Βελλεσίλλω. Ovid. lib. 1. Fastor. Cicero. pro
Fundanio. Iohan. Tzetz. histor. Chiliad. 255.
& Chiliad. 4. hist. 2.

Horum instituisse] De Horo Rege Ægypti, vid. Herodot. lib. 11. pag. 165. Diodor. Sicul. lib. 1. pag. 22. Macrob. lib. 1. Satur. c. 21. Diogenes autem Laërtius in Thalete memorat, Thaletem τὰς ὥρας ἔκ ἐνιαυτοῦ invenisse.

Eoque ver, æstatem] Diodor. Sicul. lib. 1. pag. 23. κατ' ἐκείνας γὰρ οὗτοὺς χρόνους τ' ἐνιαυτὸν ἀπαρτίζεσθαι τέτταρσι μηνσὶ, τοῖς γινομένοις κατὰ τὰς ἐκάστων τ' χρόνων ὥρας, οἷον ἔαρος, θερος, χειμῶνος. ἀφ' ἧς αἰτίας ἢ παρ' ἐνίοις τ' Ἑλλήνων οὗτοὺς ἐνιαυτοὺς ὥρας καλεῖσθαι. ἢ τὰς κατ' ἕτος ἀναγραφὰς, ὡρογραφίας προσαγορεύεσθαι. Annum antiquitus ὥρον Græce dictum testatur etiam Plutarchus Sympos. lib. v. quæst. 1 v. Hesychius Grammaticus, Etymol. Magn. E-mendavimus autem hunc locum ante depravatam, legimusque: *Eoque ver, æstatem, autumnum, hyemem, ὥρας, & annum ὥρον dici, & Græcos annales ὥρας, eorumque scriptores ὡρογράφους.*

Cares autem & Acarnanes] Vid. Plutarch. in Numa, pag. 131. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. xii. Solin. cap. 111. D. Augustin. lib. xv. de civit. Dei, cap. xli.

C A P U T X X.

SEd, ut hos annos mittam, caligine iam profunda vetustatis obductos: in his quoque, qui sunt recentioris memoriæ, & ad

ad cursum Lunæ vel Solis instituti, quanta sit varietas, facile est cognoscere, si quis vel in unius Italiæ gentibus, ne dicam peregrinis, velit anquirere. nam, ut alium Ferentini, alium Lavinii, itemque Albani vel Romani, habuerunt annum: ita & aliæ gentes. omnibus tamen fuit propositum, suos civiles annos, varie interkalandis mensibus, ad unum verum illum naturalemque costringere. De quibus omnibus differere quoniam longum est, ad Romanorum annum transibimus. Annum vertentem Romæ Licinius quidem Macer, & postea Fenestella, statim ab initio duodecim mensium fuisse scripserunt. sed magis Iunio Gracchano, & Fulvio, & Varroni, & Suetonio, aliisque credendum, qui decem mensium putaverunt fuisse: ut tunc Albanis erat, unde orti Romani. Hi decem menses dies trecentos quatuor hoc modo habebant.

MARTIUS	XXXI.
---------	-------

APRILIS	XXX.
---------	------

MAIUS	XXXI.
-------	-------

IUNIUS	XXX.
--------	------

QUINTILIS	XXXI.
-----------	-------

SEXTILIS & SEPTEMBER	XXX.
----------------------	------

OCTOBER	XXXI.
---------	-------

NOVEMBER & DECEMBER	XXX.
---------------------	------

quorum quatuor maiores pleni, cæteri sex cavi vocabantur. Postea, sive à Numa, ut ait

Fulvius, sive, ut Iunius, à Tarquinio duodecim facti sunt menses, & dies ccclv. quamvis Luna duodecim suis mensibus cccliiii dies videatur explere. Sed, ut unus dies abundaret, aut per imprudentiam accidit, aut, quod magis credo, ea superstitione, qua impar numerus plenus, & magis faustus habebatur. Certe ad annum priorem unus & quinquaginta dies accesserunt: qui quia menses duos non implerent, sex illis cavis mensibus dies sunt singuli detracti, & ad eos additi, factique sunt dies quinquaginta septem: & ex his duo menses, Ianuarius undetriginta dierum, Februarius duodetriginta. Atque ita omnes menses pleni, & impari dierum numero esse cœperunt, excepto Februario, qui solus cavus, & ob hoc cæteris infauſtior est habitus. Denique, cum interkalarem mensem viginti duum, vel viginti trium dierum alternis annis addi placuiſſet, ut civilis annus ad naturalem exæquaretur: in mense potissimum Februario, inter Terminalia & Regifugium, interkalatum est. idque diu factum, priusquam sentiretur, annos civiles aliquanto naturalibus esse maiores. Quod delictum ut corrigeretur, Pontificibus datum est negotium, eorumque arbitrio interkalandi ratio permissa. Sed horum plerique, ob odium, vel gratiam, quo quis magistratu citius abiret, diutiusve fungeretur, aut publici re-

ci redemptor ex anni magnitudine in lucro damnove esset, plus minusve ex libidine interkalando, rem sibi ad corrigendum mandatam, ultro depravarunt. Adeoque aberratum est, ut C. Cæsar Pontifex Maximus, suo III. & M. Æmilii Lepidi consulatu, quo retro delictum corrigeret, duos menses interkalarios dierum sexaginta septem, in mensem Novembrem & Decembrem interpone-
ret, cum iam mense Februariō dies tres & viginti interkalasset, faceretque eum annum dierum CDXLV, simul providens in futurum, ne iterum erraretur. nam interkalario mense sublato, annum civilem ad Solis cursum formavit. Itaque diebus CCCLV addidit x. quos per septem menses, qui dies undetricenos habebant, ita distribuit, ut Ianuario, & Sextili, & Decembri bini accederent, cæteris singuli: eosque dies extremis partibus mensium apposuit, ne scilicet religiones sui cuiusque mensis à loco summoventur. Quapropter nunc cum in septem mensibus dies singuli & triceni sint, quatuor tamen illi ita primitus instituti eo dinoscuntur, quod nonas habent septimanas: cæteri, quintanas. Præterea pro quadrante diei, qui annum verum suppleturus videbatur, instituit, ut peracto quadriennii circuitu, dies unus, ubi mensis quondam solebat, post Terminalia interkalaretur: quod nunc Bisextum vocatur. Ex

hoc anno, ita à Iulio Cæsare ordinato, cæteri ad nostram memoriam Iuliani appellantur, iique consurgunt ex IIII Cæsaris consularu. qui, etiam si non optime, soli tamen ad annum naturæ aptati sunt. nam & priores alii, etiam si qui decimestres fuerunt, nec Romæ modo, vel per Italiam, sed & apud gentes omnes, quantum poterat idem, fuerunt correcti. Itaque cum de aliquo annorum numero hic diceretur, non alios par erit, quam naturales accipere. &, si origo mundi, in hominum notitiam venisset, inde exordium sumeremus.

I N C A P U T XX.

Lavinii] Laviniorum annus tredecim mensibus terminabatur, eratque dierum trecentorum septuaginta quatuor, ut Solinus auctor est, cap. III. D. August. lib. xv. de civit. Dei, cap. xli.

Annum vertentem] Annum Romuli duodecim habuisse menses, Licinii Macri & Fenestellæ opinionem sequutus, docet Iosephus Scaliger lib. I. de emend. temp. pag. 165.

Iunio Gracchano] Sic etiam Ulpiano dicitur L. I. in pr. D. De offic. quest. At Varroni est *Iunius Gracchus* lib. v. de ling. Lat. pag. 50.

Aliisque credendum] Gell. lib. III. cap. XVI.

xvi. Macrobius lib. 1. Saturnalis. cap. xii. Solinus. cap. 111. Ovid. lib. 1. Fasti. Plutarch. in Numa pag. 131.

A Numa] Liv. lib. 1. pag. 16. Plutarch. in Numa pag. 132. Plin. Secundus de vir. illust. Macrobius lib. 1. Saturnalis. cap. xiii.

Ea superstitione qua impar numerus] Vid. Servium ad illud Virgilii Eclog. vii.

--- numero Deus impare gaudet.

Macrobius lib. 1. Saturnalis. cap. xiii. Solinus. cap. 111.

Interkalarem mensem] Qui dictus est Merkidinus, ut Plutarch. in Numa, vel Merkedonius, ut idem in Cæsare memoriæ prodidit. Rationem vero interkalandi, de qua hic agitur, vide apud Macrobius lib. 1. Saturnalis. cap. xiii. Solinus. cap. 111. & Ioseph. Scalig. lib. 11. de emend. temp.

Terminalia] Varro lib. v. de ling. Latin. pag. 46. *Terminalia, quod is dies anni extremus constitutus. Duodecimus enim mensis fuit Februarius, & cum intercalatur, inferiores quinque dies duodecimo demuntur mense.* Vid. Scalig. lib. 1. de emend. temp. pag. 14. ubi Censorinum erroris in hac re coarguit.

Regifugium] De hoc Festus. *Regifugium, dies notatur in Fastis VI. Kal. Martias, ut ait Verrius, ita dictus, quia eo die rex Tarquinius Roma fugerit.* Ovid. lib. 11. Fasti. in vii. Kal. Martii reuicit.

Annos civiles aliquanto naturalibus esse maiores] Succrescebat enim singulis annis dies unus.

Pontificibus datum est negotium] Fastorum custodia penes Pontifices fuit, commissa illis à Numa Pompilio, ut testatur Livius lib. 1. Qui Fasti, etsi à C. Flavio Scriba, ut idem lib. ix. narrat, postea evulgati sint, interkalandi tamen, diesque vel eximendi vel transponendi arbitrium, penes eosdem permansit.

Sed horum plerique] Eandem sacerdotum fraudem notat quoque Sueton. in Iul. Cæs. cap. xl. Ammian. Marcellin. lib. xxvi. pag. 334. Solin. cap. 111. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. xiv.

Ut C. Cæsar Pontifex] De hac C. Iulii Cæsaris correctione anni, vid. Dion. Cass. lib. xlii. pag. 227. Appian. lib. 11. de bello civili in fin. Sueton. in Iul. Cæs. cap. xl. Ovid. lib. 3. fastor. Plin. lib. xvi. cap. xxv. Plutarch. in Cæs. pag. 1349. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. xiv. Tangit & Solin. cap. 111. sed ineptissime. Optime Scaliger lib. iv. de emend. temp.

Quadringentorum quadraginta quinque] Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. xiv. habet dies quadringentos quadraginta tres. Corrupte, ut opinor. Legendum itaque, *quadringentos quadraginta quatuor*. Tot enim dies annum
con-

confusionis habuisse, evidentissime ostendit Scaliger lib. iv. de emend. temp. in eoque dissentit à Censorino nostro, qui mensem Merkedonium sive interkalarium, eo anno imparem fuisse existimat, ipse vero parem.

Ut Ianuario] Macrob. lib. i. Saturn. c. 10.

Ne scilicet religiones] Macrob. hæc explicat lib. i. Saturnal. cap. xiv.

Cum in septem mensib.] Pertinent huc versus Aufonii:

*Implent tricenæ per singula menstrua lucæ
Iunius, Aprilisque, & cum Septembre Novem-
ber.*

*Vnum ter denis cumulatus adde diebus
Per septem menses, Iani Martisque Calendis,
Et quas Maius agit, quas Iulius, Augustusque,
Et quas October, positusque in fine December.
Vnus erit tantum duodetriginta dierum,
Quem Numa præposito voluit succedere Iano.
Sic tercentenis decies accedere senos,
Quadrantemque, & quinque dies, sibi computat
annus.*

Quatuor tamen illi] Vid. Macrob. lib. i. Saturnal. capp. xii. xiii. & xiv.

Quod nunc Bisextum] Ideo quod eo anno bis dicatur, Sexto Kalend. Martias. L. d. niq. 3. §. minorem D. de minor. L. cum bisextum. 98. D. de Verbor. signif. Augustin. lib. 4. de tri-

nit. c. 4. Macrobi. lib. 1. Saturnal. cap. xiv.
Vid. Isidor. lib. vi. Orig. cap. xvi. Am-
mian. Marcel. lib. xxvi. pag. 334.

Qui etiam non optime] Locus deprava-
tus, quod vel lectionum varietas facile in-
dicat.

Si origo mundi] De anno conditi mun-
di mira inter eos etiam, quibus literæ sacræ
notæ sunt, discrepantia. Secundum Iose-
phi Scaligeri tamen illustrissimi & exactissi-
mi chronographi calculum, annus quo ista
scribimus, est à conditu mundi 5562. qui est
à nato Christo iuxta Dionysium 1613.

CAPUT XXI.

Nunc vero id intervallum temporis tra-
ctabo, quod *ἵσπεκᾶν* Varro appellat. Hic
enim tria discrimina temporum esse tradit.
Primum, ab hominum principio ad cata-
clysmum priorem: quod propter ignoran-
tiam vocetur *ἄδηλον*. secundum, à cataclysmo
priore ad Olympiadem primam; quod quia
in eo multa fabulosa referuntur, *μυθικᾶν* no-
minatur: tertium, à prima Olympiade ad
nos, quod dicitur *ἵσπεκᾶν*, quia res in eo ge-
stæ veris historiis continentur. Primum tem-
pus, siue habuit initium, siue semper fuit, cer-
te quot annorum sit, non potest compre-
hendi: secundum non plane quidem scitur,
sed tamen ad mille circiter & 100. annos esse
credi-

creditur. à priori scilicet cataclysmo, quem Ogygium dicunt, ad Inachi regnum, anni circiter cccc. hinc ad Olympiadem primam paullo plus cccc. Quos solos, quamvis my-thici temporis postremos, tamen quia à me-moria scriptorum proximos, quidam cer-tius definire voluerunt. Et quidem Sosi-bius scripsit, esse cccxcv. Eratosthenes au-tem, septem & cccc. Timæus ccccxvii. A-retes cccxiiii. & præterea multi diverse, quorum etiam ipsa dissensio incertum esse declarat. De tertio autem tempore fuit qui-dem aliqua inter auctores dissensio, in sex septemve tantummodo annis versata. Sed hoc, quodcumque caliginis, Varro discussit: & pro cætera sua sagacitate, nunc diversarum civitatum conferens tempora, nunc defe-ctus, eorumque intervalla retro dinume-rans, eruit verum, lucemque ostendit, per quam numerus certus non annorum modo, sed & dierum perspicui possit. Secundum quam rationem, nisi fallor, hic annus, cuius velut index & titulus quidam est, Ulpii & Pontiani consulatus, ab Olympiade prima millesimus est & quartus decimus, ex diebus duntaxat æstivis, quibus agon Olympicus celebratur, à Roma autem condita dcccc-xci, & quidem ex Parilibus, unde urbis anni numerantur. Eorum vero annorum, quibus Iulianis nomen est, cc lxxxiii, sed ex die

Kal.

Kal. Ian. unde Iulius Cæsar anni à se constituti fecit principium. At eorum, qui vocantur anni Augustorum, cclxv. perinde ex Kal. Ian. quamvis ex ante diem decimum sextum Kal. Februarii Imperator Cæsar, D. F., sententia L. Munacii Planci, à Senatu, cæterisque civibus, Augustus appellatus est, se vii. & M. Vipsanio Agrippa III. Coss. Sed Ægyptii, quod biennio ante in potestatem ditionemque Pop. Rom. venerunt, habent hunc Augustorum annum cclxvi. Nam, ut à nostris, ita ab Ægyptiis, quidam anni in literas relati sunt. ut quos Nabonnazaru nominant, quod à primo imperii eius anno consurgunt, quorum hic dcccc. lxxxvi. item Philippi, qui ab excessu Alexandri Magni numerantur, & ad hunc usque perducti, annos dlxii consummant. Sed horum initia semper à primo die mensis eius sumuntur, cui apud Ægyptios nomen est Thoth: quique hoc anno fuit ante diem vii. Kal. Iul. cum abhinc annos centum, Imperatore Antonino Pio, II. & Bruttio Præsente Coss., iidem dies fuerint ante diem xii. Kal. August. quo tempore solet Canicula in Ægypto facere exortum. Quare scire etiam licet, anni illius magni, qui, ut supra dictum est, & solaris, & canicularis, & Dei annus vocatur, nunc agi vertentem annum centesimum. Initia autem istorum annorum propterea notavi, ne quis eos aut ex

Kal.

Kal. Ian. aut ex alio aliquo tempore simili putaret incipere : cum his conditorum voluntates, non minus diversæ sint, quam opiniones philosophorum. Idcirco aliis à novo Sole, id est, à bruma, aliis ab æstivo solstitio, plerisque ab æquinoctio verno, partim ab autumnali æquinoctio, quibusdam ab ortu vergiliarum, nonnullis ab earum occasu, multis à canis exortu, incipere annus naturalis videtur.

IN CAPUT XXI.

QUod dicitur ἰσθαικὸν] Hinc Africanus apud Euseb. lib. x. præpar. Evang. & Justin. Martyr λόγῳ παραινέτ. aiunt, ὅτι ἐν Ἐϋχρησι πρὸ τῶν Ὀλυμπιάδων ἀκρεβῆς ἰσθαιται.

Primum tempus] Vid. Aristotel. lib. vii. Phys. cap. i.

Sed tamen ad mille circ. & sexcentos] De integritate huius loci vehementer dubitō mutare tamen quicquam absque auctoritate veterum codicum religio fuit. De tempore certe à cataclysmo Ogygio, usq; ad primam Olympiadem, inter scriptores non convenit. Nam noster numerat annos MDC. Africanus autem & alii, quos citat Eusebius lib. x. præparat. Euangel. pag. 287. & seqq. mille & viginti tantum. Deinde Censorinus Inachum Ogyge posteriorem facit, qui tamen prior fuit.

fuit. Euseb. ibid. & in Chron. lib. posteriore. Nisi velis referre ad Inachum Sicyoniorum regem. At hunc non Inachum, sed Ianissum fuisse, ex Pausania docet Iosephus Scaliger in animadversionibus in Eusebii Chronic. pag. 44. Vid. eundem lib. 111. canon. Isagog. pag. 340.

Ad Olympiadem primam] Iphiti nimirum. Nam Hercules primus huius ludicri, ut plurimorum est opinio, auctor fuit: deinde intermissum aliquamdiu Iphitus instauravit, ut Solinus tradit. Sed quia Solini locus corruptus est, illum ex vetustis manuscriptis codicibus, qui asservantur in Illustrissimi Principis Holsatiæ bibliotheca, integritati suæ restitutum hic apponere placet. *Certamen Olympicum, quod Hercules in honorem atavi materni Pelopis ediderat, intermissum Iphitus Elius instauravit, post excidium Troia anno quadringentesimo octavo.* Ergo ab isto numeratur Olympias prima. Vid. Patercul. Histor. lib. 1.

Varro discussit] Par laus Varroni tribuitur à Cicerone lib. 1. Academ. quæst. *Tu atque tempe patriæ, tu descriptiones temporum, tu sacrorum iura, tu sacerdotum, tu domesticam, tu bellicam disciplinam, tu sedem regionum & locorum, tu omnium divinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, causas, aperuisti.*

Index & titulus] Quod Censorino index & titulus, id Græcis *ἰνδὴ* est.

Ab

Ab Olympiade prima millesim.] Sup. cap.

XVIIII.

Ex diebus duntaxat æstivis] Liv. lib. xxvii. pag. 657. *Olympia ludicrum ea æstate futurum erat, quod maximo cœtu Græci celebraretur.*

A Roma autem condita] De intervallo primæ Olympiadis, usque ad Romam conditam, variæ sunt & discrepantes auctorum sententiæ, relatæ à Dionys. Halicarn. lib. i. Antiq. Roman. pag. 60. Solin. cap. 11. Inter illas autem duæ sunt præcipuæ: altera Porcii Catonis, altera M. Varronis. Cato, quique eius sectam sunt sequuti, uti Dionys. Halicarnas. lib. i. Antiq. Rom. pag. 57. & 60. & seq. item Solin. dict. cap. 11. statuunt, Romam esse conditam anno primo septimæ Olympiadis. Varro autem & qui illum sequuntur, uti Pomponius Atticus, M. Tullius, citati à Solino, Velleius Paterculus lib. i. pag. 6, & Censorinus, anno tertio sextæ Olympiadis conditam esse opinantur. De primis autem Palilibus vide quæ differit Ioseph. Scaliger lib. v. de Emend. temp. pag. 362.

Parilibus] Sic scribunt Festus Pomp. Var. lib. 11. de re rust. cap. 1. Cic. lib. 11. de divin. Liv. lib. x1. Dionys. Halicarn. lib. i. pag. 75. Solin. cap. 11. Alii *Palilia*. Ovid. lib. 1 v. Fast. & x1 v. Metamorph. Plutarch. in Romul. pag. 42. Plin. lib. xvi 11. cap. xxvi.

Anni Augustorum] Dicuntur & *Augustani* inf.

inf. cap. seq. ideo, quod C. Cæsar Octavianus eo anno Augusti cognomen sumsit. Sueton. in Augusto cap. vii. Dion Cass. lib. lxi. pag. 581. Vell Patercul. lib. 2. quod deinceps sequentes Imperatores retinuerunt. At quod Censorinus scribit ex ante diem xvi. Kal. Feb. Cæsarem Octavianum Augustum appellatum esse, id Ovid. lib. 1. Fastor. in Idus Ianuarias confert.

*Idibus in magni castus Iovis ade sacerdos
Seminaris flammis viscera libat ovis.*

*Redditæque est omnis populo provincia nostro:
Et tuus Augusto nomine dictus avus.*

Nabonazaru nominant] De Nabonazaro, & annorum ab ipso denominatorum epocha, vide quæ traduntur à Scaligero lib. v. de Emendar. temp. pag. 368.

Quorum hic nongentesimus] A prima igitur Olympiade Iphiri, ad epocham Nabonazari, anni sunt viginti octo. Ab urbis conditu anni quinque.

Ab excessu Alexandri Magn.] Mortuus est igitur Alexander Mag. Olympiadis cxiii. anno ultimo. vel, ut Iosephus lib. 1. cont. Appion. pag. 1048. existimat, anno primo Olympiadis cxiv. Anno ab V. C. 429. Ab epocha Nabonazari anno 424.

Sed horum initia] Porphyr. in lib. de antro Musarum. Αἰγυπτοῖς ἡ ἀρχὴ ἔτρε, ἔχ' ὁ ὑπορχό, ὡς Ρωμαίοις, αἰτὰ καρήν. πρὸς τῷ

τῷ παγκίνῳ, ἢ σῶθις, ἢ κυνὸς ἀσέγγει Ἑλληνέσ
φασι.

Canicula in Ægypto] Vide Scalig. lib.
III. de Emendat. temp. cap. de anno Ægy-
ptiaco.

Et Dei] Dei legendum est, non diei. θεὸς ἐνι-
κυνὸς, sup. ca. 18.

Cum his conditorum voluntates] Sim-
plic. in Comment. in lib. γ. Aristotel. φυσ.
ἀεροαί. pag. 205. α. αἷς τῇ ἡμεῖς ποιούμεθα δόχας
ἐνιαυτῷ μὴν πρὸς θερινὰς τροπὰς ὡς Ἀθηναῖοι, ἢ
πρὸς μετοπωρινὰς, ὡς οἱ πρὸς ἡ. νυῖν καλεμνύλιν ἔ-
σιαν, ἢ πρὸς χειμερινὰς, ὡς Ρωμαῖοι, ἢ πρὸς ἑαρι-
νὰς, ὡς Ἀρράβες ἢ Δαμασκηνοί.

A novo sole, id est, à bruma] Varro lib.
v. de ling. Lat. pag. 49. *Nona appellata, aut
quod ante diem nonum Eidus semper, aut quod ut
novus annus Kalenda Ianuaria ab novo Sole appel-
lata, novus mensis, nova Luna, Noneis.* Ovid. lib.
1. Fastor.

*Bruma novi prima est, veterisque novissima
Solis.*

Principium capiunt Phæbus & annus idem.
Dissentit Servius ad Virgiliū lib. vii. Ænid.
ad illum versum, --- *Vel cum Sole novo.* in-
quit enim: *Proprie Sol novus est octavo Kalendas
Ianuarias.*

CAPUT XXII.

Mensum genera duo. nam alii sunt naturales,alii civiles. Naturalium species duæ, quod partim Solis, partim Lunæ esse dicantur. Secundum Solem fit mensis, dum Sol unumquodque in zodiaco orbe signum percurrit. Lunaris est autem, temporis quoddam spatium à nova Luna. Civiles menses sunt numeri quidam dierum, quos unaquæque civitas suo instituto observat; ut nunc Romani à Kalendis in Kalendas. Naturales,& antiquiores, & omnium gentium communes sunt. Civiles,& posterius instituti, & ad unamquamque pertinent civitatem. Qui sunt cœlestes,sive Solis,seu Lunæ, neque peræque inter se pares sunt, nec dies habent toros. quippe Sol in Aquario moratur circiter undetriginta, in Pisce fere triginta,in Ariete unum & triginta, in Geminis prope triginta & duos: & sic in cæteris inæquabiliter. sed usque adeo non toros dies in singulis; ut annum suum, id est, dies trecentos sexaginta quinque, & portionem nescio quam, adhuc Astrologis inexploratam, in duodecim suos dividat menses. Luna autem singulos suos menses conficit diebus undetriginta circiter,& dimidiato. sed & hos inter se dispares, alias longiores, alias breviores. At civitatum menses vel magis nume-

ro dierum inter se discrepant: sed dies ubique habent totos. Apud Albanos Martius est sex & triginta, Maius viginti & duum, Sextilis duodeviginti, September sedecim. Tusculanorum Quintilis dies habet triginta sex, Octoher triginta duos. idem Octoher apud Aricinos triginta novem. Minime videntur errasse, qui ad Lunæ cursum menses civiles accommodarunt, ut in Græcia plerique, apud quos alterni menses ad tricenos dies sunt facti. Maiores quoque nostri idem sunt æmulati; cum annum dierum ccclv. haberent. Sed D. Iulius cum videret hac ratione nec ad Lunam menses, ut oportebat, neque annum ad Solem convenire, malui annum corrigere: ut sic etiam menses, vel cum veris illis solaribus, & si non singuli, universi tamen ad anni finem necessario concurrerent. Nomina decem mensibus antiquis Romulum fecisse, Fulvius & Iunius auctores sunt: & quidem duos primos à parentibus suis nominasse, Martium à Marte patre, Aprilem ab Aphrodite, id est, Venere: unde maiores eius oriundi dicebantur. proximos duos à populo, Maium à maioribus natu, Iunium à iunioribus; cæteros ab ordine, quo singuli erant: Quintilem usque ad Decembrem perinde à numero. Varro autem Romanos à Latinis nomina mensum accepisse arbitratur. auctores eorum antiquiores,

L 2

quam

quam urbem fuisse, satis argute docet. Itaque Martium mensẽ à Marte quidem nominatum credit, non quia Romuli fuerit pater, sed quod gens Latina bellicosa. Aprilem autem non ab Aphrodite, sed ab aperiendo; quod tunc fere cuncta gignantur, & nascendi claustra aperiat natura. Maium vero non à maioribus, sed à Maia nomen accepisse; quod eo mense tam Romæ, quam antea in Latio, res divina Maiæ fiat, & Mercurio. Iunium quoque à Iunone potius, quam iunioribus, quod illo mense maxime Iunoni honores habeantur. Quintilem, quod loco apud Latinos fuerit quinto: item Sextilem, ac deinceps ad Decembrem, à numeris appellatos. Cæterum, Ianuarium & Februarium postea quidem additos, sed nominibus iam ex Latio sumtis: & Ianuarium ab Iano, cui attributus est, nomen traxisse, Februarium à februo. Est *februum* quidquid piat purgatque; & *februamenta* purgamenta: item *februare*, purgare, & purum facere. *Februm* autem non idem usquequaque dicitur. nam aliter in aliis sacris februarur, hoc est, purgatur. In hoc autem mense Lupercalibus, cum Roma lustratur, salem calidum ferunt, quod *Februm* appellant. unde dies Lupercalium proprie Februatus, & ab eo porro mensis Februarius vocitatur. Ex his duodecim mensibus duorum tantum nomina immutata. nam, qui

Quin-

Quintilis fuit, Iulius cognominatus est, C. Cæsare v. & M. Antonio Coss., anno Iuliano secundo. qui autem Sextilis fuerat, ex S. C., Marcio Censorino, C. Asinio Gallo Coss., in Augusti honorem dictus est Augustus, anno Augustano xx. Quæ nomina etiam nunc ad hanc permanent memoriam. Postea vero multi Principes nomina quædam mensum immutaverunt, suis nuncupando nominibus. quod aut ipsi postmodum mutaverunt, aut post obitum eorum, illa nomina pristina suis reddita mensibus fuerunt.

IN CAPUT XXII.

Mensum genera] *Mensum pro mensum, Infr. nomina quadam mensum immutaverunt. Sup. cap. ix. alterum septem mensum, alterum decem. Ovid. lib. v. Fast.*

Nec tu dux mensum Iane bisformis eras.

Lunaris est autem] Lunaris mensis triplex est, *μενοδικός, σινοδικός, & φάσεως*. Mensis *μενοδικός* est, cum Luna ab eodem puncto zodiaci profecta, ad idem revertitur. Quod tempus constat secundum Plin. lib. i. cap. ix. & Chalcid. in Timæum Platon. p. 59. diebus $27\frac{1}{2}$. Secundum Cleomedem lib. i. Meteor. cap. i i i. diebus $27\frac{1}{2}$. Secundum vero Gellium lib. i i i. cap. x. & Macrobi. lib. i. Somn. Scip. cap. v i. diebus 28. Vitruv. lib. 9. c. 4.

L 3 diebus

diebus 28, & una circiter hora amplius. Martian. Capell. lib. 8. diebus 27. & besse. *Συνολός* mensis est, cum Luna à Sole profecta, rursus ad eum redit. Quod fit, secundum Censorinum hoc capite, die $29\frac{1}{2}$. Geminum pag.

115. die $29\frac{1}{2} \frac{1}{3}$. Plinium lib. 1. cap. 19, Cleomed. loco sup. notato, Cassiodorum lib. 11. Var. xxxvi. die 30. Mensis *φάσις* est, qui incipit secundo die à coitu, duratque usque dum tota rursus deficiat, exque oculis evanescat. Vid. Plin. lib. 11. cap. 19.

Usque adeo non totos dies] Geminus tamen totos dies refert, iuxta quem Sol moratur

In	CANCRO	XXXI.	} dies,
	LEONE	XXXI.	
	VIRGINE	XXX.	
	LIBRA	XXX.	
	SCORPIO	XXX.	
	SAGITTARIO	XXIX.	
	CAPRICORNO	XXIX.	
	AQUARIO	XXX.	
	PISCIBUS	XXX.	
	ARIETI	XXXI.	
	TAURO	XXXII.	
	GEMINIS	XXXII.	

Fulvius & Iunius auct. sunt] Varro etiam lib. v. de ling. Lat. pag. 50. Fulvium Flaccum & Iunium Gracchum huius rei auctores laudat.

dat. Ad Macrob. lib. 1. Saturn. cap. xii. Solin. cap. iiii. Ovid. lib. 1. Fast.

Martis erat primus mensis, Venerisque secundus.

Hac generis princeps, ipsius ille pater.

Tertius à senibus, iuvenum de nomine quartus;

Qua sequitur numero turba notata fuit.

Martium mensem] Idem ἔτυμον placet Festo. At Isidorus lib. v. Orig. cap. 33. Martium dictum autumat, *Quod eo tempore cuncta animantia ad marem aguntur, & concumbendi voluptatem.*

Aprilem autem non ab Aphrodite] Cincius apud Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. xii. Plutarch. in Numa pag. 132. idem affirmat. Vid. Isidor. dict. loco.

Maium vero] Vid. Fest. in Maius. Macrob. & Isidor. d. l. Servium lib. 1. Georg. ad vers. *Vere novo,* &c. Plutarch. in Numa.

Iunium quoque] Festus & Cincius quoque à Iunone sic dictum putant. alii à Iunio Bruto, ut refert Macrob. libro iam toties citato.

Quintilem] Vid. Fest. in Martius. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. xii. Solin. cap. iiii. Isidor. dict. loc.

Ianuarium ab Iano] Macrob. lib. 1. Saturn. cap. xii. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxxiii. Suaves sunt Græci, qui Ianuarium vel quasi αἰωνάειον dictum putant, uti Longinus apud Suid. in αἰωνάειον. αἰωνάειον, ὁ ἰανναάειον. μῶν.

μῦθ'. ἔτω λογγίνῃ αὐτὸν ἐρμηνεύσασθαι βιάζεται,
 ὡπανεὶ αἰώνῃ πατέρεα. Vel à ianua, ut Por-
 phyrius in lib. de antro Musarum, διὸ ἱανῶν
 εἰπόντες τῷ θύειν, καὶ ἱανῶν μῦθ' αὐτὸν θυ-
 εῶν θεοῖσιπον. quamvis hoc Latinis nonnul-
 lis etiam placuit. Vid. Macrobi. lib. 1. Satur-
 nal. cap. 1x. Tertullian. lib. de Idolat. cap. xv.
 & lib. de coron. milit. c. 14. Hieronym. lib. 9.
 comment. in Ezechiel. c. 29. Ovid. lib. 1.
 Fast.

Februarium à Februo] Vid. Fest. in *Fe-*
bruarius. Ovid. lib. 11. Fast. Servium lib. 1.
 Georg. ad vers. *Vere novo, &c.* Isidor. lib. v.
 Origin. cap. xxxi 11. Plutarchum in Numa,
 & si ridere voles Suidam in *Φεβριάει*. A-
 then. lib. 3. dipnosophist.

Est Februum] *Februum* Sabinorum lingua
 purgamentum est, teste Varrone lib. v. de
 ling. Lat. pag. 46. Augustin. lib. 7. de civit.
 Dei, c. 7. unde *Februare*, id est, purgare. Idem
 lib. 1. de vita pop. Roman. citante Nonio in
Februare.

Lupercalibus] De Lupercalium Festo vi-
 de Dionys. Halicarn. lib. 1. antiq. Rom. p.
 26. Plutarch. in Numa. p. 132. & in C. Cæ-
 sar, p. 1350. Ovid. lib. 2. fast. Iustin. lib. 43.
 histor. Macrobi. lib. 1. Saturn. c. 13.

Qui Quintilis fuit, Iulius cognominat.]
 In honorem videlicet natalis eius. Dion.
 Cass., lib. xliiii. pag. 275. & Appian. lib. 11.
 de

de bell. civili, pag. 494. Macrobian. lib. 1. Saturnal. cap. xii. Plutarch. in Numa pag. 132. Augustin. lib. 2. de doctrina Christ. c. 21.

Sextilis fuerat, ex SC.] Senatusconsultum huius rei ergo factum, extat apud Macrobian. lib. 1. Saturn. cap. xii. Vid. Dion. Cass., lib. LV. pag. 632. Plutarch. modo dicto loco. Sueton. in Augusto. c. 31.

Multi Principes nomina quædam mensum immutaverunt] Nam Nero Aprilem mensem *Neroneum* dici iussit. Sueton. in eius vita cap. LV. Domitianus Octobrem *Domitianum* vocavit. Inde Martial. lib. 9. epig. 2. *Dum Ianus hiemes, Domitianus (id est, October) autumnos, Augustus annis commodabit æstates.* Euseb. lib. 1. Chron. pag. 44. Plutarch. in Numa. Commodus Imp. omnium mensium nomina immutavit, teste Suida in *Κόμοδος*, & Ælio Lampridio in eius vita pag. 73, Dione & Herodian. Eadem infania laboravit etiam Demetrius, qui τὸν Μηνὸς χιῶνα nominavit *Δημητριάνα*, ut refert Plutarchus in eius vita. pag. 1638.

CAPUT XXIII.

Superest pauca de die dicere, qui, ut mensis & annus, partim naturalis, partim civilis est. Naturalis dies est, tempus ab oriente Sole ad Solis occasum. cuius contrarium tempus est nox, ab occasu Solis, usque ad exitum.

ortum. Civilis autem dies vocatur tempus, quod sit uno cœli circumactu, quo dies verus, & nox continetur. ut cum dicimus, aliquem dies triginta tantum vixisse; relinquitur enim etiam noctes intelligere. Huiusmodi dies ab Astrologis, & civitatibus, quatuor modis definitur. Babylonii quidem à Solis exortu, ad exortum eiusdem astri, diem statuerunt. at in Umbria plerique à meridie ad meridiem. Athenienses autem ab occasu Solis ad occasum. Cæterum Romani à media nocte ad mediam noctem, diem esse existimaverunt. Indicio sunt sacra publica, & auspicia etiam magistratuum, quorum si quid ante medium noctis est actum, diei, qui præterit, adscribitur: si quid autem post mediam noctem, & ante lucem factum est, eo die gestum dicitur, qui eam sequitur noctem. Idem significat, quod qui à media nocte, ad proximam mediam noctem, in his horis quatuor & viginti nascuntur, eundem diem habent natalem. In horas duodecim divisum esse diem, noctemque in totidem, vulgo notum est. Sed hoc credo Romæ post reperta solaria observatum. Quorum antiquissimum quod fuerit, inventu difficile est. alii enim apud ædem Quirini, primum statutum dicunt, alii in Capitolio, nonnulli ad ædem Dianæ in Aventino. Illud satis constat, nullum in foro prius fuisse, quam id, quod M.

Vale-

Valerius ex Sicilia advectum, ad rostra in columna posuit. quod quum ad clima Siciliae descriptum, ad horas Romae non conveniret, L. Philippus Censor aliud iuxta constituit. deinde aliquanto post P. Cornelius Nasica Censor ex aqua fecit horarium, quod & ipsum ex consuetudine noscendi à Sole horas, *solarium* coeptum vocari. Horarum nomen non minus annos ccc. Romae ignoratum esse, credibile est. nam in xii. Tabulis nusquam nominatas horas invenias, ut in aliis postea legibus, sed ANTE MERIDIEM, eo videlicet, quod partes diei bifariam tunc divisi merides discernebat. Alii diem quadripartito, sed & noctem similiter, dividebant: idque similitudo testatur militaris, ubi dicitur, *vigilia prima*, item *secunda*, & *tertia*, & *quarta*.

IN CAPUT XXIII.

Naturalis dies est tempus] Lege Geminum pag. 79.

Babylonii quidem à Solis exortu] Plin. lib. ii. cap. lxxvi. Gell. lib. iii. cap. ii. Macrobi. lib. i. Saturn. cap. iii. Isidor. lib. v. Orig. cap. xxx. Beda de temp. rat. cap. iii.

Athenienses ab occasu Solis] Varro apud Macrobi. lib. i. Saturn. c. 3. Plin. lib. 2. c. 77. Iudæi quoque, Gen. i. & Nomades Libyæ, quem-

quemadmodū ex Nicolao de moribus gent. Stobæus refert Serm. 165. Et Galli, teste Cæsare lib. vi. de bello Gall. Galli se omnes à Dite patre prognatos predicant, idque à Druidibus proditum dicunt. Ob eam causam spatia omnis temporis, non numero dierum, sed noctium definiunt: & dies natales, & mensium, & annorum initia sic observant, ut noctem dies subsequatur. Et Germani: Tacit. de morib. German. Nec dierum numerum ut nos, sed noctium computant. Sic constituunt, sic condicunt, ut nox ducere diem videatur. Exempla passim in Cod. LL. Antiquar. Alemann.

Romani à media nocte] Præter auctores paulo ante laudatos, vide Plutarch. Quæst. Rom. LXXXIV. & in Pandectæ iur. L. More, 8. De feriis. L. A qua etate 5. D. Qui test. fac. pos. L. 1. D. De manumiss.

In horas duodecim] Horæ sunt duum generum, ἱσημεριναὶ, & κατὰρχαὶ. Ἰσημερινή, Latine æquinoctialis dicta, Plin. lib. II. cap. LXXXVII. est vicesima quarta pars integræ revolutionis æquatoris. Κατὰρχη est duodecima pars cuiusque diei vel noctis naturalis. De horis si plura desideras, videas licet Cæl. Rhodogin. lib. XII. Antiq. lect. cap. XIX. Lil. Gregor. Gyrald. lib. de ann. & mensibus, pag. 603. Ioseph. Scalig. lib. 1. de Emend. temp. Læi. Bisciolam lib. IX. horar. subsec. cap. XIX.

Apud ædem Quirini statutum] Nimirum

rum à L. Papyrio Cursore. Plin. lib. vii. cap. lx.

M. Valerius] Messalla, Catana scilicet capta in Sicilia. Plinius ibid.

L. Philippus Censor] Plinio est Q. Marcius Philippus; quod fortasse rectius.

P. Cornelius Nasica censor ex aqua] Vid. Plin. ibid. Horologiorum porro ex aqua primus inventor Ctesibus dicitur, teste Vitruvio lib. ix. cap. ix. De Horologiis autem eorumque diversis inventoribus, vid. Vitruvium dicto loco. Plin. lib. ii. cap. lxxvi. & lib. vii. cap. lx. Blasium Vignier. in annotat. ad Philostrati Icones. part. ii. pag. 311.

Solarium cœptum vocari] Ita emendaverunt doctissimi viri, Petr. Faber lib. ii. Semest. cap. ult. & Franc. Modius, Novantiq. lect. Epist. xiv. itaque edidit Carrio. In aliis retro exemplaribus erat *Horarium*.

Horarum nomen] Horarum distinctio antiquitus ex arbitrio Prætoris pendebat, ut Varro indicat lib. v. de ling. Lat. pag. 62. ex Cosconio: *Pratorem accensum solitum esse iubere, ubi ei videbatur horam esse tertiam, inclamare horam esse tertiam, itemque meridiem, & horam nonam.*

Meridies discernebat] Nam meridies ab eo, quod medius dies. Varro lib. v. de ling. Lat.

Vigi-

Vigília prima] Vigiliarum usus antiquissimus, cum apud Iudæos, ut Iudic. vii. vers. 19. i. Reg. xi. vers. 11. Psalm. lxxxix. v. 4. & ibi D. Hieronym. & Psalm. cxxix. vers. 6. Matth. xiv. vers. 25. Luc. xii. vers. 38. tum Romanos. Veget. lib. iii. de re milit. cap. viii. Vid. Lips. lib. v. de milit. Roman. Dial. ix. Suid. in φυλακή & περὶ φυλακή.

CAPUT XXIV.

Sunt etiam plura noctis & diei tempora, aliis subnotata, propriisque discreta nominibus; quæ apud veteres poëtas passim scripta inveniuntur. ea omnia ordine suo exponam. Incipiam à nocte media, quod tempus principium & postremum est diei Romani. Tempus, quod huic proximum est, vocatur *de media nocte*: sequitur *gallicinium*, cum galli canere incipiunt, dein *conticinium*, cum conticuerunt. tunc *ante lucem*, & sic *diluculum*, cum, Sole nondum orto, iam lucet. secundum diluculum vocatur *mane*, cum lux videtur Solis. post hoc *ad meridiem*. tunc *meridies*, quod est medii diei nomen. inde *de meridie*: hinc *suprema*. quamvis plurimi *supremam*, post occasum Solis esse existimant: quia est in xii. Tabulis scriptum sic. SOL. OCCASUS. SUPREMA. TEMPESTAS. ESTO. Sed postea M. Plætorius Tribunus plebis scitum tulit, in quo scriptum est: PRÆTOR.

TOR. URBANUS. QUI. NUNC. EST. QUI-
 QUE. POST. HAC. FUAT. DUOS. LICTORES. —
 APUD. SE. HABETO. ISQUE. USQUE. AD.
 SUPREMAM. IUS. INTER. CIVIS. DICITO.
 Post supremam sequitur *vespera*, ante ortum
 scilicet eius stellæ, quam Plautus *vesperugi-*
nem, Ennius *vesperum*, Virgilius *hesperon*, ap-
 pellant. Inde porro *crepusculum*, sic fortasse
 appellatum, quod res incertæ *crepera* dicun-
 tur; idque tempus noctis sit, an diei, incer-
 tum est. post id sequitur tempus quod dici-
 mus, *luminibus accensis*, antiqui *prima face* di-
 cebant. deinde *concubium*, cum itum est cu-
 bitum. exinde *intempesta*, id est, multa nox,
 qua nihil agi tempestivum est: tunc, *ad me-*
diam noctem, dicitur: & sic, *media nox*.

IN CAPUT XXIV.

QUod tempus principium] Sup. cap. præ-
 cedenti. Eisdem vero diei noctisque
 partes recensent fere Varro lib. v. de ling.
 Latin. & ex Varrone Servius in Commen-
 tar. in lib. II. Æneid. Virgilii. Macrobius lib. I.
 Saturnal. cap. III. Isidor. lib. v. Orig. cap.
 xxx. & xxxi. Beda de rat. temp. cap. v. Vi-
 de etiam Iul. Polluc. lib. I. cap. vii. & viii.

Galli canere] V. Plin. lib. I. c. 21.

Sol occasus] Sic Gellius citat lib. xvi. I.
 cap. II. At Varro lib. v. de ling. Latin. pag. 44.
 Fest.

Fest. in *Supremum*. Macrobo. lib. i. Saturnal.
cap. iiii. *Solis occasus*.

M. Platorius] Tangit Varro dicto loco.

Quique posthac fuat] Ita legendum potius cenſeo, quam fiet.

Plautus vesperuginem] Plautus in Amphitr. Act. i. Sc. i. Citatus etiam à Varrone lib. v. de ling. Lat. pag. 74. Festo Pomp. lib. xx. & D. Augustino lib. xxi. de civitate Dei, cap. viii. Vitruv. lib. 9 c. 4.

Ennius vesperum] Et Horat. lib. ii. Od. ix.

--- nec tibi, vespero

Surgente, decedunt amores,

Nec rapidum fugiente Solem.

Virgilius Hesperum] Virgil. Eclog. viii.

--- tibi deserit Hesperus Octam.

Et Eclog. x.

Ite demum satura, venit Hesperus, ite capella.

Prima face] V. Ioh. Brod. lib. 4. miscell. c. 33.

Intempeſta] Vid. Serv. lib. iii. Æneid. Virg. ad vers.

Et Lunam in nimbo nox intempeſta tenebat.

ELO-

ELOGIUM.

Macrobius in Somnium Scipion.

LIB. II. CAP. IV.

IN RE NATURALITER OBSCURA, QUI
IN EXPONENDO PLURA, QUAM NECES-
SE EST, SUPERFUNDIT, ADDIT TENE-
BRAS, NON ADIMIT DENSITA-
TEM.

M

VARLE

VARIÆ LECTIONES

In CENSORINO.

CAPUT I.

PAG. 1. DE DIE NATALI] *Inscribitur
etiam hic liber, DE HUMANA ORIGINE.
vers. 2. opere quam] Ger. & Ald. edit.
nonnunquam.*

3. cariora] *al. cariore.*

5. inhiat is] *Germ. & Ald. inhiant ii.*

5. 6. dives vocatur] *Ger. & Ald. divites vo-
cantur.*

11. comperisti] *Germ. comprehendisti.*

14. cenferi] *Ald. editio non habet cenferi.*

14. 15. Comicus ait] *Germ. editio addit,
Terentius.*

18. recte] *Germ. bene.*

Pag. 2. vers. 4. eæ, quæ] *Ald. eæ quidem quæ.*

5. præcedant] *Germ. & Ald. præcedunt.*

6. accedant] *Germ. accedunt. enim] al.
etiam.*

8. minime] *Ger. minimum.*

8. à diis] *Ger. & Ald. à diis.*

9. neque] *Ger. & Ald. nec.*

14. ex ethica parte] *Ger. hic apertæ.*

19. cuncta,

19. cuncta, quæ] *Germ. & Ald.* cuncta ista, quæ.

20. facunde] *Ger.* familiariter.

22. 23. possint] *Bld.* possent. *Germ.* possunt.

23. aliquantum] *Ald.* aliquantulum.

25. in me ut verus adagium] *Germ.* In me verus adagium iure dic. *ald.* in me verus elogium.

26. Sus Minervam] *Ger. edit. addit,* docet.

27. plura did.] *Ger.* plura deest.

Pag. 3. vers. 2. Dîs] *Germ. & Ald.* diis.

3. ut se gratos] *Al.* ut se non ingratos.

4. iis] *Germ. & Ald.* hoc.

11. Deo sacrum] *Ald.* non habet sacrum.

CAPUT II.

PAG. 9. vers. 18 quod ait] *Ald.* ut ait.

24. hostiam] *Germ.* hostia.

24. 25. faciundam] *Ald.* faciendum.

26. Atticus, & est] *Germ.* Articulus sive.

27. numeris] *Ald.* muneribus.

Pag. 10. vers. 3. Deli] *Germ.* Delii.

5. 6. in hoc] In in alius non habetur.

6. factum] *Germ. & Ald.* facta.

7. oportet] *Ald.* oporteat.

8. Sed &] *Germ. & deest.*

11. veneremur] *Germ.* veneretur.

CAPUT III.

PAG. 16. vers. 18. Hic] *Germ. deest.*

19. genamur] *Ger. generemur.*

19. curat] *Ald. curet.*

19. genitur] *Ald. gignatur. Ger. gignitur.*

20. 21. suscipit ac tuetur] *Germ. & Ald. suscipiat ac tueatur.*

21. genendo] *Ger. & Ald. gignendo.*

24. Granius Flaccus] *Germ. C. Flaccus.*

PAG. 17. vers. 4. nono] *Ald. xvi.*

8. præterea] *Ald. deest.*

8. hominum] *Germ. homini.*

17. 18. exceptos] *Ger. acceptos.*

20. colant] *al. celebrent.*

24. præmia] *al. pretia.*

27. hic] *Ger. & Ald. iste.*

28. peperit] *Ger. pepererunt.*

CAPUT IV.

PAG. 25. vers. 4. dicere prius] *al. quærere primum.*

5. natura] *Germ. naturæ.*

5. 6. de origine] *Germ. de natura.*

10. feminibus procreatos] *Germ. & Ald. feminibus esse procreatos.*

11. successione] *Germ. & Ald. successioneque.*

11. progare] *Ger. prorogare.*

13. generi] *Ger. gratia.*

16. ali-

16. aliquando] *al. aliquem.*
18. qua semper humanum genus fuisse creditur] *al. quæ semper credidit genus humanum fuisse.*
20. Ocellum] *Germ. Cereium. al. Cocceium.*
23. itemque] *Ger. & Ald. item.*
24. 25. opinati] *al. opinari.*
- Pag. 26. vers. 4. isto mundo] *Ald. mundo non habet.*
9. primigenios] *Ger. deest.*
9. 10. naturave] *Ger. ve deest.*
11. in] *Ger. deest.*
15. esse natos] *In Ger. & Ald. editione additur, ut Virgilius. Hic (Ger. Hinc) lapides Pyrrhæ iactos Saturnia regna. Et alibi: Quo tempore primum Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem.*
- Unde homines nati durum genus.
17. monstrosas] *Ger. monstruosas.*
21. simillima] *Ger. similia.*
- Pag. 27. v. 5. in Ste*] *Ger. & Ald. inserta. al. vel in sterte.*
6. dissensis] *Ger. & Ald. dissentiente. al. discessisse.*
8. visum est] *Ger. & Ald. visum esse.*
11. coherentes primum] *Ger. desunt hæ duæ voces. al. primum adhaerentes.*
12. ingenitum] *Ger. ingenium.*

18. id est, Dei provid.] *al.* & Dei providentia.
 25. Nymphas, Indigenasque Faunos] *al.* Nymphas Indigetes Faunosque.
 26. non difficile] *al.* non difficilis.
 29. confingant] *Ger. & Ald.* confingat.
 Pag. 28. vers. 3. humo] *Ger.* homo.
 5. mutua cæde inter se necatis] *Ger.* mutuo inter se necatis.
 7. fuerint] *Ger.* fuerunt.
 9. exaratus] *Germ. & Ald.* exortus.
 10. extispicii] *al.* auspicii.
 11. tum] *Ger. & Ald.* deest.
 11. 12. exscripserunt] *al.* scripserunt.

CAPUT V.

- PAG. 35. vers. 23. quæ] *Ger. & Ald.* quod.
 24. pertinent] *Ger. & Ald.* pertinet.
 25. compendio] *Ger.* compendiose. *al.* quo potero compendio.
 28. è lævis] *Germ.* deest è.
 28. dirivari] *Ald.* adoriri. *Ger.* oriri.
 36. 4. amissionem] *Ger.* emissionem. *Ald.* amissionem.
 4. 5. Qui mares sunt, per-] *Ger. & Ald.* mares perim.
 8. 9. gregum] *Ger & Ald.* Græcam. *Aldus legendum putat*, crebram coitionem.
 17. visum est] *Germ.* est non habet.

CA-

CAPUT VI.

PAG. 39. vers. 16. Principale] *Ald. addit cerebrum.*

23. nascitur, aliturque] *Ald. & Germ. nascatur alaturque.*

26. ferme] *Ger. ferunt.*

Pag. 40. 1. formatus] *Ger. formetur. Ald. formatur.*

3. Anaxagoræ enim, cæterisque compluribus] *Germ. Anaxag. etiam cum aliis plurib.*

6. prominens] *al. permanens.*

7. ex eo] *Ger. & Ald. ex eo.*

16. principium] *Ald. & Germ. deest.*

16. Sedem] *Ger. semen.*

18. &] *Ald. & Ger. deest.*

20. è] *al. ex.*

21. è] *Ger. & Ald. deest.*

24. sunt] *Germ. & Ald. deest.*

27. fuerit] *Germ. fuit.*

28. frigus] *Ger. & Ald. frigidus.*

29. calidum] *Germ. & Ald. calidus.*

29. frigidum] *Ger. & Ald. frigidus.*

Pag. 41. vers. 1. calidum] *Germ. & Ald. calidus.*

2. fuerit] *Germ. si erit. Ald. utrumque deest.*

2. frigidum] *Germ. & Ald. frigidus.*

7. semina] *Ger. & Ald. deest.*

11. Id enim] *Ger. Id etiam.*

14. 15. tantummodo] *Ger. & Ald.* partum tantummodo.

15. si utrumque] *Ald.* & si utrumque.

17. utramque] *Ger.* utrumque.

CAPUT VII.

PAG. 44. vers. 13. necesse est] *Ald.* necesse fit.

14. Musica] *Ald. & Germ.* Musicaque.

16. soleant,] *Ald.* soleat.

21. numerus] *Germ. & Ald.* numeris.

22. septem formemur mensibus] *Ger.* septimis à partu formentur dentes mensibus. *Ald.* Septimis formentur dentes mensibus.

23. 24. Et post sept. men. d. n. inn. iid. post. sept. cad. an.] *Germ.* Et post septimum cadant annum. *Ald.* Et, cum post septimum mensem dentes nobis innascentur, iidem quoque post septimum cadant annum.

Pag. 45. vers. 1. Ideo, quod] *Ger.* ideoque.

2. ut septem] *Ald.* septem non habet.

3. confirmationem] *Germ. & Ald.* confirmationem.

10. aliqua] *Ger. & Ald.* aliqui.

10. alii] *Germ. & Ald.* deest.

13. Pythagorica] *Germ.* Pythagoricus.

14. Evenor] *Germ.* Evenus. *Ald.* legendum putat Eudæmus. ex *Æliani hist. animal.*

16. Eu-

16. Euthyphronem] *Germ.* Euriphonē.
al. Euripidem; *vel* Euriphanum.
 21. senserunt] *Germ.* & *Ald.* sentiunt.
 22. mihi] *Germ.* deest.
 22. 23. mihi supra nominatus] *Ald.* non
habet.
 26. undecimum mensem] *Germ.* & *Ald.*
 undecimo mense.

CAPUT VIII.

PAG. 51. vers. 11. nono] *Ger.* VIII.

11. & decimo] *Ald.* non habet.

11. tantummodo] *Ger.* tantum.

14. statis] *Germ.* & *Ald.* stantibus.

19. 20. disparili sua temperatura] *Germ.*
 & *Ald.* hac sua disparilitate pariter.

26. Quid] *Ald.* Quidquid.

Pag. 52. vers. 11. sit necesse] *Germ.* *Ald.* sit ne-
 cesse est.

11. & in al.] & *Ald.* deest.

15. has Græci *μοίρας* cognominarunt : eo
 videlicet, quod deas Fatales nuncupant
μοίρας] *Ger.* Has Græci *μέγην* vocant.

17. Et eæ] *Germ.* & *Ald.* Et hæ.

25. 26. tunc pr.] *Germ.* tum pr.

28. vocatur] *Germ.* & *Ald.* dicitur.

29. qui] *Ger.* quia.

29. 30. subtrahit. nam si, ut] *Ald.* succidit
 (*Ger.* subcedit) natura cuius.

Pag. 53. vers. 1. deinde] *Germ.* & *Ald.* dein-
 cept.

2. hexagoni æquilateralis] *Germ. & Ald.*
 hexagoniæ quæ (*Germ.* qui) lateralis.
 6. videatur] *Germ.* videbatur.
 7.8. videt] *Germ.* videlicet.
 17. polygoni] *Germ.* polygoniæ.
 17. afficit] *Ald.* efficit.
 23. potuerit] *Germ.* poterit.

CAPUT IX.

- PAG. 60. vers. 16. & fem.] *Ald.* at fem.
 17. vel] *Germ. & Ald.* ut.
 20. capillumque] *Germ.* capillumve. *Ald.*
 capilloſve.
 24. conformari] *Germ.* confirmari.
 26. afferunt] *Germ. & Ald.* ferunt.

CAPUT X.

- PAG. 62. vers. 12. mittitur] *Ald.* innititur.
 14. miſſæ, φθýγοι vocantur] *Germ.* emiſſæ
 φθýγοι vocatur.
 18. diastemata] *Ald.* non habet.
 18. quæ alia] *Ald.* quare (*Germ.* quæ) Ἀγ-
 νήματα.
 20. ἡμιτόνιον] *Germ.* semitonium.
 22. promiscue] *Germ. & Ald.* permixtæ.
 Alia, promiſce.
 Pag. 63. vers. 4.5. hemitonii] *Ger.* semitonii.
 6. altera] *Germ.* alia.
 6. hemitonii] *Germ.* semitonii.
 8. est enim vel.] *Ger. & Ald.* vel non habent.
 11. qui

11. qui] *Germ. & Ald. deest.*
 12. duo] *Ald. tria.*
 14. Platoni] *Germ. Plato.*
 14. ἡμιτόνιον] *Germ. semitonion.*
 14. autem] *Germ. deest.*
 15. δέσσις] *Germ. δέσιν.*
 15. appellatur] *Germ. appellat.*
 16. aliquid] *Germ. & Ald. liquide.*
 16. nec] *Germ. & Ald. deest.*
 25. mutabat, & id identidem *Germ. & Ald.*
 mutabat inter se collata & identidem.
 Pag. 64, vers. 1, 2. At eam] *Germ. ad eam.*
 2, 3. ubi invenitur, ubi pond.] *Ger. & Ald.*
 ubi invenitur pond.
 3, 4. sesquitertia] *Germ. sesquialtera.*
 5. cum autem] *autem Germ. & Ald. deest.*
 7. διαλάσις] *Germ. displasion.*
 8. si] *Ald. an.*
 10. cavo] *Ald. cano.*
 14. fescuplo] *Ald. non habet.*
 15. duodecim] *Germ. septem.*

CAPUT XI.

Pag. 68, vers. 10. forsitan obscure] *Germ. &*
 Ald. forsitan quidem obscure.

Pag. 69, vers. 4. ratione] *Germ. rationi.*

11. perficiunt] *Ald. perficiant.*
 13. absolvitur] *Germ. absolvit.*
 17. pervenit] *Germ. & Ald. pervenerit.*
 20. tota humana vita finitur] *Germ. &*
 Ald.

Ald. vota humana finitur.

20. ut & Solon] *Germ.* & *Ald.* & ut Solon.

30. pro portione, diebus] *Germ.* & *Ald.* proportionem est diebus.

Pag. 70, vers. 3. prodit] *Germ.* & *Ald.* procedit.

7. hos dies] dies *Germ.* deest.

9. præterit] *Ald.* præterit.

15. observatur] *Germ.* & *Ald.* observantur.

18. diebus] *Ald.* dies.

20. xc. & uno] *Germ.* & *Ald.* LXXII.

22. ducentis septuaginta quinque] *Ger.* & *Ald.* cclxxiv.

29. multas] *Germ.* multos.

Pag. 71, vers. 2. vocaverunt ἔκρυον] *Germ.* vocari ἔκρυον.

3. Sanguineum] *Germ.* sanguinem.

3. ἐν τρωσμός] *Germ.* ἐν τρωμ. *Ald.* ἐν τρωμα.

4. Quod] *Germ.* quia.

4. 5. videntur] *Ald.* videantur.

6. imparem] *Germ.* & *Ald.* in partem.

7. &] *Germ.* deest.

8. cclxxix.] *Ger.* deest hic numerus. *Ald.* cclxxiii.

12. naturam] *Germ.* non habet. *Ald.* numerum.

CAPUT XII.

PAG. 76, vers. 6. sacris ædibus] *al.* sacris omnibus.

7. cum] *al.* deest.

7. ageretur: non Apollini] *Germ. & Ald.* ageretur: Marti, non Apollini.

11. aut] *Ger. & Ald.* ut.

11. ac] *Germ. & Ald.* aut.

13. urbem] *Germ. & Ald.* urbes.

17. 18. sufferant] *Ald.* ferant.

21. Quamobrem] *Ald.* Ob quam rem.

24. expergitus] *Ger. & Ald.* expectatus.

27. reddidit] *Ald.* reddit.

eiusdem] *Ald.* eius.

CAPUT XIII.

PAG. 81, vers. 17. hæc] *Ger. & Ald.* hoc.

17. accedit] *Germ.* procedit.

22. diastematis congrua] *Ger.* diastematis motum habere congrua. *Ald.* diastematis habere congrua.

23. quamq.] *Germ.* quoq. *Ald.* quæque.

26. quam capere] *Ger. & Ald.* quam non caperent.

27. non possunt] *Ger. & Ald.* desunt.

Pag. 82, vers. 4. indicavit] *Ald.* iudicavit.

12. usque] *Ger. & Ald.* deest.

17. & dimidium] *In Germ. & Ald.* editione additur, quod vocatur diapente.

25. fa-

25. faciat] *Germ.* facit.26. id est] *Germ.* idem.30. 31. ad terræ] *Germ.* ad non habet.Pag. 83. vers. 1. Summitatē] *Ger.* summitatē.3. 4. ad alias] *Ger. & Ald.* deest.6. hunc] *Germ. & Ald.* deest.7. τὸ χοροῖον] *Germ. & Ald.* azonium. *al.* Ca-
xomon.7. quia] *Germ.* qui.8. sunt] *Germ. & Ald.* sint.11. separatim] *Ald.* separatum.13. Musica] *Germ. & Ald.* Musicæ.

C A P U T X I V .

PAG. 91. vers. 3. annos] *Ald.* anno.3. xv.] *Ger.* quartumdecim.8. erant] *Germ. & Ald.* erat.9. possunt] *Germ. & Ald.* possent.10. in quarto autem adusque] *Germ.* in
quarto usque.10. adusque lx.] *Ger & Ald.* usque ad.12. usque finem] *Germ.* usque ad finem.
Ald. usque in finem.14. essent, senes appellatos] *Germ. & Ald.*
esset, senex appelleretur.15. iam] *Ger. & Ald.* deest.15. laboraret] *Germ. & Ald.* laboret.16. 17. ætates] *Ger.* ætatum.17. finem primæ] *Ger.* finem vitæ unius-
cuiusque primæ.

17. pu-

17. putavit vii.] *Germ.* putavit finem vii.
Ald. putavit esse vii.

27.28. terminum si] *Germ. & Ald.* terminum vitæ si.

30. procurrunt] *Ger.* præcurrunt.

30. Etruscis quoque] *Germ. & Ald.* Etruscisque.

30.31. fatalibus] *Ger. & Al.* fatalem.

Pag. 92. vers. 2. 3. quæ duo ad] duo *Germ. & Ald.* non agnoscunt. al. quæ quam ad.

4. proferri] *Ger. & Ald.* proferre.

5. octuagesimo] *Germ. & Ald.* lxx.

6. impetrari] *Germ.* impetrare.

8.9. omnibus] *Germ.* hominibus.

19. temperari] *Ger. & Ald.* tentari.

21. in qua alii dixerunt oculos albescere;
 in nona, omnia fieri languidiora] *In*
Germ. editione hac non habentur: nec Aldus
agnoscit illa, in qua alii dixerunt oculos
 albescere. *Deinde ita habet*: In nona, illa
 declinare.

Pag. 93. vers. 4. tum] *Germ.* tunc.

8. sunt] *Ald.* sint.

15. vicesimum, &] *Ald.* vicesimum, alterum &.

15. secundum] *Ald.* deest.

15.16. secundum, dein] *Germ.* secundum
 & dein.

19. unum] *Ald.* deest.

23. inclinat] *Ger.* inclinant.

24. du-

24. ducuntur] *Germ. & Ald.* dicuntur.

25. philosophus] *Ger. & Ald.* philosophiæ.

27. putavit, novenario] *Ger. & Ald.* putavit scilicet novenario.

27. complet] *Germ.* complent.

29. reciperent] *Germ.* recipiant.

Pag. 94, vers. 13. vel hebdom.] *Ger.* vel *deest.*

15. quod &] *Germ. & deest.*

15. & ad] *Germ.* ad *deest.*

16. cæteris duco] *Germ. & Ald.* cæteris non daco.

21. claros] *Germ.* claro.

22. reperio] *Ger.* reperit.

27. protulisse] *Germ.* pertulisse.

CAPUT XV.

PAG. 103, vers. 8. corpori] *Ald.* *deest.*

17. & Dionysius] *Ald.* & non habet.

Pag. 104, vers. 3. ferunt] *Germ.* fere. *Ald.* utrumque *deest.*

11. veterum, nunc] *Ald.* veterum quos nunc.

11. suspicimus] *Ger. & Ald.* suscepimus.

11. quem] *Ald.* *deest.*

13. dicemus] *Germ.* dicimus.

14. non in te omnium virt. præd. conf. q. t. laud. se postp. erubesceret.] *Hæc omnia in Germ. desiderantur.*

22. sacerdotii] *Germ.* sacerdotis.

27. consecutus es] *es. Germ.* *deest.*

30. ple-

30. plebis] *Ald.* plebe.

30. non optavit] *Ald.* non exoptavit.

Pag. 105. vers. 2. vice] *Germ.* iure.

CAPUT XVI.

Pag. 108. vers. 3. tempusque] *Germ. & Ald.*
tempus quoque.

7. vel] *Germ.* id est.

8. 9. aut annum] *Germ.* aut unum annum.

14. fuit, &] *Ger. & Ald.* & non habent.

21. recipiat] *Germ.* accipiant. *Ald.* accipiat.

24. 25. decerpit] *Ald.* decerpat.

25. & apponit præterito] *Hæc à Germ. & Ald.* edit. absunt.

26. futurum] *al.* venturum.

27. paria] *Germ. & Ald.* propria.

28. enim.] *Germ.* etiam.

Pag. 109. vers. 4. finiti] *Ger. & Ald.* finito.

5. hæc enim] *Ger.* hæc etiam.

CAPUT XVII.

Pag. 111. vers. 4. Et quoniam sæ. a. nat. sunt,
a. ci., pr. de pat. dicam.] *Hæc in Germ. & Ald.* non habentur.

9. enim] *Ger.* etiam.

9. γενεάν] *Germ.* genena.

12. à sementi] *Ger. & Ald.* defunt.

12. 13. sementim] *Germ. & Ald.* sementem.

14. Herodicus] *Ger. & Ald.* Heraclitus.

15. scribit dici] *Ald.* scribi dicit.

N

20. COS

20. eos] *Germ. & Ald. deest.*

20. recedere] *Germ. & Ald. decedere.*

21. Arganthonium] *Germ. Argantonium. Ald. Argathonium.*

23. ut] *Germ. aut.*

Pag. 112. vers. 1. in centum] *Germ. & Ald. in non habent.*

3. in] *Ger. deest.*

3. sedecim] *Germ. & Ald. vi.*

11. libri] *Germ. & Ald. deest.*

18. qui longissimam] *Ger. & Ald. qui quam long.*

Pag. 113. vers. 14. ut] *Germ. & Ald. deest.*

15. cum Antias] *Ger. & Ald. tum Ant.*

19. Esquilinam] *Germ. Exquilinam.*

22. fierent, & hostiæ] *Ger. & Ald. fierent tribus noctibus, & hostiæ.*

26. is] *Germ. his.*

27. at] *Germ. & Ald. utq.*

Pag. 114. vers. 1. quod sæcularibus] *Ger. quod de sæcul.*

6. toriensque] *Ald. toridemque.*

10. primos] *Germ. primo.*

10. 11. regibus post] *Germ. & Ald. regibus cum post.*

11. CCXLV.] *Germ. CCL. Ald. CCLV.*

12. Valerius Antias ait] *Hæc Aldus nō habet.*

13. at xv. virorum] *Ald. esse ad xl. virorum. cui congruit Germ. præter nō esse, quod non agnoscit.*

13. Com-

13. Commentarii] *Germ. & Ald.* Commentarios.
13. annis] *Ald.* ante.
14. CCLXXXVIII. *Germ.* CCXCIX.
14. Sp. Verginio] *Ger. & Ald.* Sp. Virgino.
15. Secundos ludos, ut Antias vult] *Hec in Germ. & Ald. edition. non habentur.*
16. quinto trecentesimo] *Germ.* VIII. & XL. *Ald.* VII. & XL.
17. quindecim] *Ger. & Ald.* XII.
18. octavo & quadringentesimo] *Germ. & Ald.* ccccx.
19. Corvino] *Ald.* Corvo.
19. iterum] *Ger.* deest.
19. Pœtilio] *Ald.* Pœtelio.
21. C. Iunio] *Germ. & Ald.* L. Iunio.
22. aut ut in lib. xv. vir. scriptum est] *Ger. & Ald.* desunt.
24. 25. Licinio Varo] *Germ. & Ald.* Livio Varro.
- Pag. 115. vers. 3. DCVIII] *Ger. & Ald.* DCIII.
5. anno DCXXVIII.] *Ger. & Ald.* annis DCXXIX.
5. M. Æmilio] *In Ger. & Ald.* M. omisū est.
7. ludos C. Furnio] *Germ. & Ald.* ludos Furnio.
7. Silano] *Germ.* Syllano.
8. DCCXXXVII] *Germ.* DCXXXVII.
10. se 1111.] *Ger. & Ald.* se 111.
10. 11. anno 1000.] *Ald.* DCCXLI.

11. se] *Germ. deest.*
 12. DCCCXLI. *Germ. & Ald. cc ∞ xli.*
 13. Imperatores Septimius] *Ald. Imperatores L. Sept.*
 13. M. Aurelius] *Ger. & Ald. inde Aurelius.*
 14. Libone] *Ger. Iubeno. Al. Iubone.*
 15. DCCCCLVII] *Ger. DCCCLVII. Ald. cc ∞ lxxvii.*
 16. post centum] *Germ. post cx.*
 16. ut hi referrentur] *Ger. & Ald. uti referuntur.*
 17. statum] *Germ. statutum.*
 17. esse, neque] *Germ. & Ald. esse sæculum neque.*
 17. post centum decem] *Ger. post xc.*
 22. annos] *Germ. & Ald. annis.*
 25. sæcula discerni] à *Germ. & Ald. absunt.*
 28. raro fiunt] *Ger. raro sunt. Ald. rara sunt.*
 Pag. 116. vers. 2. civile] à *Germ. & Ald. abest.*
 3. modulum centum] *Germ. & Ald. modulum annorum centum.*
 4. 5. Roma] *Ald. A Roma.*
 5. DXCVI.] *Germ. CCLVIII. Ald. DVII.*
 6. quîs] *Germ. & Ald. qui.*
 7. 8. hunc numerum] *Germ. & Ald. hunc annorum numerum.*
 10. vitam] *Germ. & Ald. deest.*
 12. centenum fuerant] *Ald. centum fuere.*
 15. quodque] *Germ. & Ald. quod.*
 15. Dioscorides] *Germ. Diascorides.*
 17. constare] *Germ. & Ald. deest.*

19. perierunt] *Germ. & Ald.* perierint.

20. eo] *Ger. & Ald.* ideo.

20. id] *Germ. & Ald.* deest.

20.21. pendendo, omnis ætatis] *al.* pependit cor hominis.

21. increméta &] *al.* incrementa ætatis &.

21.22. deminutiones] *Germ.* diminutiones.

22. observent] *Germ. & Ald.* conservent.

24. accedere binas; ab iis cent. drach. ab an. quinquag.] *Ger.* editio non habet.

28. vitam] *Germ.* deest.

Pag. 117. vers. 6. Vettium] *Germ.* Vectium.

7. magno] *Germ.* deest.

8. docto] *Germ. & Ald.* doctori.

9. traderent] *Germ. & Ald.* tradebant,

CAPUT XVIII.

Pag. 127. vers. 23. tam] *Ger. & Ald.* etiam.

24. alii annum] *Ald.* alii unum annum.

27. nunc] *Germ. & Ald.* hinc.

Pag. 128. vers. 2. Lunam interdum] Lunam novam interdum.

8. separatim] *Ger. & Ald.* separatim.

9. ambos] *Ger.* ambo.

11.12. intercalabatur, q. bi. circ. & rev.

Æt. esset. u. m. q. L. p. al. f. an. tr. a.

poët. d. Postea, cog. er. h. t. d. & πττ. f.

sed eam, quod q. quoque anno] *Hæc omnia in Ger. editione desiderantur.*

13.14. patri] *Ald.* deest.

16. 17. sed eam] *Ald.* sed & eam.
 18. πενταετηρίδα] *Ger.* Penteterida.
 18. nominabant] *Ger.* adiicit quod quinto quoq. anno.
 19. ex] *Germ.* deest.
 20. ut annus] *Germ.* & *Ald.* non habet.
 20. Solis] *Ger.* adiicit annum.
 20. constaret] *Ger.* & *Ald.* constare.
 21. unum] *Ger.* primum.
 21. in] *Germ.* deest.
 21. 22. quadriennio] *Germ.* & *Ald.* quadriennium.
 22. diem] *Germ.* deest.
 24. quoque] *Germ.* & *Ald.* deest.
 25. quod] *Ald.* quoniam.
 30. verum] *Ger.* & *Ald.* vere.
 Pag. 129. vers. 5. hanc] *Germ.* & *Ald.* deest.
 6. 7. Cleostratum] *Ald.* Leostratum.
 8. alios] *Germ.* & *Ald.* alii.
 10. 11. Mnesistratus] *Germ.* Mnestratus.
 11. Dositheus] *Ger.* Doxitheus.
 16. 17. proxima] *Ger.* & *Ald.* proxime.
 23. proventus, sterilitates item, morb.]
Germ. proventus, ac sterilitates, morbosque.
 29. DCCCXL.] *Germ.* ccccxl. *Ald.* cccxl.
 Pag. 130. vers. 2. Callippi] *Germ.* Calippi.
 2. Cyziceni] *Quod sequitur, non est in editione Germanica.*
 3. interkalentur] *Ger.* & *Ald.* intercalarentur.
 5. per-

5. perinde] *Ger. deest.*

17. solos] *Ger. & Ald. solus.*

18. itaque] *Germ. deest.*

18. 19. quadriennium] *Ger. quadriennio.*

19. apud eos uno circiter die minus est,
quam naturale quadriennium] *Hac in
Germ. editione desunt.*

20. eoque] *Germ. eo.*

21. MCCCCLXI.] *Germ. MCCCCLXI.*

23. ὁ θεὸς ἐνιαυτὸς] *Ald. δὲ θεὸς ἐνιαυτὸς. Ger.
ἐνιαυτὸς.*

Pag. 131. vers. 1. mundi] *Ger. deest.*

5. CCCCLXXXIV.] *Germ. CCCCLXXXVI I I I I.*

6. Heraclitus] *Germ. Herodotus.*

7. x. m. cc. clv. xxciy. *Ger. xiii. dccccclxxxiv.
Ald. x. m. c. ∞ xxciy.*

8. Orpheus c. m. xx.] *Ger. & Ald. Orpheus
cxx.*

11. 12. notandis] *Germ. notandas.*

13. quas vocant] *quas vocat.*

Pag. 132. vers. 1. fuit, duodecimo] *fuit die
duodecimo.*

3. 4. undequadragesimus] *Germ. & Ald.
undequadraginta.*

5. 6. dictum. nunc] *Ger. & Ald. dictum est,
nunc.*

7. locus] *Germ. & Ald. addunt videtur.*

CAPUT XIX.

PAG. 140. vers. 26. nondum] *Germ. deest.*

Pag. 141. vers. 1. Ahrodifius] *Ger. Aphrodius.*

1. 2. & part. diei oct. Callip. a. ccclxv.
& Arist. Sam. ran. & pr. diei part.
MDCXXIII. Meton vero ccclxv. & dier.
quin und. p. Oen. ccclxv.] *Hac Germ.
editio non habet.*

4. M. DCXXIII.] *Ald. MDXXXII.*

6. Oenopides] *Ald. Venopides.*

7. Harpalus] *Germ. Arpalus.*

10. incomprehensibile] *Germ. & Ald. in-
comprehensibilem.*

10. quiddam] *Germ. & Aldus quidem.*

10. 11. inenuntiabile] *Germ. inenumera-
bilem. Ald. innumerabilem.*

16. statuebant, tam] *Ger. & Ald. statueb.
& tam.*

20. ab Ifone] *Ger. & Ald. à Pisone.*

21. Arminon] *Ger. & Ald. annum.*

22. perduxisse] *Ger. & Ald. produxisse.*

23. primo] *Germ. & Ald. primum.*

24. προσέλωσι appellati] *Germ. profelinas
appellant.*

24. appellati] *Ald. appellantur.*

26. quod prius] *Germ. quod quem prius.*

27. quam] *Ger. deest.*

29. annum] *Ger. & Ald. deest.*

30. 31. ὥρας] *Ald. & Ger. ὥρε.*

Pag.

- Pag. 142. vers. 1. *ἄρα* Germ. & Ald. *deest*.
 2. eorumque] *ἢ* que Ger. & Ald. *deest*.
 3. circuitum] Ald. & Germ. *circuitu*.
 5. semestres] Germ. *semestrem*.
 6. &] Germ. & Ald. *deest*.
 7. dies] Ald. *die*.
 8. coniunctos] Ger. *cunctos*.

CAPUT XX.

Pag. 146. vers. 26. mittam] Germ. & Ald. *omittam*.

28. recentioris memoriæ] Ger. & Ald. *recentiores memoria*.

Pag. 147. vers. 4. anquirere] Ger. & Ald. *inquirere*.

5. itemque] Germ. *item*.

14. duodecim] Germ. *xxii*.

14. fuisse] Germ. *deest*.

15. Gracchano] Germ. & Ald. *Graccho*.

16. 17. credendum, qui] Germ. & Al. *credendum est qui*.

18. Hi] Ger. *in*.

19. trecentos quatuor] Ald. *xxxiiii*.

26. Sextilis & September xxx.] Ger. & Ald.

Sextilis & September tricenos.

Pag. 148. vers. 1. Tarquinio] Ger. *Tarquino*.

4. videatur] Germ. *videbatur*.

10. illis] Ger. & Ald. *his*.

11. dies] Germ. & Ald. *deest*.

15. ita] Germ. & Ald. *deest*.

18. interkalarem] *Germ. & Ald. interkalarium.*

28. 29. plerique ob] *Ald. plerique vel.*

29. gratiam] *Germ. & Ald. deest.*

Pag. 149. vers. 1. redeintor] *Germ. & Ald. redemptores.*

1. ex] *Germ. & Ald. deest.*

2. esset] *Germ. & Ald. essent.*

4. ultro] *Ger. & Ald. vitiose.*

4. adeoque] *que Germ. & Ald. non habent.*

7. 8. interkalarios] *Ger. & Ald. interkalares.*

8. septem] *Germ. & Ald. VIII.*

8. in] *Ald. inter.*

20. mensum] *Ger. & Ald. mensium.*

20. regiones] *Ger. regiones.*

21. summovertentur] *Germ. summo vertentur.*

Pag. 150. vers. 4. optime] *Germ. optimi.*

6. etiam si] *Germ. etiam.*

6. decimestres] *Germ. decem menses.*

7. vel] *Germ. deest.*

8. quantum poterat idem, fuerunt] *Ald. quantum iidem postea fuerunt. Germ. quantum postea.*

C A P U T X X I.

Pag. 154. vers. 14. id] *Germ. ad.*

18. 19. quod p. ig. v. *ad.*] *Ger. & Ald. desunt.*

19. 20. à cataclysmo priorē] *Germ. & Ald. non habent.*

23. in

23. in] *Germ. deest.*

Pag. 155. vers. 2. Ogygium] *Germ. & Ald. Ogygis.*

2. anni] *Germ. & Ald. annis.*

7. quidem] *Germ. quod.*

9. 10. Aretes] *Germ. & Ald. Orethes.*

10. DXIIII.] *Germ. CL.*

28. Parilibus] *Germ. Palilibus.*

30. CCXXCIII] *Germ. CCLXXXVIII.*

Pag. 156. vers. 3. Augustorum] *Germ. & Ald. Augustani.*

3. perinde] *Germ. pridie.*

3. ex] *Germ. & Ald. deest.*

5. Imp. Cæs. D. F.] *Germ. Iul. Cæs. Divi filius Imperator Augustus.*

6. L.] *Germ. & Ald. deest.*

6. Munacii] *Germ. Numacii.*

7. Augustus] *Germ. & Ald. deest.*

8. Vipsanio] *Germ. Vipsano.*

8. III.] *Germ. deest.*

10. hunc] *Germ. & Ald. deest.*

11. CCLXVII] *Germ. & Ald. CCLVII.*

13. Nabonnazaru] *Germ. Nabonnagarios. Ald. Nabonnagarii.*

14. confurgunt] *Ald. confurgant.*

17. hunc] *Germ. huc.*

20. anno fuit] *Ger. anno præsentē fuit.*

22. Imperatore Antonino] *Ald. & Ger. deest.*

22. Pio] *Germ. Ulpio.*

22. II.] *Germ. & Ald. deest.*

23. Præ-

23. Præsente] *Ger.* Romæ.

23. fuerint] *Ald.* fuerunt.

27. est, & solaris] *Ger.* est, solaris & canic.

28 Dei annus] *Germ.* trieteris.

Pag. 157, vers. 1. ex alio alioquo] *Ald.* τὸ α-
 lio deest. In *Germ.* autem editione totus hic
 locus sic concipitur. Initia autem istorum
 annorum propterea notavi, ne quis
 nesciat voluntates, quæ non minus di-
 versæ sunt, quam opiniones philos.

1. tempore simili] *Ald.* tempore simul.

2. 3. voluntates non minus diversæ sint]
Ald. voluntates quæ non minus diver-
 sæ sunt, quam philosophorum. : * .

5. à bruma, aliis ab æstivo] *Ald.* à brumali,
 ab æstivo solst. *Germ.* à brumali; aliis ab
 æstivo solstit.

6. 7. autumnali æquinoctio] *Ald.* æquino-
 ctio deest.

CAPUT XXII.

PAG. 162. vers. 1. Mensum] *Ger. & Ald.* Men-
 sium.

4. dicantur] *Ger.* dicuntur.

5. orbe] *al.* deest.

10. Romani] *Ald. & Germ.* Roma.

12. 13. instituti, &] *Germ.* τὸ & deest.

14. sive] *Germ. & Ald.* seu.

15. neque] *Germ.* nec.

19. 20. inæquabiliter] *al.* inæqualiter.

27. alias

27. alias longiores, alias] *Ger. & Ald.* alios longiores, alios.

28. civitatum] *Ger. & Ald.* civitatum.

Pag. 163. vers. 3. Maius viginti & duum] *Ger.*

Maius XII. *Sed id typographi vitium arbitror.*

4. Sextilis duodeviginti] *Ger. & Ald.* Sextilis: duodex.

6. October triginta duos] *al.* October xxx.

7. triginta novem] *al.* xxxiv.

9. 10. plerique] *Ger.* pleraque.

12. cccly. haberent] *al.* cccly. hab. *Ger.* cccly. haberent.

15. neque] *al.* nec.

16. ut sic] *Germ. & sic.*

17. illis] *al.* illius.

23. Aphrodite, id est, Venere] *Ger. & Ald.* Aphrodite Venere.

29. mensum] *Germ. & Ald.* mensium.

30. antiquiores, quam] *Ger. & Ald.* antiquiores fuisse, quam urbem; satis & Χη docet.

Pag. 164. vers. 3. quia Rom.] *Ald.* non quod Rom.

10. Maiæ fiat] *Ger.* Maiæ fit.

12. quod illo] *Ald.* quia illo.

12. maxime Iunoni] *Ger. & Ald.* maximi Iunoni habentur honores.

15. à numeris] *Ger. & Ald.* τὸ à deest.

18. & Ianuar.] *Ger. & Ald.* τὸ & deest.

18. adtributus est] *In Ger.* τὸ est desideratur.

20. piat

20. piat] *Germ. & Ald.* expiat.
 21. & 26. Februm] *Ger. & Ald.* Februarii.
 28. Februatus] *al.* Februarius.
 29. vocitatur] *Germ.* vocitatus. *Ald.* vocitatus est.
 30. immutata] *Germ. & Ald.* mutata.
 30. 31. nam qui Quinctilis fuit] *Ald. & Ger.* nam Quinctilis, Iulius cognom.
 Pag. 165. vers. 3. 4. ex S. C., Marcio] *Ger.* Qui autem Sextilis fuerat, C. Marco (*Ald.* Marcio) Censorino.
 6. Augustano] *Germ. & Ald.* Augustio.
 8. 9. mensum immutaverunt] *Ger. & Ald.* mensium mutavere.
 12. mensibus fuerunt] *Germ. & Ald.* fuerunt *deest*.

CAPUT XXIII.

- PAG. 169. vers. 2. aut ann.] *al. & ann.*
 26. dies est temp.] *Ald.* dies, temp.
 28. tempus est] *Ald.* est tempus.
 28. 29. usque ad exortum] *Germ. & Ald.* solis ad exortum.
 Pag. 170. vers. 2. quod fit] *fit abest à veteri lib.*
 2. circumactu] *Ald.* circuitu.
 8. astri, diem] *al. desunt*.
 10. Athenienses] *al.* Athenis.
 11. cæterum] *al.* cæteri.
 11. Romani] *al.* Romæ.
 18. dicitur] *Ger. & Ald.* dicetur.

18.19. Idem significat, quod qui à media nocte, ad proximam mediam noctem] *Hac Ger. defunt.*

27.28. dicunt] *al. ducunt.*

28. Capitolio] *al. Capitolino.*

Pag. 171. vers. 2. ad clima] *Germ. & Ald. à climate.*

8. solarium] *Ger. & Ald. horarium.*

10. nam in XII.] *Germ. nam XII.*

16. idque similit.] *Germ. & Ald. id similit.*

17. & tertia] *& abest à vetere cod.*

CAPUT XXIV.

PAG. 174. vers. 10. aliis subnotata] *Germ. & Ald. aliis deest.*

13. incipiam] *Germ. & Ald. incipio.*

17. dein] *Ger. & Ald. deinde.*

18. conticuerant] *Ger. & Ald. conticuere.*

19. Sole nondum orto] *Ald. cum Sole orto iam lucet. Germ. tunc ante lucem, & sic diluculum vocatur. Mane, &c.*

21. videtur Solis] *Ald. videtur. Sol*

22. medii diei] *Germ. meridiei.*

23. hinc] *al. tunc.*

23. Hinc suprema] *Germ. hinc tempestas suprema.*

24. Plurimi] *al. multi.*

24.25. Existimant.] *Ald. existiment.*

26. SOL. OCCASUS] *Germ. & Ald. Solis occasus.*

27. Plz-

27. Platorius] *Ger.* Plectorius.

Pag. 175. vers. 2. POST HAC FUAT] *Ger.* Post-
hac fuerit. *Ald.* p. h. erit.

3. ISQ USQ. AD. SUPR.] *Ald.* Iisque supre-
mam (*al.* seprimam) ad Solem occa-
sum ius inter cives dicito. *Germ.* Iis-
que supremum ad Solis occasum ius
inter cives dicito.

5. sequitur vespera] *Germ.* & *Ald.* dicitur
vesper.

6. hesperon] *Germ.* hesperum.

9. quod] *Ald.* quia.

10. noctis sit] *Ald.* noctis ne sit.

11. Post id seq.] *Ald.* id. deest.

15. qua nihil agi] *Germ.* & *Ald.* quia ni-
hil. *Sed* & agi, non est in vet. lib.

15. tempestivum est, tunc ad med.] *Germ.*
tempestivum tunc, cum ad med.

15. tunc] *Ald.* Tum.

FRAGMEN-

FRAGMENTUM I N C E R T I S C R I P T O R I S,

Antea Censorino tributum, & cum eius de die Natali libro continenter impressum, nunc ab eodem separatum, correctiusque, & aliquot capitibus, ex veteri libro additis, auctius editum

A. LUD. CARRIONE.

De NATURALI INSTITUTIONE.

CAPUT I.

 Nitia rerum eadem elementa & principia dicuntur. Ea Stoici credunt tenorem atque materiam. Tenorem, qui, rarefcente materia à medio tendat ad summum; eadem concrefcente, rursus à summo referatur ad medium. Thales Milesius aquam principium omnium rerum dixit. Alias opiniones supra retuli. Stoicorum opinio probanda: qui, cum arte compositum mundi opus considerarent, introduxerunt Naturam providam ac sapientem, quam ordo impermutabilis ostenderet;

O & in-

& industria factum pronunciaverunt. Sive perpetuus, sive longævus est mundus, & in flammâ abît, & vicissim ex flammis renovatur, ac restituitur, durantibus tamen principiis: nec recidere ad nihilum videri potest, quod in se deficit, & in se regignitur. Et constat quidem quatuor elementis, terra, aqua, igne, aëre. cuius principalem Solem quidam putant, ut Cleanthes; ut Chrysippus, æthera: cuius motu perenni subiecta tenentur & administrantur, & ipse quidem æther nihil patitur. aër ætherem supra, infra aquam, & aër supra aquam, infra terram. terra omnia ex omnium permixtione progignit, & temperantia fovetur, intemperantia læditur. Invicem porro elementa succedere, & interitu singulorum universa fieri sempiterna, manifestum est.

DE COELI POSITIONE.

CAPUT II.

COelum circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi maxime frigidi, australis humillimus, & aquilonius excelsissimus. His utrimque proximi duo paralleli vocantur, æque, ut ita dixerim, distantes, iidem tropici, iidem solstitiales: alter hibernus, per quem Sol, transmittens octavam partem Capricorni, solstitium hibernum facit; alter

alter æstivus, per quem Sol octava parte Caprici solstitium æstivum facit. medius est æquinoctialis, qui octava parte Arietis æquinoctium vernum, octava parte Libræ autumnale constituit. Ut circuli in cœlo, ita in terra zonæ vocantur: inhabitabilis infra frigidus circulus ob rigorem, quod ab his longissime Sol abest: item extensus in radios æquinoctiales, quod sub vertice Solis est. sub quo quidam habitare dicunt cydrôphe, & Æthiopix maximam partem. item plurimas insulas maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores, sub tropici habitare nihil dubium est. Noster solstitialis æstivus est excelsus atque arduus. divisi à nobis circulo æquinoctiali antichthones vocantur: videntur humiles atque depressi, quibusque antipodes infra sunt. quod ut posse videatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum. Antichthones idem Antæcæ nominantur. Incipit signifer non ab extremo circulo, nec ad extremum pertenditur, sed ab imo tropico australi brumali que eodem per æquinoctialem ad summum solstialem eundemque æstivalem per medium longitudinis latitudinisque porrectus obliquum. Circuli signiferi partes ccclx. signa xlii. partium singula tricenarum, quorum quædam minora quædam ampliora & populo... * ... dicuntur. sed compensatio quin-

que partes creditur applicare, ut sint omnes signiferi partes ccclxv. horum incipientia ab ariete altera sunt masculina, altera feminina: & masculina quidem masculorum natalibus, alia feminarum convenientia. item quantum quodque eorum aut tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete, quod signum tropicum est. Tropi-
corum duo sunt æquinoctialia, Aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropi-
cis proxima solida, anteposita his de-
formia.

DE STELLIS FIXIS ET

STANTIBUS.

CAPUT III.

STellarum aliæ cum cœlo feruntur, ideo-
que, quod non excedunt suos locos, fixæ
nominantur: aliæ contra cœlum, & in ortus
cœli eunt, sed mundi celeritate victæ occi-
dere videntur cum eo, quamvis cursum suum
peragant. Sol maximum sidus ætheris me-
dii limite ignescit, singulis diebus & nocti-
bus peragit singulas partes: signiferum per-
vadit annum. Luna de Sole flammatur. am-
bit circuitu brevissimo terram triginta die-
bus, adeo vicina vertici terræ, iunctaque, ut
in umbram eius incidere soleat, & videri defi-
cere. eadem cum subiit Solem & substitit
radiis, facit obscuracionem, quæ defectio So-
lis

lis videtur: interim tamen cava, paucioribus quam triginta diebus circulum suum transit. Saturni stella per maximum ambitum fertur, ideoque tricenis mensibus singulis signis resistit, per triginta annos signiferum pertransit: frigida & sterilis, infecunda, terris nascentibus non salutaris, facit adversa diurna & subita. Iovis stella in singulis signis annum manet, signiferum duodecim annis evadit, salutaris & temperata, & universis euntibus prospera. Martis stella non eodem spatio signis singulis hæret, sed signiferum novem fere annis pervagatur, ignea, intemperans, & in adversis & in mortalibus subita, vel ferit repentinis morbis, vel ferro perimit. Stellæ Mercurii & Veneris Solem sequuntur, eademque spatia custodiunt. Stella Mercurii fit similis illi, quam videt; Veneris, genitalis & roscida, & prospera, & salutaris. Luna globum suum creditur habere, sed ignem à Sole concipere, &, quantum percutitur, ardescere. Quando igitur à Sole discedit, augetur: cum vero contra stetit, toto feritur adverso, & velut speculum, non vim, sed imaginem reddit. Hac universa gignentia crescente pubescunt, tenuesciente tenuantur. humor etiam & spiritus omnis augefcit: tumescit Oceanus, deinde cum ipsius fulgore confidit. Diverſo ergo cœli & vagantium stellarum concursu, quod temperatur, utrimque deteritur,

ritur, & infra fluit. id excipit Luna, & Soli tradit: quo & animalia vigescunt, & humus quodammodo animatur genitali calore, & ut ita dixerim, vivo. Plurimum in originibus valent, quæ in ortu sunt, languent in occasu. Ortum facit stella, quam Sol præterit, deinde stationem matutinam cum à quinto loco Solis steterit: in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moveatur. quæ contraria est Soli, mane occidit. oritur simul nocte, & vocatur * deinde rursus altero latere à quinto signo deprehensa post meridianam stationem facit; donec ingresso Sole idem signum sub radiis eius delitescat, & in totum occidat. Adspiciunt inter se stellæ ex quinto signo, quod dicitur trigonon: & habent maximam consensionem. item à quarto, quod dicitur tetragonon, & centrum vocatur, & in alterutrum maximum præstant effectum. item ex contrario, quod est sextum signum, & diametron vocatur, estque maxime adversum. cætera dissident, vel leviter adspiciuntur. tertium quodque dicitur hexagonon. Signa tropica perigrinationibus præsunt, & omnino mobilibus, & in consiliis subinde variant atque permutant: biformia geminatione rerum omnium repetitionem significant; & interim dilatione solida vehementer & instanter efficiunt, & ad exitum vel prospera vel adversa perducunt, sicut adspiciuntur à stellis,

stellis, vel faventibus, vel repugnantibus. Multum tamen refert cuius quæque stella domus sit, alienæ an ipsius. domus Solis est Leo, Lunæ Cancer, Mercurii Virgo & Gemini, Veneris Libra & Taurus, Martis Scorpio & Aries, Iovis Sagittarius & Piscis, Saturni Capricornus & Aquarius. Noturnis originibus favent Luna, Mars, Venus: plus die possunt Sol, Saturnus, Iupiter: Mercurius varie, & quomodo consensit aut visus est.

DE TERRA.

CAPUT IV.

Terra omnium rerum est media, forma globosa. aquis cingitur, in aëra prominet, excipit cælum: aque omni vel temperie quantum afficitur, ita quæcunque sustinet, afficit & movet. Poterat finem liber, plenus omnibus necessariis, iam videri consecutus; sed cum & mundi dimensiones, & plurima præterea in universis rebus, ratio Geometrica impleverit, pauca de numeris mensurisque dicamus.

DE GEOMETRIA.

CAPUT V.

Geometria est scientia digerendi figuras, & numeros emetiendi cum suis resolutionibus. Numerus est congregatio singulorum, finita semper, & infinita natura.

DE FORMIS.

CAPUT VI.

NOta est, cuius pars nulla est. Linea longitudo sine latitudine. lineæ autem finis, notæ. Recta linea est, quæ super se positæ notis æquabiliter posita & summissa est. quod longitudinem tantum habet summitatis. finis lineæ super plana, quæ dicitur *ἰσμήνη*. Summitas est, quæ super se positæ rectis lineis æquabiliter posita est, vel quæ suis finibus æquabiliter posita est. Planus angulus est, in planicie duarum linearum, non e regione positarum, ad unum signum contingens curvatio. Hæ lineæ, quæ angulum continent, cum rectæ sint, is angulus rectis lineis contineri dicitur. Si recta linea supra rectam lineam stans continuos angulos inter se pares facit, tum uterque ex paribus angulis rectus dicitur; & ea linea Græce *νόρμα*, Latine norma dicitur. Rectus angulus.

gulus, est modicus & sibi congruens; hebes, maior recto; acutus, minor recto.

DE FIGURIS.

CAPUT VII.

Figura est, quæ aliquo fine, aut aliquibus finibus continetur. Circulus est figura plana, una linea comprehensa, intra quem mediæ omnes lineæ inter se pares sunt. Centron est nota circuli medii. Diametros est recta linea per centron emissa, & in utramque partem secans circulum. Hemicyclium est circuli dimidium. Euthygrammoi formæ sunt, quæ rectis lineis continentur. Trigonum, trilaterum; tetragonum, quod quatuor; multilaterum, quod pluribus. Triangulum æquilaterum; quod paribus trinis lateribus concurrit; isosceles, quod duo tantum latera paria habet. Scalenon, quod tria latera inæqualia habet. Orthogonum, quod habet [rectum angulum : amphigonum quod habet hinc inde angulum hebetem : oxygonon, quod acutos omnes tres angulos habet:] quadrilaterum, formarum quadratum est, quod omnia quatuor latera habet, & angulos rectos; heteromeces, [quod nec angulos, nec latera paria habet. Scutula, id est, rhombos, quod] latera paria habet, nec angulos rectos, similes scutulæ : cuius con-

traria latera, & contrarii anguli, inter se pares sunt, sed neque æqualiter nec undique æque rectis angulis. Trapezia, cætera nominantur. Parallelæ lineæ, quæ sunt in eadem planitie posite, nunquam inter se contingunt.

DE POSTULATIS.

CAPUT VIII.

Postulata Geometrarum sunt quinque, ut liceat ab omni signo ad omne signum rectam lineam ducere, & omnem finitam rectam lineam à regione eiicere, & omni modo & intervallo circulum scribere; & omnes rectos angulos inter se pares esse; & si in lineam recta linea immissa interiores angulos minores duos rectis pares fecerit, erectas lineas concurrere. Si paribus paria adiecta fuerint, omnia paria erunt: & si paribus paria dempta, reliqua erunt paria; & quæ eisdem paria sunt, & inter se paria sunt.

DE MUSICA.

CAPUT IX.

Prior est Musica inventionemetrica. Cū sint enim antiquissimi poëtarum Homerus, Hesiodus, Pisander, & hos se cuti elegiarum, Callimachus, Mimnermus, Euhemerus;
 mox

mox Archilochus & Simonides trimetrum iambicum, chorium catalecticum, tetrametron composuerunt. Archilochus etiam commata versibus applicando variavit. Eupolis per plurimas species secuit, Alcman numeros etiam minuit in carmen. hinc poëtriæ melicæ; at Telesilla etiam Argiva minutiones edidit numeros. Quæ species cum iam displiceret, & integra brevior videretur, magnitudine Pindari asserta est. qui etiam libros innumeris modis edidit. hoc secuti musici Timotheus, & Pondoſ, & Hyperides, & Follis, & clarissimus cum peritia tum eloquentia Aristoxenus, modulati protinus cantus. Nec tamen non putes antiquiores cantus esse numeros, sed rusticos & inconditos; post quos poëtica valuit, veluti legitima Musica licentior, magisque modulata.

DE RHYTHMO.

CAPUT X.

Rhythmus creditur dictus à Rhythmōnio Orphei filio, & Idomoneæ nymphæ Maricæ, ut tradit Nicostriatus, libro quem composuit de musico fratre Rhythmōnii: * tradit Hymenæ Varrithonis autem & Chloridis Tiresæ filiæ Periclymenum & Perimedem, qui primus cecinerit res gestas heroum musicis cāntibus.

DE

DE MUSICA.

CAPUT XI.

Musica est peritia faciendorum & canendorum modorū. Eius partes harmonica, organica, crousmatica. Crousmata, pulsus decori sine carmine vocantur. Harmonia, est consonantia. Organica, rhythmos Græce, modus dicitur Latine. Nominatur versus ab eo, quod fluat, seque ipse circumbeat. Modus autem, est lex quædam & ordo vocalium intervallorum & differentia; vel, ut Aristoxenus definit, non utcumque compositum vocalium temporum intervallum. * Carmen est modus motus. Tempus, est syllabæ spatium. huius elementum brevis syllaba. divisio, brevis alia, longa alia. & neutrius ratio est.

DE MODULATIONE.

CAPUT XII.

Modulatio, est modorum prudens dispositio. Eius tres species, τὸν Θ, ἁρμόνια, ἀρμονία. Species carminum tredecim: ex quibus primæ sunt, Dorium, Phrygiū, Lydium. His accesserunt gravissimum hypodorium, mox duo hypophrygii, gravior & acutior, [deinde hypolydii totidem, & perinde

de gravior & acutior:] deinde Dorius medius, tum Phrygius gravis, & alter excelsus: totidem Lydii, gravis & acutus: tum mixolydii pari diversitate: postremo hypermyxolydii acutissimus. Organum quondam habuit tres intensiones, gravem, mediam, & acutam. inde Musæ quoque tres olim æstimatæ, Hypate, Mese, Nete. Nunc in ampliore numero soni cōsiderantur, ut sit proslambanomenos Hypate hypaton, deinde parypate hypaton, deinde Lycanos hypaton, deinde hypate, deinde hypates meson, deinde parypates meson, deinde Lycanos meson, deinde triscelmeumenon netes mommenon paramese trite diezeugmenon, paranete diezeugmenon, trite hyperboleon: Quas animadvertisse cum resonantia suavitatis in arcu sororis Apollinem tradunt, & intendisse protinus citharam, tum notasse, quod adstrictiora fila nervorum in acumen excitarentur, gravibus responderent remissa. inde fecisse tres primos, de quibus supra dictum est: hanc excepisse intensiōem Linon, quem quidam Apollinis filium tradunt, & nymphæ Paramesæ Chrysthemidi reliquisse: ab ea adiunctum modum, qui synemmenos dicitur: hunc numerum auxisse Terpandrum adiectione diezeugmenou, qui primus à gravibus in acumen avertitur. deinde Timotheus addidit duos, parameson & hyperboleon. Initium

tium modi dicitur diesis; dimidium, hemitonium; totum, tonos. Toni duo & dimidius, diareffaron nominatur; tres & dimidius, diapente; sex, diapason. Hæc Musicæ summa est.

DE METRIS ET PEDIBUS.

CAPUT XIII.

METrum Græce, Latine numerus vocatur. Numerus est æqualium pedum legitima ordinatio. huius artis & thesis partes sunt. Pedum syllabæ elementa, numeri modorum elementa, spatia syllabarum ac tempora. Pedes componuntur ex syllabis ut minimum binis, ut plurimum ternis. incipiunt temporibus binis, ad sex perveniunt. dissyllabi quatuor, trissyllabi octo, plures quam duodecim esse non possunt. Pyrrhichius, ex duabus brevibus: cuius exemplum, *Deus*. Chorius, ex longa & brevi: ut, *Roma*. Iambus, ex brevi & longa: ut, *salus*. Spondeus, ex duabus longis: ut, *vates*. Duo igitur quantitate contrarii, Spondeus & Pyrrhichius, duorum alter, alter quatuor temporum. duo in ordine, quorum uterque trinorum temporum, Iambus & Chorius. Ita non plures, quam quatuor pedes dissyllabi sunt, nec esse possunt. Trinarum syllabarum primus est dactylus: qui constat ex longa & duabus bre-

brevibus, cuius exemplum, *Aeolus*. huic contrarius anapæstus, ex duabus brevibus & longa, ut *pietas*. Amphibrachus, ex brevi, & longa, & brevi: cuius exemplum, *avarus*. Brachysyllabus, ex tribus brevibus, cuius exemplum *Cicero*. & contrarius Molossus, ex tribus longis: cuius exemplum, *Mæcenæ*. Item tres quinum temporum, Bacchius ex duabus longis & brevi: cuius exemplum, *Latona*. huic ordini adversus palimbacchius, ex brevi & duabus longis: ut, *Aquinas*. Creticus & amphimacrus ex longa, brevi, & longa: ut *sanitas*. duobus à quantitate contrariis brachysyllabo & Molosso, quorum alter trium temporum est, alter sex: ordine tres in quaternis, tres in quinis temporibus.

DE LEGITIMIS NUMERIS.

CAPUT XIV.

Primus est & legitimus maxime numerus, hexameter heroicus. huius pedes aut dactyli sunt, aut spondei: raro & in versu extremo reperietur trochæus; huius exemplum, *Avia Pieridum peragro loca nullius ante*. Totus iste dactylus fuit, & habuit summum trochæum. Sed mixtus ex spondeis hic erit. *Italiam fato profugus Lavinaque venit*. —
totus

totus ex spondeis: *Cives Romani tunc facti sunt Campani*. Hoc genus numeri paucissimarum duodecim syllabarum, plurimarum octodecim: tempora recipit vigintiquatuor, interim vigintitria: pedibus tribus tantum conficitur. formas excipit triginta duas. enumerare festinantibus longum est. Pentameter elegiacus habet exemplum: *Dum meus assiduo luceat igne focus*. recipit dactylum, spondeum, anapæstos duos in fine versus, aliquando brachysyllabos. fit syllabarum paucissimarum duodecim, plurimarum quatuordecim. tertium pedem spondeum semper habet, quartum & quintum aliquando brachysyllabum. Trimetros iambicus Latine senarius dicitur: cuius exemplum, *Phaselus iste quem videtis hospites*. duodecim syllabarum est. recipit aliquando præter cæteros iambos, extremo pyrrhychion. Trimetros tragicus: *Pro veste pinnis membra textis contegit. &, Aquilonis stridor gelidas molitur nives*. recipit in parte prima gressionis spondeum, & alio loco dactylon & anapæston, & pro iambo chorium & tribrachyn: fit syllabarum paucissimarum duodecim, plurimarum septendecim. recipit tempora plurima undeviginti, paucissima tredecim. Comicus trimetros solet magis in breves minui. Trimetros Hipponactius pedem novissimum assumens spondeum vel chorium talis

talis est: *calentibusque lymphæ fontibus*. semper eisdem pedes, quos reliqui trimetri, præter novissimum, recipit, & tetrametros, qui Latine quadratus, vocatur. Choriæ talis est: *Tela famuli, tela propere, sequitur me Thoas*. recipit eisdem pedes, pervenit ad septem & semipedem, summum pedem patitur aut creticum aut dactylum. Octonarius iambus: *Proinde & abs te regimen Argos dum est potestas consulendi*. Septenarius; *Hæc bellicosus cui pater, mater cluet Minerva*. Constat ex pedibus iisdem Ionicus septenarius: *Ibant mala viere Veneream coronam*. Ionicus maior est: *Ille ictus retrocecidit in natem supinus*. habet vitium in tertia syllaba. minor, *Metuentis patrue verbera lingua*. Percipiunt pedes, maxime pyrrhichium & spondeos: & solent divisis syllabis longis plurium syllabarum pedes admittere. Aristophanius anapæstus: *Axena Ponti per freta Colchos denique delatus adhesi*. recipit pedes quaternorum temporum, omnis implet pedes septem & semipedem. Anapæstus Octonarius: *Ore beato lumine volitans qui per cælum candidus equitas*. recipit eisdem pedes, præter semipedem. Aristobolus, *Quadam terribilis tua pectora turbat terrifico sonitu intulit*. hic circuitus magis, quam versus est. dactylum crebrum habet, rarum spondeum. Pæon duodenarius; *Quis meum*
 P nomi-

nominans nomen exciet, quis tumultum, invocans incolarum fidem? & hic circuitus magis quam versus est. Huic suberit denarius. Qui repens semipulsus onere gravi fores strepitu terrent? Recipiunt pedes, creticos, chorios, spondeos, iambos, brachysyllabos, anapæstos. Undecim syllabarum Phalæcius, Passer delitie mea puella. recipit pedes spondeum, dactylum, creticum, palymbacchium. Angelicus numeros & syllabam coarctat hexametro: ut, Hectoris Andromache Pyrrhin' connubia servas? Anacreontius: Miseri invidi vivimus scientes. recipit pyrrhichios, chorium, spondeum, brachysyllabum, anapæstum: primus semper est pyrrhichius. Numerus Saturnius. Magnum numerum triumphat hostibus devictis. Sunt qui hunc Archebolion vocant. recipit pedem spondeum, iambum, pyrrhichium, chorium, dactylum, brachysyllabum, anapæstum. Priapeius, Hunc lucum tibi dedico confecroque Priape. tertium pedem pro dactylo creticum habet, alioqui hexametros esset.

DE

DE NUMERIS SIMPLICIBUS.

CAPUT XV.

PYrrhichius, *Rapite, agite, ruite celeripedes.* Contrarius est huic & duodecasyllabos spondiaſon: *Olli crateribus exauratis hauserunt.* Dactylicus, *Pulverulenta putrem sonitu quatit ungula campum.* Amphibrachus non facit numerum. Anapæſtus: *Agilis sonipes rapitur celeri sonitu trepidans.* Creticus: *Horridi tranſeunt ad pedes ex equis.* Palymbacchius, *Amicos ad hanc rem ſi voles advoca.* Bacchius non facit numerum. Moloffus idem eſt, qui ſpondiaſon. Nunc quemadmodum à principali heroico plures numeri tranſfigurantur oſtendam. Ac primus trimetrus fit heroicus ſpondiaſon: *Cives Romani tunc facti ſunt Campani.* Syllabam unam, quæ eſt ante extremam, ex longa contraho: ut, *Cives Romani tunc facti ſunt Appuli.* & eſſe cœpit trimetron. Elegiacum tranſibit, *Bella per Emathios.* Rurſus ad pentametros, ut componam heroicos, ſumo partem poſteriore. *Dum meus aſſiduo luceat igne focus, & compono, Luceat igne focus Troie qui primus ab oris.* Phalæcium numerum, qui eſt, *Altis flumina vallibus tumefcunt,* inſertis verbis facio heroicum, *Altis flumina prodita vallibus inde tumefcunt.* Ionicus eſt, *metuentis patruæ verbera lingua.*

adiiciam trinas verbis singulis syllabas: *Nunc metuentis nunc patruæ nunc verbera lingue. ver-*
 - *ro, Italiam fato profugus Lavinaque venit: Ari-*
 - *stophanius fit heroico: Arma virumque cano*
Troia qui primus ab oris. Numerum angeli-
cum, syllaba breviata esse monstravi heroi-
cum: item Priapeium, si syllabam surripias,
fit heroicum.

Ludo-

LUDOVICI CARRIONIS
 NOTÆ
 IN FRAGMENTUM.

AG. 209. vers. 5. à fin. Supra re-
 tuli] *al. retulit.*] *Hac ab aliis
 huc injecta occasionem dederunt,
 ut Censorino tribuerentur, cum
 non dissimiliter eadem superius
 tractasse videretur.*

Pag. 210. vers. 5. nec recidere ad nihilum]
*Hac vulgo male corrupta sunt, quæ à scriptu-
 ra, quæ à distinctione.*

10. 11. subiecta tenentur & administran-
 tur] *Reliqua vulgo desunt.*

13. & ac̃r supra] *Hac corrupta sunt. deest enim
 quod de igne dici debet : neque satis consi-
 stunt.*

CAPUT II.

DE COELI POSTIONE] *Hac quatuor capita,
 quæ vulgo desunt, edidimus ex Vet. Cod.
 item ex vetusta editione Mediol.*

Pag. 211. vers. 10. cydrophe] *In litura est hac
 vox. in V. Cod. Pithæano, & vet. edit., Cy-
 dropiæ.*

20. antichthones] *Ita recte vetus Mediolan.
 male alii actiones.*

20. 21. Antœcœ] *In membranis antiscepæ.
in aliis, antistochæret antiscepæ.*

23. imo tropico] *Pith. & Mediolan. initio,*

26. longitudinis] *Pith. longitudo in his.*

29. 30. populo * dicuntur] *Hæc in litura in membranis.*

Pag. 212. vers. 3. masculina] *Hæc valde prava in membranis.*

9. Aries] *Hæc desunt in membranis.*

C A P U T I I I.

PAG. 213. vers. 7. 8. & subita] *Mediol. nec subita.*

26. renuescente] *Membran. pubescent.*

29. diverso] *diversi.*

29. cœli &] *q. circuli.*

29. vagantium] *vagantia.*

Pag. 214. vers. 5. sunt] *Aliquid deletum in libro vetere.*

11. * deinde rursus] *Membrane, acronicos.
Pith. Acronicos aronicus: Mediol. Acro-
nios. in optimis est litura.*

18. centrum] *Hæc in Membr. in litura.*

20. sextum signum] *Correctum in vet. lib.
septimum; uti est in Pith. & Med.*

CAPUT IV.

PAG. 215. vers. 6. à fin. Poterat finem liber] *Vel hinc videri potest, hac à superiore Censorini libro esse aliena.*

CAPUT V.

PAG. 216 vers. 4. & infinita natura] *Ita membrana corrigunt, ut & Pith. & Mediolan. sed in iis ante aberat copula Et. Vid. Euclidem principio Element. 1.*

CAPUT VI.

VERS. 7. capitis. se positis] *Sic Pith. alii, sepositis.*

8. vel quæ] *Hæc addunt membrana & vet. editio.*

Lin. ult. pag. norma] *q. normales.*

Pag. 217. vers. 2. recto] *deest vulgo. male.*

CAPUT VII.

PAG. 217. vers. 9. à fin. rectum ang.] *His notis [] inclusa ab editionibus absunt.*

8. à fin. inde angulum] *Vet. Cod. habet inde angulum habetem. Corr. habentem. & in litura.*

7. à fin. quod acutos] *Et hæc ab editionibus absunt.*

Pag. 218. vers. 2. sunt, sed] *Hæc ineptissime scribuntur vulgo.*

CAPUT VIII.

Lin. 4. cap. eiicere] *Pith. ducere.*

5. & intervallo] *Interponunt vulgo, signo ex intervallo.*

5. & omnes] *Hæc omnia turpissime vulgo corrupta sunt.*

CAPUT IX.

Lin. ult. pag. Callimachus] *In V. C. Gallinus. sed & sequentia nomina ibidem corrupte, Minervus Euerctus.*

Pag. 219. vers. 4. 5. Eupolis] *Vet. Cod. ea potius. & in litura.*

6. 7. Poëtriæ melicæ] *Vulgo, poëticæ melicæ.*

7. at Telefilla] *ἄτελης illa, vulgo. In membr. ἄτλης illa. Scribe, At Telefilla. de qua vide Pausaniam.*

11. innumeris] *Recte. Tale est illud, numeri innumeris, ut in Gellio diximus.*

12. Timotheus] *Vid. Plutarchum & Suidam. Tria sequentia nomina vereor ut recte se habeant.*

15. nec tamen non put.] *Membrana & vetus editio, nec tamen an putes. Correct. in membr. nec tamen anno putes.*

CAPUT

CAPUT X.

Lin. 7. à fin. Idomoneæ Nym.] *Membran.* Et
id nomen Ænymphæ Maricæ.

Lin. 6. à fin. Nicostratus] *Vulgo*, Nicratus.
Membr. Nicoscratis. *alia*, Nicostratus.

Lin. 4. à fin. * tradit] *Locus fæde corruptus.*
Membr. tradit Hymene Varri, Tonis.

Lin. 3. à fin. Periclymenum &] *Ita Vet. Cod.*
vulgo, Pendemenum & Peridemen.
Alius vet. cod. Periclimenum & Perimedium.

CAPUT XI.

PAG. 220. vers. 11. * Carmen] *Hæc omnia*
in membranis & alibi, æque atque hic, corrupta.

CAPUT XII.

Vers. 4. à fin. Dorium] *In membranis videtur*
fuisse, Dorio, Phrygio, Lydio.

Lin. ult. pag. deinde] *Notis inclusa vulgo desunt.*

Pag. 221. vers. 3. 4. mixolydii] *Vulgo*, mesolydii.
Sedita Vet. Cod. ut etiam, pera mixolydus, non hypermesolydus.

14. triscelmeumenon] *Trite syneumenon*,
nete syneumenon, *Vet. Cod. Vulgo*,
& intendisse potius dytarantiū notasse.

P 5

25. Chrysthe-

25. Chrysthemidi] *Vet. Cod. Chrysothemidi.*

CAPUT XIII.

PAG. 222. vers. [capitis 7. incipiunt] *Ita optime Vet. Cod. Editiones alia omnes vitiosa.*

11. Deus] *Vet. Cod. Cato.*

16. 17. duo in ord.] *Hac desunt vulgo.*

Pag. 223. vers. 1. Æolus] *V. C. Hannibal.*

3. pietas] *Vetus Cod. Capaneus.*

CAPUT XIV.

PAG. 224. vers. 5. interim] *Hac vulgo perperam.*

9. assiduo] *V. C. assiduus.*

27. undeviginti] *V. C. decem & octo.*

27. tredecim] *V. C. quatuordecim.*

Pag. 225. vers. 11. cluet] *Vulgo, ut.*

13. viere Veneream] *Male vulgo, cluere venena.*

14. ille ictus] *Et hoc male, ille ictus retrocedit in natem supinus.*

16. 17. Percipiunt] *Perperam vulgo, præcipiunt in Cerere.*

23. septem & semip.] *Vulgo, præter semipedem.*

30. Pzon duodenar.] *Vulgo, pene duodenarius.*

Pag. 226. vers. 1. exciet] *Vulgo, male, excitet.*

1. quis tu] *Vulgo, quemvis tumultum. pessime.*

10. numeros & syll.] *Vet. lib. numeratus syllabam coartat.*

18. Archebolion] *Vulgo, Aristolochium. Membrana, Aristodolium.*

CAPUT XV.

PAG. 227. vers. 3. Olli crateribus] *Dua prima voces sunt in litura in Vet. Cod.*

7. trepidans] *Vulgo, crepitans.*

10. 11. 14. Spondiason] *Ita semper membrana, non spondaicum.*

15. 16. ante extremam] *Vulgo, extrema.*

21. assiduo] *Vet. Cod. assiduus.*

26. verbera linguæ] *Reliqua desunt Vet. Cod. & videntur excidisse quatuor pagina.*

Pag. 228. vers. 3. Venit] *Vulgo, capit.*

INDEX

I N D E X SCRIPTORUM , ALIORUMQUE

Monumentorum , quorum apud
Censorinum mentio.

A.

Leuæon Crotoniates.	36.40
Anaxagoras.	36.40
Anaximander Milesius.	26
Annales veterum temporum.	114.

Antias.	113. 114
Aphrodisius.	141
Architas Tarentinus.	25
Aretes Dyrrachinus.	131. 155
Aristarchus.	131. 141
Aristoteles Stagiritis.	25. 39. 45. 92. 130
Aristoxenus.	36. 63. 75.

B.

B erosus.	112
------------------	-----

C.

C allippus Cyzicenus.	130. 141
Carneades.	103
Cassandrus.	131
Cassius Hemina.	114
Chaldæi.	45. 51
Cleanthes.	103
Cleostratus Tenedius.	129
	Com-

IN GENSORINO. 237
 Commentarii Quindecim-virorum. 113.
 114.

D.

D Emocritus Abderita.	27. 36. 40. 104.
	130.
Dicæarchus Messenius.	25
Diocles.	45
Diogenes.	36. 40
Diogenes Apolloniates.	39. 60
Diogenes Cynicus.	103
Dion.	131
Dionysius Heracleotes.	103
Dioscorides Astrologus.	116
Dorylaus.	83
Dositheus.	129.

E.

E Dicta D. Augusti.	113
Empedocles.	26. 27. 36. 41. 45
Ennius.	141. 175
Ephorus.	111
Epicharmus.	45
Epicurus.	27. 36. 39
Epigenes Byzantinus.	45. 12
Eratosthenes, Orbis terrarum mensur.	103,
	155.
Euclides Socraticus.	17
Eudoxus Cnidius.	129
Evenor.	45
Euthyphron Cnidius.	45.

F. Fa-

F.

FAtales libri Etruscorum.	91.92
Fenestella.	147
Fulvius.	147.

G.

Cn. GEllius.	114
Genealogiæ auctores.	27
Geometræ.	63
Gorgias Leontinus.	104
Granius Flaccus.	16.

H.

HArpalus.	129.141
Heraclitus.	111. 131
Herodicus.	111
Herodotus.	111
Hipparchus.	130
Hippocrates.	45.69.91
Hippon Metapontinus.	35.36.39.40.41.44.60.
Historiæ Fabulares.	26
Historiæ Thuscæ.	112
Horatius Flaccus.	113. 114.

I.

IIndigitamentorum libri.	16
Ifocrates Rhetor.	104
Iudæi.	69
Iunius Gracchanus.	147.

L. Le-

L.

L eges Pop. Rom.	171
L eges XII. Tabb.	171. 174
Licinius Macer.	147
Linus.	131
Livius.	113. 114
Lucilius.	17
Lucretius.	26.

M.

M eton Atheniensis.	129. 141
M nesistratus.	129
Musici.	63.

N.

N Auteles.	129.
-------------------	------

O.

O cellus Lucanus.	25
O enopides.	141
Orpheus.	131.

P.

P Armenides.	27. 35. 36. 40
P erfius.	9
Philolaus Pythagoricus.	129. 140
Piso Censorius.	114. 116
Plato.	25. 93. 103.
Plautus.	175
Plebiscitum M. Platorii.	174
Poëtæ.	111
Pythagoras Samius.	25. 60. 63. 81.

R. Ri-

R.

Rituales libri Etruscorum. 69. 112
S.

Socrates. 75

Solon. 69. 91

Solonis Elegia. 92

Sofibius. 255

Staseas Peripateticus. 91. 93

Stoici. 39

Straton. 45

Suctonius. 147.

T.

Terentius. 1

Theano Pythagorica. 45

Theophrastus. 25. 75

Timæus. 10. 155

V.

Varro. 9. 60. 91. 92. 112. 113. 114. 116.
117. 147. 154. 155. 163.

Virgilius. 27. 175.

X.

Xenocrates. 25. 103

Xenophanes Colophonius. 103

Xenophon Socraticus. 2.

Z.

Zenon Cittieus. 27. 11.

INDEX

I N D E X

AUTORUM QUI IN

Notis laudantur.

A.

<i>Chilles Staius.</i>	81. 88. 89. 123. 134.
	137.
<i>Acta Apostolorum.</i>	19
<i>Ælianus.</i>	79.133.143
<i>Æneas Gaſæus.</i>	33
<i>Aggenus Vrbicus.</i>	7
<i>Alexander Aphrodisæus.</i>	46.47.48.100
<i>D. Ambrosius.</i>	4.35.46.80.85.97.98
<i>Ammianus Marcellinus.</i>	22.35.72.73.152
<i>Ammonius.</i>	102. 142
<i>Anacreon.</i>	120
<i>D. Anselmus.</i>	85. 89
<i>Antigonus.</i>	74
<i>Apollodorus.</i>	30.34
<i>Apollonius de mirabilibus.</i>	81
<i>Apollonius Rhodius.</i>	35
<i>Appianus.</i>	152. 168
<i>Apuleius.</i>	5.11.18.21.23. 89.137.139
<i>Emendatur.</i>	7
<i>Aratus.</i>	110
<i>Archias poëta.</i>	12
<i>Aristides.</i>	33
<i>Aristoteles.</i>	31. 38. 42. 43. 46. 48.49.50.61.73.
	74.85.89.99.100.117.118.136.137.157.

Q

Aristo-

<i>Aristoxenus.</i>	66
<i>Arnobius.</i>	10.19.30.35.98.123.137.138
<i>Arrianus.</i>	8. 23
<i>Artemidorus.</i>	118.122
<i>Asconius Pedianus.</i>	79
<i>Atheneus.</i>	4.13.33.80.83.106.107
<i>Averroës.</i>	31
<i>D. Augustinus.</i>	11. 18.21.22. 28.34. 43. 54.71. 84.123.138.144.145.150.176.
<i>Aurelius Victor.</i>	127
<i>Ausonius.</i>	55.57.84.105.122.153.

B.

B <i>Acchius Musicus, MS.</i>	65.66.67
<i>Basilus Magn.</i>	41. 46.72.84.85.
<i>Beda.</i>	171.175
<i>Boëtius.</i>	65.66.67.80.83.101

C.

<i>Iul. Cæsar.</i>	172
<i>Callistratus IC.</i>	96.
<i>Canones Apostolorum.</i>	7
<i>Capitolinus.</i>	140
<i>Capitulare Karoli Magni.</i>	95
<i>Cassianus.</i>	22
<i>Cassiodorus.</i>	65.67.72.85.166
<i>Catullus.</i>	100
<i>Cedrenus.</i>	102
<i>Chalcidius.</i>	46.55.65.67.85.88. 90.109.134
<i>Emendatur.</i>	135
<i>Charisius Sospater.</i>	18.50
<i>Cicero.</i>	4.6.11.24.28.35.48.55.77.79.84.88.96. 98.105.120.135.137.145.158.159.
	Cle-

INDEX AUTORUM. 243

Clemens Alexandrinus. 16.22.37.46.54.71.72.
98.119.137.140

Cleomedes. 85.88.166

Cloarius Verus. 16

Codex Theodosianus. 10.11.14.54

Codex Iustinianus. 10.54

Codex LL. Antiquarum. 172

Columella. 86

Concilium Bracarense. 85

Cornelius Celsus. 74

Corpus Canonum. 7

Curtius. 144

Cyrillus. 139.

D.

Daniel Propheta. 19

Decretum Felicis PP. 95

Dio Cassius. 125.152.160.168

Dio Chrysostomus. 8.18.77.79

Diodorus Siculus. 28.54.127.132.144.146

Diogenes Laërtius. 4. 6. 16.24.29.31.37.38.43.

61.88.102.106.107.127.138.

Diomedes Grammaticus. 127

Dionysius Halicarnassensis. 6.12.33.43.96.99.

118.119.126.138.159.

Dionysius Longinus. 77

Diphilus. 9

Donatus. 96.

Q₂

E. Ec-

E.

E cclesiasticus.	122
Ennodius.	20
Etymologicum magnum.	103. 120. 146
Eunapius.	35
Euripides.	33. 58
Eusebius.	29. 84. 135. 136. 138. 157. 172
Eustathius IC.	122
Eustathius in Homerum.	8. 9. 30. 118
Exodus.	19. 119.

F.

F estus Pompeius.	6. 7. 21. 34. 72. 79. 95. 100. 124.
	137. 151. 159. 167. 176
Festus Rufus.	126
Florus.	78

G.

G alenus.	41. 43. 48. 72.
Gellius.	4. 23. 42. 46. 48. 49. 54. 73. 78. 79. 83.
	86. 100. 101. 102. 127. 150. 171. 175.
Geminus.	55. 58. 88. 133. 135. 143. 166. 171
Genesis.	119. 122. 123. 127. 171
Georgius Gemistus.	33
Glossarium vetus.	21. 58. 100. 137. 139
Gratianus.	123
Gregorius Magnus.	20
Gregorius Nazianzenus.	72. 103.

H.

H armenopulus.	87
Harpocratio.	33
Heliodorus.	143
He-	He-

INDEX AUTORUM.	245
<i>Heracledes Ponticus.</i>	85
<i>Heraclitus.</i>	118
<i>Herodianus.</i>	119. 126. 169
<i>Herodorus.</i>	12. 33. 86. 97. 119. 120. 122. 127
<i>Hesiodus.</i>	22. 110. 122
<i>Hesychius.</i>	67. 102. 146
<i>D. Hieronymus.</i>	22. 54. 97. 174
<i>Hilarius PP.</i>	11. 19
<i>Hippocrates.</i>	37. 38. 43. 46. 47. 48. 50. 61. 73.
	74. 96.
<i>Homerus.</i>	9. 30. 34
<i>Horatius.</i>	7. 15. 23. 54. 77. 100. 118. 176.
<i>Horus Apollo.</i>	134
<i>Hyginus.</i>	34. 87. 88
I.	
I <i>Amblichus.</i>	16. 68. 80
<i>Inscriptio vetus.</i>	19. 23
<i>Iobus.</i>	85
<i>D. Iohannes Chrysostomus.</i>	79. 84
<i>Iohannes Philoponus.</i>	31
<i>Iohannes Saresberiensis.</i>	85
<i>Iohannes Tzetzes.</i>	30. 58. 100. 145
<i>FL. Iosephus.</i>	122. 137. 145. 160
<i>Isaacus Tzetzes.</i>	133
<i>Isidorus.</i>	43. 54. 66. 77. 79. 85. 95. 96. 109.
	119. 123. 139. 154. 167. 171. 175.
<i>Isidori collectio Decretorum.</i>	11
<i>Isidorus Pelusiota.</i>	19
<i>Iudicum liber.</i>	174
<i>Iulius Firmicus.</i>	20. 54. 58. 77. 89. 101. 102. 121
	137. 138.
	Q 3 Insi-

246 . INDEX AUTORUM.

<i>Iustinus Historicus.</i>	33
<i>Iustinus Martyr.</i>	22.46.102.103.157
<i>Iustiniani Imp. Institutiones.</i>	47
<i>Iuvenalis.</i>	6.20.

L.

L <i>Actantius.</i>	14.18.22.29.30.31.32.33. 34.37.43.61.110.122.135.144.
----------------------------	--

<i>Lampridius.</i>	15
<i>Leviticus.</i>	73.119
<i>Lil. Gregor. Gyraldus.</i>	23.172
<i>Livius.</i>	21.77.78.98.110.125.126.139.151. 152.159.

<i>D. Lucas Euangelista.</i>	174
<i>Lucianus.</i>	33.34.35.102.106.127
<i>Lucretius.</i>	31.32.80

M.

M <i>Acrobis.</i>	30.46.57.67.68.71.72.77. 85.89.95.138.142.144.145.151. 152.153.167.169.171.175.
--------------------------	---

<i>Manilius.</i>	38.139
<i>D. Marcus Euangelista.</i>	16
<i>Marius Victorinus.</i>	109.137
<i>Martialis.</i>	6.8.20.110
<i>Martianus I. C.</i>	24
<i>Martianus Capella.</i>	18.23.35.66.67.80.81.86
<i>D. Matthaus Euangelista.</i>	174
<i>Pomponius Mela.</i>	127.133
<i>Minutius Felix.</i>	138
<i>Moschopulus.</i>	96
<i>Moyse.</i>	7.16.19.97
	<i>Musicus</i>

INDEX AUTORUM.

<i>Musici</i> <i>anonymus</i> , M. S.	247 65.
N.	
N <i>icetas Choniates.</i>	85.89.137.
<i>Nicomachus.</i>	71
<i>Nonius Marcellinus.</i>	21.31.49.95.96
<i>Nummi vet.</i>	19
O.	
O <i>cellus Lucanus.</i>	29
<i>Origenes.</i>	4.22.28.85
<i>Ovidius.</i> 13.14.15.30.33.35.77.79.110.125.	
138.139.145.151.159.160.161.165.	
167.168.	
P.	
P <i>alaphatus.</i>	34
<i>Pandectes iuris.</i> 3.6.10.11.47.50.107.110.	
122.123.139.172.	
<i>Pappus Alexandrinus.</i>	18.55
<i>Paulus I. C.</i>	47
<i>Pausanias.</i>	8.9.28.30.33.34
<i>Petronius Arbitr.</i>	6.19
<i>Petrus Chrysologus.</i>	12
<i>Philo Iudeus.</i>	32.46.96.98
<i>Philostratus.</i>	107
<i>Phlegon Trallianus.</i>	107.120.124
<i>Photius.</i>	137.144
<i>Pindarus.</i>	133
<i>Plato.</i> 29.33.85.88.98.117.137.142	
<i>Plautus.</i> 6.20.97.110.120.176	
<i>Plinius.</i> 6.10.12.15.41.43.46.49.57.74.81.	
85.86.87.107.120.121.125.127.	
Q 4	
	135.

248 INDEX AUTORUM.

	135. 140. 144. 145. 152. 159. 166. 173.
<i>Plinius Iunior.</i>	6. 24. 79. 151
<i>Plotinus.</i>	109
<i>Plutarchus.</i>	8. 10. 14. 18. 22. 30. 31. 37. 42. 43.
	49. 57. 61. 67. 79. 80. 81. 89. 117. 118.
	122. 134. 137. 138. 144. 145. 151. 152.
	146. 159. 167. 168. 169. 172.
<i>Pollux.</i>	8. 55. 80. 96. 100. 136. 142. 175.
<i>Polyenus.</i>	79
<i>Polybius.</i>	79. 87
<i>Porphyrius.</i>	7. 16. 135. 160. 163
<i>Proclus.</i>	144
<i>Procopius.</i>	103
<i>Propertius.</i>	13
<i>Prudentius.</i>	18. 20
<i>Psalmi Davidis.</i>	97. 174
<i>Psellus.</i>	65. 66. 67
<i>Ptolemaeus.</i>	65. 67. 143
<i>Ptolemaeus de Musica, MS.</i>	65.

Q *Vinctilianus.* 107. 122. 137

R *Egum libri.* 97. 174

S *Alomon.* 49

Scholiaſtes Apollonii Rhodii. 33. 34. 35. 145

Scholiaſtes Gr. in Homer. 48

Scholiaſtes Theocriti. 22

Seneca. 4. 5. 14. 18. 23. 32. 79. 81. 102. 106.

110. 123. 138.

Seneca.

INDEX AUTORUM. 249

Seneca Tragicus. 35

Servius. 10. 13. 19. 21. 30. 35. 95. 98. 120. 121.
137. 151. 161. 167. 168. 175. 176.

Sextus Empiricus. 55. 58. 84. 121. 127

Sibylla. 122

Sidonius Apollinaris. 12

Silius Italicus. 121. 127

Simplicius. 41. 84. 161

Solinus. 12. 41. 43. 74. 77. 133. 137. 139. 145.
146. 151. 152. 159. 167.

Emendatur. 158

Sozomenus. 10

Spartianus. 11. 15. 84. 126

Statius. 8. 30. 132

Stephanus. 32. 49. 145

Stobaeus. 22. 43. 89. 135. 137. 138. 145. 172

Strabo. 32. 35. 43. 85. 87. 120

Suetonius. 125. 140. 152. 160. 169

Suidas. 4. 6. 7. 8. 12. 18. 32. 34. 49. 58. 78. 86.

87. 88. 98. 102. 106. 107. 118. 133.

138. 144. 145. 168. 169. 174.

Symmachus. 6. 13. 18. 19. 110.

T.

T *Acitus.* 172

Tatianus. 106

Theodoretus. 8. 28. 33. 34. 37. 84

Theon in Aratum. 135. 137

Theophrastus. 8. 11

Terentius. 6. 50. 119

Tertullianus. 8. 18. 22. 34. 47. 84. 168

Q 5

Tibul-

<i>Tibullus.</i>	13.14.15
<i>Timæus Locrus.</i>	36.87.89.109
<i>Trebellius Pollio,</i>	122.

V.

V <i>Alerius Maximus.</i>	5.12.77.78.107.120.
	121.124.

<i>Varro.</i>	8.28.46.79.95.96.199.127.135.139.
	150.151.159.161.168.173.175.176.

<i>Vegetius.</i>	11.174
------------------	--------

<i>Velleius Paterculus.</i>	159
-----------------------------	-----

<i>Virgilius.</i>	8.10.21.34.119.132.176
-------------------	------------------------

<i>Vitruvius.</i>	54.58.65.66.67.71.84.85.110.
	173.

<i>Vlpianus.</i>	3.47.48.72.150
------------------	----------------

<i>Emendatur.</i>	100.
-------------------	------

Z.

Z <i>Enobius.</i>	12
<i>Zosimus.</i>	120.124.125.126.

I N D E X

RERUM MEMORABILIVM,

*quarum in Censorino & in eum
Notis mentio.*

A.

Cademia antiqua,	25.29
Academiae veteris Princeps.	
103.	
Academiae tertiae sive novae au-	
tor.	103
Acarnanes , annos habuerunt	
semestres.	142
Acherontici libri.	98
A'Α'φ'α'α.	4
Adspicere.	55
Aolescentiae tres gradus.	92
Aolescens.	91.95
Ægyptus, quando in potestatem Romano-	
rum venerit?	156
Ægyptii, quomodo annos Augustorum sup-	
putent?	156
Ægyptiorum annus magnus.	130
Ætas à die natali initium sumit.	25
Ætatis orbis, quibus annis terminetur?	III
Ætatis humanæ quinque gradus.	91. 95
Ætatis gradus quintus à quo anno incipiat?	

INDEX RERUM

Ætatis humanæ septem gradus, alii decem faciunt.	91
Ævum, quid? & in quot tempora dividatur?	108.109.118.
Agō Olympicus, & Capitolinus.	128.131. 140
Albanorum menses.	163
Albanorum annus.	147
Alexandri Magni excessus.	156.160
Alexandriæ, mortui saliebantur.	116. 126. 127
Androclas, quis annus?	102
Animi opes.	2
Animi virtus.	2
Animi spiritus.	103
Animi morbos musica sanat.	94
Anni ratio.	71
Annorum mira varietas.	147
Annus civilis. 128. 141. ad Solis cursum formatus.	149
Anni civiles naturalibus maiores.	148
Annus naturalis.	128. 140. 141
Annus naturalis varie incipit.	157
Annus canicularis.	130. 156.
Annus κωικός.	130
Annus ἡλιακός.	130
Annus Dei.	156
Annus Solis quot dierum sit?	128. 132. 156
Annus lunaris quot dierum?	128. 132
Annus menstruus apud Ægyptios.	144
Annus bimestris, dein quadrimestris, in Ægypto.	141
Annus	

MEMORABIL IUM.

Annus trimestris, in Achaia.	141
Annus semestris.	142
Annus decimestris.	150
Annus magnus. 127. 128. 129. 130. 136. 142. 156	
Annus maior.	127
Annus maximus Aristotelis.	130
Annus vertens. 108. 127. 129. 140. 142.	
147. 150.	
Annus Acarnanum semestris.	142
Annus Ægyptiorum.	130
Annus Ægyptiacus varie auctus.	141
Annus Albanorum.	147
Annus Chaldaicus.	129
Annus Callippi Cyziceni.	130
Annus Carum semestris.	142
Annus Democriti.	130
Annus Ferentinorum.	147
Annus Hipparchi.	130
Annus Laviniorum.	147
Annus Metonicus.	129
Annus Nabonnazarum.	156
Annus Philippi.	156
Annus Philolai Pythagorici.	129
Annus, quot menses apud Romanos habuerit?	147
Anni Romani emendatio C. Iulii Cæsaris.	
149	
Anni emendatio per totam Italiam.	150
Annus Iulianus.	150. 155. 156
Anni Augustorum.	156. 159
Annus	

INDEX RERUM

Annus proli procreandæ.	117
Anni climacterici.	90.91
Annus septimus semper fere novi aliquid in ætate hominis adfert.	92
Annus quilibet septimus vitæ periculosus.	93
Annus sexagesimus tertius omnium pericu- losissimus.	102
Annum octuagesimum quartum ætatis qui excedunt, desipere incipiunt.	92
Annus octuagesimus, longissimum vitæ hu- manæ tempus.	92
Anni ab urbis exordio ad Reges exactos.	114
Ante lucem.	174
M. Aurelius Antoninus Imp. ludos sæculares octavos celebravit.	115
Apollo cum cithara pingitur.	76.78
Apollini Genitori nullum animal sacrificatur.	10.16
Apollinis Genitoris ara.	10
Aphrodite.	163.164
Aprilis, unde vocetur?	164.167
Arcadiæ Reges, ad trecentos annos vixe- runt.	111
Arcades <i>αργεῖλοι</i> dicti.	141
Arganthonius, Tartesiorum Rex, annos cen- tum quinquaginta vixit.	111.121
Aricinorum mensis, October.	163
Aristoteles, animi virtute naturalern stoma- chi infirmitatem diu sustinuit.	94
Aristoteles quo anno ætatis mortuus sit?	94.
102.	Ar-

MEMORABILIMUM.

Armaïs, Rex Ægypti. 145

Arminus, Rex Ægypti. 141

Asclepiades, phreneticos Musica curavit.

76.

Astrologi, stellis vitæ rationem imputant.

III.

Athenienses, diem ab occasu Solis incipiunt.

170.

Auditorium sacrum. 107

Aves, an ova, prius fuerint? 26

Αὐτόχθονες. 27.

B.

Babylonii, à Solis ortu diem computant.
170.

Babylonii numeri. 54

Barba, quando crescat? 92

Bisextum, dies interkalaris. 149

Bona perinde sunt, ut animus est possiden-
tis. I

Bona, quæ bonorum & malorum media. I

Brumalis hora. 110

Brumæ tempus, novi Solis initium est. 157

C.

Cadaverum condiendorum mos, apud
Ægyptios. 127

C. Cæsar, Pont. Max., Kalendarium Rom.
correx. 150. 152. 163

C. Cæsar Octavianus, D. F., quando Augu-
stus appellatus sit? 156. 160

Canicu-

INDEX RERUM

Caniculæ exortus.	130.135.156
Caput ante omnia crescit.	39
Cares, annos habuerunt semestres.	142
Carneades, octogesimum ætatis annū transgressus est.	103
Census civium Romanorum, quinto quoque anno habitus.	131
Census, Vespasiano v.& Cæs.iii. Coss.	131.140
Chaldei, siderum observatores fuerunt.	51.54
Χορῆα.	83
Χορῆον.	90
Cibi abstinentia mortuus est Dionysius Heracleotes.	103
Cibi cruditate Diogenes Cynicus mortuus est.	103
Cicero, quo anno ætatis mortuus sit?	102
Circulus Zodiacus.	51.52
Classicum militibus canitur.	76
Cleanthes, ad annum nonagesimum nonum ætatis pervenit.	103
Climacterici anni.	91.101
Climacterici anni alii aliis periculosiores.	93
	94.102
Cœlestis harmonia.	81.85
à Cœlo ad Solem diastema <i>δὲ πρὸς ἄστρον.</i>	82
Commodus Imp. omnium mensium nomina mutavit.	169
Conceptionis rationem Achinopolus in cōstellationibus habuit.	58
Concubium.	175
Con-	

MEMORABILIMUM.

Conservare, *τηλεχρῆν*. 126

Consistorium sacrum. 107

Conspectus, quid sit? 51. 55.

Consules. M. Valerius, S. P. Verginius. 114.

M. Valerius Corvinus iterum, C. Pœti-

lius Coss. 114. Pub. Claudius Pulcher, C.

Iunius Pullus Coss. 114. Pub. Cornelius

Lentulus, C. Licinius Varus Coss. 114.

L. Marcius Censorinus, M. Manilius

Coss. 114. Cn. Cornelius Lentulus, L.

Mummius Achaicus Coss. 115. M. Æ-

milius Lepidus, L. Aurelius Orestes. 115.

C. Furnius, C. Iunius Silanus. 115. Cæs.

Augustus, & Agrippa. 115. Tib. Claudius

Cæsar IV, Lucius Vitellius 111. Coss. 82.

Domitianus XIV, L. Minucius Rufus. 115.

Cilo, & Libo Coss. 115. Domitianus XII,

& Servius Cornel. Dolabella. 132. C. Cæ-

sar Pont. Max. III, & M. Æmilius Lepidus.

149 Ulpius, & Pontianus. 155. C. Iul. Cæ-

sar V, & M. Antonius. 165. Marcius Cen-

sorinus, C. Asinius Gallus. 165. C. Cæsar

Augustus, & M. Vipfanius Agrippa. 156.

Antoninus Pius Imp., & Bruttus Præfens.

156.

Conticinium. 174

Corante omnia formari. 39. 41

Cor humanum, quot secula duret? 116

Corporis partes, quæ potissimum crescant?

INDEX RERUM

Creperæ res.	175
Crepusculum.	175
Crinem Deo pascere.	3. 7
Ctesibius, inventor horarii ex aqua.	173
Cupiditatibus quando temperare incipiamus? 92.	D.
D Aphnephoriis annus indicatus.	144
December, unde vocetur?	164
Decemmestris partus.	68
Δημητριῶν mensis.	169
Delphici ludi.	129
Dentes, quoto mense nasci, & quoto cadere, incipiant?	44. 92
Dentibus anguinis seminatis homines armati prodire.	28
De media nocte.	174
Deorum est, nullius rei egere.	3.
Deucalionis ex lapidibus homines profati.	26
Dei annus.	130. 156
Deorum dono omnia habemus.	2. 3
Dii tutelares.	16
Diis de perceptis frugibus libare.	3. 6. 7
Diis musica instrumenta dicata.	78
Dianæ templum in Aventino.	170
Διὰ πρῶτων.	63. 64
Διὰ πέντε.	63. 64
Διὰ παλίων.	63. 64
Διάσημα.	62. 66
Dies naturalis, civilis.	169. 170
Die -	

MEMORABILIVM.

Dierum varia initia.	170
Dies in horas xii divisus.	170
Diei bifariam divisi partes.	171
Dies æstivi.	155
Dies χειρῖμοι.	69.73.93.100
Dies septimi in morbis suspecti.	93
Dies festus, quem παραγενῆσθιν vocant.	70
Dierum nomine etiam nox comprehenditur.	170.

Diem numera meliore lapillo:	9
Δίσις.	63. 67
Διημέρις.	128
Diluculum.	174
Diluvio.	130. 137
Dies Atheniensium.	170
Dies Babyloniorum.	170
Dies Romanorum.	170
Dies Umbrorum.	170
Diogenes Cynicus cibi cruditate mortuus est.	103. 106
Dionysius Heracleotes cibi abstinentia mortuus est.	103
Dives vulgo Fortunæ blandimentis inhiat. 1.	
Dives, non qui multa possidet, sed qui pauca desiderat.	2
Dives virtutis, vere dives.	1
Domitianus mensis, id est, October.	169
Δωδεκαήμερις.	129

INDEX RERUM E.

Εβδομαδικός.	101
Εκρυσις.	71. 75
Επύρωσις.	130
Εκτρωσμός.	71
Ημιόλιον.	64
Ημιτόνιον.	63
Ennéades.	94
Εναρμόνις & mundus.	83
Εννεαδεκαετής.	129
Εννεαετής.	128
Εννεαδχις.	101
ΕΨΕΘ.	93
Επίπριον.	64
Eratoſthenes octogenarius, mortuus est.	104
Erichthonius, ex Vulcani semine procreatus.	
28.	
Erophilus rythmis musicis venas ait moveri.	
76.	
Etrusci aruspiciorum peritissimi.	112
Eudoxus ὀκταετηρίδα instituit.	129
ΕΞΕΦΗΘ.	93
Expergitus.	76. 80
Extra lineas.	98.

F.

F Ace prima.	175
Fata, an differri possint?	98
Fatales Deæ.	52
Fatales libri.	98
Februarius mensis, unde vocetur?	164. 168
Februa-	

MEMORABIL IUM.

Februarius, reliquis mensibus infauftior. 148.

Februare. 164

Februamenta. 164

Februm. 164

Februum. 164. 168

Ferentinorum annus. 147

Fine quod caret, collationem mensuræ non recipit. 108. 109

Fœmina, quot mensibus formeretur. 60

Fœminæ, cur similes modo patri, modo matri? 40

Fœminæ, aut mares, cur nascantur? 40

Fœminæ, quo modo gignantur? 40.

G.

Galli, diem ab occasu Solis incipiunt. 172

Gallicinium. 174

Gemini, quomodo nascantur? 41

Γενεα, quot annos habeat? 111. 118

Genealogias quinam scripserint? 33

Γένεσις. 84

Geneses diurnæ, & nocturnæ. 93. 94

Genethliaci. 93

Genethliacorum vanitas. 84

Genius, quid sit? 9. 10. 16. 18. 20

Genius, unde dictus? 16. 20. 21

Genius, & Lar. 16

Genii bini. 16. 17

Genius, quibus rebus adtribuatur? 19

Genius, assiduus hominis custos. 17

Genius Plutonis. 19

R. 3

Ge-

INDEX RERUM

Genius Priapi.	19
Genio merum fundere.	9
Genio mares sacrificabant.	14
Genio munus annale die natali solvere.	9. 10.
	14
Genialis lectus.	21
Geometrae, sonis motuum mensuram invenire.	62. 63
Germani, die ab occasu Solis incipiunt.	172
Gorgias Leontinus, annos centum & octo vixit.	104
Græcæ historiæ, ante Olympiadum initium incertæ.	157
Græcia, tres gradus adolescentiæ facit.	92. 93
Graeco, γεωγραφία, γεωγραφία.	100
Gravidæ mulieres, quadragesimo die gravidiores sunt.	70.

H.

H Armonia in corporis & animi motu.	76
Heliacus annus.	130
Hebdomades.	91
Hemitonia duo, tonum unum non complent.	63
Hercules, ludorum Olympicorum instaurator.	158
Hesperus.	175
Hircus. Hircosus.	100
Hircum olere.	92. 100
Hirquitallus.	92. 100
Hirquitallire.	92
Homines primogenii.	26
Homines, an semper fuerint?	25. 26
Homi-	

MEMORABILIMUM.

Hominū procreatio, quomodo fiat?	25. 26. 27
Homines, stellarum cursu gubernari.	51
Homines, post annū LXXXIV amentes fieri.	92
Homines, plus centū annis vivere nō posse.	116
Horæ ἡμερησίου & νυκτερινῆς.	172
Hora æstiva, brumalis, hyberna.	110
Horarum nomen, diu Romæ ignoratum.	171
Horæ, in XII Tab. nunquam nominatæ.	171
Horarum distinctio, ab arbitrio Prætoris pendebat.	173
Horarium ex aqua.	171. 173
Horologiorum inventio.	173
Horus, auctor anni trimestris.	141
Hostiæ furvæ.	113. 124
Hyems summa.	130.

I.

I Anuarius mensis, unde vocetur?	164. 167
Iecur, ante omnia formari.	41. 42
Impar numerus, faustus.	148
Inachi regnum.	155. 157. 158
Incendium mundi.	130. 131
Index, & titulus, ἐνδοχῆς.	158
Indigitamenta.	16. 17. 21
Infans quoto die memoretur?	69
In Infante quid primum formetur?	39
Infans quomodo in matris utero alatur?	40
Infans quoto post conceptionē die in lucem edatur?	44
Infantes, per XL dies fere morbidi & sine risu.	

INDEX RERUM

Infantes septimestres.	53
Intempesta nox.	175
Interkalares menses.	147
Interkalarius mensis.	149
Interkalarius mensis, quot dies habeat?	148
Interkalandi ratio, Pontificibus cōmissa.	148
Iovis stella.	82
Iphitus, ludorū Olympicorū instaurator.	158
Isocrates Rhetor, annos centum vixit.	104
Iso Rex, annos in Ægypto statuit.	141
Ἰσηγόρις.	34
Italorum varius annus.	147
Iudæi, ab occasu Solis diem incipiunt.	171
Iuliani anni.	150
Iunior.	59
Iunius Gracchanus.	150
Iunius mensis, unde vocetur?	164. 167
Iunoni sacrificabant scēminæ.	14
Iupiter Capitolinus, Romæ.	128
Iupiter Olympius.	128
Iuvenes, unde?	91.

K.

Κατακλυσμός.	130. 137.
Κλίμα.	112. 123.
Κλιμακτηριοὶ dies.	93
Κρεγερόφθ Apollo.	8

L.

Λῶς, unde deriveretur?	30
Lar, idem qui & Genius.	16
Lavinii, quomodo annū instituerint?	147. 150
Laus	

MEMORABILIUM.

Laus Q. Cærelli.	1.103.104.105
Λῆμμα.	63.67
Liberalia.	132
Liberi patris mysteria trieterica.	128
Libri Fatales.	98
Libri Rituales.	123
Litteræ, nisi recte iunctæ, non concordât.	62
Locuples, qui pauca desiderat.	2
Lucumones, potentes Erruriæ.	28
Ludi sæculares, unde dicantur?	115.124
Ludi sæculares, quo anno celebrati?	113.124.
125.	
Ludis scenicis tibicines adhiberi.	76.77
Ludi Delphici.	129
Ludi Terentini.	113
Luminibus accensis tempus.	175
Luna, quot stadiis à terra distet?	87
Luna, quotiens orbem suum conficiat, dum Sol suum.	128
Luna, quot dies in unoquoque signo more- tur?	162
Luna, quot dies in mense conficiat?	130
Luna, xii mensibus dies cccliv explet.	148
Lunaris mensis, triplex.	165
Lupercalibus, Roma lustrabatur.	164
Lustrum.	108.131.139
Lustra, fieri desita.	131
Lustra, quot fuerint à tempore Ser. Tullii ad Vespasianum Imp.v.Cof.	131.

INDEX RERUM

M.

M AIA & Mercurio sacrum factum.	164
MAIUS mensis, unde vocetur?	164. 167
Mane, quid?	174
Mares, sœminæve, cur nascantur?	40
Mares, quo pacto gignantur?	40
Mares, quot mensibus formeñtur?	60
Mares, cur similes aliquando patri, aliquando matri?	40
Maritæ.	121
Mars, Romuli pater.	163
Martis stella. 82. etiam Herculis stella nominata.	88
Martius mensis, unde vocatus?	164. 167
Mathematici.	54
Maturescere omnia in homine quando incipiunt?	44. 92. 99
Media, adiaphora.	4
Media nox.	175
ad Median noctem.	175
de Media nocte.	174
Medulla, in ossibus nulla maribus post coitum.	36
ΜΕΛΕΨΗΘ.	93
Melodia stellarum.	81. 82. 85
Membrari.	69. 73
Mens humana, per cantus suam naturam cognoscit.	76
Menses, alii naturales, alii civiles.	162
Mensis solaris.	162
Mensis	

MEMORABILIVM.

Mensis lunaris.	162
Mensis lunaris, triplex.	165
Mensis vertens.	147. 150
Menses civitatiũ, quot dies habeant?	162. 163
Mensis Albanorum, Tusculanorum, Aric- norum.	163
Menses, in Græcia quot dies habeant?	163
Mensium numerus apud Romanos.	147
Mensibus Romanis nomina indidit Romu- lus.	163
Mensium Romanorum nomina, mutata.	164.
	165. 169
Mensis Iulius, & Augustus.	165
Mensum, αὐτὸ ὃ mensium.	165
Mese undecimo an partus nasci possit?	53. 54
Mercurii stella.	82.
Meridies. 174. unde dictus?	173
ad Meridiem.	174
ante Meridiem.	171
de Meridie.	174
Merkedonius mensis.	151
Merum Genio fundere.	9. 13
Μέρον, ἀδιάφορον.	4
Metonis annus magnus.	129
Miliare Italicum, quot stadiis constet?	87
Militiæ excusationem qui habeant?	95
Minusculæ quinquatrus.	76. 79
Morbi, musica curantur.	94
Μοῖραι, Deæ fatales.	52. 58
Mortuos saliedi ratio in Ægypto.	116. 126. 127
Mulier	

INDEX RERUM

Mulier, quoto mense pariat?	45
Mulieres, quot dies habeantur immundæ post partum?	73
Mundi initium, ignorari.	25. 26. 150. 154
Mundus ἐναρμόνι.	83
Mundus, organum Dei.	83
Musica, quid?	62. 65
Musica, in quibus rebus?	75
Musica, Diis grata.	76
Musica ratione mundus factus.	81
Musica, ad natales hominum conducit.	75
Musica instrumenta varia in bello.	79
Musica, morbos curat.	94
Musici, sonos tractant.	62
Musis musica instrumenta adtributa.	76
Μυσαγωγὸς δαίμων Menandro, qui φύλαξ Pla- toni.	22
Myſteria Liberi Patris.	128.

N.

N ABONNAZARU annus.	156
Nasci quoto mense possint homines?	44. 51.
P. Corn. Nasica, horarium ex aqua fecit.	171
Natalis. 9. quis? & quibus tribuatur?	10
Natales martyrum.	12
Natalis imperii, adoptionis, reditus, naviga- tionis, sacrorum.	11
Natalis ordinationis.	11
Natalem suum celebrare.	23
Natali die à cæde & sanguine se abſtinebant vete-	

MEMORABIL IUM.

veteres. 10. id non semper observatum.

15. pulte vescebantur, & libis. 15. munera clientibus & amicis mittebant. 6

Natalitium. 2

Naturalis dies. 169

Naxiæ mulieres, octavo mense pariunt. 49

Nēλ⊙, annum notat. 144

Nemesis stella. 88

Neroneus mensis, id est, Aprilis. 169

Nomades, diē ab occasu Solis incipiunt. 171

Nonæ quintanæ, vel septimanæ. 149

November, unde vocetur? 163

Nox. 169. 170

Nox media. 174. 175

Noctis partes. 174

Numerus impar, faustus. 148. 151

Numeri Babylonii. 54

Numeri Pythagorei. 48

Numerus quadratus. 93. 101

Numeri septenarii mysterium. 44. 46

Numerus septenarius, qui ad corpus pertinet, Apollini tributus. 94

Numerus septenarius, in omnibus plurimum potest. 44

Numerus novenarius, ad animū pertinet. 93

Numerus novenarius, Musis dicatus est. 94

Numerorū ratio in partus formatione. 60.

O.

Ocrober, unde vocetur? 164

Octoginta anni, spacium plenæ vitæ. 97

Ogy-

INDEX RERUM

Ogygius cataclysmus. 155. incertus.	157
Ὀΐατμεῖς. 128. à quo instituta sit?	129
Oculi, quando albescant ?	92
Olympiades. 131. earum verum spacium. 138	
Opiniones de prima infantis forma.	137
Opiniones Pythagoricæ de infantis partu.	60
Ὀπῶεσι, poma.	7
Orbis ætatis.	111. 117
Ὠρεῖ, annus.	142
Ὠρεογέσιφ.	142
Orpheus, quo anno ætatis mortuus sit?	102
Osiridis stella.	88
Ovum ne prius, an avis?	26.

P.

Παῖς.	93
Palilia, Parilia.	155. 159
Parasiti, reges suos Genios vocabant.	20
Parcarum nomina, Nona, Decima.	49
Parilia, Palilia.	155. 159
Parilibus hostia non cedebatur.	14
Partus genera duo.	61. 68
Partus, quot mensibus formetur?	60
Partus, an ex patris tantummodo semine nascatur?	36
Partus, quoto tempore ad nascendum sit maturus?	44
Πάση.	94
Πενταετμεῖς.	128. 139
Persæ, spatium plenæ vitæ octoginta annos statuunt. 97. quomodo anni dies significarint? 144.	Pes.

MEMORABILIUM.

Pes Græcus, pede Romano maior.	86
Φαέτων, Iovis stella.	82
Φαινων, Saturni Stella.	82
Philippi anni.	156
L. Philippus Censor, solarium in columna rostrata posuit.	171
Philolaus, annum solarem dies ccclxiv ha- bere statuit.	142
Philosophorū opiniones, semper diversæ.	157
Phosphorus, id est, Veneris stella.	82
Phrenetici, musica curantur.	76
L. Munacius Plancus, Cæsarem D. F. Octa- vium, Augustum appellavit.	156
Planetarii.	54
Platonem ortum principium-que naturæ ne- gasse.	25. 29
Plato, quadrato numero annorum vitam hu- manam finiri putavit.	93
Plato sanctissimus vocatus.	102
Plato, quo anno ætatis mortuus sit?	103
Pontificum fraus, in interkalandis mensibus.	148. 152.
Poëtæ, multa incredibilia scripserunt.	109
Poëticæ licentiæ libido.	27
Porta Collina, & Esquilina.	113
Portenta, divinitus mittuntur.	112
Prægnans, in Græcia ante diem xl non pro- dit in fanum.	70
Prima fax.	175
Primitias diis consecrare.	7
Προσίλωσι. 141.	Prome-

INDEX RERUM

Prometheus, è luto homines formavit.	26
Proserpinæ ludi facti.	113.
Proverbia. Post sæculum evenire. 115.	Sus
Minervam.	2
Prudentia, in homine quando confirmata?	92
99	
Φθγγος.	62.65
Pthongi musicorum, ad rationem numerorū conveniunt.	63
Pubertas plena.	47
Pubescere quando incipiamus?	44.92
Pueri sic dicti, quod sunt puri.	91.95
Πυρόεις, stella Martis.	82
Pyrrhæ ex lapidibus homines profati.	26
Pythagoras, quis, & an, semper fuisse genus humanum opinatus?	25.28
Pythagoras, cum se somno daret, cumq; ex- pergitus esset, cithara cantare solitus fuit.	76.80
Pythagoræ commentum in inveniendō soni- tuum intervallo.	63.67.68
Pythagorica opinio de partu.	60.68
Pythia, ludi Delphis celebrari.	129.
Q.	
Quadratus numerus, potētissimus.	93.101
Quinquatrus minuscule.	76.79
Quinquatruum primo die hostia non cæde- batur.	14
Quintanæ nonæ.	149
Quintilis mensis. 147. unde vocetur?	164.167
Quin-	

MEMORABILIVM.

Quinque ætatum gradus. 91
 Quirini ædes. 170.

R.

Regifugium. 148. 151
 Religionum observantia. 149. 153
 Remigibus symphonia cantatur. 76. 79
 Rifu sine quâ diu fit infans recens natus? 74
 Rituales libri. 112. 123
 Roma, communis patria. 109. 110
 Roma, quot annos incolumis futura? 117
 Romani, ab Albanis orti. 147
 Romani, diem à media nocte incipiunt. 170.
 172. 174
 Romani, Etruscos imitati in sæculorum
 distinctione. 116
 Romanorum annus. 147
 Romanorum civile sæculum. 116. 117
 Romulus, in condenda urbe auguria observa-
 vit. 117.

S.

Sacerdotes provinciales. 107
 Sæculum. 77. 111. 112. 118. 119
 Sæculum, unde vocetur? 126
 Sæculum, naturale, aut civile. 111. 115. 116
 Sæculum civile Romanorum, quot annis
 transigatur? 116. 117
 Sæcula Etruscorum, qualia fuerint? 116
 Sæculares ludi. 113
 post Sæculum evenire dicuntur, quæ raro
 fiunt. 115

S

Sæpe

INDEX RERUM

Sæpe facias.votum.	9. 12
Salem calidum circumferunt, cum Luperca- libus Roma lustratur.	164
Sanctissimi epitheton, quibus tribuatur?	105
Sapientiæ cultores, reliquis hominibus diu- tius vivunt.	104
Saturni stella.	88
Scanfilis annus.	101
Semen, quid sit? & unde fluat?	35. 36
Senarius numerus, fundamentū gignendi.	69
Senectus, ipsa morbus est.	96
Senectus, insanabilis morbus.	96
Senes, unde?	91
Senes, bis pueri.	28
Seniores.	91. 95
September mensis, unde dicatur?	164
Septemmestris partus.	53. 68
Septenarii numeri potentia.	44
Septimanæ nonæ.	149
Septimius Imp. ludos octavos sæculares ce- lebravit.	115
Septimus annus. <i>Vid.</i> Annus.	
Septimus dies. <i>Vid.</i> Dies.	
Servius Tullius lustrum instituit.	131
Sextilis mensis, unde vocetur?	164
Signiferi circuli partes.	52
Signorum zodiaci partes.	52
Sobolis procreandæ tempus.	92
Sol, quot dies in unoquoque signo moretur?	
162. 166.	
Sol,	

MEMORABILIUM.

Sol, cccxv diebus orbem circuit.	70
Sol, quot dies in anno conficiat?	130
Sol, à Luna & Terra quot tonos absit?	82
Sol novus, nonæ, brumæ tempore.	157.161
Soli præcipua virtus humanorum actuum adtributa.	51
Solaria, quando Romæ in usu esse cæperint?	170. 171.
Solonis opinio de ætate hominis.	91.97.
Σωθις.	134.135
Spatium inter Terram & Lunam, quot stadiorum?	82
Stadium Italicū, Olympicum, Pythicū.	82.86
Σταδιοδρομοί.	91
Stare recti, septimo mense incipimus.	44
Σταίσις.	55
Sationem facere.	51.55
Stella Iovis.	82
Stella Martis.	82
Stella Mercurii.	82
Stella Saturni.	82
Stella Veneris.	82
Stella Martis, etiam Herculis stella vocata.	88
Stella Martis, quot tonos à Sole absit?	82
Stella Veneris, varie nominata.	87
Stellæ vagæ.	81.83
Stellarum ὀργανοῦ melodia.	81
Stellarum erraticarum quis ordo sit?	88
Stellis, hominum vita subiecta.	51.54
Σήλαων, Mercurius.	82

INDEX RERUM

Supertertius.	64
Suprema dies.	174
Sus Minervam.	2.6
Symphonia, & eius species.	66
Σύμφονοι voces.	60.61.

T.

T Ages, è terra exaratus.	28
Tarquinius.	148
τέλειος numerus.	69. 71
Templorum cultus.	3
Tempus, quid?	108
Tempus, an initium habuerit?	154
Temporum divisiones, tres.	154
Tempus præsens, præteritum, & futurum.	108
Temporis præsentis exiguitas.	108. 109
Tempus ab Olympiade prima ad Romam conditam.	155. 159
Tempus ab Olympiade prima ad epocham Nabonnazari.	156. 160
Tempus ad pariendum aptum.	44
Terminalia.	148. 149. 151
Terentini Ludi.	113
Terræ ambitus, quot stadia contineat?	82.85. 86
Terra, quot tonis. à cælo distet?	82.83
Terra, quot stadiis à Luna & Sole distet?	82
Τετραγωνοι, & τριγωνοι visiones.	53
Τετραμερής.	128
Θεός, Sol.	136
ὁ Θεὸς ἐνιαυτὸς. Ἡλιακός.	130
Thoth,	

MEMORABILIMUM.

Thoth, mensis Ægyptiorum.	130.135.156
• Thraces, diem natalem non celebrant.	12
Tibiæ, Musis adtributæ.	76
Tibiarum atque chordarum differentes sonitus, pares & impares.	64
Tibiæ præcentoriæ.	77
Tibicines sacrorum.	76.77
Tibicines templorum.	77
Tibicines in Capitolio vescebantur.	76
Τόνος.	62.66
Τεγνίζεν.	92.99.100
Τελετής.	128.142
Trieterica sacra.	128
Triumphantibus tibia præcinebatur.	76.78
Tusculanorum mēsis.	163.

V.

M. Valerius solarium ex Sicilia Romam adtulit.	171
Valerius Publicola, ludos sæculares Romæ instituit.	114
Varro, tempora certo ordine distinxit.	155
Varronis laus.	158
Venus, Aphrodite.	163
Veneris stella, varie nominata.	87
Vespera.	175
Vesperus.	175
Vesperugo.	175
Veteres, aliquid Diis sacrabant.	2.3.
Crinem Deo pascebant.	3
Vettius, Romæ celebris augur.	117
S 3	Vigi-

INDEX RER. MEMORAB.

Vigilia prima, secunda, tertia, quarta.	171
Vigiliarū usus, in militia antiquissimus.	174
Vires corporis, quando firmentur?	99
Vita humana, stellis subiecta.	51
Vita hominum, longior, aut brevior, secundum rationem climatis.	112
Vitæ humanæ terminus, quadrato numero finitur.	93
Vita longissima, quæ?	112. 121. 122
Vitæ humanæ spacium, annorum quatuor & octoginta.	92
Vitæ humanæ gradus, quot?	91
Vitæ humanæ gradus ultimus, mortem terminum habet.	96
Umbri, diem à meridie incipiunt.	170
Vox crassior, quando esse incipiat?	92
Vocum, id est, soporum, differentia.	62
Urbi Romæ quot sæcula debeantur?	117
Vultures XII Romuli.	117.

X.

X Enocrates, octogenarius, mortuus.	103
X Xenophanes Colophonius, maior annorum centum fuit cum moreretur.	103.

Z.

Z Ωκεανός.	52. 57
Z Zodiaci partes, quot?	52

INDEX

INDEX

AUTHORUM IN FRAGMENTIS

to nominatorum.

A	Lcman.	219
	Archilochus.	219
	Aristoxenus.	219. 220
C	Allimachus.	218
	Cleanthes.	210
	Chrysippus.	210
E	Uhemerus.	218
	Eupolis.	219
F	Ollis.	219
H	Esiodus.	218
	Homerus.	218
	Hyperides.	219
M	Inermus.	218
N	Icostratus, libro quem composuit de Musico, fratre Rhythmonii.	219
P	Indarus.	219
	Pisander.	218
	Pondos.	219
S	Imonides.	219
T	Elefilla, Argiva.	219
	Terpander.	221
	Thales, Milesius.	209
	Timotheus.	219.

INDEX

Rerum Verborumque in Fragmento,

A.

<i>Equinoctium autumnale, vernū.</i>	210. 211
<i>Æther, elementum.</i>	210
<i>Æther, & aer.</i>	210
<i>Æthiopia.</i>	211
<i>Amphibrachus, pes.</i>	223
<i>Amphibrachus, non facit numerum.</i>	227
<i>Amphigonum.</i>	217
<i>Amphimacrus, pes.</i>	223
<i>Anacreontius versus.</i>	226
<i>Anapaestus Aristophanici.</i>	125
<i>Anapaestus numerus.</i>	226
<i>Anapaestus octonarius.</i>	225
<i>Anapaestus, pes.</i>	223
<i>Angelicus versus.</i>	226
<i>Angulus planus, rectus, hebes, acutus.</i>	216. 217
<i>Antichtones.</i>	211
<i>Antæcæ.</i>	211
<i>Antipodes.</i>	211
<i>Apollo.</i>	221
<i>Aqua, omnium rerum principium.</i>	209
<i>Aquarius, & Capricornus, domus Saturni.</i>	215
<i>Aries, signum tropicum.</i>	212
<i>Aries, & Scorpio, domus Martis.</i>	215
<i>Aristobolus.</i>	225
<i>Aristolochius versus, seu Archebolus.</i>	226
<i>Aristophanici versus.</i>	225.

B. Bac-

ET VERBORUM.

B.

B acchius, pes.	223
Bacchius, non facit numerum.	227.
Brachisyllabus, pes.	223. 226.

C.

C oeli positio.	210
Cancer, domus Luna.	215
Cantus, initio rusticus & inconditus fuit.	219
Capricornus, & Aquarius, domus Saturni.	215
Carmen, quid?	220
Carminis Anacreontii pedes. 226. Aristophanii, & Octonarii, anapesti. 225. Angelici. 226. Aristobolii. 225. Aristolochii seu Archebolii. 226. Choriaci. 225. Comici. 224. Denarii. 226. Elegiaci. 224. 227. Heroici. 223. Hipponactii. 224. Iambici Senarii. 224. Ionici maioris. 225. Ionici minoris. 225. Octonarii. 225. Peonis duodenarii. 225. Pentametri. 224. Phalacii. 226. Priapeii. 226. Saturnii. 226. Septenarii. 225. Tragic. 224.	
Carminum musicorum species tredecim.	220
Centrum in stellarum adspectu.	214
Chloris, Tirestie filia.	219
Choriacus tetrametrus.	225
Chorius, pes.	222
Χεῖμα, species modulationis.	220
Circulus, quid apud geometras?	217
Circuli quinque cæli.	210
Comicus trimetros.	224
Creticus, pes.	223

S S

Creti-

INDEX RERUM

Creticus numerus.	227
Crousmatica, pars Musica, quid?	220
Cydrophe.	211.

D.

D Actylus, pes.	222. 223
Dactylicus versus.	223
Dactylicus numerus.	227
Denarius versus.	226
Diametros, quid?	214. 217
Dia pason.	222
Dia pente.	222
Dia tessaron.	222
Diesis.	222
Dodecasyllabos.	227
Domus Iovis, Lune, Martis, Mercurii, Saturni, Solis, Veneris.	215
Dorium carmen.	220
Duodenarius versus.	225.

E.

E Legiacus pentameter.	224
Elementa, quæ & principia rerû dicuntur.	209
Enipede &.	216
Enthygrammoi forma.	217.

F.

F igura, apud Geometras, quid?	217
Follis, Musicus.	219

G.

G Emini, & Virgo, domus Mercurii.	215
Geometria, quid?	216
Geometrarum postulata, quot?	218.

H. HAR-

ET VERBORUM.

H.

H <i>Armonica pars Musica.</i>	220
H <i>Harmonia, species modulationis.</i>	220
<i>Hemicyclus, quid?</i>	217
<i>Hemitonium, quid?</i>	222
<i>Heroici carminis pedes.</i>	223
<i>Heteromeces.</i>	217
<i>Hexagonum.</i>	214
<i>Hexameter heroicus.</i>	223
<i>Hipponactius trimetros.</i>	224
<i>Hymena.</i>	219
<i>Hypate, Musa.</i>	221
<i>Hypermixolydius modus.</i>	221
<i>Hypodorium carmen.</i>	220
<i>Hypolydius modi.</i>	220
<i>Hypophrygius modi.</i>	220.

I.

I <i>Ambus, pes.</i>	222
I <i>Iambicus trimetros.</i>	224
<i>Idmonea, Nympha.</i>	219
<i>Ionicus septenarius, maior, minor.</i>	235
<i>Isosceles.</i>	217.

K.

K <i>A'geto, quid?</i>	216.
-------------------------------	------

L.

L <i>Eo, domus Solis.</i>	215
L <i>Libra, & Taurus, domus Veneris.</i>	215
<i>Linea, quid?</i>	216
<i>Linea recta, plana, normalis.</i>	216
<i>Linus, Apollinis filius.</i>	221
Luna	

INDEX RERUM

<i>Luna crescente, universa gignentia pubescunt ; eadem tenuescence, tenuantur.</i>	213
<i>Luna de Sole flammatur.</i>	212
<i>Luna, ignem à Sole accipit.</i>	213
<i>Luna cursus.</i>	213
<i>Luna, quot diebus suum mensem conficiat?</i>	212
<i>Lydiu[m] carmen.</i>	220.

M.

M <i>ese, nomen Muse.</i>	221
M <i>etrum, Latine numerus.</i>	222
<i>Mixolydii modi.</i>	221
<i>Modulatio, quid?</i>	220
<i>Modulationis tres species.</i>	220
<i>Modus, quid?</i>	220
<i>Molossus, pes.</i>	223
<i>Molossus, idem & spondiazon.</i>	227
<i>Multilaterum, quid?</i>	217
<i>Musica, quid?</i>	220
<i>Musica, prior inventione metrica.</i>	218
<i>Musica partes.</i>	220
<i>Musici quidam clarissimi.</i>	219
<i>Musiciis cantibus quis primus cecinerit facta heroum?</i>	219
<i>Musicus, frater Rythmonii.</i>	219.

N.

N <i>atura, provida ac sapiens.</i>	209
N <i>ete, nomen Muse.</i>	221
<i>Normalis linea.</i>	216
<i>Nota, quid?</i>	216
<i>Numerus, quid?</i>	216
<i>Name-</i>	

ET VERBORUM.

Numerus, Grace metrum. 222

Numerus, & maxime legitimus, quis? 223.

O.

Otonarius versus. 225

Orthogonum. 217

Organi tres intensiones. 221

Organica, pars Musica. 220

Originibus hominum nocturnis qua signa faveant,
quaque diurnis? 214

Oxygenum. 217.

P.

Pæon duodenarius. 225

Palimbacchius, pes. 223

Palimbacchius numerus. 227

Paralleli Circuli cæli. 210

Paramesa, Nympha. 221

Pedes in syllabis componuntur. 222

Pedes disyllabi, trisyllabi. 222

Pentameter versus. 224

Periclymenus. 219

Perimedes. 219

Phalacius versus. 226

Phalacius numerus. 227

Phrygium carmen. 220

Pisces, & Sagittarius, domus Iovis. 215

Poëta antiquissimi. 219

Poëtica, licentior quam Musica. 219

Poëtica, post cantus valuit. 219

Pondos, Musicus. 219

Postulata Geometrarum, quot? 218

Priapeus

INDEX RERUM

Priapeius versus. 226

Principia rerum, eadem & elementa. 209

Pyrrichius, pes. 222

Pyrrichius numerus. 227. Q.

Quadratum, quid? 217

Quadratus versus. 225

Quadrilaterum. 217.

R.

Rhombus. 217

Rythmus, quid? & unde dictus? 219

Rhytmonius, Orphei filius. 219.

S.

Sagittarius, & pisces, domus Iovis. 215

Saturninus numerus. 226

Scalenum, quid? 217

Scorpio, & **Aries**, domus Martis. 215

Scutula, seu rhombus. 217

Septenarius versus. 225

Signa diurnis nocturnisve originibus faventia. 214

Signa foemina. 212

Signa masculina. 212

Signo tropica, peregrinationibus praesunt. 214

Solis cursus. 212

Solis defectio. 212

Sol, maximum sidus. 212

Sol, principale elementum. 210

Solstitium aestivum. 211

Solstitium hybernium. 210

Spondiazon numerus. 227

Spondiacos hexametros. 223. 224

Spon-

ET VERBORUM.

<i>Spondeus, pes.</i>	222
<i>Stella, quæ ortum facit.</i>	224
<i>Stella Iovis, Martis, Mercurii, Saturni, Veneris.</i>	213
<i>Stella fixæ & stantes.</i>	212
<i>Stellarum domus.</i>	215
<i>Stoicorum opinio de principiis rerum.</i>	209.

T.

T <i>Empus, quid in carmine?</i>	220
T <i>Terpander.</i>	221
<i>Terra, elementum.</i>	210. 215
<i>Tetragonum.</i>	217
<i>Tetrameter choriacus.</i>	225
<i>Timotheus, Musicus.</i>	219. 221
<i>Τόν &, species modulationis,</i>	220
<i>Tonus, quid?</i>	222
<i>Tragicus trimeter.</i>	224
<i>Trapezia.</i>	218
<i>Triangulum aquilatarum.</i>	217
<i>Trigonum.</i>	217
<i>Trilaterum.</i>	217
<i>Trimetros Comicus, Hipponactius, Iambicus, Tra-</i> <i>gicus.</i>	224
<i>Tropicorum signa æquinoctialia duo.</i>	210. 211

V.

V <i>Arrithon.</i>	219
V <i>ersus, unde dictus?</i>	220
<i>Virgo, & Gemini, domus Mercurii.</i>	215

Z.

Z <i>Ona.</i>	211
----------------------	-----

F I N I S.

Errata.

PAg. 15, lin. 1, 2. *fritilla*. pag. 62. lin. cap.
 14. *Δείσημα*. pag. 98. lin. 19. *diffetti*.
 pag. 100. lin. 19. *ἀνθεωπ*Ⓞ. pag. 100, lin.
 penult. lege, *Vide Gell. lib. III. cap. x.* pag. 101.
 lin. 5, 6, 8, 9. *ἰσδομαδικῶι*, *ἐννεαδικῶι*, *ἰσδο-*
μαδικῶις. pag. 141, lin. 6 à fin. *προσέληνοι*.
 pag. 223, lin. antepen. dactylicus.

